LJS BIBLIOTHECA SCHOENBERGENSIS
500
SCHOENBERG DATABASE OF MANUSCRIPTS LJS

Iesus christus

Tabula hui[us] libri ad reperiendu[m] capitula q[ue] sunt p[er] alphabetu[m] signata. Et primo incipit litera A.

Ad sit principio virgo maria meo. Mcccc xvj. p° martij. Peram —

	Ad faciendu[m] auru[m] de plumbo	Caph.	2
	Ad purificandu[m] auru[m] et argentu[m] viuu[m]	caph	6
	De transmutatione argenti viui	caph	7
	Si vis facere Alembroth	caph	10
Aqua	Aqua vite et eius virtutes quomodo fiunt	caph	13
vite	Virtutes aque vite multiplices	cap	24 · 25 · 26
	Vt aues non possint volare	cap	30 · · 70
	Vt ferru[m] no[n] possint incidere arma	cap	34
	Vt ho[mo] videatur ardere et no[n] ardeat	cap	36
	Vt manus tue videantur ardere	cap	36
	Vt vestes tue videant[ur] ardere sine lesione	cap	37
	Ad dolorem aurium et auditus	cap	38
	Vt vadas securus inter apes	cap	39 · · 42
	Vt restituant[ur] apes p[er] fumu[m] ablate	cap	48
	Vt arbores siccentur	cap	49
	Vt arbores vel vites faciat feneclu[m]	cap	51 · · 53
	Vt arbores no[n] faciant folia	cap	52
	Ad rompendu[m] apostemata	cap	54
	Ad impinguandu[m] anseres et gallinas	cap	55 · · 56
	Ad faciendu[m] acetu[m] subito	cap	57
Aqua	Aqua faciens mirabilia	cap	58 · · 59 · 64
Aqua.	Aqua sanguinis humani p[re]tiosa	cap	301
	Ad percussiones apum	cap	440
	Ad scribendu[m] in auro	cap	6 · 7
Aqua	Aqua mirabilis q[ue] h[abe]t multas virtutes	cap	738
Aqua	Aqua mirabilis q[ue] mirabilia faciat	cap	739
	Vt hirundo faciat aues albas	cap	783
	Vt possis aues capere	cap	786
	Ad faciendu[m] acetum	cap	790

Bertholus

Augmentatio auri . . . . Capitulū 700
Aqua aurea / Aqua tingens ī colore auri . . . . Cap . 701
Aqua rubea / Aqua rubea faciens colore auri . . . . . . Cap . 702
Ad faciendū lr̄as aureas . . . . cap . 703 . 706 . 7[illegible]
Ad faciendū colore aureum . . . . cap . 705
Ad de aurandū uitrum . . . . cap . 704
Ad colorandū aurum . . . . cap . 708
Ad ponēdū aurū ī opa . . . . cap . 710 . . 709
Ad cog̊sēdū aurū ⁊ ad alia multa faciendū de cap
auro ⁊ cū auro q̄ sᵗ pulcra ⁊ mercada querere ī capitulis
īcipiēdo a capitulo 712 . usque ad . . . . . cap . . 725
Ut grossū argentū videatur de ramo . . . . . cap . 726
Ut vasa videantur de argento . . . . . . cap . 727
Ut vilis corrigia videantur argentea . . . cap . 728
Aqua / Aqua corrodens argentum . . . . cap 729
de argēto poteris multa videre querere ī cap 730 . . 731 . . 732 .
Ad tēperādū azurum . . . . cap 734
Unguētū alabastri . . . . cap 748
de ludo anseris . . . . cap 749
Ad faciendū atramentū . . . . cap 904 . . 905 .
Ad faciendū azurū . querere . . . caph . 911 . . 912 . . 913 .
Ad contrafaciendū azurum . . caph . 914 . . 915 .
Ad dandū colore azuro . . . .
Ad distemperandū azurū . . . . cap 916 .
Acetum . Ad faciendū acetum ex aqua . . . . cap 917 . . 918 .
Ad faciendū bonū acetum . . . . cap . 791 .
Ad extrahendū aqua de vino . . . . cap 792
Ad faziendū aqua azurina . . . . cap . 794
Si vis habere colorem azurinū . . . . cap 920 . . 921 .
Ad faciendū amatista . . . . cap 922
Ad faciendū ambras quere ī cap . 938 . 939 . . . . . cap 935
cap 940

Basiliscus sic fit . . . cap 60
Ad sciendum de quo blado erit habundantia cap 61
Ad bonum gutturis . . . cap 62
Ut bestie male fugiant de domo . . . cap 309
Ut bubone durum appareat . . . cap 310
Ad faciendum colorem blaum . . . cap 974 . . 975
de arbore que dicitur borapia . . . cap 11
Si vis bladum habere . . . cap 513
Ad brandones aut dolores cossarum . . . cap 758
Ad basiliscum bonum . . . cap 906
balsamus sic fit . . . cap 907
de balsamo . . . cap 908 . . 909
balsamus sic probatur . . . cap 910

Capitis dolorem . . . cap 33 . . 91 . . 155
Ut una candella accendat aliam per se . . cap 35
Ad liberandum carnes de stiza . . . cap 63
Ad capillos de multis coloribus faciendum et multa alia
circha capillos invenies in capitulis s. 64 usque ad cap 79
Aqua contra catheractham . . . cap 87 Aqua contra cat[illegible]
Ad catharrum . . . cap 152 . . 153
Ad carnem mortificandum . . . cap 167
Ad rumpendum carnem . . . cap 168 . . 169
Ad cibum retinendum . . . cap 188
Ad morbum caducum . . . cap 217 ad morbum caducum
Ad interficiendum columbos . . . cap 298
Ut columbi veniant ad tuum columbare . . . cap 299
Ut columbi maneant semper ad tuum columbare . . . cap 300
Ad malum cancri . cap 302 303 . . . cap 304 . . 305
Aqua Aqua mortificans carbunculum . . . cap 431 . . 766

Contra malu carbonis . . . . cap .. 432 .. 433 .. 434
Pulvis cordarum . . . .
Crocus orientalis . . . . cap · 459
Vt colubra exeat . . . . cap · 460
Vt carnes dure coquantur . . . . cap 514
Si vis videre de carnibus multa et miranda que . . cap 564
in capitulis in capiendo a cap 565 usque ad . . . . cap 569
Ad extrahendum fumum de cibo . . . . cap 570
Ad extrahendum sal de cibo . . . . cap 571 .. 572
Compositum optimum .i. mustarda . . . . cap 586
Ad capillo tingendum . . . . cap 594
de ceris colorandis — Ad faciendum cera de multis coloribus quere in cap 595 · usque · 600 ·
Colla spolium . . . .
Ad dolore renum . . . . cap 601
Confectio candelle . . . . cap · 306 .. 452 ·
Vt candella semel accensa extingui non possit . . cap · 311
Ad faciendum una candella inflamari . . . . . cap · 312
Vt ab una candella alie accendantur . . 314 . . cap 313
Ad faciendum candella mirabilem . . . . cap 315
Ad faciendum candella de nive . . . . cap 316
Vt canis non coeat cum canibus . . . . cap 317 .. 318
Vt canicula pariat solum masculos canes . . . . cap 377
Vt canes te sequantur . . . . cap 378
Vt canis vadat roma . . . . cap 379
Vt canis non latret . . . . cap 380
Vt canes invicem pliantur . . . . cap 381
Contra morsum canis medicamine . . . . cap 382
ad coitum — Ad coitum iuvandum . . . . cap 384
Ad provocandum coitum . . . . cap 399
Ad crepatura inguinis . . . . cap 398
ad crepatos · — Ad crepatos quere in capitulis · 402 .. 403 .. 404 .. 405 · 406 · cap 401
Aqua dellens ad chancres . . . . cap 451
Aqua delens ci cancres — Ad cancrum et fistulam . . . . cap 453 .. 454
Ad extrahendum vinum vel aqua de cartis . . . cap 485

Ad in Collandum cartas . . . . cap 486
Ad extrahendum oleum de cartis . . . . cap 487
Ad faciendum cristallum quere in cap 949 · 950 · 928 ·
Ad faciendum carbunculum . . . . cap 951 · 952
colla { Colla que non timet ignem . . . . cap 602
Colla ad coniungendum lapides . . . . cap 603
Si vis habere de multis collis et mirabilis quere in cap · 604 usque 612 ·
Ad extrahendum exemplum de cera . . . . cap 615
Ad faciendum Canforam . . . . cap 616
Si vis cito facere nasci cucurbitas . . . . cap 638
colla Colla ad saldandum vitrum . . . . cap 653
Ad expellendum Cimices . . . . cap 769 · · 770
Ad faciendum corallum . . . . cap 937
Ad faciendum Cerpollos pro diversitatibus . . . . cap 990 · 991
Ad evacuandum corpus · capitis · · 996 · · 997 · · 998
Ad Crepatos . . . . cap 1010 ad crepatos
Composte di rape · 1035 /

D Soniferum ad faciendum dormire . . . cap 19
Ad faciendum dormire · cap 20 · · 21 · · 22 · · 24
Ad dolorem dentium · cap · 117 · 119 · 120 · 121 · 122 · 123 · 760
Ad dolorem illorum qui cadunt . . . . cap 243
Ad dolores subitos . . . . cap 276
Vinum faciens dormire . . . . cap 470
Oleum faciens dormire . . . . cap 469
Ut homo non dormiat . . . . cap 472 · · 473 · · 479
Pomum faciens dormire . . . . cap 751
Ad dolorem dentium . . . . cap 761 · · 762 · · 786 ·

Eratho est herba que virtutes eius — caph 50
Ad empilesia sanandu — cap 218
Ut Equus pinguis appareat — cap 308
Ut equus claudicet — cap 511 .. 512
Ut equus cadat mortuus — cap 526
Ad faciendu Equum totuz nigrum — cap 554
dr equis. Ut equus videatur mortuus — cap 555
Ad Equum qui ht dorsum fractum — cap 556
Ad rapas equorum — cap 557
Ad faciendu frontem equis — cap 558
Ad faciendu stella i fronte equoru — cap 559
Epistola optima i qua multe virtutes sunt — cap 587
Epistola optima multaru mirabiliuz — cap 721
Ad faciendu Endicuz — cap 979 .. 980
Ad Epatm — cap 1000.
Si quis rio posset egere — cap 1029

Flebotomia — cap 517
Aqua que ferruz dissolvit — cap 23
finestre di carta. Ad faciedu fenestras de carta — cap 28
Ad restringenduz fluxum corporis — cap 31
afar bo fiato. Ad faciendum bonuz flatum — cap 116
Ad faciem de albandam — cap 124
afar bella faccia. Ad facie de albanda que i istis caplis 125 .. 126 . 127 . 128
Aqua ad faciem de multis rebus cap. 129 usq usq 149
ad febres. Ad febres frigidas et calidas quartanas et ad oms febres quere i cap 157 . usq 166 . et multas virtutes i uenies
Ad dolorem flancorum — cap 185
ad fluxu puero7. Ad fluxum pueroruz que cap . 227 . 228 . 229 . usq 234 .
Ad fistulam quer i cap 455 . 456 . 457 . 458

Ad fetu[m] mortu[um] i[n] corpore . . . . cap 459 . . 1004 — ad fetu[m] mortuum

contra frigus:

Ut aliquis frigus no[n] patiatur . . . . cap 549

Ut possis ire nudis pedibus sine frigore . . . cap 550

Ad prohibendu[m] frigus . . . . cap 551

Contra formicas ut arbores no[n] assendat . . . cap 552 . . 781

Ut possis videre fundu[m] maris . . . . cap 553

Ut faba cito nascatur . . . . cap 637

Ad faciendu[m] ferru[m] album. Et de ferro q[ua]dam et temperata et multa mirabilia quere a cap[itu]lo 654 us[que] ad 700.

Ad febres quartanas . . . . cap 752

Aqua cauens ferrum . . . . cap 740 — ad fluxum sanguinis

Ad fluxu[m] sanguinis . . . . cap 1002 — ad fetorem oris

Ad fetorem oris . . . . cap 1018.

Gallina depilletur sine aqua . . . cap 545

Ad gingivas . . . . cap 118

Ad guttam caducam . . . . cap 218

Ad omnes guttas remedia que[re] i[n] cap 235 . . 236 . 237 — ad guttas

Ad glandulas multa remedia que[re] 240 . 241 . . 242 — ad scrofulas.

Ad grataturas . . . . cap 307 — ad grattaturas

Ad dolorem genuum . . . . cap 461 — ad dolorem genuu[m].

Ad capiendu[m] et interficiendu[m] gallinas . . . . cap 497 . 544

Ut galline videantur esse mortue . . . . cap 546

Ut caput galli . . . . cap 547

Ut caput milui i[n] collo galline . . . . cap 548

Aqua gumata sic fit . . . . cap 919 — ad faciendu[m] gemmas

Ad faciendu[m] gemas. Ad ut faciendu[m] gemas et ad multas alias faciendu[m] de gemmis quere a cap 927 . 930 . . 941

Ad faciendum guadum . . . . cap 977

Ad colorem grane . . . . cap 978

Igne salvaticum .... cap 170
Ad cocturam ignis que cap 171 · 173 · 174 · 175
ad inflaturas — Ad omnes inflaturas · 200 · 202 cap 198
Ad faciendum inflare .... cap 205
contra Idropisim — Ut homo non sentiat passione aliqua .... cap 152
Contra Idropessim .... cap 153
ad impregnandum — Ad impregnandum .... cap 296
Ad Infirmum sustentandum .... cap 467
Si vis infirmum liberare .... cap 468
Ut persona sit sine intellectu .... cap 477
Ad faciendum igne de aqua .... cap 530
Species Ignis .... cap 531
Ut Ignis non comburat pannum vel lignum .... cap 532
Ad faciendum Igne grecum .... cap 533
Ad faciendum magnum Igne .... cap 534
Ad prociendum Igne cum ore .... cap 535
de Igne — Ad faciendum ire Igne per aierem .... cap 536
Ut videatur totus Igniatus .... cap 537
Ut Ignis accendatur in pluvia .... cap 538
Ut Ignis ardeat sub aqua .... cap 539
Ut possis portare Igne sine lesione .... cap 540
Ad standum super Igne sine lesione .... cap 541
Ad Illuminandum domum .... cap 542
Si vis facere lacinetum .... cap 931
Ad combustione Ignis .... cap 1012
Ad Inebriandum sine vino .... cap 25
Ut quis non inebrietur .... cap 1001

contra pestem — Litera utilis contra pestem .... cap 1032
Ad faciendum lutum sapientie .... cap 5
Ad delendum literas de carta sine lessione .... cap 26 · 27
ad lentigines — Ad lentigines .... cap 32
Ut lac habundet in mamillis .... cap 207

Ad recuperandum lac perditum . . . . cap 208
Ut homo stet letus . . . . cap 251
Ad lombricos . . . . cap 255 contra vermes
Recepta fortis et utilissima contra lombricos . . cap 256
ad frangendum lapidem Ad frangendum lapidem in vesica . . . . . . cap 269 · 753
Aqua frangens lapidem in renibus . . . . . cap 270
Ad malum lapidis que a cap 271 usque ad 275.
Ut homo non loquatur sub tormento . . . . . cap 280
Ut [illegible] . . . . cap 289
Pictura lucens in nocte . . . . cap 543
Ad faciendum lunam i. argentum . . . . . . cap 719 · 720
Ad faciendum lothonem . . . . cap 737
Ad colorandum lapides . . . . cap 943
Ad cognoscendum lapides . . . . cap 944
a scissuram labiorum Ad fissura labiorum propter frigus . . . . . . cap 1009 · 115
Ad linguam massam . . . . cap 150
Ad putredinem lingue . . . . cap 151
Ad liberandum lunaticum . . . . cap 266
Ad delendum literas . . . . cap 488
Ad removendum literas . . . . cap 489/490/
Ad faciendum literas mirabiles / et res mirabiles . cap 617 usque 624
Ad faciendum lumen extraneum . . . . . . cap 628
ad mingendum lapidem Ad faciendum mingere lapidem . . . . . . cap 767
Ad expellendum lendes a capite . . . . . . cap 768
Ad lapidem in vesica . . . . cap 807
Ad faciendum lapidem ardentem . . . . . . cap 936
Ad lateris dolorem . . . . cap 1011 ad dolorem lateris

Metallum unum reducere in aliud potest reduci cap 12
Ad maculas rubeas . . . . cap 199
Ad maturandum vulnera et apostemata cap 201
Ad liberandum mamillas de omni casu que a cap 209 . . 1028 ad malum mamillarum.
usque ad cap 205 invenies multas res et nobiles

ad bone memorie — Ad memoriā habendā efficacem . . . . . cap 267 268
Ad malum matricis mulierū cap 1005 288 1006
Ut scias si mulier concipiet . . . . . cap 294 295
de mulieribus — Ut mulier concipiat cito 1800 . . . . . cap 297
Ad sciendum si mulier est corrupta . . . . . cap 385 386
Ut mulier nō faciat filios . . . . . cap 387
Ut mulier te diligat et nō aliū . . . . . cap 389
Ad expellendum muscas cap 771 usque 774
Ad morsum bestiarū cap 784 Ad morsū scorpionū 785
ad illos qui mingunt — Ad illos qui mingūt . . . . . cap 900
Ad cognoscendū si aqua est ī musto . . . . . cap 901
Ut mulier reddeat debitum . . . . . cap 388
Ut scias qn mulier est gravida . . . . . cap 390
Ad domandū medicinā [illegible] . . . . . cap 429
Ad illos qui nō possunt mingere . . . . . cap 444
Ut homo nō possit mingere . . . . . cap 446
Si vis scire mortē alicuius infirmi . . . . . cap 465
Ad sciendū qn erit mortalitas . . . . . cap 515
Ut mustum bulliat . . . . . cap 581
ad extrahendum maculas de pano et aliis rebus — Ad extrahēdū macula de pano et de aliis cap 797 798 799
Ut mulier nolit aliū quā te . . . . . cap 801
Ut mulier nūquā amet hominem . . . . . cap 391
Ut mulier cōfiteatur oīa q fecit . . . . . cap 392
Ut mulier nō expleat voluntate sua . . . . . cap 393
Ut mulier exprimitizat . . . . . cap 394
Ut mulier non corrūpat . . . . . cap 395
Ut mulier videatur ī corrupta . . . . . cap 396 397
Ut scias si ē culpa mulieris si nō concipit . . . . . cap 400
Ad congregandum mures / et fugādū mures 779 . . . . . cap 438
Ut muscipula faciat orationes qd' ē pulcrū . . . . . cap 498
Necromanciis ita fit . i . argentū vivū . . . . . cap 519
ad minius de albandos — Ad minius de albandū . . . . . cap 629
Ad maculas ferri . . . . . cap 763
Ad maculas vestiū herba saponaria . . . . . cap 803
ad miniū faciendū — Ad minium faciēdū 902 . . . . . cap 923
Ad faciēdū margaritas . . . . . cap 925

Nascentia oīa destruenda . . . . . . cap 40
Ad nervos contractos . . . . . . cap 257 ad nervos contractos
Unguētuz ad nervos . . . . . . cap 258 . . 259
Ad nervos in cissos . Ad nervos congelatos 261 cap 260 . 261
Ad nata liberandam . . . . . . cap 262
Ad faciendū nigrā tincturā . . . . . . cap 981
Aqua nigra cū qua potest depingi . . . cap 982
Aqua nigra et mirabilis . . . . . . cap 983
Aqua nigra q̄ est pulcra res / et alie aque seqūtes
pulcre ĩvenies ĩ cap 984 . 985 . 986 . 987

Oculorū remedia s. ad maculas . . cap 88
Ad maculas oculorum . . . . . . cap 89 ad maculas oculorum
Ad oculos multa remedia . cap 89 usq̄ 115
Aqua ad oculos et ad faciem . . . . . . cap 124
Ut ovis nō transeat p viam . . . . . . cap 525
Ut ovis anseris volet . . . . . . cap 527
Ut coquas ova sine igne . . . . . . cap 528
Ut homo videatur palidus . . . . . . cap 561
Ut homo dissimuletur . . . . . . cap 560
Ad homine disfigurādū . . . . . . cap 562
Ad faciendū oppium . . . . . . cap 651 ad oculos remedium
Ad oculos remediuz bonū . . . . . . cap 1014 / 1035 . dui.

Plumbi purificatio . . . . . . cap 3
Ad transmutādū plumbū ĩ auro . . cap 4
Ad maluz pulmonis cap 209 . . . 210
Ad maluz ventus . . . . . . cap 215
Aqua dellens porros . . . . . . cap 263 contra porros

Pulvis corrodens porros . . . . cap 265
Ad occidendu cito platones . . . . cap . 286
Ad mactandu porcellos . . . . cap 287
Ad congregandu pulices . . . . cap 491 . . 492
ad fugandu pulices. Ad fugandum pulices . et interficiendu eos . . cap 493 . . 494
Contra pediculos . . . 495 . . 496 . . . cap 1030 .
ad capiendu pisces. Pulvis optimus p[ro] cibariis . . . . cap 519
Ad capiendum pisces . . . . cap 520
Ad faciendum piscem apparere mortuum . . . cap 521
Ut panis saltet sup[er] mensam . . . . cap 522
Ut pullos capias . . . . cap 523
Si vis confitere pelles cap . 804 . . . 588 . . 589 .
ad strictuaram pectoris. Ad strictura pectoris et dolorem . cap 156 . . 192
Ad sissureas pedum cap . 462 . Ad ungues . cap 463
Ad pannu reducendum de colore i[n] colorem . . . cap 478
ad maculas de tolendis de panis. Ad maculas extrahendo de panno que[re] i[n] capitu[lo]
479 . usq[ue] ad cap . 483 . i[n]ve[n]ies de o[mn]i genere .
Ad incerandu pannu . . . . cap . 484
Si vis habere sanu et optim piperatu . . . . cap 518
Ut miluus no[n] offendat pullos . . . . cap 529
Ad colorem palidum . . . . cap 563
Ad faciendum pedere que[re] a cap . 573 . . 574 . . 575
Ad pilos procreandum . . . . 578 . . . cap 576 . . 577
aqua tollens pilos. Aqua tollens pillos . . . . cap 579
Pillule ad visum . et contra pestem . . . . . cap 744 / 1034
nota. Pillule pro multis . cap . 741 . 742 . 743 . cap . 749 .
Pillule alie mirabiles . cap . 745 . 746 . cap 747
pillule contra pestem. Unguentum contra paraliticos . . . . cap 750
Ad pulices interficiendum . . . . cap 780
Petre preciose . . . . cap 926
Ad picturas / sive puncturas stelli . 994 . cap 1007
Pillule valde bone . . . . cap 1008
Ad faciendu perlas de multis generibus . . . cap 945 / 946 / 947
Contra pestem litera optima et utilis . . cap 1032
Ut scriptura nascatur i[n] pisco . . . . cap 802
di pepi e misure dela spiciaria . . . . cap 1033

Rosmarini virtutes et bonitas . . . . cap 17
Ad solidandum rupturas . . . . . cap 420 ad rupturas
Ad rupturas . . . . cap 421
Ut omni tempore has rosas virides . . . . cap 639 / 640
Ut rose sicce virides appareant . . . . cap 641
Aqua rubea sic fit . . . . cap 973
Ad faciendum colorem zaninum . . . . . cap 976
Ad fluxum reumatis . . . . cap 154 ad fluxum reum[atis]
Ad ruborem faciei . . . . cap 164
Ad faciendum rubinos . . . . cap 932 / 933.

Soporatio pulcra . . . . cap 18
Ad surdos . . . . cap 44 / 45 contra surdos.
Contra antiquam surditatem . . . . cap 46
Ad stomacum / que: 187 / 189 / 191 / 193 / 755 / 1031.
Ad sanguinem qui est ruptum in ventre . . . cap 194
Ad sanguinem de naso . . . . cap 195 / 196.
Ad sputum sanguinis . . . . cap 197
Ad malum splenis . . . . cap 207 / 208.
Ad scabiem cap 211 . . 212 . . 213 . . . cap 214
Ad retinendum sanguinem mulieris . . . . cap 290 ad restringendum sanguinem mulieris
Ad restringendum sanguinem matricis . . . cap 291
Ad fluxum sanguinis mulieris . . . . . cap 292
Ad extrahendum spinam / vel ferrum de vulnere . . cap 418
Ad stagnandum sanguinem . . . . . . cap 426
Ad resolvendum sanguinem . . . . . . cap 427
Ad sanitatem conservandam . . . . . . cap 428
Cura supporosi . . . . cap 430
Ad vulneratos salvandos . . . . . . cap 408
Ad morsum serpentis . . . . cap 435
Ad purgationem spine . . . . cap 436
Contra serpentes . . . . cap 437 / 439

Salsamentu bonu . . . . cap 510
Sagitta venenosa . . . . cap 513
Ad tollendu sal de labete . . . . . . cap 524
Ad faciendu colorem solis . . . . . . cap
de sapone cosi ciredo — Ad faciedu sapone 630 . . . usq3 . . . cap 634
Si aliquis esset submersus i aqua . . . . cap 636
Ad faciendu salarmoniacu . . . . . . cap 712 / 642
Preparatio salis 643 . Sal elebroth . . . . cap 644 / 645
Ad tollendam sitim . . . . cap 646
a far il smalto — Ad faciendu smaltu . . . . . . cap 652
Ad extrahendu spinas . . . . cap 757
Ut scias quid valet herba scabiosa . . . . cap 992
ad scissuras manuum — Ad sissuras manuu . . . . . . cap 809
Ad faciendu smaragdum . . . . cap 929
Ad faciendum ~~saffiro~~ saffiros . . . . . cap 934
Ad faciendu speculum . . . . cap 650
Ad faciedu siropu de zucaro 1035

Tossicum facere . . . . cap 181
Ad tremore membrorum . . . . cap 206
ad tussim antiquam — Ad tussim antiquam / 219 / 221 / 222 cap 223
Ad testiculos liberandum . . . . . . cap 277
Ad inflaturam testiculorum . . . . . . cap 278
Ad faciendu tumescere testiculos . . . . cap 279
Ad tingedu qqd uis . . . . cap 593
de tincturis — Tinctura optima / 9 multe / 9 de multis / 962 / 963 cap 964
Aqua tingens equos . . . . cap 965
Ad liberandu tineam . . . . cap 1019 / 1027
Ad capiendu talpam . . . . cap 512
Ad faciendu tartarum . . . . cap 647
Si vis videre turres . ucres mirabiles . . . . cap 518

Ut vinum extrahatur de cartis . . . cap 29
Ad vermes extrahandum de auribus . . cap 43 ad vermes extrahendum
Ut vinea sit fertilis . . . . cap 47
Ad vomitum provocandum 176/177/178 . . cap 190/757
Ad raucedinem vocis . . . . cap 179 ad voce clarificanda
Ad vocem clarificandam . . . . cap 180
Preservatio veneni . . . . cap 183
Ad umbelicum . . . . cap 186
Ad dolorem ventris . 223 . 224 . 225 . cap 226
Ad verruchas . . . . cap 264
Ad malum virge . 281 . 282 . 283 . . . cap 284
Ut homo emittet sanguinem per virgam . . . cap 285
Virtutes vini . et virtutibus vini res mirabiles et
in diversis modis optimis que a cap 321 usque a cap 376
Ad vulnera cassalia . . . . cap 407 ad vulnera [illegible]
Ad vena incissam . . . . cap 441
Ut vinus faciat senectum . . . . cap 517
Ut vinum non guastetur . et ad vinum guastum . cap 582 / 583 de vino guasto
Ad accipiendum muffam de vino . . . . . cap 584 ad tollendum muffam
Ad vinum rupto clarificandum . . . . . . cap 585 de vino
Ad occidendum vermes canis . . . . . . cap 648
Ad sollidandum vasa fracta . . . . . . cap 649
Ad faciendum vinum de aqua . . . . . . cap 765
Ut vermes non vastet ortum . . . . . . cap 788
Emplastrum sanans vulnera . . . . . . cap 409 oleum sanans vul
Oleum sanans omnia vulnera . . . . . . cap 410 nera
Ad consolandum vulnera . . . . cap 411
Ad vulnera que cap 412 usque ad cap 416/7 multa invenies
Ad apperiendum vulnera . . . . cap 424
Pulvis qui cito inplet plagas . . . . . cap 425
Ad sanglasandum venas . . . . cap 442
Ad provocandum urina citissime . . . . . cap 443 ad provocandum uri
Ad continentia urine . . . . cap 445 na cito
Contra volaticas . . . . cap 448 / 449
Ad malas ungues . . . . cap 464

Vt ~~vestes~~ custodiantur vestis a tarmibus . . . cap 499
ad vermes fugandos — Ad vermes fugandos . . . . cap 500
Ad fugandum vermes de ortis . . . . cap 501
Ad plantandum vineas . . . . cap 504
Si vis habere uvas . . . . cap 515
Vt uva nascatur sine grano . . . . cap 789/516/
Vinuz ad maculas visus . . . . cap 754
Ad colorandum uvam . . . . cap 793
contra venenum — Contra venenum . . . . cap 806
Ad illum qui comedit venenum . . . . . . cap 808
Ad dulcorandum vitrum . . . . cap 957/956
de aurato vitrum . quere 958/959/960/ . . cap 961
Aqua viridis . . . . cap 966/967
Ad faciendum viridum . . . . . . /970/ . cap 968/969
Ad faciendum vermilium . . . . cap 969
Aqua violata . . . . cap 971
Ad vulnera . . . . cap 1013
Ad virgam . . . . cap 1025 . . . . cap 1017
Vt ungule cadant . . . . cap 1021
Ad umbilicum . . . . . cap 1022 . . . . . cap 1023
qui non possunt tenere urinam — Ad illos qui non possunt tenere urinam . . . cap 1024
Ad expellendum maculas de vino . . . . . . cap 795

Cinabrium . . . . cap 924
Ad preparandum cinabrium . . . . cap 903
Contra zenzalas/sive musones . . . . . . cap 776
a far zenzar [illegible] — Zenzero verde a farlo . et olstropo etiam cap 1034 . 1035

Hic aures curiose precor, pia lumina mentis
Hic comodes, iubeas q; meos excerpe fructus
Fructus uel manne similes, quos q[illegible] requires
Optatos poterit gustans libare sapores.
Artificis uirtus tanto cogetur amari
Ingenij q; decus, quo miraueris istis.
[illegible] uulgare tuas archimia leges.
[illegible] medicina, [illegible] d' dogmata [illegible]
[illegible] q; aromatarij est, succos conficere lymphas.
Hic simul egrotos [illegible] medicare caballos.
Ethicus hic fieri poteris, pictorq; stupendus
Vel ferro, calamo ne optes, [illegible]
Forte caput queras, [illegible] quis muneris auctor.
Jeronymus pbitate uigens Sandelias heros,
Arte bonus, d' se melior, uir optimus, altus.
Omnibus ardor, Christeus idm, gemma suorum.
[illegible] Ducis ipso Pyrani est incola factus,
Prospicies Venetis pariter, nostre q; saluti.
Extitit Alter ego nostrorum conditor, eius
Semp: et in numero letabitur esse suorum //
// Antonius Vitalis de Pyrano,

[illegible] amen. Hic incipit ars siue doctrina sapientum [illegible] philosofo[illegible] catholica, de transmutatione [illegible] corporum et aliarum rerum ÷

Primo sciendum est q; septem sunt planete [illegible] nomina [illegible] inferiora corpora [illegible] Saturnus, Jupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, quorum [illegible] Sunt et septem corpora metallorum que habent [illegible] planetarum, Aurum, Argentum [illegible] plumbum, Ramum [illegible] corporum [illegible] quodlibet [illegible] transmutationem [illegible] metallorum

scire et memorie comdare oportet. Na ipa na cognita et bone memorie comendare scire poteris q desideras et ex opatione fecit tuu suscipe poteris et acceptabile habere no mochen adeo graciosuz.

Aurum.

Videam' g naz cuiuslz methali. Et p° naz auri est aut calidnz et humiduz fixu et no porrosu 7 rubeu. Calidu est i scdo gradu. humidu i primo. fixu i tercio. Rubeu i tercio. Omez hac naz trahit a sole 7 ht a suo planeta. s. sole.

Argentum

Argentuz e frigiduz et humiduz et albu porrosuz et fixu. frigidu est i scdo gradu. humiduz e i tercio. et albuz porrosu est i scdo. Omem hanc naz ht et trahit a planeta suo. s. luna.

Argentum uiuum

Argentu uiuuz qd ab hermete philosofo mercurius appellat' siue aquila est frigidu et humiduz liquidu et albu s obscuru. frigidu aut est i quarto gradu et humidu. liquidu est i tercio/ et i scdo est albuz et obscuru est i primo gradu. hanc omez naz ht et trahit a suo planeta. s. mercurio. Et ut e dcm argetu uiuu appellatur aquilla/ eo qz sic aqlla uolat sup oms aues/ ita argetu uiuu volat sup ome metallu adeo qd teneri no pot p aliquo alchimista sine huius secrete artis magisterij. nisi magno et subtilis igenio copmat et uolatus sic i ferius de ei' transmutatione plenius describemus.

plumbum.

Plumbu est de septem metallis unu ex grauioribus. Est aut frigidu humidu fixu/ albu/ s obscuru no porrosum. frigidu est i tercio gradu. albu i scdo. 7 obscuruz i primo/ et omez hanc naz ht et trahit a suo planeta. s. saturno. Et hic planeta coherentiam ht cu auro et argento i pluribus. coheret aut cu auro i pondere 7 porrositate et discrepat i colore et i fixitate et i frigiditate. Cu argento aut coheret 7 qi i colore et i fixitate/ et frigiditate et humiditate cu porrositate. Vidimus naz oim quatuor metallorum. s. Auri. Argenti. Argenti uiui/ et plumbi. Nuc aut videam' de eoru transformatoe plumbi. s. Saturni/ i auru. s. Solem.

Modus conuertendi plubu in auru.

Ad faciedu aureu de plumbo. p° considera naz utriusqz et ut breuit' noscas quecuqz necessaria sint ad hanc trasmutatoez. Accipe uitriolu de cipri i quatitate vni' libre et distepa cu latitude aque/ 7 sic distepato distilla p filtru sic fiu.

Tinctum.
aqua de uimolo
cypri.
Aurum foliatum
Argentum uiuum.

quo sic distillato. ipam aquam serua, et ipam iterum distilla per alembicum.
et hec aqua est que saturno .i. plumbo dat colorem. sic ergo eam caute
seruabis. Et postea accipe aurum foliatum et bene coloratum unciam
.j. et accipe unciam unam argentumuiuum et pone illud in uase figuli
et illud facias bullire et cum uidebis illud bullire pone in illo aurum
foliatum et incontinenti leua illud ab igne. Et postea accipe libram .j.
plumbi .s. saturni bene purificati ut inferius plenius distinguemus.
et facias fundere in uase figuli ad igne et ipso fuso pone intus
mensuram .j. quam fecisti de auro foliato et argento uiuo et sic
stando ad igne misce et iterum misce faciendo tamen igne leue. postea
pone unam unciam aque quam seruasti factam de uitreolo de cipri,
et sic habebis bonum et perfectum aureum ~

+
preparatio plumbi
ad tincturam

3 Purificatio plumbi siue saturni fit hoc modo. Accipe plumbum
et funde et fusum proice in acetum multum forte. postea iterum
fusum proice in saliuam. postea iterum fusum proice in pulverem,
postea iterum fusum proice in sucum herbe que ruta uocatur. postea iterum
fusum proice in sucum herbe que uocatur celidonia, postea iterum fusum
proice in aqua in qua liquefactum sit sal comune. postea iterum fusum
proice in acetum in quo sit fusum parum salis armoniaci. postea iterum
fusum proice in cinere, et hoc est plumbum bene purificatum quod operatur
ad aurum faciendum de quo superius fecimus mentione ~

Transmutatio
argenti in aurum

aurum foliatum
argentum uiuum
sal armoniacum
sal alebroth
borago.
ar^m uiui

4 Vidimus et diximus de transmutatione saturni .i. plumbi in
aurum. Nunc autem uideamus transmutationem argenti siue
lune in aurum siue sole. Accipe ergo ampulam et eam tunica
luto sapie et facias ampula sic figulata est de uitro, et accipe
tres uncias argentumuiuum et facias illud bullire ad igne et intus
pone uncia .j. auri foliati et elleua ab igne et hanc mixturam
pone in ampula et iterum pone in ea uncia una salarmoniaci.
et iterum pone in eam ampula media uncia alebroth. et iterum
pone in ipa ampula quarta parte uncie buragis, et iterum pone
in ampula noue uncias argentiuiui bene purificati quam purifi-
cationem inferius describemus. Omnibus autem supradictis sic in ampula pos-
sitis et ipa bene tunicata os ipsius ampule subtili ingenio clau-
dere procurabis hoc modo .s. quod pones ad igne forte et cum uidebis uitrum
liquefieri cum molibus ferri calidis stringe os ipsius ampule ita quod

bn̄ claudatur postea ampulā pone ad igne͂ ita q͂ ignis fiat
sup̄ annuz ampule p̄ dies .xv. postea uero frange ampulam
puluis est uiridum — et accipe qd' intus inuenies / et pulueriza bn̄ sup̄ unu͂ lapide͂
forte. et hic est puluis que͂ ph̄y appellant ellixir. et huius
puluis uncia una posita ĩ quinquaginta unciis boni argenti
fixi ipm̄ transmutat ĩ bonu͂ et p̄fectu͂ auruz siue solem —

5 Siuis facere lutu͂ sapie͂. Accipe terrā bene tenace͂ et fac
ea͂ siccare et postea pulueriza eam. et fac ea͂ stearninare /
et postea pone ea ĩ paru͂ aque et intus pone albumina ouoz
et stercus cauallinu͂ siccum et puluerizatu͂ / et hoc lutu͂ sapie͂ cu͂ q͂
predicta ampula debet lutari —

6 Uideamus nu͂c quale argentu͂ uiuu͂ purificat᷑. Accipe
argentu͂ uiuu͂ et laua cu͂ cu͂ forti aceto ter uel quater
et quocies illud lauabis uel colabis tociēs illud p̄ pannu͂ lineum
colabis / et hec est ei͂ breuis purificatio —

7 Superius uidimus quale plumbu͂ siue saturnu͂ transmu-
tari pot ĩ auru͂ siue solem. et quale et trasmutat ar-
gentuz siue luna ĩ auru͂ siue solem. Nu͂c aut͂ uideamus tras-
Trasmutatio — mutacio͂z argentiuiui siue mercurij ĩ fixu͂ argentu͂ siue luna.
ar. uiui in bo- — R̄ igit᷑ argentu͂ uiuuz siue mercuriu͂ et ipm̄ bene purifica ut
nu͂ argentum. — supius dcm̄ est. et plus. s. q͂ ipo argentouiuo cu͂ aceto lauato po-
nes ipm̄ ĩ pauco salarmoniaci bene triti / et ipm̄ cu͂ eo multu͂ frica.
postea ipm̄ frica cu͂ salina cois salis. postea frica ipm̄ argentu͂
uiuu͂ bn̄ fortiter cu͂ urina. semel. bis. et ter. et q͂tiens ipm̄ cu͂
ea fricabis tociens illud p̄ pannu͂ lineu͂ ĩplicatu͂ colabis. postea
ipm̄ fricabis cu͂ salnitrio. s. uncias .iiii͂or. argenti uiui cu͂ quarta
uncia ipius salis bn̄ triti et postea ipm̄ colabis p̄ pannu͂ lineu͂
ĩplicatu͂. postea pones ipm̄ mercuriu͂ ad igne͂ ĩ uase figuli bn̄
calidi cu͂ igne temp̄ato / quo facto ipm̄ cooperias bn̄ carbonibus
accensis et facias leuem igne͂ donec uidebis flame colore͂ mutare
et sapientiē cōsidera ipius colorem / et tu͂c uidebis colore͂ ipius
azuruz. siue celesteu͂ / secure facias igne͂ forte et cu͂ fulone secure
igne͂ procurabis. postm̄ respice ĩ uase et si uidebis eum fixuz
secure poteris ab igne remouere / et inuenies bonu͂ et puru͂ argentu͂.
¶ Salina de qua superius mencio fc̄a est sic debet fieri.

Accipe sale commune et facies eu liquefacere i aqua comuni 7 i ipo bn liq-
facto facias ipam aqua sic salata destillare p filtru. postea pone
ipaz ad ignem et ipaz facias bulire donec aqua recedat et salina
remaneat et hec salina ut aqua ut dcm est q mercuri⁹ siue ar-
gentu viuu dz fieri qn capis eum i bonu argentu siue luna mu-
tare~

de salina quomodo fiat

8 Vidimus de transmutatione mercurij siue argenti
uiui i argentu fixu siue luna. hunc aut uideam⁹
transmutatioez saturni siue plubi i fixu argetu siue luna. Ac-
cipe q° saturnuz purificatuz bn sic supr⁹ dcm est et ipm i uase figuli
et i lbr. j. saturni pone uncia salarmoniaci et quarta uncia
alebroth / et dimidia salnitrej bn triti / 7 saturno p duas horas
bene dimisso ad igne bn forte leuabis et iuenies bona luna siue
argetu fixu ⊕

9 Sal armoniac fit hoc mo. Accipe sanguine
hominis lbr. j. et lbr. ij. salis comunis / et lbr. vj. aque cois
et oia simul misce et distempa et postmodu p filtrum destilla
postea pone ad igne et ibidem dimitas donec recedat umiditas
aque et remanebit sal armoniacus~

sal Alebroth.

10 Si vis facere alebroth. Accipe uncia. j. sal' cois purificati.
et uncia j sal geme / et uncia. j. sal' alkli q oia simul ita
pone et distempa cu duabus uncijs suci mente et duabus uncijs succi
foliorū uiolle / et duab⁹ uncijs succi sirppilli. et duabus uncijs succi
cellidonie. et duabus uncijs folioz rose / 7 duab⁹ uncijs succi gariofi-
lati cu duab⁹ lbr. aque comunis ⊕

11 Capitulu Hermetis sapientissimi de arbore q dr borisa .i.
lunaticha q est similis folijs maiorane cui⁹ folijs celestis
coloris similia sut uincelle. hec quide nascit sine folijs a p° luna
usq ad plenitudine qtidie unu foliu pducit et sic usq ad mediu mesis
lune quatuordeci ht folia. de inde cu luna minuitur qtidie unu
foliu pdit donec sit penitus folijs denudata. ¶ Accipe igr hanc
herbam / et eius succu extrahe i quo mercuriu fac bulire et fiet
lapis rubeus / 7 de hoc lapide pice sup cupru .i. ramu et fiet auru
cui⁹ una pars sup centu. hec herba nascit i ripis fluuiu et i
montib⁹ cui⁹ folia st rotuda ad modu denarioruz. Lignu eius est
rubeu / et flos eius citrinus / et ipi⁹ odor sic musci. 7 ht lac simile
croco. ¶ Accipe aqua huius herbe qua terendo 7 exprimendo exphe

et pone sup argentu et ucetet i ramu optimu. et de hoc accipe
parte unam et pone sup plumbu et fiet auru. ¶ Et de radice
hui herbe extrahe sucum terendo et frigida ferru aridu sive unge
et exinde molificabit / fietque luna / et de hac luna pone sup mer
curiu et fiet lapis. Accipe de folijs ei et sicca et pone i desup ar
gentu et fiet auru. Et si exinde sup cuius posueris fiet luna / et si
de ipo pulvere ponderis uni kerube accepis et equo pondere cu
spica romana miscueris et i urina posueris de ipo usque ad octo
dies quotidie biberis pondere uni uncie vel kerube oms albi
pilli de corpore tuo cadent / et i loco eoru pili nigri nascentur.
et i fra hos octo dies sit dieta tua i lacte uache / et de sene fiet fortis
et iuvenis. Et si vis ad lume oculor mirabile redit visum
Et si vis ut homines et demones obediant t fac de pdco auro ex ipa herba
fieri anullu i quo ponas una de margaritis quas tu recepisti i
qua fac sculpi ymaginem bovis q habeat capt ad similitudinem
piscis et cauda sit sic cauda pavonis. deinde cu cera virginea
lavetur cu aqua celesti calida et q decima pars hui aque calide
remaneat postea distilletur. Explicit.

12 Q Ueritur unu metalu utru possit venire i aliud p arte
et transmutari. Et dico q hec qstio pendet ex ista utru
metalla spe differat et hec forte ex alia utru ex accidentibus arguat
sup spem. ¶ Ffr Egydius dicebat q metalla no possunt adin
vicem transmutari. qz unu qdqz gnatum ht ppriu locu sue gnationis
sic omnibus gnat i ppriis minis qz igit talia loca nescimus nec
p arte habere possimus extra illa loca no possunt metalla
gnari qz mutaret sua naz. ¶ dico q hec sdco nulla e. Sz qd
facit dubiu est qz auru videt velle i metanis qd differant
spe ipossibile una spem i alia transmutari. ¶ Si eni solu differet
secudu magis et min. tunc no esset dubiu q possent adinvice trans
mutari na manete. sic patz discurredo p singula q differunt solu
secdu magis et min. Quod aut soluz differat sine magis et
min. pot declarari p multa sensata. p q auru no invenitur
i minera sz colligit ex minera eris p magna distancia. Na i

loco mineer eris auru no i uenit s; i fluuiys currentibus p mi
nera et longe distatib; ab ipa q p duas dietas inenit aurez.
¶ Estimandu g est q actione astroz p longu tepus puristatiue
7 fcm est auru / no differt g n i puritate ab auro. vn i liq
facione eris videmus q ibi st multe supfluitates no digeste / s;
putride. vnde pcipit odor sulfureis. sicut ergo corpus nrz
egruz pot sanari p segregatione et digestione supfluitatu / sic
et es p arena et p aqua et p actione salis qstringit i se ipo
et sepat a supfluitatib; . ¶ Ite aliud sensatu uidemus adhuc q
i una minera inenit plura metalla ex eadem eiz minera
extrahit eiz plubu et stagnu. hoc g signu est q no differt unu
ab alio sic pfem ab ipfco. ¶ Ite aliud signu est q i qda auro
plus de ere qtinet sic i ducato respectu florem q atestat color
rubens eius. ¶ Ite auru de pavoola e magis albu. unde sub
trahit abeo de argento. ¶ Ite aliud signu q uidem q ex
stagno ul plubo q steterit sup domos longo tpe extrahit argetu
et purificat / 7 sic aparet q in metallis inenit qmistio. ¶ Ergo
q i eodem loco gnationis gnant et q no segregent ab iuicem
et q unu puri ab alio arguit ex oib; istis signis q no differut
n scdm magis et minus. vn dico q i eis possibilis e trasmutatio
uera. S; dico q uia pueniendi ad hoc e difficilis / unde gm tator
scdo de aia dicit q multa alchimie ex hoc denotat q sit pos
sibilis lic; forte no du inuentus sit modus ~ ¶ Modus aut
possibilis no est n unus et e iste q inenit qddam calidu dige
rens et qseruans ea i esse sic i alys mixtis egent aut calido
ualde forti cu commixtio eoru sit ualde uiscosa qd patz q li
quefiut et liqfcta soluit i pmis naris. ¶ Modus est ut in
ueniat qddam corp calidu subtille exna coz 7 sibi qforme
q subintret et digerat eoru supfluitates. sic verbi gra corp
nrm ad interiora calide medicine expellunt suas supfluitates.
Si g i metallo aliq sit calidu diminutu sic i ferro addelendu
est calidu forte q ipm augeat. Si aut calidu adustu sic i ere
oportet calidu humidu. Alteru eiz calidu e i ferro 7 alteru i alys
metallis

¶ Hoc aut calidu3 q debet pfice metalla no pot sumi n ex mercurio.
de auro eni no pot sumi q2 densu valde est neq3 p calcinatoez neque
p aliqd aliud redit eni ad naz suam. Aureu liquescem exalat sibi for
ma aspergido. ¶ Oportet aut q res ex qua debet sumi tale calidu
sit pporcionabilis 7 eiusdem materie cu metallis ut ei calidu sit ppor
cionabile callidis alioru et hoc est mercurius. ex hoc n. elliat callidu
terrenu q oportz addi i htib3 callidu diminutu. ¶ Elliat etia ex
mercurio putrefcto callidu humidu q oportz addi i habentib3 callidu3
adustu3. ¶ Si quis sciret huiusmodi mercuriu3 putreface et ex eo
callidu3 pporcionabile metallis ellice ita q bn pporcionaret callidu
cuiq3 metallo bn sciret metalla adinvicem transmutare. s3 hoc e
difficilimu na difficille e p mercuriu putreface q2 no putrescit
n mortificetur. ¶ difficille est aut mortificare ipm q2 no mor
tificat n figatur sb humidu. post fixione aut idiget putrefactioe
que difficilis est q2 viscosu est valde. vn interu valde forte gngit
fieri ex eo post putrefactioe aut difficille e pporcionare ei callidu3
cu determinato callido metallo. Et ad hoc ultim nullu vidi pvenire.
Credo aut q sit possibile et talle qd si fieret no esset ad expededu
q2 no differet i aliquo ab auro nali. Multi tam no potentes ad hoc
pvenire utut sophisticationib3 7 quo ad aliqua accidentia i mutat
in metallis. ¶ dico ulterius q supposito q spe differant de quo
dubito q adhuc i eis est possibilis transmutacio. s. quo ad acci
dencia sic vidimus arbores diversaru sperz ppt i sectionez
adinvicez i accidentib3 transmutari. Imppfectiora eniz st metalla
q3 arbores. Si g arbores transmutant adiuice q2 vidim qd sapor
piri recipit sapore pomi. multo magis i metallis pot fieri
transmutacio salte quo ad accidentia. Si accidentia illa pveniret
sic a forma ad ignie 7 ad oia licz no hant opa nalia similia q pro
cedunt a forma specifica ~

Hec sunt virtutes aque vite. Primo
quod omnes passiones in corpore ex frigiditate procedentes
humoribus curat. sive sint intrinsece, sive extrinsece,
per potum certe quantitatis. Extrinsece per linitionem
exteriorem. quantitas potus est ut una testa avellane
capere potest cum uno ciato vel cipho boni vini albi.
In linitione ut supra. ¶ Si posueris species vel herbas aliquas
tritas in dicta aqua in duabus horis diei saporem et virtutem earum
assumet. ¶ Item valet contra guttas oculorum frigidas mira-
biliter solum oculos exterius liniendo, vel una gutta interius in
angulo ponendo. bibita in mane cum bono vino secundum quantitatem
scilicet duas guttas vel tres in vino miscendo jeiuno stomaco ita
quod vinum non excedat unum ciatum vel ciphum. mirabiliter modo reddit
hominem letum et sanat anhelitum fetidum qui fetore a stomaco procedit.
¶ Item canos retardat si supposito modo aqua dicta utatur. ¶ Item cadu-
cum morbum curat bibendo et caput ungendo ut supradictum est. ¶ Item
valet contra paralesim membrorum cum tremore, bibita et iuncta ut supra.
ita tamen quod pecia una madefacta teneat super linguam, quia lin-
guam restaurat et loquelam in dicta aqua sit madefacta. Et nota
in quod in infirmitatibus naturalibus non habet virtutem nisi forte ad horam. ¶ Item
valet contra dolorem dentium ex reumate frigido procedentes. ¶ Item
carnes in ea posite numquam putrescunt. ¶ Item vitellum ovi crudum
in ea positum congellatur. ¶ Item percussus in malitia mercurij loco
iuncto ista aqua et oleo benedicto curatur. ¶ Item vinum corrup-
tum reparat si de ea in vase aliquantulum positum fuerit. ¶ Item
posita in musto [illegible] clarificat. ¶ Item nullum venenum ei appro-
pinquat. ¶ Item ardet posita ad ignem. ¶ Item valet contra vitium
lapidis ex humoribus frigidis generati sive in renibus, sive in vesica
ut supra. ¶ Item initio cordis ex ventositate vel frigido humoribus
generato. ¶ Aqua autem ista fit opere alchimico. scilicet per destillacionem
que distillatio fit tribus modis et in aliis et plus quantum valet
hoc. et tunc est perfecta et quanto magis distillat, tanto magis perficitur.

.14.

Aqua uita est sim plex. et composita.

quo fit aqua uite

7 distillacio est per fecta.

pro medicinis ter, uel quater distillatur.

Fit aut de optio uino rubeo uel albo dulci uel forti. si dulce nō pot
haberi. distillacio aut eius fit p alembicu serpentinu.

Aqua uite alia simplex alia composita. Simplex qm est
sine alicui rei admixtioe simple de uino elliciat. 7 dicit
anima uini q sit simplicit ita simpliciat absq uini uel aque ad
mixtioe dz assumi. Est eni gla i extimabilis oim medicinaru
mat et dna. cui mirabiles gt oms passiones frigidas sut effect.
Tali aut mo fit. Recipe uini rubei uel albi opti et fortissimi.
rubeu tam eiusdem potencie 7 fortitudinis magis ualet. uberius
n. 7 largius preciosissima aqua reddit de tali uino i uase noto
.x. mensuraru ponas et dilligent clauso distilla cu lento igne.

Aqua q post primu uapore exiuerit collige ardet. n. Cu uero
qd distillatur ardere desierit collige et seorsu ponas. qz. i me
dicina nichil ualet q sciam. Et scias q de .x. mensuris gsue
uit una .s. decima pars exire. Si uero uinu fuerit multu forte
recipies forte duas .s. quinta pte q erit satis magnu statu recipies.

Si scdo distillaueris mo pdicto de duabus mensuris habebis una
medietate eius .s. qd i distillatorio posuisti. Si q distillatu est
tercio distillaueris de quinq msuris quatuor hre debebis. Si
quarto distillaueris 7 recte operatus fueris msura qua pos
suisti i nullo uel modico iueniés diminuta. Si uero ad suma
pfectione uenire desideras i prima distillatioe de .x. msuris
recipies una tantu. In scda distillatioe recipies .x. pte taliu.
Et sic distillabis decies i clusiue recipiedo i qlibet distillatione
decima pte tantu. In septima distillatioe talis aq pfca
dr qz mirabilia opat. decima uero dr pfectissima qz
oia nobilitat pficit et illustrat ppt difficultate tn opis et
expensaru in comunib medicinis facim aqua p mo ia dcto.
In tertia siqdem 7 quarta distillatioe 7 maxime postq quat
fuit distillata siquis ea sciuerit uti omib fere passionib
frigidis maxime circa pstat. dosis eius est a ʒ. i. usq ad. n.
et plus et min sedm uirtute pacientis. ualet eni i dolore

capitis antiq̄ de farina camphore ex ea cap purgat / retūdat
canes / cōseruat iuuentutē. Tineam vulnera capitis et sca-
biem om̄ curat / si q̄libet die lauent cū ea memoriā spūale
uiuat. Valet epilēsiā cerebrali spūale si potet. ¶ Si caput
ex ea vngat. si odoret si cap purgāt administret. si dispeceretur
cū modico tenace / et recipiatur ieiuno stomaco bis uel ter in
terpositis diebus curat pfc̄te. ¶ Valet ī appoplisiā similiter ad
ministrata ¶ Valet ꝯtª paralesiā et tremore mēbroꝝ et con-
sumit flegma si bibat / si odoretur. s. ex ea facies et ea menbra
lensa lauent. ¶ Contra uero paralesim lingue bibatur
mō pdicto / et teneat petiolam lineā ex aqua pdicta linitā sup
linguā nō tantū semel. sꝫ et bis et ter donec sanet 7 sanabit pfc̄te.
¶ Contra tortuositatē faciei ꝯtumbratiōe sic aliquibꝫ īterdū accidit
subito vngat faciē suā ex ea 7 bibat mō pdc̄o et sanabitur.
¶ Contra malancoliā et t̄sticiā / quolibet mane dimidiū coclear
ieiuno stomaco cū puo sципho vini odoriferi sumptū letificat iocu-
dum 7 illarem facit. ¶ Vallet caligini oculorū 7 oī debilitati
visus 7 catharacte ī p̄ncipio p se solam circa tempora 7 sup pal-
pebras oculoꝝ iuncta lacrimas mirabile sistit / tellam dissoluit
et ē mirabilis oī gutte frigide oculoꝝ. ¶ Valet surditati po-
tata / et ī lecto ī aurē cū bambace posita. ¶ Valet dolori dentiū
et dentibꝫ corruptis et gingiuis corrosis bibita 7 linita anhelitū fe-
tidum emēdat. ¶ Valet ī asmata potata cū decotione ficuū
et requilitie. ¶ Valet doloribꝫ stomaci flemmaticis uentosis et ma-
lancoliicis. ¶ Valet ī opillatiōe epatis et renū sup om̄ medicinā.
¶ Valet ī colerica fca ex humoribꝫ flemmaticis 7 ventositati bibita
et clisterizata neruos ꝯtractos sanat / om̄ dolorē et om̄ guttā
ex frigido curat / ydropesim ex frigida cū ī potu frequentata curat
si ex ea sumat q̄tidie ter ad q̄ntitatē dimidie teste oui. Omnē quar-
tanā adiunctis sibi debitis herbarū specierū florū et radicū ppie-
tatibus quas ad membra portat ī digentiā cito sanat / data et
ante accessione liberat. ¶ Valet et sterilitati ex frigida cū
potet purgatiōe ꝯuenienti pmissa ¶ Vulneribꝫ multū ualet si cū
ea lauent. ¶ Cancrū et fistulā 7 om̄s similes passiones curat.

de uirtutibus aque vite.

Venenu expellit, percussus a mercurio vel amalicia mercurij accepta de ea, et oleo latino an bibat et loca lesa ungat. Effectus vero ipsius ex corpus humanum sunt quia quicquid ex ea linitur ardet. Vinum etiam reparat et ad pristinam bonitatem reducit si de ea in aliquid ponat. Ipsa secundum autem modum usque ad decimam distillationem deducta vere omnia sunt que de aqua vite et oleo phyco in libro de p[...] magistri sunt conscripta ~

·15·

quomodo fit Aqua vite communis.

Aqua vite bona sana et multum utilis que est in communi usu sic fit. Recipe de bono vino rubeo sano et claro et bene potenti quantitatem eius pro quanto plus fuerit bonum tanto plus est utile et melior ut in odore sapore et virtute laudata. Illud vinum preparatum tibi pone in alembico et distilla cum serpente in vase suo sibi constituto. nam distillabit aqua clara alba nobilis non mediocri virtuosa. Sciendo quod prima aqua distillata post primum vaporem est potissima consequentibus perfectiore et meliore in omni virtute bonitatis. Que quidem quanto plus fuit repetita per eandem distillationem tanto plus est virtuosa et plus perdit de ipsa per vaporationem se confirmando. Cum de corbe vini videbit quarta pars vel quarta in prima distillatione. Cuius virtutes et effectus sunt multe secundum dicta philosophorum qui primo invenerunt modum faciendi eam eo modo quo fit, cuius doctrina prius est habita revelatione a[...] spiritus qui raphael vocatur id est medicus dei. Unum primo dicit quod si ex ea lineamentum sive canoth vel panni lini vel lane et cetera et ei ponatur ignis cum candela accensa confestim ipsa res inflamat et ardet absque combustione et lesione subiecti et ita evenit de omni re quod est mirabile magnum, non ardet materia aque, sed non res madefacta ab ea. Secundo dicit quod si ovum galline ponat in ea et sanis tenetur duo vel tres coquitur ibidem adduriendo ut in igne. Tertio si in ea ponat aliqua species speciarum ut zinziber et cetera vel aliqua herba ut salvia et cetera aliqua odoris omnes virtutes eius et suum odorem in se trahit et retinet. Quarto si predicta aqua parvum ponat in vegete vini rubei vel albi. Illud vinum vehementer fortificat altitudine magne potentie. Et ex tali causa tabernarij qui vendunt vinum possunt multum lucrari emendo vinum ville et cum aqua vite illud fortificando in maiori potentia. Quinto

de virtutibus aque vite.

si vinu sit corruptu i vase et de tali aqua sim tonis misce.
postea misceat bene p totu cu baculo ut moris est ipm vinu
repat .i. eius malitia puat oio qd postea pot vendi p bono vino.
¶ Sexto q si de tali aqua ponat i vino rubeo vel albo illud valde
fortificat i oi bonitate virtutu fortitudinis. ¶ Septimo q si de
tali aqua detur i potu homi venenato veneno frigido vel scorpio
ipm venenu corrupit suo calore. et tollit sibi virtu sue frigiditatis
et curat hominē venenatu. ¶ Octavo si de tali aqua bibetur
statim confortat oia mebra / vigorat tota psona letificat cor et
reddit bonu anhelitu. ¶ Nono si de tali aqua bibat frequenter
a frigidato i capite vel stomaco de reumate vel de humore flegma-
tico et malacolico purgat cap oculos et stomacu apperit pectus
strictu remonet tussi umidam / calefacit caput et illud purgat
a reumate et frigiditate. Unde siccat oia loca i firma corporis et frigida
calefacit. ¶ Decimo bibita pdicta aqua confortat omes mentes
corporis publicas et pvatas reparat memoria si bibat q ea co-
servat bibenti et odoranti. ¶ Undecimo bibita aqua dca et i pos-
sita destruit tela albuginē katharacte et caliginē visus oculoru
et q̄hibz macula exteriori et emendat oino omia mala pdicta
i bonu ac os passiones eoz i fus et extra resanat et confortat q̄ltu-
te pdam visus et sanitas restaurat p eius usu i potu et ma-
defactione et maxime qn tales passiones sunt ex ca frigida.
Unde tales corrigit et emdat igit lacrimas oculoz constringit
et desiccat / palpebras excoriatas erigit et pruritu eoz tollit. ¶ xii.
dolorē dentis mitigat si ibi sit humor flegmaticus vel reu-
mis natus. Et e sciendu q dentes supiores a stomaco. unde q vult
curare dentes supiores curet celebru sine faciat medicinam
vtillem celebro. et q vult curare dentes i feriores faciat medi-
cina stomaco et qualescitbit. ¶ xiii. aqua pota nervos et lig-
mbroz humiat confortat et resanat tam pedu q manu quilli-
ligus digitis et c. ¶ xiiii. aqua pota oi qute ex frigida ca
subvenit vehementer dissenteria et lienteria sanat oia. ¶ xv.
cancru aqua pota et fistula q dr noli me tangere et omes vulgis
insanabile curat et consolidat bn locu. ¶ xvi. aqua pdicta

nota

delet murma.

febricitante febre quartana facile sanat si ei sepe detur in potu et in ea die qua debz occurre sibi detur an accessione per mediam horam.
xvij. aqua predicta depellit scabiem teneram et duram et tignam capitis locum sepe lavando cum tepida aqua. xviij. aqua predicta curat ydropesim si sepe bibat apatiente et si utatur cibo plus sicco quam humido bene salito et cimino mundo. doctis eius sic fit. vino medi ciat vel min. per nicem et abstineat se apotu aque et abori breodio. xviiij. si aliquis carnes crudas vel coctas vel pisces crudos vel coctos ponat in ea aqua numquam putrescunt sed in multa bonitate remanebunt. vigesimus aqua predicta matrem viciatam mulieris et galline sanat vulnera putrida et non putrida sanat et consolidat uehementer. Multa quidem et alia vitia humane nature curat per dulcissimi yhesu xpi gratiam.

.16. Virtutes aque vite / septies distillatur aqua vitis.

Virtutes aque vite. In prima distillatione ardet et non comburit pannum et pannum dimittit madidum. In secunda distillat ardet et non comburit pannum et dimittit eum siccum. In tertia distillatione ardet et comburit eum totum. In quarta fortior est et quanto plus reiterabis distillatione tanto fortior erit et in centuplo fortificabit. Ita quod in septima distillatione omnia comburat que sunt ei apposita. Virtus prime distillationis est quod si ter in die laveris faciem et nares et posueris in naribus reuma confortat celebrum clarificat visum conforta neruum oculi. et si cum ea laveris cap. s. parte exteriore confortat memoriam ac omnes virtutes anime. Et si submerges herbas quascumque volueris et dimiseris in ea aqua per septem horas vel plus trahit ad se omnes virtutes illarum herbarum. Unde potest dare in mensa vinum salviatum gariofilatum et sic de singulis. Et si de ista aqua sic preparata posueris tres guttas in uno scipho vini habebis vinum saporis secundum herbas quas in posueris. Carnes vel pisses in aqua predicta possita numquam putrescunt et si essent putrefacti quod quod erit ante putrefactionem corrodit et quod quod erit sanum custodit ita quod eos poteris salvare sic esset recentis / et reddit appetitum confortat

prima distillatio confortat reuma

ambit sibi omnes virtutes herbarum et specierum.

stomacu si de ea suspsceris i mane et i sicco flegma flema in
ore stomaci 9sumit anhelitu fetidu ta apte stomaci q a parte
celebri curat / si bis i die suspstis cu aliqua quantitate omi nulu
uenenu frigidu appimar pot ei sic aranea / buffo / spens /
scorpio / muscha / si pannu madefcm i ea circa buffone uel sre
pente possueris stati morit q uis no tangat eos / et simile fac
de oi ueneno frigido. Et si morsus spentis uel buffonis cu ea la
ueris pluries curat. si aliquantulu paciens de ea recipit i imo
et si i ea lipanceis oui coqtur q i aqua bulienti. Balsamo et teiace maiori pot q i oibus opari. Si i ea possue
ris lisciniu et steterit p die et nocte 9 postea possueris i aure
tres guttas 9 pmiseris stare q diu poteris tonitruu aurium purgat.
Et si i eodem lipinio germadrea possueris equali pondere et
dimiseris i dicta aqua stare p diem et nocte. et si de dca aq pos
sueris ter uel quat i aure surda quatuor guttas aufert surdi
tatem cuiuscumque materie fuit generata / tam i dca aqua latitudi
olei et tonitrudem sanguinis humani subiugat et ista cura sit stuffa
sicca cu herbis. Item omne dolore etia si sit ibi uermis
uel humores fluentes radices dentiu / si cu ea laueris curat 9
dissicat et strengit paralitica passione et oms 9fremitates
uenenoru si cu ea laueris curat. Et scias q est clarissima sup
omne gradu et clarior res est q fieri pot uel i ueniri iudicio meo /.
Et e tante penetracionis 9 calidtatis q si una gutta possueris
i manu tua i 9gmenti penetrat sine lesione aliqua / et nuq
senties tumore pedu uel tibiaru uel iuncturaru. Et si cu
ea laueris curat et restringit oms egritudines ex causa
frigida uel flemate superueniente 9 emmentia curat / uel ex
sanguine putrefacto et corrupto plest si ea sciueris uti. Pa
distillatio est bona. Secunda est melior. Tercia est optima.
Si uis probare q sit uera accipe pullus bn pillatu postea
calefac cu ad igne i manu tua ita q uix eu possis tenere
i manu et linias int et extra cu pdta aqua bene calida

prima distillatio est bona, 2a est melior, 3a est optima

bis uel ter. postea pone dem pullu ad solem p duas horas et de
inde pone illu ubi vis et nuq putrescet neq corruptione ha-
bebit du mudus erit. Et hec de aqua vite dicta sufficiant ~

.17. Hec sut virtutes Rosmarini i nomine xpo.

Primo qd flores eius et ligu i vino bni et fac bulire
i aqua donec aq medietas consupta sit valet
ad omes egritudines itra corp existens de illa aqua
bibat ~ Ite fac bulire folias eius i vino albo puro et capillo
facie tua lauas uel barbam supalia et no depillabunt, imo faciet
pulcra multum. Ite flores eius desicca et i pulvez redige
liga i panno et p medium liga i brachio tuo dextro et reddet te
illarem et iocundu. Ite fac carbones de ligno ei' et i panno

M lini liga qui pannus sit mundus et dentes frica siue vermes fuerint
itersicient et dentes tuos tibi custodient ab oi documto et ab oi in
firmitate dentiu. Ite de cortice eius fac qd fimas p os et na
res qr valet ad catharen. Ite radices eius fac bulire i aceto
cu q lava pedes tuos et habebis firmos et no habebis dolore i eis ~
Ite comede flores eius ieiuno stomaco p tres dies i mane cu
melle et pane de sicalle et no i surget vite antreas et aliqua alia
mala herba. Item folia eius sub lecto ap̄ana sompniatos
te penitus liberabit. Ite fac stuffa de eo et sinabit inno
centem te et renouabit ut aquilla iuuentus tua et reformabit
cia natura tua. Ite folia eius trita et sup cancer posita
itersiciet cancrum. Ite fac i rudi de ligno eius et qcqd come
deris cu eo bonu et utile erit corpori tuo nec malu tibi facere
poterit. Item si sup hostio domus tue de eo posueris
no timebis scorpiones nec serpentes qr i illa domu tua no i tra
re poterunt. Ite pone sicca folia eius i vasis vinarijs
i quibus ipse et vina tua ab omni acrositate et malo sapore .18.
custodiet et si volueris vendere cito expedies illud. Ite de
ligno eius fac fieri barillas et cum qd steterit i tus toto tpe
serenabit et ius meliorabit et no habeas timore de aliquo malo

de quo fiat peius. ¶ Item si per inmoderatione sudoris et ad nimiam debilitatem peruenerit / eius folia fac bulire in aqua / et de illa aqua laua caput tuum et liberaberis ab illo sudore et tussi etiam si passus fueris. ¶ Item si in agro tuo uel uinea tua plantaueris et illud mu- de et honorabile custodieris uinee non modicum congaudebunt / et proi- cient in tremita et te ipsum letificabit. ¶ Item si comedendi appe- titum amiseris folia eius in aqua fontis bulire facias et de illa in uinum tempera et facias in offas et comede et statim incipies comedere et recuperabis appetitum comedendi. ¶ Item si uenter tuus inmoderatum fluxum paciatur folia eius fac bulire in aceto fortissimo et super uen- trem tuum liga calida et fluxum omnino restringet. ¶ Item si quis amentia uel stulticia patitur flores et folia eius bulliantur in magna quantitate fontis in aqua et in aqua illa balneatur et liberabitur. ¶ Item si tibie tue per guttam inplantur folia eius fac bulire in aqua et postmodum illa folia cocta pone tepida super tibias et liga cum panno lini / tamen inter pannum et folia de bambace tibi tibias circunda. ¶ Item si serpens est in foramine fac fumum de eo iuxta foramine et statim exiet uel intus morietur / et aliunde recedat. ¶ Item si per ardorem stomaci uel motu uel calorem uel quibus alio modo quis inmoderatam sitim pa- ciatur assidue bulliatur in aqua et frigidetur et ... et ipsam cum uino maligranati bibat et liberabitur. ¶ Item si quis per passionem uel qualibet alia attractione indigent fac ignem ex eo et quoque in eo et pone sub cenericium et illo utatur paciens et liberabitur. ¶ Item si flores eius in orcha tua posueris tinee non poterunt corrodere uel destruere pannos tuos uel etiam libros. ¶ Item si flores eius bulliantur in aqua et bibat pthisicus et ethicus cum uino syroppo liberabuntur. ¶ Ad idem bulliat flores cum lacte caprino stante per noctem sub domo et bibat pthisicus et liberabitur.

.18. Polere saporatio ℞ folia papauereis cum stipite et folia et thapsi barbassi ana et contere simul et trahe ex eis succum quem succum fac bulire in uino albo et mello et spumas ... reliqua ... in uase ... uel ... . Item ... recipe de eo pauum et pulue ... rubei ... fi...

et da cui vis bibere et statim soporabitur.

19 Somniferum faciens statim dormire. R piperis nigri. iusquiami
corticum mandragore ana ℥ .5. et fiat pulvis et det in potu vel cibo ʒ .i.

20 Somniferum pisfernis dormire non potentibus. R mandragore
iusquiami albi / opii / omnium ana aureum unum terantur et cribrentur et
conficiatur cum aqua tepida vel liniantur ex eo panni et extendatur ad
fronte et tempora. Cum autem volueris quod a sompno surgat. accipe
lana mundam et madefac eam in aceto forti et exprime eam in naso
eius aut fac eum sternutare cum duplici.

21 Aqua faciens dormire ultra modum. R. cicutam et distilla per
allembicum et da bibere cui vis et statim dormiet.

22 Potus ex quo inebriatur quem volueris. R iusquiami et radicum
et seminis eius / corticis mandragore / elebori albi / karmel seminis
latuce / spici / omnium ana partem .j. terreantur omnia et cribrentur et conficiatur
cum melle dispumato. Dosis potus sit quantum cicer cum aqua te-
pida aut vino puro.

23 Aqua que ferrum dissolvit et cetera metalla. mercurium con-
gellat et ardet sic aqua ardens. R nuces muscate / gariofi-
lorum / gallenge / cardamomi / cubebarum / macis / grana paradisi /
zinziber cinamomi quod optime pulverizata et postea ipsa pone
in optimo vino albo et misce bene cum dicto vino / et sit quanti-
tas pulveris et vini sic tibi videtur tamen quanto spissior
erit materia tanto melior et efficatior distillabitur aqua quo
facto pone totum in allembico et distilla lento igne admodum
aque rosate. Hec enim aqua dat ingressum spiritibus et corporibus
et figit spiritus non fixos et ponit balsamum quoniam omnes virtutes
eius habet vel quam plures. Iste natat super omnes liquores
et si super ipsa posueris de oleo statim petit fundum. Iste dellet
corruptionem cuiuslibet rei et conservat quod tangit in bono statu.
Iste si una pars caphore in aqua ista ponatur efficitur aqua
clara in modico tempore et retinebit in se virtutem caphore / et
si aqua ista camphorata fundatur super aqua communi congelabitur sicut lac.
Iste si aqua ista colletur per pannum remanet substantia alba

Aqua preciosa

coagulata et pot idē fieri candella ardens sine lucino. ¶ Va-
let etiā aqua ista ī omnibꝫ egritudinibꝫ frigidis et aliis multa.
¶ Iste hec aqua de qua loquitur ouum conservat carnes et pisces a pu-
tredine / clarificat et restaurat omnem turbatum / et trahit ad
se omnes virtutes herbarum et specierum si ponatur ī ipsa / viola
cuius odorem non retinet. Rumpit apostema exterius / et interius
si potentur. aufert maculā oculorum / et caliginē / et rubigidinē /
et oculorum restringit lacrimas. ¶ Valet ī splenaticis / et
epaticis si potetur / coagulat mercurium. dealbat cuprum solvit spiritus /
corpora calcinata curat. vulnera a putredine conservat / fistula
et cancrum curat / gutta omnem ex causa frigida curat / et paralisim
si de ea loca fuerint ī uncta / ꝛ preterita revocat ad memoria.
illarem atqꝫ iocundum / ꝯ super omnia iuventute conservat et sanitatem
¶ Removet a facie lentigines / ꝯ perigines ꝛ alias maculas.
Salsum flegma ꝯ guttā roseam et dolorē dentium curat. Squi-
nantia rumpit cum aere suo. subvenit malanconicis / sciaticis
podagricis. ydropisis ex causa frigida / colericis confert. ¶ Item
odor eius interficit muscas et reptilliā. vinum novum facit vetus.
Aufert dolorem et surditatem aurium. ¶ Iste cum calce sua soluta
et aere suo vna frangit ~

29. POtus et unctio faciens dormire. ℞. de vino rubeo
vel albo quantum vis. ß melius ē rubeum quam album. et illud
locatum ī vase aut ī vitreo vel ī fiallia ibi ipsum di-
mitte. et ī eo pone pulverem opii thebayci. secundum quod tibi videtur
esse conveniens ad quantitatem vini / ī super adde pulverem utriusqꝫ se-
minis papaveris rubei et albi loly. Et radicem fabe grece / sine
ī cortice. nā quelibꝫ carum rerum pot facere ß plenius simma potestas.
Et ī vna quarta vini sufficit vna dragma oppii / fabe
inverse vna dragma et media seu due dragme sufficiunt /
pulveris seminis papaveris ꝯ loly amborum ana vna quarta vel
vna cum dimidia. ¶ Talles cum pulveres stent ī vino vno die
cum sua nocte vel duobꝫ aut tribus ad plus. postea cum magna

in frigidis egritudinibus valet

cautella detur i potu cui vis / et post bibicione cito dormiet. ¶ Dare
de omnibus simul preulosum est n i modica quantitate / sed dare de
uino ubi steterit pluries pulvis fabe inverse .s. radicis post parvum
intervallum ille qui biberit vigilans fiet quasi amens loquendo / respo-
dendo audiendo et alios intelligendo et cum aliis loquendo. Sed non cognoscit
rationabiliter nec discrete intelliget nec recte respondet ad interrogata.
Unde solatium est astantibus et videntibus / et talis homo potest spoliari / et
conduci ubique .v.s. plus quam vino bene ebrius / non est postea memor
eorum que fecit. nec eorum que vidit fieri sibi et alteri. Unde magnus
ludus est talle quid videre. Et coram tali homine potest tolli hominem
quod habet super se et de domo sua / et cubare cum uxore sua in die et in nocte
et in camera et ubique eo vidente / nec est memor alicuius facti / et
si aliquid recordatur videre credit se sompniasse. Etiam per talle
potacione statuta et data aliqui uxores sunt habite et cognite ab
amatoribus suis. Et quidam sunt robati in die et in nocte / Et si-
militer tallis pocio / est bona in domandi hominem apostemato qui sit
timet reparare in passione et tunc sapiens medicus cirurgicus debet
tallem pocione privatim propinare. ergo cum licencia suorum maiorum
qui habent curam de ipso Sed non debet eos docere quod sit. etiam multi
sunt curati per tallem modum et in magna quiete vel dormiendo
vel vigillando et quod est magnum mirabile. ¶ Potest enim dari
tallis pulvis in salsamento in brodio herbarum vel tortell vel in aliqua
confectione. ¶ Nota quod in principio cibi comededi dandum est cum cautella
et non postea ut ide homo gravetur uno die cum sua nocte et ut possit
sit fieri quod desiderat sub hac causa. licet autem homo perdat ratio-
nabilem intellectum per predicta. bene restituit tamen ad pristinum statum
veri intellectus. ¶ Remedium .n. est dimittere talem hominem
in lecto bene dormire ut in stomaco digerat et transeat fumosi-
tas vel cum forti aceto calido conficiant sibi nares intus et sub
fumigare ipsum cum aceto calido vel cum fumo sulphureis et tunc
per talia curatur assumpto granate ipsum / et assumpta materia
vitii uirtuosi predicta. ¶ Iste solus pulvis radicis sicce fabe
inverse retento in vino duobus diebus vel tribus et collatus. postea

si de ipso detur i potu unus ciatus alienat sibi mente et efficit
ho nichil sciens / neqz senciens / neqz cognoscens. nec qd facit /
aut sibi fiat scit / nz q uadat aut stet scit. hic .n. pulvis
.s. radicis fabe inverse no sic cito fac dormire. s pdere bonu
itellectu ita. sz opiu cu pulue lolij et utriusqz papaveris
cito fac dormire bibentem. s no fac pdere bonu itellectum
bn ut utrqz sit composicio reiuz pdcoz si fiat fac pdta.
Thorn .n. docterina valet magnu thesauru / et tale copimitu
no posset emi nisi i caro precio ~
25 Ut quis cito et facile possit inebriari studiose sive p so
laciu sive p alia caz. R de optimo vino puro quatu vis
q sit album et clarum et pone tantu de rubeo q efficiatur
rubeum et i eo pone postea pulvem ligni aloes / multu croci /
pulvis garofilloz / lolij / et semis utriusqz papaveris / et nescio
i qua componitur eius semen / et aliquantu pulveris radicis
fabe inverse quoru pulvez dimitte sic stare duobus diebus
vel amplius. postea illud colla et da bibere cui vis / na i brevi
spacio temporis videbit ioca illius qui biberit ex eo ciatum
unu vel duos. bn pvate debes copone pulvem et oia observare
pdicta et sapient dare alteri ut i quivio amicoz est. i quo si
sapienter posueris pulverez zucari maioris cu dulcedinis
plus valet ad cautellam. Valet hoc copimitu. Comiti. Mar
chioni / pro magno delectu et etia alteri homi q delectatur
i videndo tallem iocum ~
26 Ad dellendu literas sine lessione carte. R lac ficuu
et pone i vase vitreo / et i corpora cu eo cerusa pulverizata
donec fiat pasta liquida ut pasta nepulaz. Tuc illa pasta
sicca ad umbra / et iterato pulveriza / et iterato fac pastam
et sic fac ter vel quater. ultimo fiat pulvis et reserva. Et
qn vis literas dellere. Accipe pannu lineu aqua i fusum
et expressum et duc suaviter sup literas postea pone de pul
vere sup lras et stet ibi p nocte. mane aut palu mundu
aliu plenu bombace et cu illo frica lras et delebunt sine lesione cartis.

.27. Ad remouendu͂ lr̃as de carta q̄ nō appareant. R̷ succu͂ pomi are-
rancij uel pomi multū seluestris et pone sup̄ literas et dimitte
p̄ aliquā hora. postea accipe pom͂u asp̄u et frica sup̄ carta et lea

.28. Ad faciendā fenestra de carta quasi uitrea / omo recedat
recipe unā carta capti sine edi / de macreis ⁊ sine calce. quā fricis
subtillissie radi. et R̷ gumi arabice ℥. j. quod mittas i aliqua uase
et aqua coopi et stare p̄mittas donec distempet' ⁊ una numata mellis
spumati. et claras octo ouor͂ ben dirupitas. hec oīa i uno uase
misce et carta admodu͂ fenestre i cisas. i hys rebus humecta
et stare p̄mitte donec bn̄ humectent'. postea extende eā i alico
circulo et i siccari p̄mitte. postm̄ i ea aliqd depinge si placet et
postq̄z depixeris i ucmica eā undiq̄z ucernice cocta. Et si nō depixeris
eodem modo ucernica et ita fit.

.29. Ad extrahendu͂ uinū uel aqua de cartis. R̷ pecia panni lini
albissima. Et si dicta aqua fuit desiccata ⁊ uet' i funde p̄dicta
petra i aqua / et pone sup̄ carta balneata et ita mollificata redit
ad p̄stinu͂ statu / et postea pone sup̄ dicta carta balneata una
carta bombicina ⁊ accipe unu͂ puluinar paruū de pomis et
retindo carta molem et extensum sup̄ pone i loco u est carta
balneata sup̄ carta bombeciā pmo puluinari calefcō tepato
postea asp̄ge sup̄' terebentina cocta et puluerijata.

.30. Si quis bladum cū calce et arsenico decoxerit cū aqua ipm
que auib' dederit ad comedendu͂ uolar nō poterūt.

.31. Ad restringendu͂ fluxum uentris. R̷ urina porcina ⁊
cū cinerib' misce et fac qi recoctum ⁊ cum necesse fuerit dista
pa cū succo plantagis et sup̄ umbellicum pone ⁊ cessabit flux'

.32. Ad lentigines. R̷ de farina lupinoru et de felle
capree et unge i sero faciem. ~ uentas

.33. Ad dolore capitis. R̷ folia psici ⁊ pista ⁊ recipe duas tegulas
calidas et folia suppone et pone sup̄ corpus.

.34. Ad faciendu͂ arma q̄ nō possint i cidi cū ferro. R̷ colle pis-
sium ℥. iiij^or. masticis. j. et funde simul postea i colla tres pannos
lineos quelibz p̄se ⁊ coopi cū uestito ⁊ fac poni i zuppa sine zupirelo.

.35. Ut una candella accedat alia p̄se. R̷ sulfure et auripigmētu

et oleu comune et simul misce et fac unguentuz et pone candellam
una longe ab alia p cubitu unu p recta lineam. 7 qn volue-
ris accendere pone sic sois et accensa una accedetur omnes. Et
hoc 7 fac filluz cerudiz i ipsu i aqua vite bona ponendo super
candellas de nocte sicut scis

.36. Ut homo videat ardere 7 no ardeat. supscriptum unguentu
fac prius madidari barbam aut capillos / vel vestimentuz 7 tunc
accende unguentu qd e sup barbam 7 videbitur ab omnibus cremari
et nulla lessione patietur

.37. Ut manus tua videat ardere sine lesione. lineas ipam cum
unguento fco de dragantio .i. herba serpentaria et succo malve 7 albu-
mine ovor. postea sup aspge sulfur vivu 7 accende et ardebit sine lesione

.38. Ut vestes alicui videat ardere. unge eas de argento
vivo magdefed co acceto et pone candella accessam cu dicto unguento
sine ad dem unguentu possitum sup vestes 7 tunc accedetur et ar-
debit unguentuz sine lessione vestiu. Item de dicto unguento
unge unu pane et pone ad sollem ad siccanduz / 7 sicu / iteru unge
pane / et iterum cu pane ad solem 7 hoc fac decies. postea ipm
pane pyce ad igne et no ardebit

.39. Ad dolore auriuz 7 audit. R. molice panis ordei qn extrahit
de furno et pone super aures

.40. Ad destruendum oia nascentia. R. semo lini 7 tere / et misse
cum melle 7 callidu mitte sup nascentia / et marcellas valet.

.41. Ad dolorem capitis et stomacu. R. quartu unu uncie zizibis
pisti et bibe cu vino albo / et liberaberis

.42. Ad dolore auriu. R. manipulu unu absinthij 7 pista
et fac bulire i uno ciato vini boni albi 7 fac multu bulire /
postea pmitte refrigidare / 7 qn erit refrigidatu / exprime modicu
cu manibus sic qd vinu exeat foras. et pone i una petia lini dem
absinthium / et facias qd sit bn calidum 7 pone sup auriculas ubi e
dolor t'bus vicibus i die / 7 qlibz vice bn caliduz 7 liga sup aures
cu binda et liberabit. Ad idem dolor auriuz. aliqn venit
ppt fluxu humor / et aliqn ppt pro eo qd aliqd intrat i auriculaz.

ut lapis pulvis et similia, et aliquando nascitur in eis apostema vel vermis
qui procedit ex fluxu humorum fit utile medicamentum. R. oleum musce-
linum et vinum cepe, et mitte illud oleum in cepe, postea pone illud
super prunas sive super cineres calidos, et facias bulire tantum quod cepe
sit decoctum. postea pone de isto oleo cum una pena in aure quod calidum
pot sufferre. hoc facto. R. rutham et pista cum albumine ovi. postea
pone hec duo super aure, super predictis rebus, et erit perfecta medicina.
43. Ad extrahendum vermem de auricula. R. herba piscatorum, et in-
teriora piscis bene simul pista et exprime succum, et misce cum tantundem
olei de lino, et mitte in aure. probatum est. Ipso autem occiso cum sub-
tilibus piscatoriis extrahe. valet et si apponatur tussa que etiam omnium
vermem aliquem ad se trahit. Ad idem. R. oleum cum succo ca-
peris et calamenti bene incorporatum et in aure stillet. vermem enim ejicit
et dolorem mittigat. Si vero in alio membro nati fuerint vermes.
Elleborus albus bene tritus cum vino misceatur et in loco mittatur. vermes
enim procul dubio necat.
44. Si vis surdos novos liberare. tolle recentem fabam et coque
et suppone cum stupa aure et caput patientis liga qui accipis
fabam a foco. postea pone in eius aurem de asongia recenti .i. pi-
scis. et hoc sepe fiat. et liberabitur infirmus.
45. Ad eum qui non bene audit. R. spolium vermis serpentis et fac coqui
in oleo in una pignata tantum quod veniat ad medietatem, et de illo
oleo pone et mane et in sero in aure et liberabitur paciens.
46. Contra antiqua surditate unguentum probatum. R. fel taurinum
et cepe in stupis involutum, et decoquatur ad ignem et extrahatur succus
quantum erit de felle et ponatur in aurem cum pena et cum oleo laurino.
et caveat surditatem inveterata per septenium.
47. Ut vinea vel agrum sit fertilis. R. coralum et terere et sparge
in angulis vinee vel agri. et non poterit tempestari. quamvis qualibet
ager vel vinea circha tempestetur.
48. Ut vadas securus iter apes. R. succum malue et cum eo unge
carnes nudas et tibi apes nocere non poterunt.
49. Ad apes per furtum ablatas. Si apes vimas quas furatas fuit, calefac-

aquā et i loco quo vas opuz manebat deīn aqua bulliente ꝑhicē et hōi
qui hoc fecerit cadent omēs capilli et ungule omēs.
50. Herba quedam similis ysopi uel saturegie i ramis et folia et hī folia
sicut linū accutū odorem et sapore sic folia eruce uel s̄ic. preterum
et facit bonū appetitū et ea utuntur potatores. ¶ hec aūt herba
parte sic īuenta est. Scindat cepe rotūduz i cruce accipiendo a germine
usq̄ prope parte īferiore et fissure ipleant̄ seme lini et ptes
cepis stringatur et tūc cepe suffodiat i terra et cooperiat et i processu temporis
nascetur exinde illa herba et uocat̄ erracho.
51. Ut arbores sanent. Si apperseris oleū ad radices alicuius arbores
sanabitur certe.
52. Ut uinis uel arbor faciat fenectuz habente sapore muscati aut
ipse fenectus sit potior. fac forame i uite uel i arbore et i clude intus
muscatum aut scamoneam &c.
53. Ad faciendū arbores siccari. pfora ipsis arbore et pone argentū
uiuūz et oleum oliue et postea fortiter claude foram et siccabit arbor.
54. Ut arbor nō hāt folia ante scm̄ Johānez baptistam. Surge in
eodem die i aurora diei et collige arborem quā uis plantare et plāta
eodem die et sic carebit et fenectus et flores et folijs.
55. Ad rompeduz apostema i corpore umano. R. seme rappe et stercus
caruli gentilis et fac pulueē et misce istū pulueē cū succo scabiose
et da bibere i fremo.
56. Ad rompedum apostema i gutture. R. merda asini sicca uel pul-
uerem yrudinis fem cū plumis et ossibus et gargariza istū puluerem
cū aqua siue uino calido.
57. Ad i piguādū anseres i quatuor diebus uel quinq̄z tolle farina millei
et mel simul i pasta et da comedere ipsis aseribus et erūt statī pigues.
58. Ad faciendūz accetū subitaneūz. fiallam uitrea pone plena uino
et bene obturatam i aqua buliente et statī fiet bonū accetum.
59. Ad idem. R. ordeum minute fractuz et i patella para et pone
in uape ita calidum et i cochona bene ita q̄ nō spiret. ¶ Ad idem
R. de moris campagnolis q̄ sūt acerbe et rubee et sicca i fureno
et q̄n sunt sicce pulueriza subtilit̄ et de isto pulue pone i uino.
¶ Ad idem mitte ordeū lotū et remolitū p tres dies i uino et cito fiet accetū.

) Ite sic fac radix siele i. blede

60. Ad faciendũ basaliscum. pone sub fimo turpissimo unã fiallã
plenam folijs salbie p certos dies / et inuenies ibi dracone / et tunc
comburere eum et fac de eo puluez / et pone ĩ illo puluere es aut
ottone et aureũ optim̃ 7 efficietur. ¶ Nota q siquis esset cir
cundatus totus euta uiridi secure posset ire ad iterficiendũ basiliscum
61. Ad sciendũ de quo blado erit abundãcia / et de
quo erit caristiã ĩ illo ano. Sciãs q apparet die .xij. ĩ eonte
Julio una stella ĩ mane tempestiue q stella nõ apparet ampli
ĩ illo ano / et vocat stella nicola / que ostendit t de quo blado erit
habundanciã. et de quo caristiã. Rpe / ergo ĩ illo mane unũ
granũ frumti. Et unũ granũ de qlibz alio grano de quo vis
scire utrũ sit habundancia uel ne / planta illo die granũ ut
dem est dta die ĩ mane qn sol oritur. Et caue ne comedetur aut
deplantet. Et sciãs q illis granis q nascent erit habudancia.
et de illis que nõ nascetur erit paucitas 7 caristiã ĩ illo ano.
62. Ad botiuz gutturis siue gosam. da bibere habenti illud pul
uerem pumicis ꝯbusti ¶ Ad idem. R. de cantaridibus ad
et pone ĩ aceto p duos dies / uel tres ul plures / postea desicca ad
solem et puluerizã / et de puluere illo et pice liquida ꝯstituas ungentũ
ad moduz ĩplastri. Utere illo unguento sup botiuz 7 sup scrofullas
siue castone 7 nõ ponas sup neruuz. puluis etiam pse coro
siuus est multuz vn̄ usui restuetur. ¶ Ad idem p° calefac
botiuz cũ aqua calida ut porei aperiant postea pones muscas istas
63. Ad liberandũ carnes a malo fitze. R. cicute aqua / et sup
lana bene carnem 7 fac pluries et liberabit. ¶ Ad idem. R.
acetũ / urina / hominis. calce / oleuz / sulfure / et sal / et terita bñ
ista sex separatim / postea simul missa et ex dictis rebus sic
compositis unge carnes pluries et liberabitur
64. Aqua faciens capillos blondos 7 pulcros. R. cineres uitis
bene sedati ate libr. j. aque libr. doj. et fac lixiuiũ. postea
uireidi romani libr. ij. et distempa pse ĩ uno vase. postea
uero pone ĩ lexiuio et fac bulire. postmodum R. capillos
hominuz uel mulierũ / aut filuz uel lana et pone ĩ lexiuio

qn bulit et qn color placebit tibi cleva ab igne et repone i vase
vitreo distillata primo p filtru et fac stare ad serenu tribus
noctibus / et qn ho vel mulier caput lavit pmittat siccari mo-
dicum / postea has una spongia bn mitidam et balnea ipm i
lisivio / et postea balnea capilos et efficient blondi et pulcri —
65 Aqua alia faciens capillos aureos et blandos. R mel rosa-
ceum et distilla p allembicu lbr. ij vel iij cu lento igne / pma
aqua q exijt est alba et bona ad facie dominaru. Secuda aqua
e i colore aurei. Et qn hnes lotu capt pmittas ipm bn siccari.
postea accipe de illa aqua unu modicu i manib / et unge ca-
pillos / et scias q i. xv. diebus hebis capt bludu tamq auri coloris
66 Aqua alia ad idem. Accipe mellis distillati p alembicu
q distillabit lento igne et pone sup facie mulieris qz ea odo-
riferam et clara facit. postea cu cepeit dicta aqua fortifica
igne et tuc exibit oleum flavum de quo i unge capillos 7 flavi
67 Capilli viroru et mulieru sic possut fieri] efficietur
blandi clari et pulcri. R. de oleo papaveris de felle bovino am-
boru ana j. parte / postea tole paru vini albi clari. hec tria
simul misceant ac locetur / ac talis cofectio usui fruetur. Cu
aut aliquis uis experiri de capillis ut dcm est / po laventur ca-
pilli sm usum cu lisivio / et loti ficent liquore pdco 7 hoc sic fiat —
68 Aqua capillos pulcrificans. R. de mense marcij qn pu-
tantur vites vinearu de aqua q exijt de vitibus et sepe cu
ipa aqua balnea capillos et pulcri efficient —
69. Aqua blu blundas capillos. R. armoi f. ij. gumi arabici
f. ij. dragonti f. ij. saponis albi f. ij. allumis fecis f. ij.
aq clare lbr. viij. sulfuris f. ij. allumis roce f. ij. caphore
f. ij. petreboracis f. ij. cenabrij f. ij. postea pista et misce
istas res simul et fac bulire usque q gsumet quarta pars postea
colla / et de ista aqua unge capillos —
.70. Ungentu faciens capillos canos esse nigros vel rubeos.
R. sapone teneru 9 calcem viva / et litargiru aureu / et ex hijs
fiat ungetu ex quo ficent capilli cani / 7 postea laventur

cu vino et hoc vngetu diu stet sup capt anq capilli lauentur
fiunt nigri / ß si diu no stat fiunt capilli rubei ~
.71. Aqua faciens capillos flauos. R. salnitrij / vitri olei romani /
allumis roce / cinabrij an / oia simul pulueriçent 7 distillentur p
allembicu lento igne / 7 de aqua q exijt / cu spongia bambizata
i ea / capilli balneant i ea ita q cutis no tangat 7 qn capilli sut
sicti cum aqua predicta balneentur ~
.72. Ut capilli fiant pulcerrimi. R. puluere croci orietalis bene
triti 7 misce cu vitellis ouoru coctis 7 admisce mel et fiat vn-
guentu / et in sero vngant capilli 7 in mane lauent si fiat p
mensem exunt sic auru pulcri. ¶ Ad idem si lauerís frequte
capt cu lissiuio fco ex emilia et sauina 7 riquilitia exut flaui 7
.73. Ad capillos crispandos. R. cornu arietis lucetes sic auru ~
combustum 7 i puluere redactum i una olla et admisce cu apibus
et vngulis capraru reddactis i pulue 7 fac vnguetu et unge. ¶ Ad
idem. R. cornu arietis combustu 7 cu oleo terre 7 capillos sepe
.74. Ad faciendum capillos aureos et blundos / unge. pbatu e ~
et pulcros. R. de aqua decoctionis lupinor si steterit i ea viteu
quinq diebus / si quis habuerit capillos nigros 7 abluat ac aqua
capilli efficientur aurei ~
.75. Ad faciendu capillos blondos. R. lanatura quarumcumq carniu
et fac lissiuiu et laua capt et blundi exut. R. sepu galline
distempatum / et vnge capillos. pbatu est ~
.76. Ut capilli fiant nigri. R. limatura ferri p octo dies aceto
in misce / capilli pvnti nigrescut ~
.77. Ut capilli cani fiant nigri. extrahat sucus blete et de-
quoquat ad igne admixto pulue de pilis galle 7 de sero pili i
.78. Oleum. ad faciendu nasci capillos. R. oua quot volueris vngat-
ur 7 ellisent q fiant dura. de inde accipiant uitella ouor
et agitent tam i patella ferrea aut vitrea lento igne donec
oleum eliquet. qd exprimat p pannu lineu 7 de isto administret.
.79. Renouatio capillor i qualibz caluitie. R. rana viridem

et lacerta uiridem capita et cauda abscissis 7 apes an̄. combure i
ola noua 7 puluerizā et illū puluere distempa cū olleo uitellor
et inde caput uel parte caluam i onge pluries ~

.80. Ad faciendū nasci pilles. R̷. apes et combure 7 pulueriza
et misce cū oleo et onge capt et nascentur capili

81. Ad casū capillor. R̷. semē lini / 7 fac inde cinere purū et misce
cū oleo et onge caput et comas 7 nascentur.

.82. Ut capili cadat. R̷. calcis ℥. ij. auri pigmēti ℥. j. oleū i tantū
quot i plastrētur. Ut nūq̄ renascant' gumi edere ℥. ij.
aceti distillati ℥. iiij. or ~

.83. Ad tegnollas capillorū mortificādas. R̷. calcem et distēpa
cū succo porre 7 frica illam ptem capillor u st tegnole 7 morient'.

.84. Ad furfures capillor. R̷. semē uēlnarū 7 tere et pone i aceto
p diem et nocte / postea laua capt cū aqua reuoluens de ide
de aceto ipo ad ultimū de pura aqua / 7 hoc facies bis ul' ter ~

85. Aqua cōtra canicie capillorū uiror et mulierū / et cōtra +
omēz albedinē pillorū loci ut i boue / equo / capra 7c. R̷. aque
pluuialis uel fluminis lbr. v. litargirij argēti uel auri q est
meli' oro lbr. j. cineris cerris uel quercus bn̄ cribrati lbr. j. creta
terre bn̄ postea misce. deinde pone i uase creo ul' treo qd' co
duecis sup igne / 7 fac bulire usq ad cōsumacione medietatis. tūc
tolle ab igne et usui t' serua. Cui' uirtus ē mortificare canicie
pillorū hoim et mulierū 7 omēz albedinē pillor / ut equi /
bouor 7 similiā. et penarū / ut columbi / galline / pelicāe. 7c.
p quā aqua multa possent ide fieri ut danuz uolēdo alterius
rem subtrahere et aliena sibi usurpare. qz data tintura ho possz
rem tincta p se seruare. Et pot et p istā aqua mortificari
stella i fronte equi uel alteri' aīalis et omis albedo pediū 7 i dorso nō
oiuz aīaliuz. Na p tale aqua multi iā sūt decepti 7 spoliati
de suis bestijs. Modus est talis. tu debes pmo locū lauare
et totuz desiccare. postea madefacere pluries cū ista aq̄a. et tūc al
bedo pillorū cōuertet' i nigredinē. et ita fiendū est de pilis uiror
et mulierū 7c. Et itē nota q si addas de allumie roce engaustro
scriptor / 7 tinctura cerdonuz. cū modico oleo oliue ide facit et
cōtinuā diuci' cōseruabit ~

86. Ut capilli nõ canescãt. R. vermes terre et combure et oleo
misce et unge caput. Ad idem. R. radices caulium et coque
in aqua et tinge caput tuum assidue et nõ cito canesces. Ad idem
R. radices caulium siccas et quoque bene in lessivio et inde bene lava
et sepe caput balnea. Ut nõ fiat calvitium unge caput urine
cornus et fiet calvitium ~
87. Aqua marchasite que valet contra catharactam quia conferata et
contra omnem maculam oculi destruens eas et omne aliud vicium
etiam aqua pota subvenit oi vicio epatis et splenis per unctionem et
emplastrum appositis. que quidem sic fit. R. scilicet marchasite
et ponatur in igne carbonum et ignita extinguatur multociens in oleo com
antiquo clarissimo ut quinquies lateramen oleum tamen plus valeret.
postea terantur et ponantur in cucurbita et distillentur per alembicum vel
aludel quod est melius et quod inde distillabit collige. Aliud residuum remanens
id est fecem super fundo vasis tolle et terre et terita cum oleo distillato
distempera et iterum pone in cucurbita ad distillandum. Et nota quod
quanto magis ista res distillata exit tanto plus augebit virtus
eius in penetrando dissolvendo et operando contra ista membrorum ~
88. Ad maculas de oculo tollendas. Tolle sal gemme et piper et
terre bene et succum radicum feniculi et hec omnia insimul distempera cum
forti aceto et reserva. Et cum volueris ire dormitum mitte cum
penna in oculo et mirabilis effectus erit ~
89. Succus absinthii mixtus cum melle et albumine ovi maculas
oculorum rumpit. Item stercus ancipiteris. R. et terita bene
et pone in oculo et super oculum et liberabitur bene ~
90. Ad malum oculorum et ad clarificandum visum. R. rutham et balnea
eam vino calido et forti et comedat eam qui nõ habet claros oculos et
efficientur clari et videbit optime ~
91. Ad inflaturam oculorum. R. ciminum et rosas marinas et R.
pomum et coque et munda et hec omnia misce cum vino albo et hec
calida suppone oculo et liberabitur ~
92. Aqua tollens obtalmiam. R. succum ruthe ciatum unum et
℥ i. vini pontici tantundem pone in eis machis camphore ~

thucie an̄ ʒ. iii. bulliant oīa ī uase uitreo p una horam
et postea bene omnia ī ampulla uitrea et utere si op⁹ fuerit —

95. Collerium bonū et efficax cōtra rubedines oculorum.
coque pomū granatū sub cineribus unius 7 qn̄ exit coctū
exprime sucum et tolle tantū aque rosate q̄ sit p terciū dēj
succi et modicū pulueris gūmj arabici 7 in ampula pone
res istas 7 serua / q2 ualet ad multas passiones oculoꝝ 7 sp̄ualiꝰ

96. Ad auferendum sanguinē de oculis. ℞. cimas ⁊ caudas —
absinthij 7 tere et misce cū uno albumīe oui et aqua
rosata 7 sup oclos pone ꝯ liberabit͛ ualde bn̄ —

97. Ad sanguinē ī oclo fcā flobotomia uel positis uentosis sc̄dm
necessitatem. ℞. zucarum rosatū 7 pomū qd̄ ī terius est et oclo
supponat͛ ad modum īplastri et statim liberabit͛ paciens —
Vnū sine collerium ad lacimas oculoꝝ quē et sup͛a 7 ī frā —

98. Ad ruborē oculoꝝ 7 pruritum. ℞. thucie nouies ignite et
extincte ī aqua rosata ʒ. ii. gumi arabici zucari an̄ ʒ. i
camphore ℈. ʒ aque rosate ʒ. iii. fiat collerium —

99. Ad pannū oculorum remouendum. ℞. herbam q̄ dē morsus
galine / et tere / 7 sucū extrahe 7 ī oclis mitte ualet e⁹.

100. Ad signū et pannū ocloꝝ. ℞. sal album 7 acetum forte 7 ī misce
simul 7 pone ī oculis / ꝯ si dolorem patit͛ pone ouū coctū rubeū 7

101. Ad orberam oculorum. ℞. berbena 7 quoq3 ī aqua ⁊ albu —
et laua oculos cū ea / et pone herbam ī panno lini. s. ī duabus
pecijs. et ī sero pone sup oclos et tene usq ī mane. 7 hoc facito ter. —

102. Ad oculum percussum de equo uel de alio aīali / puluis de ra
dicibus feniculi tritus ī oclos ponat͛ et liberabitur —

103. Ad signū q̄ nouiter et de recenti uenit ī oculo. ℞. de grasso
seu de sepe guaglie no salato et pone ī oculo ubi est signum
usq ad dece dies uel xx. et erit sanū. 7 pbatū est —

104. Ad purgandum oculos de hijs q̄ ī ipis cadūt siue pilli / siue
palea siue aliud. Sumat͛ rasina pini. gumi pini 7 p oclꝫ
trahatur / et trahet illud q̄ ī oclo ceciderit —

107. AQua mirabilis ad visum clarificandum et conservandum et contra omnem
maculam. Rx. feniculi / ruthe / berbene / eufragie / endivie / betonice /
salvie / montani / rosarum rubearum / capilli veneris ana m. vi et po-
natur in vino albo / per diem et noctem /. Secunda die distillet per allembicum
aqua que post primum vapore distillaverit est quasi argentum. Que
secundo distillaverit est quasi aurum. Tercia et ultima est quasi balsamum. fiunt in
ampulis et cum opus fuerit delicatis mulieribus et nobilibus detur
pro balsamo allijs pro auro et alijs pro argento ~
108. AQua alia mirabilis pro oculis que conservat et confortat visum et
restaurat. Rx. mirre ʒ. j. aloes epatici optimi ʒ. ij. croci ʒ. j. thucie /
zimbr / sarcacolle. camphore / pulvis omnium equaliter ponatur in aqua rosarum.
109. Ad visum. Fac fieri unum vas eris sive rami et pone intus de
ruta viridi postea pone bonum vinum album intus et permitte re-
stare et cum hoc vino lava quolibet die oculos / et que etiam ibi tractatur
de vino et eius virtutibus et multa invenies ~
110. Ad faciendum lacrimari oculos equi. Rx. pulvere euforbij et in
sufla oculos equi et statim lacrimabit. Si autem volueris removere
lacrimas habe aquam frigidam in qua sit dissolutum aliquantulum aceti
et lava oculos. ¶ Et si posueris de predicto pulvere in claustra pudoris
mulieris adeo os matricis mulieris calefiet quod summe mulier appetet
111. AQua ad pruritum et rubore oculorum et palpebrarum. Rx. thucie
tucie optime ʒ. j. camphore ʒ. ß. terantur minutim et misceantur
cum quantitate vini medij vini subtilis aquosis et agitetur diu et
permittatur redige de aqua illa clarificata ponatur una gutta vel due in
112. Ad incesione palpebrarum removendam. Rx. sepum
arietis et pone in terra umida quousque putrefiat. et pone de isto
unguento in incesione palpebrarum et cave ne tangat oculum quoniam excecabit
113. Ad casum pillorum palpebrarum. Inunge palpebras cum felle
leporis et renascentur pilli. et hoc probatum est ~
114. Ad scidulas sive crepaturas labiorum et pallati. dissolve dragagantum
in aqua rosata et in ista dissolucione sive gumositate dissolve ami-
dum pulverizatum / et de hac confectione inunge scissuras ~
115. Ad faciendum bonum flatum. Rx. de pulegio sicco / vel de seminis apij
et comede quolibet mane ieiuno stomaco. Alia experimenta habes in fine ~

Ad dolorem

117. Ad dolorem dencium. R. speltam mundatam et buli in aceto postea
infusa super ore apto ad igne qui est in vase. ¶ Ad idem. R. aliquantulum
piperis et appone denti dolenti et dolor abibit. ¶ Ad idem pul
verem nitri bulias in aceto et in ore tuo teneas et dolor auferetur —
118. Ad corrosionem gingiuarum. R. triacham et dissolue in bono vino
callido et laua locum dolentis.
119. Ad dolorem dentis / epypimtu saracenum. R. edere in aqua unius
coprosse et cum ea lauetur os. ¶ Ad idem. R. mel / sal / et acetum
et fac bulire simul et quando dolent dentes tene in ore quam calidius potes pati —
120. Ut nunquam dentes doleant vel corrodant. R. cornu ceruinum
et fac ipsum limari et eius limaturam coque in ola rudi in aqua
qua post coctionem percolata in ore tene ubi dolorem pateris —
121 Ad faciendum bonos dentes. R. pullegium et frega cum eo dentes et boni
122 Ad firmandum dentes tremulos. tolle incensum / et mastice / efficiet
et cortices malorum granatorum et tantum de uno quantum de alio et simul
subtilissime pulueriza / et in sero quando vadis dormitum cum optimo vino
laua os et dentes. postea de dicto puluere pone super dictos dentes. ¶ Et
aliquando tolle mollium panis et cum dictis dentibus stringe usque molliatur.
et infra die una / tre / vel quatuor quolibet die pone in ore tuo de sceabiosa
stellatae .i. illius potionis .i. de bolonito non multum mollis quae pas fiet
masticata satis / et satis eas ducas per os quod firmat et curat dentes —
123. Contra uermes dencium recepti. R. semina porrorum et semina
iusquiami et terre et pone super carbones et recipiat fumum per em
botum super dentes pacientis / si non trahat enchelitus. vn' vrcelis —
¶ Dentes sic sana porrorum collige grana.
¶ Ne careat thure cum Jusquiamo simul ure.
¶ Inde per embotum fumum cape dente remotum —
124 Aqua bona et odorifera valens ad oculos et ad faciem de al
bandam. R. ruthe / gambatie / herbe bone / foliorum berbene. Ra
dices bet[illegible] / foliorum rosarum. capilli veneris omnium / omnia simul
iaceant et sicca ponatur in vino bono albo et odorifero et iussistent
per unum diem cum nocte sua / postea accipiat vinum cum dictis rebus
et omnia ponatur in allembico ad distilladum / et aqua in vase vitreo
recludatur et usui reseruetur —

.124. Aqua dealbans faciem mulierum. R. litargirium argenteum bene tritum et decoque in aceto usque ad consumationem tercie partis et distilla per filtrum et serva. R. camphora, alumen iemini, conboraceni et oleum tartari et bulliant omnia in aqua rosarum, colentur et serventur. Et cum vis faciem de albare pone utriusque unam guttam in manu tua et utere

.125. Aqua dealbans faciem et cicatrices. R. claras ovorum et eis facias aquam per distillacionem in alembico, postea lava faciem cum dicta aqua et reddet pulcram faciem. Similiter lava cicatrices et signa

.126. Aqua ad dealbandum faciem. R. folia fabarum cum efficiet pulcra — alias flores in magna quantitate et fac aquam per ut fit de rosis et de ea

.127. Confectio pulcrificans faciem et depurans. R. lava faciem — cepula lilii et cooperi eam de pasta et pone in furno ad coquendum et cocta remove pastam et terre cepolam super marmore et pone tantundem de oleo tartari, et adde argentum vivum sublimatum et pulverizatum et ducatur omnia simul super marmore et recollige omnia liquide in parasside et cum volueris operari. R. parum de dicta confectione et distempera cum aqua rosata inter palmas et sic lava faciem

.128. Aqua pulcerrima ad dealbandum faciem dominarum. R. — tria litargirium argenteum et ex eo trahe aquam distillando per allembicum et de aqua etiam distilla aquam et qualibet aquam serva per se in vase vitreo bene obturato et cum ita fuerit. R. de predictis aquis ana et pona in vola manus sue mulier et fricet super faciem suam suaviter cum vadit dormitum. Et nota quod prius lavet faciem suam cum alia aqua et bene tergat faciem suam cum panno albo. et postea suaviter fricet cum alia aqua predicta et non tergat se cum alia re. Sed ita permittat per se siccari.

.129. Aqua virgo tollens lentigines et panas de facie et albificans faciem. R. litargiri aurei ℥ vi. aceti, vini albi de plano lib. i. et ℥ v. pista litargirium et misce omnia simul et mitte ad bulliendum usque ad consumationem medietatis et sic facta est aqua virgo.

.130. Aqua de albans faciem. R. cortices ovorum et terre et pone alembico et distilla lento igne et recipe aquam et lineas faciem cum ea quia multum albat et extendit pellem faciei ~

.131. Ad faciendum colorem faciei albissimum. R. sal alkali vel cinis

ʒ. j. aque fluminis mitatella vna / buliat simul i una olla par.
postea distilletur hoc modo. has filtrecium nouum latu tribus digitis
et p illud distillet de vno vase i aliud. ¶ Ad idem. Rx. litargirij
lbr. j. opti aceti mitatella vna bulliant aliquātulū et distillet
ut supra. postea accipe una gutta de hac aqua 7 freca i de man⁹
et vtere et erit albissimū. hoc pbatū est
132. Ad facie coloradam. Rx. sal geme qd assimulat cristallo et
rade multū et mitte i testa oui cū melle et sup cinere far
bulire / deinde tolle spuma que supnatat 7 pice 7 de residuo vnge facie
133. Ad faciedū lauanda p facie / gula / collo / et vbi uult mulier
ut multū appareat pulcra. Rx. Albumine oui galline et lar
dum raspatū de porco / et oleū oliue / et acetū uel agrestum.
et hec oīa simul miste et cōfice. postea vngat se mulier per
faciem et vbicūq vult et plantes nature et se astemgat / postea
134. Ad abluendū sibi manus uel faciem. abluet sibi manus
Rx. stercus passerū et amassa i ter man⁹ tuas cū aqua calida
uel tepida et videbis mirum
135. Ad faciedū pulcra faciem. Rx. radix. j. ricis et pistetur bn
postea exprimatur et extrahat sucus / et ille suc⁹ ponat i una
fialla et faciat residencia et qn bene firm erit abiciatur
sucus 7 ponat ibi aqua illud reddit facie multū pulcra colorata 7
136. Ad dealbandū faciem visuz et frōte. Rx. pone porci nitidam
tuz et rade ita q sit bn mūdū et sicca et fac puluē et de
ista pulue se dealbat mulier. ¶ Ad idem Rx. molicē panis
et albumie oui 7 miste simul 7 ista duo pone i aceto et dimitte
stare p vna die et nocte. et postea laua visū 7 albescet
137. Ad faciem dealbandam. Rx. radices betonice 7 coq̄ ilos
et de eo laua vultū tuū et habebis pulcra faciem
138. Ut aliquis i faciem denigret. Rx. armurca. i. fece olei
carbones uitis 7 de corticib̄ extremis malorū hec oīa simul
distempa. hec .n. cōfectio si aliquē i faciem tetigeris macula
bit eū macula nigra q remoueri nō poterit. Abstergatur
tam cū agresto aut cū lacte titimali 7 remouebit nigredo .nō.

.139. AQua tollens lentigines et panas et faciei albificat. R. aque
putei lbr. j. salnitrij quartum .ʒ. camphore octauum .ʒ. salis com͞
ʒ. ʒ. omnia ista simul misce et fac modicum bulire
.140. Ad faciem lentigiosam. R. pugillum plenum piretro et bulias in aceto
et ex ipso lauetur faciem ~
.141. Ad lentigines galbanum et nitrum equis ponderibus acetum et
mel ad spissitudinem terre et line qui uadis dormitum et mane
.142. lana faciem nitido panno et asspro et frica. probatum est ~
CОntra ruborem ex sole causatum. R. cerusa aquam
.143. rosatam et oleum uiolatum et misce simul deinde unge faciem ~
.144. Ad lentigines de facie expellendas. R. maluauisci. radices ser-
pentarie radices lilij albi ana. lana omnia contunde et pone in una
olla uitrea cum aqua pluuiali et fac tantum bulire quod omnia sint
bene cocta / postea conterre in mortalio lapideo optime et confice cum bono
tartarei. et sepe termino et adde parum camphore et conserua in uase uitreo
.145. AQua mundatiua panorum de facie mulierum. R.) et unge sepe ~
uitrioli romani ʒ. iij. salnitrij ʒ. ij. limature aceruum ʒ. j. et distil-
la in allembicum / et de prima aqua exeunte tolle ʒ. ʒ. et in ipsa dissolue
camphora .ʒ. ij. postmodum lauet se mulier de dicta aqua ubi
sunt pane et auferentur et mundabitur.
.146. AQua que rubedinem malam uel nimiam de facie hominis expellit.
R. sulfuris uiui ʒ. j. thuris albi ʒ. ij. mirre ʒ. ij. camphore ʒ. j.
puluerizentur omnia per se subtiliter et ponatur in lbr. j. aque rosate et de hac
aqua lauet in sero uultum mixtam cum aqua et mane abluat se cum aqua pura ~
.147. AQua contra caliditate faciei. R. aque lilij lbr. ʒ. aque rosate
lbr. j. sulfuris uiui ʒ. iij. ossis sepie ʒ. j. camphore ad pondus de-
narij puluerizanda puluerizentur, et simul misceantur et ponatur ad
solem et ibi dimittantur. demum ponatur super faciem per quatuor dies
oportet fieri mondificato corpore ~
.148. Ad ruborem faciei. R. litargirum et sulfur optime puluerizatum
et cum aqua cribatum rosata permixtum optime inter possitum curat
rubedinem faciei et pusillas ~
.149. SI uis depellere brusellas que ueniunt super uultum hominis uel
mulieris / tolle sulfur et vpum puluerizza et misce cum aqua rosata

et cū hoc lava multū vultū tuū. et sic ī tribꝫ uel quatuor diebꝫ li
beraberis. Et si casus euenirēt q̄ dicte brusselle redirent: tūc itera
medicinā pdictam 7 continua eam q̄r optīa est. ¶ Depellantur dc̄e
brusselle 7 p aliū modū. Rꝫ. Sulfur subtilissime pista 7 sal misce
cū oleo et clara oui / et quolibꝫ sero unge vultū 7 recedent. et qlibꝫ
mane si volueris poteris facere supradictā lavandam pīma 7 comitte ~

149. Ad ī pegrine facies. Rꝫ. sulfuris viui / auri pīmēti / saponis mīg
añ ℥ .j. fuliginis ℥ .ij. postea comisce oīa simul 7 unge sed pⁱus
frica locum cum panno aspero ~

150. Ad linguā ī catarrū uel rupta liberandam dūmodo nō sit totalr̄
diuisa et seperata: Tolle acetum et lava t' os et linguā / et postea
comede oua pareū cocta .i. tenera 7 noli comedere aliud / postea
tolle folia latuce cerute siue cressarū 7 cas ī ore dicte lingue
sepe mastices cū dictis ouis et subito liberabit' dicta lingua ~

151. Ad putredinē lingue et mortificacionē gingiuarū q̄ ad ente
maridinē 7 cancerosum ī gingiuis 7 lingua. Rꝫ. sucu foliorū
uitis albe et distempa cū melle 7 unge locum ~

152. Si uis ut catarum nō t' noceat / tene sup̄ caput absinthiū
et nō habebis catarum nec t' nocebit. ¶ Ad idem pulueriza
zizibrem cū ysopo requillitiā et gūmi arabico et pone ī uino
et illud uinū bibe q̄r mirabilē pdest. ¶ Ad idem cucube, fundat
ī aqua uite et simatur ī mane 7 ualet ~

153. Puluis optim' contra catarrū. Rꝫ. galenge / nucis muscate
añ ℥ .j. ʒʒ / cinamomi / folij. añ ℔ .j. cubebe domestice ℥ .ij.
croci / garofoli / spice / gardamom añ ℥ .ij. piperis longi ℥ .ij.
melegete ℥ .j. s. ¶ Iste utat' omnino mane et sero p mensem de
puluere rosmarini ℥ .j. cū modico cau vini albi calidi postea
nichil comedat uel bibat ~

154. Ad fluxū reumatis. Rꝫ. camamillā et ipam dequoque
et lava cū illa aqua mane et sero donec cessabit reuma ~

155. Ad purgandū caput 7 grauedinē ipi' vide ī fra de pillulis.

156. Ad dolorē capitis ex nimio potu procedente. Rꝫ. sucu caulīū
et bibe calidum q̄r multū pdest dicto dolori. ¶ Ad idem. Rꝫ.

Cortices granatorum et optime bulliri facias in vino rubeo et cum illo lavetur caput —

.156. Ad stricturam pectoris. ℞. succum marrubii albi et fac parum bulliri in patella cum aliquantulo aque et cum modico butiri et ita

.157. Aqua nenufar minoris valet — sorbe sic potes sufferre — in febribus ad repressionem caloris febris si cum ipsa aqua liniantur frons et tempora et vene pulsatiles potata ... stomaci et epatis. ¶ Altera de ipsa facta fomentacione super regionem epatis calefactionem ipsius alterat et inter omnes fomentaciones fortius reprimit. ¶ Item cum eadem aqua et farina ordei fiat emplastrum super epar. ¶ Item cum albumine ovi liniatur regio epatis et super aspergatur pulvis factus de nenufar. Valet etiam contra ictericiam ... et calefactionem de radice eiusdem herbe fac rotulas et pone in lexivio deinde capilli prolongantur multiplicantur et clarificantur. Nenufar est flos ungulem caballine que duplex est maior et minor, maior habet flores croceas, minor albos —

.158. Ad febres frigidas et calidas. Tolle .xl. grana piperis et .xxxiiii. folia berbene et terre simul et da bibere pacienti cum vino vel aqua ante accessionem per triduum —

.159. Ad omnes febres. ℞. lactis mulieris lactantis masculum tres guttas in ovo sorbili et illi nescienti da ante accessionem.

160. Ad febrem quartanam. ℞. ficates ranarum et tere et potum febricitanti da antequam capiat. Et si non erit solutus in prima vice fac tribus vicibus. Et si vis gubernare in yeme pone eos in vino fillo et sic gubernabuntur. ¶ Ad idem epar testudinis assetur et pulverizetur et ante horam accessionis detur in vino et sic liberabitur bene si non.

.161. Ad febres quartanas. ℞. ℥ .vi. aque vite (gariof) det bis folorum ℥ .ii. et pone ipsos in dicta aqua et tolle aque ℥ .i. et in mane ieiuno stomaco da pacienti febres et in hora accessionis quartum unum unius uncie et in tribus vicibus liberabitur. ¶ Quere de vino ubi est etiam aliud capitulum —

164. Ad febre continua. R. manipulu unu quinquefolij et uitros tres aque fluminis et fac bulire tantu quod cosumetur duo partes aque et colla ipsam et postea da bibere pacienti febre continua ~

165. Emplastru ad remouendum cotidiana febrem in pueris et etia in adultis. R. semie lini. et farina lupinorum et absinthiu et bulias in uino et ponas sup stomaco in modu emplastri etc.

166. Ad inducedum febres alicui propter sanitate uel quartanam uel plures ~ R. ceruaria que hit cornua pua ad modum cerui et inuenitur in estate sup arbores / postea pone plures in oleo et sic dimitte p dies octo / postea unge pulsus cum dicto oleo cui uis et statim febricit ~

167. Aqua mortificans carnes et fecit bullire faciat / et tabit ~ R. salnitri libr. 5 uitrioli romani libr. 1 puluerizentur in simul ponat in allembico de uitro ad ignem ad stillandum prima aqua est bona et optima ~

168. Ad rumpendum carne. Si qs esset percussus cum aliqua re et caro non esset in cassa uel parum rupta uel recidisset de aliqua parte ita quod tot esset durus du tam quod non habet aliquod cons fractu. R. farinam fargiate / siue cicerbelle br. tamisata / et in pasta cum albumie oui / et pone sup locu dolente et liga cum pecia et mutet in mane et sero / et infra tres dies liberabit ~

169. Ad remouendum mala carne. Stercus bouinu bulitu aliquantulu cum oleo oliue in fartagine / et positu ita calidu ut ho possit suffere cum manu sup locu alicui bestie cuius caro recessit et ligatu cum linteis ut non cadat athrait omem putredinem et remouet mala carne / et fac cito crescere bona carne / et mutet mane et sero / et quando mutat sempre locus lauet cum urine calido ~

170. Ad ignem saluaticum. R. assungia porcina sine sale et diligenter unge in primu ubi parit et subito sine dubio liberabitur ~

171. Ad cottura ignis uel aqua calide. R. felicis radice in puluere tritam cum albumie oui uel oleo et sup pone quod mirre sanat. Vide etia in tractatu de sanguinis aqua humani ~

172. Ad adustione ignis uel aqua calide. Ouum recentu suppone cum lana

molli infrigidat et mediocriter 7 sanat celeriter ~

.173. Ad arsuram ignis / et aque bulientis. ℞. salice et arde eam et fac
pulverem et misce cum oleo comuni et unge arsuram sepe ~

.174. Ad ignis cocturam ignis vel aque. ℞. de media cortice sambuci
novi et coque cum cera nova 7 oleo olive 7 consumet terciam. postea
cola cum stamina et unge ubi fuit coctura et sanabitur —

.175. Ad cocturam ignis 7 ut signum sive cicatrix non remaneat. ℞.
sanguinem galine / et lana te bene cum isto sanguine antequam aliud ponas
super et faciet pulcram faciem ita quod numquam aliquod signum apparebit —

.176. Ad provocandum vomitum. Comede vel bibe salnitrum pulverizatum

.177. Ad vomitum constringendum. ℞. herba menetham] et stan cuomes —
et coque in lacte caprino et illud da postea bibere. C Ad idem. ℞.
lanaturam et cum vino vel forti aceto coque et tantum quantum potest
sufferri pone super stomaco et statim restringetur —

.178. Ad illum qui plura cristeria retinuit et nichil emittit.
fiat clisterium ex puro oleo ciatum unum 7 postea emittet. Et post
illud fiat suppositorium cum stercore muris ~

.179. Ad raucedinem vocis. ℞. auri pigmentum cum pipere tritum forti
et cum melle et vino veteri temperatum 7 bene agitatum bibat ieiunus.
tussim repellit pulmonem curat et vocem restaurat. C Ad idem
quociens tua vox est rauca et impedita ab aliquo. tolle porrum cum
ad voce clarifi- radicibus domitum vel tenuis et coque non multum et comede / in mane
candam tu senties magnum iuvamentum. hoc pluries facies. non est super hoc
medicina. C Simile facit cantium vel brodium. Ite tene de pipere in ore

.180. Ad vocem clarificandam quod in uno momento et sepe] 7 fiet vox clara et
et sepius est probatum. ℞. In hore quinque vel quatuor gariofolos et
duo vel tria grana cubebe cum modico piretri alias pemidis et cum
dentibus mastica et transglutias succum et substanciam proice / vocem mirabiliter
clarificat et subito. C Ad idem exsicca flores sambuci ad solem
et cave ne super eas pluat 7 fac pulverem 7 distempera cum bono vino 7 bibe et

.181. Ad faciendum toxicum. ℞. appium rubeum / cicuta / insquiamum / et
fungum qui invenitur ad pedem olive / 7 contunde aliquantulum simul et di-
mitte per aliquot dies donec marcescat. postea succum collige 7 reserva

Ad idem. ℞. oua et lipa in aceto usque ad consumacionem aceti, et uult acetum
superesse dictis ouis postea extrahe testula et pone super areolam et suppone
de brasis itaque comburantur. postea terita et fac puluerem et confice cum succo
cataputie et terre postea pone ad ignem et da tantum ignem quod sicce in peci
182. Fiat ciphus uel cuppa de auricalco et ponatur in mensa [illegible] consumet —
et si uenenum appropinquauerit. ciphus uel cuppa incipiet mutari in diuer —
sos colores per lineas multas et sic cognoscitur uenenum consimiliter de peltro —
183. Hic puluis preseruat a ueneno ita quod utens eo mori non potest
per potionem. et cum recepit uenenum subito curatur et est puluis
receptus quem ponit Johannes de esau medicus regis anglie —
℞. pimpinelle. radicum tormentille. cinamomi ana ʒ. ligni aloes
macis ana ʒ. i. granorum iuniperi ʒ. ii. fiat puluis et ualet contra omne
uenenum preseruando et curando. Item cum suspicatur quis
de ueneno in principio comestionis uel ante sumat aut nuces aut aue-
lanas aut ficus aut rutham, quia nulla pestis efficatior ad nocendum
est quam familiaris amicus. Ideo inter familiares suspectos non co-
medat neque bibat aliquid subito. nam tenendo diu in ore uenenum
propter sui horribilitatem statim cognoscetur aut per gustum aut per odoratum.
Tamen si quis sumit uenenum. aut est calidum aut frigidum, si
est frigidum inducat accidentia frigida, ut frigus aut tremorem aut
sompnum uel stuporem et similia. Et si est calidum inducit febrem
aut estuacionem et cetera. Et tunc si calidum sumat cito boli armeni
cum umo odorifero ponderis ʒ. i. Si autem est frigidum tunc sumat
aleum, quia tamen aleum ualet loco tiriace. Et si est uenenum quod interfi- —
ciat a tota specie. scilicet non per calidum uel frigidum sicut napellus et cetera.
Tunc assumat tiriacham cum uino decoctionis saluie tamen tucius
est ut si homo sentit se uenenatum sumat cito aquam tepidam et
oleum similiter tepidum et bibat usque ad sacietatem et postea euomat
et soluat similiter uentrem cum cristero — Item contra uenenum futurum
et assumptum. Fiat talle electuarium et est optimum. ℞. calamenti, auel- — [illegible]
lanarum, ruthe, aristologie, bacarum lauri, gentiane, granorum
iuniperi, boli armeni, terre sigilate ana confice cum premissis. Nota
quod illa que resistunt a ueneno a tota specie sunt aurum potabile

siue comestibille / 7 triacha dyathesero cui' hec e recepta. R. mire /
baccaru lauri excorticatar genziane aristologie longe. an.
cusiciant cu tplo sui de melle dispumato / et ualet stati hoibus
si sumat a. ʒ. j. usq ad duas 9 ad morsuz canis rabidi et aliorn
uenenosoruz aialiuz cu succo mte / 9 ad postemata uenenosa ualet
cu decotione genciane. ¶ Aqua vincetosici distillata pallebicu
curat tosicatos. ¶ Alij et dicut q smaragdus puluerizatus
siue limatus ad quantitate .ix. granaru ordei sumptus i potu cu
modico uini subtilis odoriferi ab eo q uenenu sumpsit antq fa-
ciat ipssione liberat amorte / et no cadut pilli neqz excoriantur
ut e sua euasio / ita scribit. Serapio i suo de simplicib; caplo de
smaragdo. Et ita et arnaldus de villanoua ¶ Et rabi moyses
dicit q senex Auenzoar certificauit cu veritate i qua multu
cadit dubiuz q smaragdus resistit oib; uenenis et educat ea
cu vomitu ut fac terra sigillata. Et subdit Rabimoyses q sma-
ragdus dz esse viridis coloris ualde et bn splendidus rectus
optime sumptus ad pendus .9. granor ordei et semina citri seu
grane resistit uenenis interimentib; corpus hois / siue sit uene-
nuz ex morsu / siue sumptu i cibo uel i potu / 7 modus administradi e.
Sumat granoru citri acetosi seu dulcis excorticor ʒ. ij terat
et confirat cu aqua frigida aut vino. Et ita scribit. Rabimoy-
ses. ¶ Auicena i libro de viribus cordis dic q e triacha 9 ferens
uenenis et e ex confortatib; cor pbendo soliditate substantie sps
et e ex illuminatib; spum. ¶ Et auerois q'nto colligit caplo
de iuestigatione medicine ualentib; 9t uenenu. ¶ Medicina
prima 9posita 9t uenenu est triacha magna antiqua / ideo dic
q triacha distempata cu vino decotionis saluie data ad lambedu
ualet 9t uenenuz / neqz pmittit ipm penetrare ad cor / et
confortat cor / et cosumit venenu. dosis ʒ. j. 7 s. ¶ Secuda
e mitridatu. ¶ Tertia est diathesero. ¶ herba turricha ualz
i uenenis sumptis. ¶ Dn episcopus padue cora pp. clari fecit
triatham uni pullo tossicato / et alio pullo venenato dedit

herbam tunicham .s. de pulvere ad comedendum et plus contulit herba tunica quam teriacha in venenis. Item assiduatio comedendi ficus et nuces ei qui timet de veneno. Item cum aliquis sentit se tossicatum antequam virtus veneni perambulet per corpus, bibat aquam tepidam et oleum olive et evomat et provomat in hoc quantum potest. Et cum vomerit quantum potest, bibat lac plurimum, quoniam ipsum lac frangit virtutem veneni et non malum si evomat ipsum et oportet ut sequatur vomitum clisteria et propter quod sentit descensus lesionis ad inferiora. Et extimaverunt quidam quod cum in potu assumit stercus galli statim facit evomere venenum et oportet ut non dormiat omnino et administretur teriacha et mitridatum cum vino puro. Et de granis iunipi in hac ratione non est par.

185 Ad dolorem flancorum tollendum. Tolle radice anethoni, tassi barbassi, et consolide maioris et eam tade minutissime et pone in optimo vino et dimitte intus per xii horas postea bene colla ipsum et patiens sumat de dicto vino ʒ. vi. quandocumque voluerit et liberatus erit et numquam habebit. Ad idem ℞. stercus pecudis quod reperitur in stabulis ubi mingunt postea frige in patella cum oleo et sic calidum pone super dolorem et liberabis. — ad dolorem illiorum

186 Ad umbelicum nimis extra corpus exeuntem. ℞. portulacas sicras et coque bene in aqua postea ℞. assungiam bene simul postea illum pastellum fac bulire in forti aceto et postea exprime sucum et de suco unge umbelicum et postea illum pastellum pone et liga super et sanabitur.

187 Ad stomacum debilitatum qui nichil retinet si statim cibum sumptum ad inferiora trasmittit indigestum. ℞. stercus catuli gentilis et pulveriza et cum vino vel brodio sumat.

188 Ad illum qui non potest retinere cibum. ℞. de croco et pista illud bene et da patienti cum vino et ovo calido.
Ad idem. ℞. sucum herbe agrimonie et da patienti et liberabis.

189 Ad stomacum debilem. ℞. absinthium viridem et coque in oleo ita quod fit sicut unguentum et ex eo unguento

unge sup stomacu debilem et liberabit ~

190. Ad vomitu restringendu. R. fel porci et unge stomacu et
inter spatulas masculu de masculo, et masculā de mascula et re
staurabit ~

191. Oleu valens ad dolorem stomaci, et ad omēz reuma et gutta
ex umoribus frigidis p[er] unctione sic fit. R. ciatuz uni succi
ad dolore stomac. mente, salvie, absinthij, abrotani, et tota diligent[er] p[ro]mm
et interna. misceaz. de ide. R. ciatos .iiij. vini malvasie et totidem oliu
olivaruz, et pone oīa p[re]dicta ī ola ad ignē parvu et claru, et
tantu bulliat donec reducat[ur] ad tertia p[ar]tem. Postea R. iressi
℥ .ij. purissimi et tantundem masticis bn pistati et pulverizati
et ī fine decoctionis pone ī olla et comisce, et postmodu colla
et pone p[re]dictum oleum ī vase vitreo cu cera bn obturato ~

192. Ad dolorem pectoris. R. de semine lini, et de feniculo greco
et terre et dimitte bulire ī aqua, et prima aqua eice et apone
alia et bulieruz et dimittas bulire, et accipe illam pinguedinem
que super natat et unge pectus ~

193. Ad stomacu frigidum. Vide ubi tractat[ur] de vino, et invenies ~

194. Ad sanguine qui est ī ventre occasione vene rupte vel
alia occasione. R. coraliu et pista et fac pulverem et da comedē

195. Ad stagnaduz sanguinē fluente de naso. R. ī ſtremo
citera rubea et pone sup una tegula ad ignē et p[er]mitte bn
siccare postea fac pulverem et de ipso sufla ī naso et stagnabit.

¶ Ad idem. Succus porri cu thure mixtus et potat[us], sanguinē stringit ~

196. Ad stagnadu sanguinē de naso. R. herba q[ue] vocat[ur] virga
pastoris et teneas ī manu et respicias eam bn fixe et cessabit sanguis

197. Ad sputum sanguinis. R. quinque vitellos ovoz et ī stati
misce cu vino et da ī ſtremo ī potu et sanabitur ~

198. Ad omēs īflacturas. R. molice panis et misce cu aqua
frigida et cu pauco olei et postea pone supra.

199. Ad omēs maculas rubeas ī terne. R. succu celidonie, et pone
ī aceto et unge maculas et liberabitur ~

200. Ad iflatura membrorū probatū est. ℞. Rosmarinj ℥ ij. Et
florum camomille ℥ j. et modicū panis frumti madefacti in
aqua / deinde admisceant̄ pdicta ⁊ distempet̄ cū uino albo / et aqua
rosata / ⁊ postea ponat̄ ad ignem donec modicā spissitudinis
recipiat deinde sup membro ponat̄. ¶ Ad idem. ℞. malum
et bullias multū ⁊ postea pista ⁊ iuolue i stupa et unge cū oleo
oliue et mitte sup iflaturam —

ad inflaturam

201 Emplaustrum bonū ad maturandū. ℞. seme lini / ⁊ pista
bene et radice malbauisci ⁊ grasa porcina ⁊ coq̄ simul ⁊ sic pone.

202. Ad omeʒ iflaturam. ℞. foliorū sambuci / ⁊ miste cū uino
albo et suppone. ¶ Ad faciendum iflare ome membrum
℞. puluerem rasspiole / ⁊ aqua comuni distempa ⁊ unge mēbrū
quē uis iflari / et subito fiet / ¶ Si aūt uis locū curar̄ la
ua cum aceto tepido et curabitur —

203. Ad faciendū aliquē iflare. ℞. uespes / apes et t'ra / et postea
distempa cū aqua / ⁊ dictā aquā pone i uno uase uitreo / et
conclude bn̄. et unge ū uis ⁊ iflabit̄. ¶ Medicina ē tacha

204. Ad tremore membrorū. ℞. succū /) ul' ciminū ad pdicta —
arthemie cū oleo mixtū ⁊ calefac ⁊ uīge tremētia mēbra. ⁊ cessabit

205. Ut lac habundet i mamillis mulierū. accipiat̄) tremō.
lactuce i cibo p septem dies dū lac pmanet i lactucis ul' bibat̄

206. Ad recupandum lac de muliere pdictū. ℞.) alio tpē.
linguā uni' uace ⁊ combure et fac puluē ⁊ da bibere mu
lieri et statim lac reddibit ei —

207. Ad liberandū mamillas tumefcās. ℞. oleū et urtica
et coq̄ i aqua et i ista aqua tene mamillas ⁊ apiet̄ ⁊ de
iflabunt̄. ¶ Ad idem. ℞. sepū capre / ⁊ semen lini ⁊ t'ra
et simul miste ⁊ mitte sup mamillas et liberabit —

208 Ad mamillas iflatas pp nimiū lac. unge eas de fece
aceti uel de fimo porcis ⁊ distempa cū aqua pluuialis ⁊ suppone
Et si a mamillis lac exire nō pōt terre lobricos ⁊ uīge capita ma —

209. Ad mamillas fluentes lac ultra modū.) millarū —

fac fortissimi aceti feces pone super mamillas —
.202. Ad dolore mamillaru. R. folia psici et pista cu uno
lapide et feni grecu bene coctuz pista et pone sup eo modu
.203. Ut mamelle nuqz crescat. porcu fac castrari emplaust —
et ex deptri testiculi sanguie / deptera mamillas circuda
simile sinistram cu sinistro. hoc pbatu est —
.204. Ut puellis ubera no crescant / nec puero testiculi. R.
herbam millisiam terre et emplaustru fac 7 i pone —
.205. Ad mamillas ut diminuant. R. cicuta 7 pista 7 exprime
succum et de illo succo lava mamillas mulieruz q ht magnas
.206. Contra splenem. R. bachera 7 trahe inde succuz et da ei
bibere p noue dies 7 liberabit. Et de opriacõe ipius uid' d'uino —
.207. Ad malu splenis. R. cortice ligni de frasino et coqz i uino et
bibe. Et sivis probare da uni porco de dicto uino p tres dies
et tercia die interfice eum 7 no invenies splenez i eo —
.208. Ad i flactura splenis 7 podagre. R. radicem urtice pu-
gentis et tera bene 7 postea misce bene cu bono uino 7 pone
super i flaturam et i paucis diebus liberabris —
.209. Herba agrimonia bn pistata et factis ex ea duobus
plumazoliis et ad igne calefactis et suppositis ante et retro sup
regionez pulmois sanat ab oi i firmitate pulmois ethice 7 phisice —
.210. Ad pulmone sanaduz. R. pulmone vulpis 7 sicca bn euz
et ipo siccato adde riquilitie capilis veneris semis fenicli
an ʒ. iii. 7 omia pse pulueriza postea misce oia bn simul
et ieiuno stomaco i firmus bibat. ʒ. ii. cu aq i q sint cocta zuccara —
.211. Ad scabiem. R. celidoniam 7 pista bn cu assungia sal
et acetum 7 oia simul 9pone et unge te dieb iii. 7 liberabe —
.212. Ad idem tam equoru qz animaliuz. R. aqua decoctois
lupinoruz amaroru 7 locum postea ablue deinde aloe
pistato 7 distēpato cu arzeto uino geu spisto / unge locu ter —
.213. Pillule purgantes scabiem / 7 flegma salsum / 7 omes
humores malos. R. piperis coliandoli / cusfaba an fac
pillas quasi i forma cu succo cucumeris asinini / 7 da tres ad plus —

.214. Ad scabiem liberandam. R. Aloes epatici ʒ. j. olei laurini ʒ. iij. argenti vivi ʒ. ij. extincta sive pulveriza aloe subtilis et incorpora omnia simul et unge tu pulsus manuum ad ignem —

.215. Ad malum pontus experimentum probatum et vocatur istud malum tenasmo. et valet et cuilibet fluxui sanguinis superfluum. R. boni bolum armoniacum / mastice / lapidis amestici omnium ana. et fac pulverem subtilem et da bibere cum lacte asine sive vacce sive cum aqua rosata cum zucaro intus posito bibita calida et da bibere ieiuno. ¶ Ad idem valet aqua rosacea cum zucaro intus posito bibita mane per plures dies. ¶ Ad idem R. unum cepum militie et coque in oleo olive large et pone sursum terram per tres dies —

.216. Ad guttam caducam res probata. R. herbam bissariam de radice vel de una eius vel de foliis eius et da potum pacienti caduca / et scribe diem in qua incepisti ei dare de dicta herba quia infra decem dies liberabit caduca et non plus.

.217. Ad morbum caducum experimentum probatum. R. peonia et trita subtilis et fac pulverem subtilem. postea recipe de osse hominis defuncti sive mulieris et rade de illo osse cum uno cultello / et tolle de pellis unius canis albi et incide minutissime et recepistis tribus fac commixtionem et da infirmo quolibet die I

¶ Ad idem puerorum propter multam humiditatem) brocho et sanabitur — nervorum odorent rutha et ungat nuscham cum oleo costino et maxime suprema pars nuche —

.218. Ad sanandum epilemsiam. R. corda lucertarum quam pisces comedunt et sicca et da comede quantum est granum fabe. Et super illud comedat prius tres misse tenuz regum. cor masculi des masculo. et cor mulieris des mulieri —

¶ Ad idem R. bene musti dulce et inde imple bene bottam unam et cooperi bene desuper in ore et pone sub terram per dies. xv. ibi dimittendo et da bibere pacienti mane et sero —.

.219. Ad tussim antiquam. Gumi cerasorū dissolue cū aqua et bibe frequenter. facit etiā bonū colorem faciei et augmētat visuz et prouocat appetitū 7 cū vino sūpto 9fert calculosō —
Ad tussim pueroz. R. succū petrosilij cuminū et distempa cū lacte mulieris et da bibere puero pacienti —
.220. Onguentū 9t tussi. Semēlini 7 fenū grecum recentur et bulliant ī aqua dulci / postōm bn̄ coquinat et extrahat multi lago q multi lago admixta cū butiro aliqātulū calefiat et bn̄ ī corporetur. Optim est vnguētū 9t tussi iunctū sepe
.221. Ad tussi periculosam. R. saluiā cū aqua calida et / pectorj ieiunus bibat 7 est maximū remediū. Ad idem castanee ī carbonib; assedate tussim tollunt —
.222. Contra tussi graue. cherubin accipe 7 coqz et de aqua da bibere qui patit tussi 7 sanabitur —
.223. Ad dolorem uentris. R. folia vnī porri 7 eruca ī ptibus et R. lardū de porco masculo 7 fortit terre 7 mitte ī patella et pmitte liquidari 7 misce cū dicta folia / et fac bulire 7 ide fac emplastrum 7 ū dolor ī est apone. 7 hoc pbatū est —
.224. Ad tolendū ventris dolore. Tolle os homis mortui et suspende sup ī firmū et statī liberabit. Ad idem. R. noue grana mirasolis 7 da comedere uel bibere pacienti —
.225. Ad dolore uentris 7 galloni tollendū. R. auena 7 pone ī vno saculo 7 de inde pone ī vno calderono cū aqua 7 fac bene bulire postea ponat sup dolore 7 liga et liberabit —
.226. Ad uētrem pueroz desinflandū magnū 7 iflatū. R. seme mirasolis et pulueriza 7 cū vino bibat 7 utetur hoc.
.227. Ad fluxū uentris ī ordinatū cū sanguine et sine. R. semina violarum. xij. grana uel circa 7 cōteras ea aliquātuluz et da ī potū uel cibo duabus uicib; ī die usq ad tres dies oī die. et fluxus restringet / 7 q semina violarū ī ueniūt ī gemme pendentia ī uno foliculo ad radice viole. Idem fac puluis sepie
.228. Ad dissuretia corporis. R. duos ul' tres / miscere cū zucaro —

vitellos ovor et coctos duros et distempa cu vino calido et da bibere

229. Ad fluxu ventris restringedu. R. | pacienti ieiuno stomaco
vrina porcina et cineres et misce et fac qd recoqui cu necesse
fuit distepa cu succo plantaginis et sup umbelicu pone et
cessabit flux ventris. ¶ Ad idem. R. de faba alba et fac
farina et accipe una spongia et lana ea fortit ad qinq aquas
ita q sit bn munda et accipe de coralo et fac de hys pulvem
et comedat et bibat ieiun et liberabitur. ¶ Ad idem. R. ferrum
ignitu et fac surculuz et da bibere ieiuno et sanabit.

230. Ad fluxu sanguis mulieris. R. cornu cervi et combure et
fac pulvez et de illo da bibere cu vino veteri pbatu est —

231. Ad fluxu ventris. R. sanamentuz frumti et distempa i ac-
ceto et fac bulir fortit i patella donec fiat spissuz et pone
super ventrem et erit mirabiliter restrictus —

232. Contra fluxu ventris pone tinctura vini i olla et co
opi bn o folle et mitte i furno stare donec carbonescat.
carbones sumptos cuilibz valet pacienti fluxuz. ¶ Ad idem
R. de gumi q ponit i enganstro et vult ee de illo qd fit i
ultramarinis partibz q aliud nil valeret et da pacienti i cibo
vel i potu et sm qd ht malu da ei q si daret nimis efficeret stitic. —

233. Ad laxandu ventre. R. salbiam et fac fortit bulir i una
calderia et postea pista cu pinguedine porci fortit et iterum
redic i calderiam et fac bulire qd deveniat i unguetu postea
unge umbelicuz et laxaberis ⸫

234. Ad laxandum corpus stiticu. R. radices malve et coq et
pista cu assungia porci masculi et frige i patella et adde
parum de crusta .i. de furfure et pone sup stomaco ⸫

235. Oleum ad omez gutta q fuit i capite vl' i torace aut i
ventre aut i testinis sive i illis. R. folia iusquiami virida   Contra guttas.
i marcio et imple ola nova bene de eis et de inde obtura
ollam bn ita q fum neq aliqd exeat deide reconde eam
sub liminare i terra vel i alio loco v' sit frequns locus trasitu
psonaru et ibi stet usq ad festu assuptionis bte virginis marie
de mse augusti. tuc olam extrahes et invenies folias natantia

et illu liquore qui oleum, floliis proiectis reserua et pone in
uno uase uitreo et illo utere i unguendo guttas sine locum
paciētis, et caue summo opere ne tangas loca spiritualia uel que
ad ea transire possit nec capiti ponas. Est enim penetratiuum
ultraque credi potest. Experimentum pone de isto unguento super
manum et statim ab alia parte manus penetrabit —

236. Ad omnes guttas et dolores. Recipe oleum oliue i censum
et albumine oui et lardum i simul misce et agita fortiter et suppone —

237. Potio leuis et ualens de mense maij die iouis prima maij
bibe sciphum unum plenum succo betonice, et numquam guttam
sine aliis aliis per totum annum sentius —

238. Ad guttam pedum uel dolorem. Recipe folia porri et fac
bulire in uino albo et misce cumulum bene pista et fac mul
tum bulire simul et suppone. Ad idem. Recipe folia porri et
mitte in una patellam et adiunge de oleo satis et simul fac

239. Ad omnes guttas. Cinis de sambuco bulire et suppone —
et de urtica et de mentastro, et omni die comede cum ouis
i fertellis et bibat uinum recte. Ad idem. Recipe folia sa
buci et coque in uino albo et fac emplastrum et suppone et i sera

240. Aqua mirabilis que destruit tres dies liberabit —
naptas, lupinas, glandulas, scrofulas, porros, et omnia
mala nascentia de corpore tollit. Recipe oleum laurinum optimum
libre .v. olibani albi masticis electi, gummi arabici, tere
mentine clare ana .ʒ. iij. terere terenda et misce omnia simul
et distilla per allembicum et i ista aqua distillata imbue libre
.j. cineris cerei et iterum distilla et aqua que distillat sua ut
241. Ad glandulas que i collo nascuntur uel sub thesaurum —
mento uel in inguine, lenticula cocta i aceto et suppone —

242. Ad glandulas destruendas. Recipe sal et acetum et terere simul
et appone stercus bouinum et misce cum pectus urina pueri
uirginis et fac emplastrum et inuolue sepe et suppone calido

contra scrophulas

ancei / postea auferas stupam superiore / et ponas petia linea et cum vadis dormitum ponas sup glandulam et destruet

243. Ad illos qui cadunt de alto et sentiunt dolore. Fac de merda bovis emplastrum / et caballi et asini / et fac oia bulire i aceto et trippidum pone sup dolorem et dimitte sic i firmum iacere cum dicto emplastro p duos dies et liberabitur.

251. Ut homines stent leti. R. folia berbene / et coque i bono vino albo et de hac coctura pone i cibo et faciet te stare letum. Ad idem. R. Junipum et arde et recipe fumum p nares et p vultum et faciet te stare letum

252. Ut ho no sentiat i assione. R. sucum acute / et cum eo unge locum que vis incidere et minime senties

253. Medicamen contra ydropesym. Accipiant ℥ iii. limature acum et ponat i una fiala plena boni vini perfecti sclari et albi et dimittat. postea accipe plena manus foliorum salbie et totidem de foliis mente grece / et simul pistent / et strenet et colligat sucus in parvo ciato / et de isto vino ponat et misceat cum suco mente et salvie tantum de uno quantum de alio et detur oi mane pacienti donec fuit consumptum totum vinum / et ipso consumpto iterum fiat de novo si expediens fuit donec liberabitur i firmus. et nota q i presenti libro aliud hes expl[icitu]m — contra hidropisim

154. Aqua mirabilis que elicitur de metallis p qua faciet mirabilia medicus qui eam facere voluerit / et no dicetur medicus sed propheta. R. limatura argenti / eris / ferri / plumbi / calibis / auri / cathimen auree et argentee scorace secundum divitias et paupertatem pacientis. Prima ponat oia i urina calida pueri virginis cum sua nocte. Secunda die i vino albo calido. Tercia die i suco feniculi. Quarta die i albuminibus ovorum. Quinta die i lacte mulieris nutrientis masculum. Sexto die i vino rubeo. Septimo die i septuplo sui / sive i libr. viii. albuminum ovor / hoc totum ponat in campana / et stillet lento igne / et quod destillaverit reserva i vase aureo / argenteo / vel vitreo. de laude huius aque — aqua mirabilis

salendu est qz no pot emi. virtus eius spoliat leprosos. lepra
no vera tollit / omne dellet maculaz. iuventute gseruat /
oculorez maculā expellit / epulcrez oculū sup oīa facit.
Taceo de huiusmodi aque secreta / timeo eniz ne ea hentis
155 Ad lombricos. Sauina cu pinguedine porci supbrent
i cacabo fortiter bulias et cola / et iteru bulias et de hoc vn
guento unge lombeliaz sepius et liberabitur —
156 Recepta preciosissima et fortissimi vnguēti contra oms
vermes nascentes i corpore uniuscuiusqz condicionis
etatis existat. Et si ex aliqua medicina vel expi
mento exteriori vel iuvamito liberari pot quis cu xpi adiu
torio cu isto sanabit' q liberabit' quisqz a vermibus impedit'
cu hoc vnguēto ifirmu vngendo p modu īfra denotatum —
℞ pe. medulas psicorum i quātitate q tua discretio videbit'
ee sufficiens / et sm quantitatē illam unguenti quā tu face
disponis. Et sic de infra scriptis rebus gponedis cu illis medulis
pcipe potes. Si vero pdicte res erūt recētes credas esse ma
ioris valoris q virtutis quā veteres. postea simul recipe —
¶ Scalognarum. ¶ Croci. ¶ Absinthy. ¶ Abrotani. ¶ Epicaru
alei. ¶ Corticez rantiorez. ¶ Calami aromatici. ¶ Seme
cine. ¶ corticez maloz granatorū forciu. ¶ Apy. ¶ Mēte
siue sosembri. ¶ diptami. ¶ Gariofali pulverizatorez.
¶ vermez q stant sub lapidibus. ¶ Centauree. ¶ Aloes epatici
¶ Felis tauri. ¶ Cornu cervi. ¶ Semis apy. ¶ Semis portu
lace. ¶ Foliorez psici. ¶ Seminis rafani. ¶ pillege.
¶ Seminis pillege. ¶ pulegij rubei. ¶ plantaginis. ¶ Aceti
albi fortissimi. ¶ Radicez feasmi. ¶ Radicu graminis —
¶ Galbani. ¶ lupinorez. ¶ Sicallis. ¶ Rutte. ¶ Carrobioz
rubeoz pulverizatoz. ¶ Coloquintide. ¶ Gentiane. ¶ Ra
dicu herbe vocate ispialis. ¶ Zinziberis. ¶ Fasiolorez
rubeoz. ¶ marubei. ¶ Radicez mori. ¶ donaite. ¶ Saluie.
¶ Rosmarini. ¶ Santonice. ¶ Semis pirorez. ¶ Semis

cotoniorum. ¶ Amigdalarum amarorum. ¶ olei mastic[is]. ¶ Cinamomi. ¶ piperis longi ¶ Aceti cotoniorum. ¶ peonie. ¶ Thuris. ¶ Triace optime. ¶ balsami. ¶ maiorane. ¶ betonice. ¶ Seminis feniculi. ¶ petrosilii et seminis eius. ¶ Omnia ista in simul bene terrant[ur] i[n] mortario don[ec] sit b[e]n[e] trita postea bene bulliant[ur] simul i[n] bono oleo veteri olive donec ex p[re]dictis unctio oriatur. Ex p[re]dicto vero unguento ungat[ur] paciens p[ro] putredine stomaci ad umbelicum p[ro] putredine gulle / p[ro] memoria retro aures / p[ro] renes / p[ro] pulsus et tunc videbis mirabilia. ¶ Ad maiorem vero declaracionem p[re]dicte recepte / nota q[uod] ponas pro casu quelibet facere libr[as] xv. de oleo. Recipe ergo illud / et pone i[n] vase terreo vitreato / et de die in diem s[ecundu]m q[uod] occurret t[em]p[or]a pro coliendis herbis et rebus terre et ita que collegisti et pone i[n] ip[su]m oleum donec expleveris o[mn]ia. ¶ Sic ergo. Recipe u[nu]m de de herbis [Recipe] manipulum unum quantum cinge[re] potes cum police et indice. ¶ Sic et de radicibus et de foliis. ¶ de seminibus / et speciebus romaticis [Recipe] uncias .m[aio]re de quolibet. ¶ de speciebus alei et scalonijs et similibus plena manum. similiter et de corticibus. ¶ de leguminibus et bladis scutella una rasam. ¶ de amigdolis et ossibus persicorum et similibus om[n]i[um] libr[am] 1 ½. ¶ de oleis libr[am] ½ ¶ de aceris libr[am] j. Et sic fiat ut notat[ur] sup[ra]. ¶ Ego vero loco balsami posui semp[er] de matre balsami aut de artificiali

257. Ad nervos contractos. Aqua facta ex sanguine [et] balsamo hominis sani septies distillata fortiter et frequenter iuncta et i[n] plastrata nervos contractos sanat. et sic de vitreum molificat.

258. Unguentum ad nervos contractos. [Recipe] Cera nova / picem navalem medulam ossium vacharum de quolibet once .j. gummi amigdolorum ℥ .s. olei rosacei ʒ .m. hec o[mn]ia misce simul et fac unguentum et unge. ¶ Ad idem. [Recipe] lombricos terrestres / et i[n] bono oleo coque / et post decotionem unge ex illo oleo nervos contractos

259. Ad nervos contractos. [Recipe] sanguinem humanum / et pone i[n] vase vitreo sub fimo calido et ibi dimitte. ix. [et faciat eos extendere]

diebus. postea distilla p alembicum primum qd' exit e aqua.
Secundum est oleum qd' serua et de eo unge loca dolencia apud

260. Ad neruos incisos. R. lombricos terrestres) igne uel sole
exhuire et distempera cum melle et unge locum incisum mirum est.

261. Ad coniungendum duos neruos separatos. R. uermes conbu-
stos longos de terra qui dicuntur lombrici et terre eos et commisce
cum melle et calefac bene et si potes ponere de cera pone sic
neruos incisos de nouo mirabiliter confert

262. Ad natam liberandam. R. lamina plumbi et sup natam liga et
sic stare permitte .x. uel .xii. dies et liberabitur

263. Aqua delens porros. R. sal armoniaci / uitrioli romani
uiridis eris ana ℥ .ii. alluminis zuccarini ℥ .i. calcis uiue ℥ .s.
et de omnibus hiis fac aquam p alembicum distillata. prima aqua
non ualet. Secunda aqua optima est ad porros

264. Ad uerrucas. R. maturas bachas ebuli et ex ipsis unge
eas et usque ad tercia diem eradicabitur et cadent sine dolore

265. Nota quod puluis euforbij / corrodit porros si sup eis pau-
latim ponatur siccus uel madefactus cum lisiuio forti uel oleo
tartari. Idem facit liquor qui exit de ligno uitis quando
comburitur / si sepe ex eo calidum iungantur et etiam destruit callos
pedum si madefiat primus ex illa aqua et sepe balneetur.
Item cantaridos puluerizatos cum picula uel rasina si ponatur sup

266. Ad liberandum lunaticum. R. cor lupi et) poros eradicat
et coque. et postea da lunatico comedere aliquo tempore
yemali in die dominico et ab ea die in ante non plus senciet infir-

267. Ad habendum efficacie memoriam. Comede) mitatem
gallinarum et semen eius et experimento cognosces hoc. Vide et de uno

268. Ad acuitionem et reparationem memorie et i] ui tractatur
intellectus. lauetur capud cum lisiuio non forti in quo fuerit de-
cocta hec. R. sticados arabici abrotani / foliorum lauri / edere
ana / de hoc bis in ebdomada lauetur caput. de inde capite

bene teso et exsiccato ad ignem uel ad aerem iungat' tpa
7 occipitiu cu oleo distillationis hui9. R. gumi edere lbr. j.
terebentine f. iij. sal cois uiridis bn triti f. ij. distillent hec
i uasis uitreis 7 qd distillat optime reponat i uitro. Et hoc e
oleum minutionis pecte. pbatu est
269. Aqua que fit de sanguine yrci .iij. oe collecta de mense
augusti siccato 7 p alembicu distilato. Et eodem mo de san
guine uulpis frangit lapidem i uesica 7 maxime oleum
qd inde distillat. cuius signu est q ponedo de pdicta aqua
uel oleo i uesica porci uel ciato 7 ponendo lapidem ipm dissol
uit et q plus est dissoluit adamantu
270. Aqua alia frangens lapidem i renib9 uel uesica. R. succi
saxifragie lbr. j. millisolis succi petrosilij an lbr. j. aceti albi
fortissimi f. viij. misce oia simul et distilla p alembicu
et de aqua distillata da pacienti mane et sero 7 meridie f. j.
271. Ad malu lapidis faciat sanla pari bechu 7 liberabit
bene nutritu et sanguine da bibere pacienti q et i cibis
suis utat' 7 sepe 7 liberabit. nutriat pane 7 lacte bech
272. Ad rupendu lapidem i uesica. R. succu yperico. s. herbe
sancti Johanis 7 de isto suco da bibere i ferno mane et sero
273. Ad faciendu mingere lapidem. R. succu herbe q uocat'
psorcata 7 pone i ciato et bibat i fernus et si no pot bibere
ponat i suco de uino aliquantulu ut meli9 bibat 7 cito liberabit'
274. Ad mingendu lapidem. Scorpio cois omib9 notis assatus
et comestus a lapidosis facit mingere lapides absq dolore
275. Ad malu lapidis. R. lupinos et rutam 7 hec oia pone
i molio i uino pulcro uase i aqua et facias hec stare i molio
quottidie 7 oi die et nocte et da illaz bibere pacienti ieiuno
stomaco mane et sero 7 pone i uino 7 i cibarijs q9 utit 7 libabit
276. Ad dolores et angustias subitaneas stati tollendas. R.
f. j. cimi mustatariu f. s. cubebaru domesticaz f. s. canelle
f. j. semis herbe bone f. s. gariofilor 7 sex ribagas et de ipis

fac piperatum de quo utere in labis tuis et potibus sepe et statim erit liberatus.
277. Si vis testiculos hominis liberare si de subito inflarent. tolle fabam
fressam et ipsam coque ac si illud comedere velles et quando erit coctum in eo
statim ac si illud ducere velles cum camella. tunc de ipso fabe tolle et
pone in uno sacheto et ipsum sachetum cum fabe pone ad testiculos quam
calidius potes sufferre congrue tenendo testiculos infremi in ipso sachecto
et tempera ipsum fabum cum testiculis et hoc pluries facias in die et in nocte.
278. Ad inflactura testiculorum. Recipe cuttam et pista et pone super infla-
turam et statim faciet disinflare.
279. Ad faciendum tumescere testiculos uni equo et etiam omnia membra.
Recipe radice tarsie et puluere sublilissimum et misce cum assungia et unge
ubi vis. Et remedium lauare locum cum aceto forti.
280. Ut homo non loquatur super tormentum. Recipe seme portulace maioris
et terre et pone in una bariletta cum optimo vino et fac stare [illegible]
per .ix. dies postea da bibere cui vis et statim admittit loquelam [illegible]
281. Ad virgam resccaldatam. Recipe albumine ouorum tres dies [illegible]
et oleum oliuarum et misce simul et mixta pone super virgam. Ad
idem. Recipe folia rosmarini et pista bene et pone cum fascia circumvolue.
282. Ad virga inflatam. Recipe salbiam et pone in virga et liberabitur
una tegula bene ignita et facias ardere et postea pone super virga
pulverizatam bene et fac pluries et liberabitur.
283. Ad malum virge. Recipe tassum vini albi et facies pulverem et misce
cum pauco melle et pone super virgam pluries et liberabitur.
284. Ad cancria membri virilis. Solet enim virili membro can-
cria supervenire quod curabitur beneficio istorum pulverum. Recipe seme cineti
et ure inter testas deinde pulveriza et suppone. Ad idem bom-
bix vetus conbustus et pulverizatum et fabarum nigrarum similiter conbustarum
pulverizatio simul misceatur et supponatur quia valet. Ad idem
pullegium desiccatum et pulverizatum bis vel ter in die suppone quia
mirabiliter sanat. Ad idem tartarum vini albi sublilissime pul-
verizatum et suppositum curat mirabiliter. Ad idem. Recipe aloes
olibanum equali pondere pulverizetur et ebibatur et super cancrum virilis

membro ponantur et liberabitur

285 Ut homo emittat sanguinem per virga. Rx cantaridos usque ad xi. et pulveriza et da comedere alicui, ille qui comedet emittet sanguinem per virga vel vulva. Si vis liberare. Rx semen lini et pone ad bulliendum in aqua et cola illa aqua et da bibere illi in potu et liberabit

286. Ad occidendum cito platones. Tolle assungia porci et argentum vivum et saliva .i. sputum et misce simul et de hoc unge ubi sunt platones et statim morientur

287. Ad necandum pisslos. Rx cortice nucis et arde ea et fac carbonem bene coloratum et suppone semen jusquiami et tene manum super fumum eius et liberaberis

288. Ad malum matris. betonica decoque in lacte caprino cum pingue [illegible] porci et manducet probatum est

289 Ut usus [illegible] non deficiat. betonice ʒ ii. cum mulsa calida bibat. Ad idem vulpis summitate veretri troncabis et cervina pelle ligabis ac pectine stati venere expectabit, sed cum secreto more ab eo tollatur si velit ut requiescat

290. Ad remedium sanguinis mulieris ne exeat. Cinere rane minoris portet mulier secum in sacculo et numquam exiet. Et si probare vis tolle de dicto pulvere et suspende ad collum galline et post unum diem non exibit sanguis ex ea si decolabitur

291. Ad constringendum sanguinem matris. Rx flore cucurbite et flores nucis et sicca et facias pulverem et da cum ovo sorbili in mane

292. Ad fluxum sanguinis mulieris. Rx cornu cervi et combure et fac pulverem et da bibere cum vino vetere et liberabit de [illegible] probatum est.

293. Ut scias si mulier concipiet. Si colum calidum habet et dorsum frigidum concipit statim. Si vero equale corpus non concipit

294 Ut mulier concipiat. Fortis medicina et experta. Tolle viscum quercinum et pista et da bibere secum vino menstruis

295. Si mulier vult concipere secundum menstrue et plena cessante ad balneum eat et cum ibi calida secundum fuit bibat nepitam cum vino de inde rediens non migat neque assellet quousque cum

uino cocubuerit / post cocubituz tranquilla pmaneat i lecto
sic mulier solet facere quado nouit peperit —
296 Ad ispugnationez. R. matrice urse et laua ipaz cu vino et
extra eam 9 pulverem da bibere cu aqua vel vino —
297 Ut mulier cocipiat masculuz. Jaceat mulier sup gallorum dex
teruz / 9 qn ho secuz agit teneat cruca leuata seu pedes supinus
prope uiruz donec agit cu ea. Eodem mo faciat sup gallorum
sinistrum dormiendo 9 femina 9cipiet —
298 Ad interficiendu columbos / pone grana feniculi i felle bouino
et p diem nalem pmittas stare 7 tuc aliqualulu desica / 7 cum co
lumbe comederint statim mouentur —
299 Ut columbi ueniat ad tuuz columbar. Fac bulir semen anexi
i aqua donec sit aptum suie sissuz / postea resolue i illa aqua
femituz 7 dimitte p tres dies i illa aqua / et postea da illud fer
metuz cu ampo collubis 9ueniet ad tuuz columbar —
300 Ut columbi semp maneant ad tuuz colubar / 7 illuc etia con
ducant de alijs forensibus columbis. Tolle fasiollos et fac eos
bulire. i. beoare i aqua / postea tolle eos extra aqua / 7 misce
eos cu melle / postea pone eos sup tuuz columbar / et eos extende
et sup eos semina puluez cimini cu sale trito. et sic oms colubi
q ad tuuz colubare appximabut 9 ad tuos collubos stabut ibi n
recedent de tuo columbar. Et melius fieri potest hoc qn no
hnt oua subtus se / uel filios / qz de alio tempore qn hnt filios
sed tamen omni tempore bn fit —
301 Aqua sanguis humani sic fit. R. sanguine humanuz
et destilla p allembicuz lento igne 9 collige aqua i uase intreo
et secura bn obturatuz. Valet cobustioni ignis uel aque ferue̅tis
sed abluat cu ea / 7 puluis sanguis humani calcinati supas
pgat et sanat vulcera antiqua que no possut sanari p alia
si abluant cu ea et curabit febricitans acute si mictet cum ea
aqua. Aufert timore de nocte timitibz si cu ea facie abluetur.
Cancruz et fistula et ome malu nascentiu curat si abluat
cu ea et sup aspgat pulues sanguis humani calcinati Et si aliqs
de aliqua i firmitate accipiat ista aqua ter distillata 7 calida bibat
p tres dies, mane curabit —

302. Ad malū cancri. R̸. caput et pedes gruis et sicca bn̄ cosi uno
fureno et ex eis fac puluerem ēpone sup malū ꝫ liberabitur.
303. Contra cancrū. R̸. puluerē ꝑlligis / feris unū / puluerem
feringinis et crasei capemi / an̄ et fac imodū emplastri et sup
pone i duobus. n. diebus ꝫ noctibus mortificat cancrū
304. Contra cancrū. R̸. seme lini attramenti ꝯbusti cortice
maligranati ꝯbusta / betonice / uirge pastoris / ista oīa pulueri
zentur ꝫ conficiantur melle rubeo / crrendo / quibus confectis. R̸.
medietatem / uel tercia ptem / uel quartū uolueris aliud reserua
et hoc qd̄ missurus es cancro ablue cū puluere litargiry / et
puluere cuperose s̄m q̄ tibi uidebitur q̄ si cancer inueteratus sit
uel in profundo corrosit plus de acui dem unguentū q̄ si sit
nouus crescens ꝫ parū corrodens. ¶ Cancro bene loto inexius
et tersa ꝫ abstersa humiditate bn̄ imitte unguentū usq̄ ad pro
fundū ita q̄ totū foramē plenū sit / ꝫ itellige hoc de unguento
acuto ꝫ sic opereris donec cancer sit mortificatus / ꝫ semp re
nouat unguentū q̄ illud q̄ i primo apponit nō pot durare
n̄ p duos dies ad plus i sua efficatia cū mortificatio fuit appo
nē de illo unguento q̄ suasti .s. de eodem anq̄ curetur. hoc
enī ualet ad carnes generatione ꝫ ad cura plenaria
305. Ad cancrū. R̸. herbā que uocatur acus muscata et liga
i pomo et suspende prope locum i quo ē cancer ꝫ siccabitur
infra tres uel quatuor dies
306. Ad oms̄ i firmitates cancrū. R̸. oleum turlorū ouorū
et assungia porci ueteris / et sulfure uiuum / et oīa miste simul
i modū unguenti ꝫ mitte sup malū
307. Ad scalpsuras siue gratatruras ꝫ alias rupturas que fiūt
i gambis siue pedibus et aliunde ꝯsolidandas. R̸. de folijs herbe
amegali q̄ q̄ assimilatur folijs persice et sup ipsis rupturis
pone ipa folia recuceso ipoꝝ foliorū / ꝫ nuq̄ moueat donec
ase reparent. ¶ Ad consolidadū aure plaga / accipe dicta
folia aparte recta et sup pone
308. Ut equus uel alia bestia pinguis appareat et pulcra

et sit tamquam mortua. R. seme Jusquiami et pone in blado quod das
equo vel aliis bestiis et misce bene simul ut comedat et videbuntur
in freme et fusse et non habebunt aliquid malum et erunt in suo statu ultra
tres dies vel quatuor postquam comederit / et si non potes habere semen
iusquiami. R. radices eius et sicca et fac pulverem et pone in blado
vel in furfure et bestia stabit ut dictum est —

309. Ut male bestie fugiant de domo tua / suffumiga domum
de pennis upupe et omnes male bestie fugient

310. Ut bunionem sine clonellum durum aperiat. R. seme lini et
coque in lacte vacce et suppone. Ad idem. stercus recens anseris
superpositum valet / expertum est —

311. Confectio candelle que si accendatur semel numquam extinguetur
et si fuerit aqua rorata vel balneata forcius exardescit. Formet
cera de ere ytalico. postea. R. parte una calcis vive / [illegible]
partes .ii. ista cum felle cornicis sumpto ad pondus galbani co-
ficias. Et R. chantareides quot vis capitibus et aliis abiectis
cum equali pondere seminis lini terre et omnia ista in vase fictili
posita .lxxxx. diebus sub fimo equino repone de quinto in quintum
diem fimum renovando et sic olei fetidi et croci speciem assumet.
de quo speram illineas / qua siccata mungatur ter vel quater
et accendas, et cum extinguere volueris involve eam in filtro in
aceto teidiso temperato et cessabit / aliter non —

312. Ut candella semel accensa extingui non possit / et si exti-
guatur / per se accendatur. R. nervum pene anseris et galline
et illum imple pulvere sulfuris vivi / et postea pone circa illud
de cera admodum candela. Vel sic. R. stupam vel bombicem
et fac stopinum et ipsum madefacias cum oleo / et ipsum stopinum sic
inebriatum pone in ipso nervo supra vero funde de cera liquefacta

Ad faciendum una candellam inflamari.) cum [illegible] luce [illegible]
313. que non extinguetur pro flatu hominis. R. unum troncum ca-
napis et imple ipsum pulvere sulfuris vivi et tege desuper
de panno lineo et de cera admodum unius candelle et accende
ipsum / et nullus pro flatu poterit ipsum troncum sine candella

extinguere. ¶ Ad idem. R. origanum porci et desicca eam et fac
unam candellam de cera uel de sepo et non potest per ventum extingui —

314. Ut ab una candella mille candelle accendant. Inunguatur
fillum lineum in oleo in quo dissoluatur sulfur / postea extendat
super eius candelas et accendent subito una accensa —

315. Ut una candela accendat aliam per se. R. sulfur et auri pig-
mentum et oleum commune / et misce simul / et fac unguentum et
pone unam candellam longe ab altera per unum cubitum et per directam
lineam / quando hoc facere volueris / et accende unam et sic statim omnes
accendentur si mille essent —

316. Ad faciendum candellam mirabilem. R. salnitrii in pondere iii.
denariorum. thuris. vi. denariorum. sulfuris uiui. iii. den. olei co.
vi den. omnia terre et confice simul / et accipe cere ℥. ii et ʒ.
et fac ex eis candellam minorem palmo / et pone in ea acum et
pone in ampulla plena aque.

317. Ad faciendum candellam de niue uel glacie. R. ceram et tantundem
de sulphure uiuo pulverizato et fac candellam ad placitum et circunda
niuem uel glaciem et ipsam accende et cremabit —

318 Ut de pleniis de niue ardeat / pone camforam in eo. postea accende

319. Ut candella accendat ab imagine depicta in /) et ardebit —
pariete. longas ymaginis et eius ori appone petroleum et sulfur
uiuum et applica eius ori candellam prius accensam et postea

320. Confectio candelle ardentis in aqua. R.) extinctam —
calcem viuam / et parum cere / et modicum petrolei et misce simul
et fac candellam quam accensam ponatur in aqua et ardebit sub aqua — &

321. Quoniam vinum album inter cetera alia est humano
corpori consonum / et magis aptum et subtilis et mag[is]
receptiuum impressionum omnium saporum calorum et instrumentorum
rei. et cum delectacione et appositione nature. Cuius
virtutes et laudes aperitis non modicum diuulgat
et presertim ad amputandum tristiciam et malinconiam / et confer-
endum leticiam et gaudium corpori et anime. Ideo cum sit regale

dignu quedam usuales et medicinales cofectiones i eo fiende
ut ifra describitur / sunt ad honore sacre maiestatis regie ad
inuente. ¶ Primus modus cofitiendi uinu est cu rebus
et musto fiat bulicio usq ad cosumptione tertie ptis et quiescat
p noctem et mane collet p collatoriu 7 fiat claretu q ponat
cu coueniēti qualitate alterius musti itaq maneat sapor
alterei musti. et pmisceat 7 dimittat bulire totu i uase.
¶ Secundus modus est ut accipiant res sicc ut et inxides
coquassate et ponat i saculo et saculus i musto, 7 dimittat
donec deferuescat semp tam dispumado uas illud seu uegete.
postea remoueatur saculus 7 claudat uegs. ¶ Tertius mod
est ut pdcte res bulliant i uino ueteri 7 det p se aut mi
sceatur cu uino alio. ¶ Quartus modus est distilletur
aqua uite / et ponat i ea res medicinales 7 sumat sm cosiliu
medici / uel bulliant i uino 7 distillent p alembicu uel fiat claretu.
Et postea distillet uel utat ipso clareto consilio periti medici.
Et nota q qn res coquitur cu uino fiat caute igne lento coti

322. Vinu mirabile p malecolias cardiacis. inuato sine fumo
et adusta colora laborantibus psertim i uijs epaticis uenaz
etia uenaz et nale p colericis. tollit .n. tristicia et inducit
leticiam facit .n. homine 7 possite ronis et totu corp homis
malancomas i melius disponit et i gnationes humoru recti
ficit. Valet 9tra oms quartanarias adustione patientes
et facit bonu sanguinez et laudabile habitu / et facit reiu
uenescere mto dei qd sic 9ficit. R. buglosi mudate ab
iteriori medulle lbr .j. sene lbr .j. rosaru rubearu floru
buraginis floz buglose. an lbr .j. 9quassent et ponatur in
saculo et saculus ponat i uase capientes tres saccinas asi
nor. Et hās recens mustum expssuz album / et medietas
dicti musti cu dictis reb ponat. Alia medietas i mediate
bulliat et spumet quo facto i uase pdco ponat 7 tali uino re
pleat. Et cu clarificatu fuit recipiat ex eo p totu annu

et maxime iuvere yeme ⁊ autumpno. S3 qn est pro custodia regie sanitatis nō ponatur sene ꝫ vcen album ⁊ rubeū an̄ ℥ j.
323. Vinuz cordiale ē proprie vinū boraginatū / et vinū de melissa et vinū de speciebus. vinū vero boraginatū / seu melisum ualet prope contra cardiacam maniā ⁊ malecomas. et tremorem cordis. mundificat .n. sanguine et malas aufert suspiciones et utile est ī omi corruptionis scabiei ⁊ lepre adducit leticiam ī clinat uentrem ad lubricitatez et fit hoc mo ponat' ī lbr̄. j. ipius .x. uel .xiq. libre musti et bulliat donec resiliat et clarescat. Et proprie cōfortat regimina uirtutis et qn succus ē clarificatus ⁊ bibitur purificat sanguinē et nō indiget dulcoritatem. qz dulce est —
324. Vinū buglosatum ſm macrobiū fit hoc mō. ℞. radicem buglose bn̄ mundate maceret ī uino donec vinuz sapore et uirtutem ipius sumat ⁊ assiduet' qm humores malenconicos adustos adducit ad urinā et rectificat cerebrum īfectum fumositate malecolica. Et ego dico qz dementes et fatuos quos ligari oportet sanat. et ad sensuz et discretionez reducit / cosiā michi teste. Nam vidi liberari quadaz dnāz de urbe q frequentre ex quacūqz ira uel malecoliā efficiebat fatua loquens et clamās uerba uituposa ita ut oportebat teneri eam ligatā donec furiā illa cessabat. Et hoc remediū habui aquodā pelegrino qui pro helimosinā uenerat ad domū dicte domine —
325. Vinū de rorismarino / inquit auctor. Cū essem ī babiloia cuz multa solicitudine accepi et pcij ī stantiā aquodā antiquissimo medico saraceno virtutes rosmarini quas secrete nulli cōicando retinebat. Et dixit qz de excellentioribus eius uirtutib3 et opationib3 ē de vino. deinde de balneo. Et de electuario. deinde cū epeo fit oleum qz est ī effectu balsamus. deinde cū fit ex uino nō herbe aqua uite. vinū nāqz eius qd' conficitur more aliorū uinorū ut sup ī morīs ꝯficiendis describitur. ht mirabiles uirtutes et propetates. Nā ipm est utile ī omib3 egritudinib3 frigidis / reficiat appetitum

gia membra et nervos rectificat / et qui lavat os ex eo reddit odoriferum / et facit reddit pulcra. Et si caput ex eo lavet non pili cadunt ymo multiplicantur / etiam usus pectus resignat ab antrace et ab aliis malis pustulis consumit flegma et malenconiam et confortat proprie substantiam cordis / et facit acquirere et consequi iuventutem / et forte quod assiduaverit de ea corpus eius non putrefiet. Et qui lavat dentes et gingivas confortat cancrum sanat et fistulam. Et quando quis ex infirmitate longa infirmus seu debilitatus panem assatum in eodem vino comederet frequentaverit rectificat apetitum et confortat eius membrum debilitatum. Et cum aqua pluviali decoctionis florum eius temperatum reficiat ptisicos et epticos quod est secretum. Valet et dictum vinum contra cotidianam quartanam et litargiam. Valet et cardiacis passionibus cordis nausee dissinteriis et pluribus. Et electuarium fit de floribus eius et mel despumato.

.326. Ut vinum habeat saporem muscati. Collige flores sambuci et sicca / et tempore vindemie in fistulo lineo et vino bulienti pone in pone fistulum et in die extrahas / et mulge in vino per coronum etiam donec vinum cessat bulire facias.

.327. Ad faciendum vinum clarum odoriferum et purum. Recipe pro uno corbis vini / ova .xiiii. vitri pisti ℥. iiii. marmoris pisti totidem / allumini zucarini ℥. iiii. omnia simul misceant in aliquo vase / et tamen diu manibus distemperat donec coagulentur postea distemperetur cum aqua in parva quantitate ita quod nichil remaneat de dicta confectione coagulatum. Postmodum mittatur in vino in magna quantitate quod reparari debet / et necesse sit minus plena et bene lota tunc vinum distempat cum glovia / et cum fuerit bene distemptum tunc predicta confectio mittatur in vegete et iterum bene misceatur et statim ponatur pugillus plenus marmoris et vitri pisti et in superficie ducatur aliquantulum et dimittatur per tres dies / et tunc erit vinum clarum.

.328. Vinum acetosum et putridum ita reparatur. Recipe. Ceresa acria in bona quantitate et tota in vegete / ubi est vinum necessitum proiece primo tertie vino transfruttato / et sic vinum incipiet bullire

et sic dimitte

Et sic dimitte per tres dies vel usque cessit bulire que in bullitione pur-
gabit vinum. Cum autem clarum videris in alia vegete ponas, et sanum
erit et bonum. ¶ Ad idem. R. racemos uvarum non compressos et
pone in magna quantitate in vase vini versati ibi cum racemi
primo mature sunt et reducunt vinum usque ad debitam bonitatem et
saporem, et hec transfusatio prius vinum ~
329. Confectio que facit vinum durabile, et permanet in sua bonitate
et vocatur permixtum, et est mirabilis. R. aloes ℥ ii. spicenardi ℥ ii.
amomi ℥ ii. folii ℥ iii. ciperi ℥ ii. hec omnia in panno ligata
immitte in vino quoque dolio. postquam vinum fuit ita immissum et sepe in-
gatum immitte in vino quoque vase coriandrum unum spicum et postea
permitte per tres dies eadem commixtione. Item si in hoc vase transfusis
¶ Gustate et videte quoniam suavis est dominus nonne tetret vinum in malum
saporem. ¶ Et si vis ut vinum non fiat acetum. R. cinerem
de vite alba et pone in vino ~.
330. Ad extrahendum mussam de vino. R. farina de milio et
fac unam figuram, et ipsam calidissimam quod potes pone per ceronem
in vino et sanabitur. ¶ Ad idem. R. fustum selareie cum floribus
quod est in semine et sicca, et ipso siccato accipe folia cum floribus
et semine et iacta in vegete. postea obtura vegetem eisdem fustibus
selareie bene, quod bene obturata sanat vinum, et saporem mussam
tollit. Et si esset versum eodem modo sanat —
331. De transvasatione vini. Oportet vinum transvasare in borea-
libus ventis, et non in australibus et in debiliora quidem in vere
fortiora autem in estate. Vina autem que sunt in calidis locis post solstitium
brumale. Cum enim transmutatur vinum in luna plena fit acetum
oportet autem transmutari cum lune augeatur et sub terra est. Quidam
dicunt quod prima et secunda die lune antequam appareat hominibus
est transfusio facienda. Oportet autem cum a doliis in prima vasa trans-
vasamus vinum observare ortus stellarum et maxime in flore racemorum
et flore stante vinea. ¶ Item oportet quod vinum transvasatum quod sub-
tilius et imbecilius est quod hyeme calefiat et estate frigidetur
i. ponatur in campis calidis in hieme et frigidis in estate.
332. Ad vinum quod acessit, fac fieri unam bussulam ceream cum

cooptorio et ipam melle ipleas 7 ita plena cu cooptoreis
bene coptam et ita obturea q no ualeat expirare. postea
bussulam illa pone i uegete p cocone faciendo q pendeat
usq ad fundu sed no tangat fundu cu filo ligatu ad cochonu
et sic perdet actitositatem

333. Ut uinu ullessum p totum anu seruet. fac chochonu de
olmo qd tangat fundu vegetis minus tribus digitis et sit
lignu uiride et mudatu a cortice sua

334. Ad mudandu uinu a muffa siccte uel pontoere. tolle sex
poma asiremo pro quolibet plaustro uini uel ad rachiem
uini plaustri. hoc est unu pomu pro quolibet zgio uini
et ea munda bene et sande p mediu et tolle ab eis armellas
et cassellas i quibs stant. postea ea isilla i uno fillo seu corda
et pone unu lapidem i capite filli. postea pone ea i uegete
a cochono ita q no uadant ad fundu et postea claude bn
cu cochono diligenter et sic pdet odorem muse et fiet bonu

335. Ut uinu fiat rubeu. R. pulue moronu et pone i uino
albo seu alio uino minus colorato et fiet rubeu

336. Si uis conuerter aceru i uinu prout pus erat. R. lignu
de salice et pfora ipm spisse cu una teriuelina et no transeat
foramina et postea imple foramina de melle crudo et de zucaro
dulci postea R. fassiam et liga circuquaq ita q no exeat et
postea pone i uegete p cochonu usq ad mediu desup postea
cochona et dimitte ita p tres dies et liberabitur

337. Ad uinu musatu. R. bachas et folia lauri et de quoq i uino
et pone i dolio et coopi bene usq ad octo dies 7 sanabit uere

338. Ad conseruadu bonu uinu. R. duo seu tria mire et
pone sup uas i quo est uinu et si no habes mirra accipe de
thure. sed melior est mirra

339. Si miseris artemisia minute incissam i uino illud uinu no

340. Ad cognoscendu uinu utru sit puru ad no fiet acetu
R. pira cruda uel mora et si uinu ht aqua sumerget

si ponat' i uino. Si uero vinu est sine aqua supernatabit —
341. Vinuz ad malu calculi. R. de meliori musto albo qd potes habere / et i continenti ipo calcato anteq bulliat pintas 31. Et ipm uinu repone i aliquo barili uel uase / de ill' i continenti. R. herba que dr gremenia cu radicibus et folijs manipulos quinq et tantundem de herba uocata pentafilom cu radicibus et folijs / quas optime et pluries laua bene / et ad umbram sine sole desicca / quas minute incidas / et i illo uase ubi e uinu seu mustu sit recens calcatuz et no bullitu ponas. Et ipaz barilam seu vas p unu mesem ita p mittas bullire quo mense elapso de ipo uino bibas bis uel ter i ebdomada ieiuno stomaco unu paruu ciatu et si ifirmitas ultra procedat bibas quater —
342. Ad clarificandu mustu. R. pro qualibz soma vini R. libr. j. mellis et fac bullire cu musto tantuz qd i tercia pte diminuatur et spumetur quousq facit spumam / et postea mitte i uegete super musto —
343. Ad clarificanduz uinuz. R. de croco ad pondus sex denarior et duos quartinos mellis bulliti et spumati et testa gerati et plena manu furine frumti bn alba et misce totum i simul et pone i uase usq ad fundu / postea claude bn et dimitte quiescere p. iij. aut iiij. dies et erit clarum —
344. Ut facias aqua aparere uinuz et qi uermileum tolle mel et coq sepe ipm spumado i patella / et cu parum duruerit pone i ea brapille puluerizatum et simul bulliedo misce donec durificatuz erit. Et tantu ad pau ponas de uno sicut de alio et no ad pensam. vz. si ponis duos denarios de uno ponas etia duos de alio. Et hoc dico de aqua. Quod de fiet de uino sicut eo miscueris pdcta ut dcm est de aqua. Et si dcm brapille tantu bullieris i aqua sine i melle ipsa aqua aparebit uermileuz —
345. Ut uinuz acetidum / pdat acetositate. R. lignu salicis

viride et remove ab eo corticem et pone per cochonum ita quod non respiret
et tangat usque ad fundum per semissem, et in paucis diebus perdet aceto
sitatem; qua perdita remove ipsum ~

346. Quando vinum habet malum saporem. Recipe pomacia bene cocta et
duram et sic calidum quod bulliat et habeas unum saculum panni lini longum
per unum brachium et ita strictum quod possit poni per cocchonum ve
getis et imple dictum saculum de dicta pomacia ita calida et pone
in vase appensum cum corda et obtura bene et dimitte stare tantum
quod sit frigida et extrahe foras et erit optimum vinum ~

347. Si vis scire utrum aqua sit in vino an non. Recipe cuppam que non
sit nimis subtilis de ligno edere et pone in ea vinum / si intus est
aqua / aqua gumabit ~

348. Si vis facere aquam in colore vini sclarati. habeas mel combustum
sic quod sit nigrum et frangibile et dissolve parum in aqua ~

349. Ad faciendum vinum dulce de aceto / et sic e converso. Recipe
mora nepium antequam maturescant et ponatur in vino acetoso
et sic cito dulcescet / et e converso si e dulce fiet acetum.

350. Ad faciendum de aceto vinum dulce. Recipe semina porri / et fac
pulverem et mitte in acetum et fiet vinum dulce ~

351. Ad provocandum vinum rubeum in albedinem. Recipe pro qualibet vecta
vini unum bocale lactis. Et f. j. lumis roce bene pisti / et pone
in vino prius bene amoto et mixto cum baculo et post amoctare
simile fac. Et die sequenti in mane vino requieto trahe dictam
medicinam per botonum inferius que stat epibit ~

352. Ad clarificandum vinum. Recipe alumine rocce et pulveriza subtile
et pone in vegetem et dure vinum cum uno baculo aliquantulum. et clarificabit ~

353. Ut vinum non stat forte nec veniat a punctorium. Recipe lignum
unum viride de salice et decortica ipsum et perfora in pluribus locis dictum
lignum et pone in foraminibus de melle / et liga cum corda et per coconum
pone in vase / et sit lignum bene longum et obtura bene vas et di
mitte sic donec vinum durat ad bibendum et sic vinum illud numquam

354. Vinum extinctionis auri. hoc vinum habet proprietatem [illegible] putabit
magna in conditionibus multis quod sic conficitur. Extinguatur

lamina auri i bono vino .xl.a vel .l.a vicibus et dimittat clarescere
et diligenter colet et fruetur / confortat cor / et desiccat omnes
malas superfluitates / et substantia cordis adducit et sanguinem
corruptum mundificat. Et solvit urina denegata / confortat
leprosos et multas alias habet virtutes —
.355. Vinum in quo bullite fuerint ℥. x. epithimi vel infusi nocte
mane colatum et bibitum stomacos malenconicos iuvat —
.356. Vinum eufragie ad oculos. ponatur de ipsa eufragia in musto
et fiat vinum eufragatum cuius oculi senum reminiscunt et conficet in
pedimentum eorum et defectum visus ab omni homine de quacumque etate sit /
si sit in flegmate / aut sanguine aut colerico formatur. Ipsa enim herba est
callida et sicca habens astra propietate hoc / et quod pulvis eius in
rubeo ovo / vel de pulvere eius recipitur cum vino facit idem. Et
si vinum esset nimis forte temperetur cum aqua feniculi vel eufragie
.357. Vinum in quo steterit cinnamomum campana per diem | Zuchar/zata
mirabiliter visum confortat et clarificat —
.358. Vinum ad memoriam / et contra oblivionem. Recipe. ʒʒ. ʒ. i. piperis
longi. galange ana ʒ. ii. gariofilorum. cucube / ana ʒ. s. nucis
moschate ʒ. s. fiat pulvis et ligetur lente in sacculo et ponatur
in vino libr. xii. bulliant extra ignem et cooperiatur ne respiret et
permittatur clarificari et cum opus fuerit assidue et nec sacculus de intus
removeatur. valet etiam ad calefaciendum infrigidatos / et frigidos
humores desiccandos et omnes distemperantias et contra ventositatem
.359. Vinum salviatum diversi diversimode componunt. quia quidam alii
suspendunt fasciculum salvie et alii coquunt. quocumque autem modo
fiat ita quod non corruptum nec alteratum sed in sua permaneat boni-
tate. mirabilis eius usus repertus in omni remolitione congenitum
dolore dentium et commotionem et precipue omnem membrorum nervorum
et fortificat membra laxa / et debilia propter flegma et humores
aquosos sicut paralesis huiusmodi et tremorum etc. Et temptavi in
multis hominibus quod multum profuit —
.360. Vinum ysopi virtute habet directivam. dissolvendi / consumendi et calefaciendi
.361. Vinum finiculatum ypse fit de semine eius / valet contra caliginem

oculorum. soluit ydropesim 7 elefantia / obuiat ueneniis et tabis
malarum qualitatum. Valet contra tussim 7 pulmonis causas
multiplicat lac / et qn fit cu radicib eius iuuat nefresi et me-
det egritudinib uesice qm purgat materias 7 soluit menstrua —
.362. Vinu probatum ad fistulam. Accipiant due ptes aristologie
longe et tertia rotude 7 sint virides ambe et multu bene
abluant et rotundant aliquantulum. postea ponat i bono uino
albo 7 bulliant donec iam due partes consumetur et tcia
remaneat hoc vinu cola 7 pacienti fistulam p prima de ipo uino
i mane ieiuno stomaco 7 i sero cu vadit dormitu / et sic de
illo vino utatur p. xv. dies. uel xx. 7 custodiat se a cibis
pinguis et auaciciis 7 caseo et aliis 9 trariis. In vulnere fis-
tule ponatur tantu de radice aristologie rotunde / uel pulius
solummo ipi aristologie p cannellum mittat / et sic faciendo liberabit
.363. Vina lassatiua et mundificatiua sanguinis] pacientis —
fiant cu rebus illa propietatem habentib / 9 ut sufficiat unus
modus pro omib bulliant i uino res purgantes coloras uel
flegmam uel malecoma uel sanguine mondificantes f'm
boni medici consideratione. de inde addat decoctioi clarificate
et colate aliquid de melle uel zuccaro sit i concheio aut i sapo
rositas rei requirit ad delectatione recipientis 7 posito aliquato
de aromatizantib i sacculo colet sicut claretu 7 seruet et recipiat
pro ut opz. et est medicus qui ponit turbith i uino sine
igne ad solem p tres dies sepe mouedo fialam et recorporat
uirtus turbith in uino et despuerit pone i uino de puluere
zuchari. Et si administrat de ipo uino podagricis de frigida
ca ipos multu iuuat seu liberat / et pot fieri de ren barbaro
esula / eleboro / et aliis medicinis lassatiuis 7 e pulcer mod' 9 tractio(?)
364. Vinu ad oculos. R. Eufragie / garofilate / betonice oim
recenciu cu suis radicib an. ch. j. feniculi ch. j. Anisi fenich
an. f. m. mittat i musto et bulliant et bibitat toto anno
dosis f. m. et bibat i mane —

365 Vinu opim et magne virtutis ad robur totu corporis
confortans virtutes aiales et mbra iteriora / cor / epar /
splem et celebrum confortans et stomacu / pectus purgat
et bona digestione pcurat. renes mondificat / ventositates
expellit. urina pvocat. visum confortat / senectute retardat
et multa alia bona tractat. R. salvie / absinthij / scabiose
vetice / lingue bovine / salvie silvestris / mente / thama-
ricis / acorce / pentafilon berbere / celidonie / apij / ori-
gani / zedoarie / an. ℥. j. vel ij. scdm quatitate vini /
semis feniculi / anisi / sileris montani / an. lbr. s. exsi-
cent̃ i ombra sine sole et ponat̃ i uegeticulo cu vino
tempe vindemiaz / et dimittat̃ clarificari et tc de illo utat̃.
366. Vinu mirabile i confortatioe mbroz debilitatoruz
ex vulceribꝫ et apostematibꝫ nimis reuma pectoris et pul-
monis purgat et consumit / anelitu fetidu emedat / acuit
visum debilitatu et bonu fac et pservat a paralesi et podagra
si bibatur mane et pō celebrata digestione / vel qñ ad
quatitate unius ciati. R. absinthij. betonice / prasij / ysopi
rute / eufragie / foliorum oim an. ℥. ij. salvie. ℥. iij.
sileris montani feniculi an. lbr. ij. Enule lbr. iij. pdcta
oia ponat̃ i una salma vini no buliti / s. recentr de ra-
cemis educti bulliant̃ ad igne ad cosumptione medie-
tatis vini freqntr miscendo / postea coletur vinu et
medicine abiciatur. Et accipiat̃ vinuz illud totu et co-
misceat̃ cu duabꝫ salmis eiusdem gnis vini no decocti
neqꝫ buliti / s. recenter de racemis liquati et addat̃ de
pdictis herbis et seminibꝫ i pdicta quatitate et pmittatur
omnia bullire naturali bullitione.
367 Vinu nobilissimu qd strengit fluxu et confortat sto-
macum / fit de succo citonioz de puro vino et aqua roxata an.
368. Vinu absinthiacu licz sit gravis saporis / tamen est
magni valoris i multis causis / et unus est modus faciendi

vtilior .s. quot cotundent absinthiu viride uel sicu et ponat
i colatorio et ponet uel collet uinu callidu3 sup ipm et iter
coletur donec saporem accepit et uirtutez illius et zucheret
uel mellizetur prout o3. Et iste melior modus qm virtus
eius est ex pausa i supficiem. Vn melius trahit uirtus eius
et p istu3 modu3 / est confectio ɔtra lobricos ɔ minas flema
ticas putridas lactitantes maxe i concauitate corporis et
locis occultis dissoluit apperit et consumit ɔ ht cu hoc prope
tatem confortandi locu3 ne recipiat supfluitates et expulsiua.
Ideo quidam medicus in oi podagra cognito vicio vtebat
tali digestione i materia calida et frigida / q2 abstergit vis
cositatem que aderet cucumatati fluxus et confortat locum
ne respondatur ad illu humorez. Et faciebat ex succo absinthi
rose boraginis scariolle et dicebat q erat cura mirabilis
Et valet deinde vinu ɔt ancasim .i. ɔtª fumu stomaci / et
contra opilatione splenis et epatis ɔ icteritia et ualet ɔt ap
poplexim et ɔtª loquellam ipius amissaz / et cotra suffo
catione propt fumos venenosos ɔ contra uenenu. Vsus n.
eius visum clarificat ɔ menstrua purgat ɔ urina sto
maco et epati subuenit et lavat humorez acuendo ventre
resistit oibz uenenis et fumigm / de ipo p emboti ɔfert sive
ditati / et qn vulnus lauat de vino illo no i fistulatur
n3 crescit caro mala / et ual3 prurituí ɔ flati corrupto cui
signu est exitura pustularu albaru moliu putridinaliu3 / et
qn capit no patit nauseaz vl uomitu / et ual3 tempore epi
dimie i mutatione i stremoru locoru3. Visitatoe qm no p
mittit acrem i fectu nocere. Et quidam sunt q singulis tpibz
ueris de succo acudo cu bono vino sciphu vnu sumit et
dicit no timere agritudines toto ano. ɔ pstat somnu / et
pucerit dolores et tumores et i mbro paralitico stufito cu
vino decotionis eius ht magnu remediu ɔ gargarizatu3
cotra tumore lingue et gulle et cu felle Cinitu3 tollit sonitu3

aureum / et ad multas cas ualet. Mirandum quoque quod secundum Ma
crobij tradicionem tempus fuit in quo tantum exercauit apud
ferre omnis laus istius herbe que in signo prestigij dabatur
de suo eius ad bibendum illi qui erat dux exercitus ad cer
tamdum credentes propter hoc habere victoriam et salutem quam
semper nobis concedat et contineat omnipotens deus Amen.
369. Vinum alkekengi .i. de pomis rubeis / et est solatrum medium
tempus colectionis et tempus vindemiarum. et poma illa sunt
rubea sicut ceresa plena granis sicut grana ficui et sunt boni
saporis cum quadam amaritudine et seruatur per totum annum in folliculis
et non putrescunt neque exsiccant / et cum volueris operari accipe de illis
pomis .x. uel .xii. aut plura et terat / et cum bono vino greco
aut alio bono vino et collat et bibat et confestim soluit retentionem
urine quantumcumque difficille et diuturnam et ducit materiam calculosam
de renibus et vesica in maxima quantitate visibile ita quod manu
posset colligi et cum iteratur usus eius sanat ab huiusmodi
passionibus / et si diuturna fuerit egritudo in senibus saltem cum hoc ad
iutorio remediabitur et pauciores et leuiores sustinet parosismos
370. Vinum quod aufert ventositatem et abrosum aspgnante et
conseruat fetum usque ad tempus partus cum adiutorio christi. Recipe
seminis apij / mente sicce / armenos / ana ʒ. iii. mastices / ga
riofilorum / gardomomi / roxe rubee maioris ana ʒ. i. cinamo
mi sitinni / castorei / zedoarie / yreos / ylirace / ana ʒ / ii. zucari ℔. ii. fiat
nectar ex eis addito melle quantum placet. hoc vinum et sanat li
genita quiretitem retentiam adiuuat ad portandum omnes creature
et sterilitatem propter ventositatem aut frigiditatem uel humiditatem
matricis habilitat ad concipiendum / si deus tamen voluerit
371. Vinum cui datur omnis sapor et odor in mondo quod restitutio
sa maxime pro curijs et dominijs regum et dominorum qui nolunt
ostendere se habere diuersitatem vinorum mirabilem. Et modus
est tallis ponatur in aqua que dicitur ardens / herba uel species aroma
tica que cum per diem naturalem permanserit virtus rei erit incorporata
in ea et erit in ea sapor et odor illius et de ista aqua ponatur in vino

modicu bibendo et erit i sapore illius

.372. Vinu aromaticu dealbans 9 subtilizans colores et abster-
tens / ponat de cinamomo i uino et destilletur admodu aq rosacee

.373. Vinu de sene. filius mesue nominauit / et narrauit pri-
cipales opationes ipius no tam modu docuit faciendi nec
quantitatez sumendi memius est nec decreuit qbus ouenit
et qbus no n' i q tepore salua tam sue scie. tradicione
ratificauit illud aut extimauit rectificatione no egit. Et
dicatur q breuitas iducit ofussione aut dubitatione / na
sene calidu est et siccu / et vinuz calidius et siccius maxime
uinu grecuz aut aliud forte vinu qu quo no licet fieri
huiusmodi ofectiones. qm fugiut hec sic duo calida / 9 similis
coplexionis ideo no expedit fieri cu aliquo uino nisi sit pos
aque aliqua sibi admixta ita q no excedat ß fiat tepamtu.
dictu est aut i arte breuiata. Galieni q suphabudantia et
defectus ad eandem ducut differetia. Afferami aut et appo-
nimus aliqd cu eo / nec ei' ipediat opossitione ymo adiuuet
n' saporem imittet / ymo melioret / sic passule aut regulitia
aut radices buglose / aut zucaru 9 similia. 9 sit modus eius
ofectionis cu musto vini albi cois 9 erit meli atqz gnalis
Et diximus qd' cu factuz et clarificatu fuit erit aductiuuz
malacolie / et medicine epatis / et splenis sincopis epilesie
et accidentiu ex causis humosis ipius. Et q e pigre opationis
recipiat i quantitate bona et expectet diucius post acceptioez
ipius. Est em dissolutiuu assertiuu modificatiuuz / modifi-
cans sensus et acuens ratione. Et tempus regionis est
ipe auctonus 9 yemps 9 e prope oueniens malacolicis / qm
purgat 9 subtilizat sanguinez et fece eius et ipm qdem gau
diuz iducit melius oia alia re et expietia / et no est aliqua res
nec medicinalis n' artificialis q sibi i hoc assimilari possit
ut ista tristiciaz et malecolia auferat 9 gaudiu iducat 9 e pro
logatiuu sanitat' et uite. 9 e ppe uinu regale n' ei' simile repit' i
copossitionibus

374. Vinu qd dr vinu fractu q ualet febricitantibus sine nocu-
mento hoc mo fit / in tribus uel i quatuor ptibus aq bulientis
posita i anphora . ponat pars una uini i ampulla / et
ampula ponat i uase i aqua frigida et refrigerat secure
exibeatur / hoc . n . uinu appeit oppilationes educit morbi
materia per urina et naturam confortat ~
375. Vinuz gramineuz fit de radicibus iuuenculis gramis
bene lotis / vsus eius occidit lombricos et a ppropietate
purgat renes 7 uesicam de arenulis / apeit oppilatioes
iteriores epatis 7 ppe q fit i meseraicis exariditate
seu adustione qd pacie i eo bibituz stati mitigat do-
lorem iucturaz 7 podagricoruz 7 arteticoru 7 guecht et
deriuat materia morbi ad uias urine et e radix diurec-
tica tempata pp dulcedine aque que e i ipsa ~
376. Vinuz de aniso . appeit oppilatione meatuu et uiaru
iteriorez pseruat acuita et uentositatem rectificat i digis-
tionez 7 eputuosam bumosa tollit eius vsus 7 ppe
conuenit mulieribus nutalibus qm apeiendo porros sub-
tilizando sanguinez atqz calefaciendo multiplicat lac
ipm quidem aquositz rectificat 7 si zuchret e melius tollit
dolorem renuz 7 i initio quide renu epuctositate 7 are-
nulis no inueni festim remediu qua a ceptio sine usus
istoru electuarioz . s . dyamisi 7 dyadranti / no statim
faciunt dolorem quiesce 7 mochficando renes educunt
arena . Et ipm qdc uinu pot fieri cu igne 7 sine igne ~
377. Vt cornicula no coeat cuz canibus / da comedere
sibi vna apem que facit mel i bucella panis inoluta ~
378. Vt catula pariat solu catulos / liga de capillis
homis ad testiculos illius qui debet eam pgnare et
sic de aliis animalibus et no pariet nisi catulos ~
379. Vt canes te sequatur / da eis comedere panem

i tinctuz i pinguedine materias camicale. ¶ Ad idem i unge ves-
tes tuas / vel subtellares de dicta pinguedine

380. Ut canis vadat roma. liga ad caudam eius vesicam por[ci] i qua
sit illud nomen Albigonda / et vesica sit plena vento [et] aliqua grana

381. Ut canis nõ latret. Rx. dexteru oculuz vespertilionis / habe sit itius-
henis et liga t i dextera manica ad nudum

382. Ad faciendum canes adinvicem pugnari. Rx. testiculos lupi et pone
inter ipsos et pugnabunt

383. Ut canis vel aliud animal turbas feriat. Rx. iusquiamum et cina-
momuz et fac pulverez et pone i patellaz et da ei comedere

384. Medicina contra morsum canis rabiosi / experta et perfecta inventa.
Rx. cineres camerorum partes .x. genciane partes .v. turis parte .j.
dosis eius e coclear unu magnu pulverizentur sup aqua et bibatur /
sed nõ minus .3. m. Emplaustru e istud. Rx. aceti vini oppe-
nacis 3 m. picis lib. j. misce et fac emplaustru sup locu mor-
sure. e. n. mirabille. ¶ Ad idem cu morsus fuerit homo
a cane rabido qz cito adte venerit fac scarificari locu morsus /
et si potes apone ventosam et extrahe de sanguine satis / postea
fac pestari de alea / et sup locu vulneris appone et ~~aputa~~ hoc
emplaustrum omni die semel usqz ad hocto dies / et tribus diebus
continuis da ei teriacham cum papure qz comedat alea et quod
caveat acetum, vacinis / caseo / et omni cibo malaconito / et
vinu bonu puru bibat. post octo dies nõ apponat emplastrum
de aleis / sed emplaustru de rutha cum cepis et pauco sale usqz
ad quatuor dies et sic curat. Et nota qz cura ista nõ valet
nisi ante tumore / qz post tumore curare nõ pot. hoc est experta cura
et certissima. Et si volueris scire utru canis qui momorderit fuerat ra-
bidus ad nõ. Rx. buccella una panis et pone sup morsura et permitte
una die et una nocte stare / postea tolle dictum pane et da comedere
uni galline et si moritur gallina / rabidus est canis. Quere et supra

385. Ad sciendu utru mulier sit corrupta / an ne. Rx. lapidem
armoniacu et distempera cu aqua et da ei bibere / si est corupta / statim

minget . si no minime . de hoc et loquit^r glosa magna i capitulo manifesta 35 . q . iii . vide ipam glosam qui inuenies expressum pulcrum

386. Ad sciendum utrum mulier sit virgo an non. R. lapidem agapis et da ei bibere cum aqua frigida / si erit virgo mingere non potest et si non minget statim

387. Ut mulier filios non habeat . R. granum unum mirre / et unum incensi / et una radicem artemisie / et de ungula mulle / et scribe nomina illorum qui utuntur simul et mitte i pannum unum nouum et teneat sup se et numquam habebit filios . Ad idem sa[l]uiam coctam i aqua bibat p tres dies et non concipiet ipsa annum

388. Argentum ad faciendum mulierem reddere cultellinos quos ei prius dedisti . et rogare te ut pot prima vice cum coeas cum ea propter magnum appetitum et delectacionem coitus. R. succum nepite / et callamenti / succi squille / succi serpentarie / succi urtice / piretri pistati subtile sic ut pulverizet et cribret p pecia lini / stipi yreini olei comuns / ana / et fiat ungentum cum zera . Et cum hoc ungento ungat virga ignorante muliere et statim agas cum ea . Et ita tum coire appetet quod dabit tibi quicquid petis ab ea ad hoc ut agas cum ea / et sic reddat tibi cultelinos quos sibi prius dedisti

389. Herbam Jouis terre et succum eius p linteum exprime / et ex eo membrum virile unge / et sic coire debes cum muliere / tunc te diliget / et alios hodio habebit

390. Ad sciendum quando mulier est gravida si debet habere filium uel filiam . facias eam mungere de lacte suo i aqua / si masculus erit lac ibit ad fondum / si femina erit lac stabit ad notum quod sic erit

391. Si quis succo coriandri iunxerit membrum suum et erit agat cum muliere / numquam ipsam amabit hominem

392. Cor noctue possitum sup mamilla mulieris dormientis facit confiteri omnia que fecit bonum uel malum

393. Ut mulier non expleat voluntate sua absque te una hora R. fel yrci et adypem / et sicca utrumque et tale fac ambo . cum pauco oleo et lini cum eo preputium tuum et i circuitu coitu

394. Ut mulier spermatizet . Ambra supposita facit mulierem egregie

spmatizare / hoc uere et probatum est —

395. Ut mulier non corumpat aurris nec querat ipos. R. pputiu
lupi / et palpebras oculorum eius / et pillos qui sunt sub barba
eius / et combure totum / de inde da illi bibere ipa nesciente nullu

396. Ut mulier videat incorrupta / in sero quando aliquis volet ire te-
cum ingreditur cubiculum pullis gallarum subtillissime cum atramento
vulue inponatur et videbitur incorrupta —

397. Ut mulier appareat uirgo. Tolle caput vespertilionis et collige
sanguinem et ungat se natura et restringetur. — C Ad idem. R.
flores auellani combusta et cirta et pone in claustra pudoris mu-
lieris / et efficietur ut virgo. C Ad idem. R. radice iusquiami
et in puluerem redige et pone super locum verecundum et apparebit ut virgo /.
C Ad idem. R. gumi de cerasis et mitte in aceto fortissimo / et
fac bullire fortiter insimul / et de hac medicina mittat mulier
in natura cum manu fortiter / sine dubio locum restringet. C Ad
idem flores cardi pectore distilla per alembicum et lana os illius
loci probatum est omnia —

398. Ad prouocandum frequenter coitum. R. satirio ℥ j. zinzibris
℥ s. gariofilorum ℥ iij. et redige in puluerem et de illo in sala-
mentis impone. C Ad idem. R. terbentina per alembicum
distillatam et odora ipam cum manibus multum —

399. Ad coitum suuadum. R. sipici yreum ℥ iij. felis porci
siluestreis uel ueri et olei com. an ℥ s. et fac ad modum ungenti
et unge tibi perinicculum —

400 Ut scias a quo coniugatorum culpa remaneat si filios non
procreat. Fac virum et uxorem separatim mingere in sul-
fure et ubi .i. cuius urina non nascitur uermes illius culpa est —

401. Pocio mirabilis ad crepaturam inguinis que per uiginti dies
sanat. R. herba que vocatur sigillum pastoris / radice herbe sancte
marie / radice piccem / folia gramis cum radicibus terre
dabisque cum optimo uino pueri sanatur / si herba de fragulis
con die bibat cum aqua —

pocio mirabilis ad crepatos

402. Ad crepatos. R duo chocleria farine cicerele et fac
unã fritellam cũ uno ouo et da comedere infirmo in mane
et in sero p dies xv. continuos. et liberabitur —

403. Ad liberandum crepatos. R radices filopendule ptes ii. mu
mie partes i. et fac pulverẽ de dicta radice et misce cum
mumia et de isto pulvere da infirmo in mane et in sero quantum
capere potes cũ tribus digitis et infra duos menses liberabit
etiam si esset senex infirmus —

404. Ad eum qui est crepatus vel urinare nõ pot. R unũ
leporem vivum in mense madii et pone eũ in una ola et
fac eũ poni in furno ita q bñ coquat. Et fac de ipo lepore
pulverẽ et da infirmo bibere cũ vino et sanabit.

405. Ad liberandum crepatos da eis comedere radice que vocat
consolida maior. q alio noie vocat allagallicu et comedat
in mane faciedo de ipa fritellas —

406. Ad herma sine crepatura. terrant in mortario flores
sambuci recentes fortiter. et bulliant in lacte caprino
usq ad spissitudinẽ emplri 7 supponat calidum 7 fortiter
et stricte ligetur. et sic dimittat iii. diebus et videbis mirabile

407. Aqua optima ad vulnera casalia. et max in pueris —
R. zucari albissimi ℥. unc. trebentine ℥. unc. rasine ℥ in
omnia distillentur et fiat exinde aqua p allembicum
et admisceant istis aqua vite in duplum aque pdce zucari
et distillet pluries istud totu ut in ptes bñ separet a tergestalis
signũ q aqua bona sit. habetur sic. medula stipatis sagine
i. milicarii mondata intinguat in aqua et si bñ ardet
sine crepitatione bona e. 7 si nõ iterũ sublimetur. aqua
ista mittat in vulnus casale 7 e optima q in paucis
diebus patiens vadit ad negocia sua —

408. Potio ad omnes vulneratos. R. foliorum caulis rubeorum.
foliorum consolidi domestici foliorum canapis viridis ana lbr. i.

ad crepatos

aqua mirabile

radias rubea tinctorum quantum de omnibus aliis / et terre omnia simul et misce cum bono vino albo et da patienti quantum testa ovi capere potest bis in die / et super vulnus ponatur folium caulis rubei.

409. Emplastrum sanans vulnera / sine ferro vel aliud medicamento. ℞. armoniaci lb. j. et distilla de quo habebis sic distilato ℥. iiij. aque. Item succi lingue arietis .i. plantaginis ℥. iiij. farine siliginis quantum de omnibus et de spatula sive batumine due et fac emplastrum / et pone tepidum super vulnus et dimitte stare per tertium quousque durabit patiens in fra novem dies / et cave ne aliquid intret plagam

410. Oleum bonum ad curandum omne vulnus / et ad extrahendum omnem marcaturam. ℞. quartironum unum olei olive purissimi / et novem lacertas quas in eo coque / postea cola per pannum dictum oleum / quo colato dicto oleo ipsum oleum redeas iterum ad ignem / et pone intus maiorana / et absintium / et fac aliquantulum bullire in simul / et postea per pannum subtillissime cola / et unge bene vulnera et circa vulnera et cito curabit ⁊c.

411. Ad consolidandum plagas et tollendum sine putredine carne marcidam de ipsis plagis / et ut non veniat in ipsis caro marcida / et ad faciendum crescere bonas carnes et reparare plagas. Tolle folia auctorii .i. tassi barbassi quod et herba vocatur consolida maior / et de ipsis foliis facias succum quem ponas in vaso barili aut vase vitreo / Et in dicto vase facias dem succum siccare et postea de dicto succo facias pulverem / postea lava plagam cum vino albo / et postea pone de dicto pulvere super plagam postea ~~pone~~ tolle lotam stupe lini et eam lava cum vino albo / et eam torque seu exprimas / et postea etiam eam deponas super plagam et sic liberabit / etiam si plaga consueta foret rodi sumere et hoc continuare debes usque quo tibi videtur quod in paucis diebus pulcram videbis

412. Unguentum optimum ad sanandum omnem plagam. ℞. terebentine

ʒ. iii. Cere noue et virginis si haberi potest ʒ. i. boliarmeni ʒ. s.
sanguis dragonis totidem / succi betonice / succi millefolii / et
succum berbene hec bulliantur in simul et liquefiat et tollentur
et postea proiciantur in forti aceto et cum fuerint frigida iterum
liquefiat et tollatur / et postea proiciantur in lacte mulieris masculum
lactantem vel vace ruffe et habebis optimum unguentum

413. Si vis etiam consolidare plagam et expurgare. tolle folium rape
et parum facias illum siccari super focolario caldo postea illud
folium extende super plagam quia multum atrahit a se et consolidat
et sepe muta illa folia

414. Ad liberandum hominem sive animal aliud ferritum cum lancea
sive sagitta et ferrum remanserit in plaga sic quod videri non pos-
sit nec haberi. R. folia mirasolis et pista et in sero mitte
super plagam et in tantum athraet ferrum a se quod in mane sic erit
apta plaga quod poteris dictum ferrum capere cum manibus et extrahere ipsum

415. Ungentum probatum ad omnem ferita / quod trahit et consolidat
et sanat. R. radices malbavisti / et lava bene cum aqua / et
trita minutissime cum uno cultelo / postea fac bulire cum oleo
communi in una ola nova donec radices efficiantur sic carbones
postea colla bene per uno panno lineo / et in illa collatura pone
ʒ. ii. cere noue / Et ʒ. iii. trementine et misce cum uno baculo
mochaum / postea pone ab igne et postea colla / et utere probatum est

416. Ad faciendum pulcram saldaturam vulneris. R. serapinum
et fac distillare et galbanum similiter hec due aque misce in simul
ponatur in vulnere et faciet pulcra saldaturam

417. Ad suendum vulnus sine puncto aliquo. R. mastici et incensi
et calcem vivam et pulveriza et distempa cum clara ovi / post
accipe duas pecias panni lini et in dicta clara balnea et rebus /
et pone una pecia ab una parte vulneris et alia ab altra parte
aliquantulum longe a vulnere et dimitte siccare ibi postea sue
petias unam cum alia ita quod caro strengat et hoc fac cum tribus punctis
et postea medica vulnus ut supra et saldatur plaga ut saldaretur
cum balsamo

418. Ad extrahendu spina uitreu et q̄d uis aliud q̄ esset i rea
carne nimis firm. pistra agrimonia cu assungia 7 ponet
sup et extrahet. Ad idem. R̷. cape cominu creoq̄z sabb
cinere et fac emplaustrum et tūc pone sup vuln 7 sanabit.
419. Ad vulnus clausū ante tempus recipe merda capre
cruminu ueteris 7 fac emplastrū et pone sup 7 liberabitur
et si vulnus est claudendum ipe claudet
420. Ad consolidandū rupturas et scisuras. R̷. rosmarinu
et fac puluerē et pone sup plagam 7 consolidabit eas
421. Ad feritas sine rupturas capitis. R̷. Retes araneor
commisce cu oleo et aceto 7 de hoc pone pluries sup feritas
sine rupturas et liberabitur
422. Ad claudendū omne vulnus sine restringendū hu
morē. R̷. farina cornu ceruī et pone sup plaga omne
423. Ad plagas. R̷. trifoliu et cu dentib) malā tollit 7 desiccat
masticā 7 pone sup plaga 7 liga stricte 7 noli dissoluere us
424. Ad aperiendū plagas nō bene) ad t'tia die 7 sanabit
curatas. R̷. seme lini 7 pista et misce cu cinere et melle
et cū olleo et fac oīa bulir usq̄z ad cōsūptione olei 7 postea pone
425. Puluis qui cito replet plaga et loca cocha) sup plagam
ua. R̷. yrcheos cu albumie oui et pulueriza 7 habebis opti
426. Ad stagnadū sanguinē omīs plage. R̷. gra) puluerē
mīz frūm ti masticatū et pone sup ferita et sistet sanguis et
427. Emplaustrū ad resoluēdū sanguinē) consolidabit plaga
quando mebru est qi denigratū totū pone parū croci
i aqua calida donec eius uirtus i aqua penetret et cū
dicta aqua cōfice farina ordei et parū mellis usq̄z ad
spissitudinē 7 misce sibi parū arcesenici
428. Ad sanitate cōsuadā oī tpe. R̷. tres broctis ruthe
et tres de bertonica et pista bene simul et cu bono vino dis
tempa et melle et ieiuno stomaco bibat i mese marcij oi die
429. Si uis dare medicina alicui q nō posset eam) i mane

aprehendet. R. medicina quã dare uis et distempa cum
farina alba ita q fiat pasta / et illã pastã da comedere
uni galline / et postea coqz illaz gallinã et da de brodio si
est cocta dicta gallina ei qui vult sumere medicinam unam
scutellaz et plus si pot bibere —
430. Ad ora supposi. R. calcis vive parte una saponis
mollis parte aliam misce simul et facias una pastam
deinde accipe candellaz cere / et pone i ora uta supposi sup
pones illaz pastã itaq nõ tangat locum alium nisi illum
et stat p una horaz dimittens / postea remone et stati exibit
431. Ad aqua seu pulvis mudificas carbunculus. R. . . sapore
herba virge pastoris et de herba urtice / et distilla eas p
alembicuz postea R. de sale alkali ʒ j. et de vitro albo
ʒ j. et misce simul cũ dcis aquis terredo / et postea sicca
eas bene ad solem donec totũ erit bene dissicatuz / et fac
pulverz et pone sup eo et modificabit p hora.
432. Contra morbũ carbonis. modus carbonis hoc mõ
cognoscitur qr venit cũ maxĩo dolore et cũ rubedine ignea
et i loco nervoso ut plurimũz. s statĩ cũ venit. R. pen
nas q stant subtus collũz unius galline sive unius pulli vivi
et cũ continũ liga sup malũ i firmo / et videbis qd i firmus
statĩ liberabitur / et gallina morietur / hoc eciz remediũ efficax e —
433. Ad malũ carbonis. R. cosolida minoris / et iter duos
lapides coquasa et pone sup mallũz 3bus vicibus mortificabi —
434. Ungentũ ad carbunculũz malũ oculis q̃ i oibus maculis
et panis et etiã ad plam et albolaz valens mirifice. R. ser
pentem et remoto capite et cauda admesura medij pedis /
et q mediũ est lava septies i vino albo, et illud minutissime
decoque i olla nudi cũ aqua bassiliconis et i ponat salvia
et seme feniclj et pauũ cere albissime ual assũgie recentis —
sime cũ sale et pauco oleo / et olla bene coopta bulliat usq
ad decotione et remota ab igne pmittatur residere et —

pinguedinē sup natatez collige et cū pauco balsamo et pauca
camphorea facias quasi vnguētū et serva ī vase vitreo et cū op'

435 Ad oms morsus cuiuslibet s̄pentis. R̷. de pelle fiat ut s d'
serpentis et pista cū assungia porci et pone sup puncturā q liberabit

436 Ad purgacione sp̄me vomis uel veneni. primo minge unū
parum et postea bibe de dicta urina et iterum minge ī manu
tua et bibe et liber eris / nā prima urina ē venenū. secūda ē

437 Nota q si cōceseris vnū s̄pente uel ueeme et de teriache
illius graso detur comedere alicui / itellige vomes qui calabunt

438 Ad congregandū mures uel s̄pentes. R̷. s̄pente ī aliquo vase
foraminibꝫ multis pforato ī clusuz et accende igne de stipulis
uel sarmentis ī circuitu / stati s̄pens sibilabit / ad cui' clamorem
omnes currēt / et sic de muribus itelligitur

439 Ad expellendū s̄pentes de domo. R̷. rosmarinū et fac ardere
sic qd fumus vadat p domū ubi sunt s̄pentes 7 fugient. Ad
idem proice betonicham p domū et fugient

440 Ad percussiones / apum / serpentu / et scorpionū. R̷. vitellū ovi
et pone sup plagam cū sale mixtū bis uel ter / et liberabit

441 Ad uena ī capam uel fractam. plantago trita suppono ben'
ligata valet. ¶ Ite folia berbene, herbe trita cū assungia
imposita prosunt et sanat

442 Ad uenas pp salamoratura uel ad uenenos. R̷. centulos 7.1.
uermes terrestres et frige cū oleo ī vna patella et pone calido sup'

443 Ad urinā citissime provocanda. R̷. galbanū 7 sanabis
et fac inde emplastrum et pone ī capite virge 7 stati minget

444 Ad illos qui nō possunt mingere. R̷. de lapidibus qui
ī ueniuntur ī capitibus cancrorū et tere bene eos et da bibe'
pacienti cū aqua tepida, 7 valet. ¶ Ad idem. R̷. leporem
gravidam et arde et fac pulvez / et da bibere

445 Ad continētia urine. Capre vesica cōbure / cinere eius
ī aqua coque et da bibere ī potatione

446 Ab ho nō possit mingere. Toi cantarelle / epulverizale
ech quella polue poni nel cibo / onel vino edone amazare o

abere achi te piace el qual poi no potra pixare ¶ Ese tu lo voi
deliberare metige lo sugo dela cepola ale narise e sera liberato
447. Ad puncturam apium sive vesparum folia malve terere et supponere
Ad destruendum volaticas. R. succum celidonie et cum eo unge eos
et omnes in brevi destruentur
448. Contra volaticas. R. gummi pingui et pini pone in aceto forti
et ibi esse permittas donec liquefactum fuerit postea unge locum ubi sunt
449. Ad volaticas. R. herbam pressore que fit post [?] lana et lababit
presoras et facias succum et pone super et sanabere
450. Pulvis mirabilis cordarum sanatius qui carnales consolidat
vulneribus carnium et nervorum. s. magister cordarum. R. vermes terre-
stres et combure eos et de illo pulvere aspergas in vulnere
451. Aqua delens cicatrices. R. pilos stercoris humani et distilla
eos per allembicum et unge et est factum
452. Ad omnes infirmitates cancrum. R. oleum tarterum ovorum
et axungia porci veteris et sulfur vivum et omnia misce simul
in modum unguenti et mitte super malum
453. Aqua acuta et medicinalis valde curat namque fistula cito et
cancrum et corrodit carnem mortuam et sicut destruit. Una die super
cuprum aspersa quod in argentum reducat. R. Acetum vini albi acer-
rimi et ipsum coque cum cineribus cribratis ana et de calce viva donec
tertia pars sit consumpta postea cola et de predicta permitte quo
facto. R. salarmoniaci sal gemme salnitri aluminis plumosi ana
que optime pulveriza et pone in predicta decoctione ita quod dissolvantur
in ea quam depuratam et distillatam per filtrum reserva in vase vitreo
et quando volueris ipsam rubificare appone ibi de croco ferri quod dissolvetur
ibi et aqua recipiet tincturam.
454. Pulvis ad fistulam et ad cancrum. R. calcis vive lib. j. auri
pigmenti ℥ iij. farine ordei lib. j. mellis albi lib. j. terreda
terrantur et cum dicto melle et modico aceti conficere et ponatur in
furno donec desiccentur deinde subtiliter pulverizentur et utere
dicto pulvere hoc modo pone valde parum super tenta que mittitur
in orificium fistule vel cancri et semel mutatur in die semper laudabo

locuz vino uel aceto et nichil aliud ponas. sciendo q dictus pul
uis usque ad radicē malaz carnē corrodit cauando deinde
replet usq ad pfectaz sanitate —

455. Aqua probata contra fistulā. R. ramos edere sine de folijs
et tride minutissime et pone i alembico et sublima .i. distilla
et qd exierit p alembicuz pone i fistula primo bene purgata
et desup folia rubi pone quia liberabitur —

456. Ad fistulam existente itra uel extra corp. R. unā lacerta
aut duas uel tres et fac bulliri i aqua et postea pone i uno
furno uel i uno testo siue padella et tantū ibi dimittas
q conuertat i puluez et de pulueṙ comedat patiens cū
cibo uel bibat cū vino et eiciet p os 9 si malū esset ext
corpus pone sup de dicto puluere sepius 9iūgēt partes —

457. Ad fistulaz. R. cicer rubeuz et fac inde farina et R. mel
et emplā et pone sup maliciā et cito liberabit.

Ad fistulam ruptaz uel nō rupta. R. radice herbe bis
sarie 9pista fortiter cū asungia porci masculi et fiat vngētuz
et ponat desuper et eris liberatus —

458. Ad fetuz mortuuz eiciendū de utero. Seme rape coterere
et cuz vino da bibere. ¶ Ad idem. dece folia tenera lauri
conterere et cū aqua mulsa da bibere mortuū eiz cōceptū
eiciet. ¶ Ad idem porror folia calida adventre mulieris
ligabis et cū coceptuz mortuuz eiecerit cito folia remoue
ne itestina dissoluant. ¶ Ad idem seme porrorū coq
i aqua et ipaz aqua da bibere et fetum expelliet ¶ Ad
partū mortuuz de utero eiciēduz. ysopū cū aqua calida
bibat et sine mora partū mortuuz educet foras —

459. Crocus orientalis cordi et epati confert cui pprietas
est cū ut si pgnans euz biberit partuz accellerat —

460. Ad dolorem geniuz. Agrimonia cū aqua usq ad tria
parte coq 9 ex aqua ieiunus accipias et ipaz ieniculis iuoluas

461. Ad sanādū fissuras pedes et aliorū mebrorū. herbis

℞. picem et fac onctione et unge fissuras seu scipuras.
463. Ad rugas pectis quando rumpuntur. ℞ rapa cocta in igne, et i sero calida suppone usque ad tertiam sero, et si rupte fuerint primo lauentur de uino calido, et postea ponatur supinus hoc unguentum possitum super pectam uini. ℞. cere den. j. oleum oliue den. j. masticis den. j. incensi den. j. terbentine d. j. calefiant oleum, cere, et terbentine simul, postea pone ab igne et pone intus mastice et incensum puluerizatos et misce omnia. ¶ Ad idem butirum cum assungia collatum et iunctum
464. Ad ungues malas remouendas et sanat mirabiliter bonas inducendas. ℞. sepum caprinum et colophonia equo pondere et misce et suppone sepe et labuntur mali et bonas renouabis.
465. Si uis scire mortem aliorum infirmi uel uitam, tolle urinam eius et lac mulieris masculum lactantis et simul misce, si coagulauerit uiuet. si non morietur, probatum est.
466. Uulnerato succum pillosselle da bibere, si reijcit morietur, si autem uiuet. ¶ Ad idem. ℞. succum ruthe et naribus appone si sternutauerit euadet, si non morietur.
467. Si uis si (sic) sustentare naturam infirmi qui comedere non pot. tolle unam gallinam quam pinguiorem potes et eam studia bene et laua. postea de ea fac morsellos paruos, tam de ossibus quam de carnibus ipsius, postea pone in una angestarea uitrea et claude os ipsius cum pasta segalle ita quod non possit spirare et pone in uno parolo pleno aqua ita quod dicta ingastarea stet desuper aqua semper ipsa aqua non possit intrare in ea et sic pone ad igne quod numquam cesset bulire donec cocta erit optime. Et postea tolle substantiam quod exiuit de ipsa gallina que erit in ingista et da biber infirmo et sic substentabit infirmus. probatum est.
468. Si uis liberare infirma de fleumate salso. laua primus locum ubi est fleuma de optimo uino stlano albo, postea tolle folia plantaginis et ea bene pista postea serum misce

oleuz rosatuz et extende hoc sup una pecia panni lini ad
modu emplaustri et pone sup flecmate et hoc emplaustruz
muta quolibz die i mane donec tu uidebit q̄ qn i firmus ui
debitur melioratus / tunc tolle oleuz et clara oui et simul zobera
i parasside q de hoc unge quolibet mane donec erit liberatus
¶ Ad idem. coque i aqua currenti cera noua et incensum q sal
et oleuz oliue et hys coctis tolle labetem et pcheta lena ab igne et
dimitte refrigerari deinde tolle ungētuz coagulatu de supradicta
aqua et de illa aqua que remanebit i ipo labete lana flegma
et postea unge illud cu dco unguēto q hoc cōtinua bis uel ter.
469. Oleuz somiferu sic fit. ℞. semia colei iusquiami acute / pa
pauereis rubei et nigri / latuce portulace an̄ ℥ iiij^or. semis fabe
inuerse ℥ j. ex hys omnibz fiat oleuz sic scis / et pro qualibet
uncia istius olei ponat ℥ ij. apij thebanei de quo simant
℥ ij. uel tres et dormiet p duos dies uel tres. et noctes etiā
470. Uinuz faciens dormire taliter q̄ ferre nō potit expectari
℞. radicem fabe i uerse et expista q pulueriza et pone puluez
i secculo acuto et pone uinuz i secculo et distilla et eo distillato
repone uinu i secculo q fac ter q clarificet et da i potu cui
uis et dormiet sipe
471. Aqua faciens dormire. ℞. seme portulace / papaueris
albi et nigri, semis latuce, semis herbe maioris / semis logij
semis iusquiami an̄ lbr media / pulverizet et ponatur
i uase uitreo q sub fimo pone uasuz bene clausuz et ibi
dimitte noue dies postea distilla p alembicu et sua et ℥ 5.
data cu uino fac opatione. ¶ Ad idem. ℞. papauer
rubeuz et flores eius et da sibi bibere et stati dormiet ut
mortuus. ¶ Ad idem. ℞. ebuluz / et distempa cu albumine
oui et unge insuz nō potenti dormire et stati dormiet
472. Ut homo nō dormiet octo diebus et totide noctibus. ℞.
sordes de aure canis et da bibere aut comedere et stati fiet.
¶ Ad idem. ℞. cor et oculos filomene et liga i purpura et
pone i puluinari dormientis et nō dormiet. ¶ Idē opatur
cor noctue. ¶ Ad idem. si qs habuerit cristam upupe

sub lecto no dormiet dum ibi fuerit ~ r

473. Si no vis dormire / porta capud vespertilionis ligatum i panno
nigro ad brachium dextrum 9 no dormitabis ~

474. Si sumatur dens homis lavaqz i urine dextra 9 supponat
homi dormienti no excitabit donec auferetur

475. Ut quis no stertat dum dormit. hat sup se limatura ferri
ligatam i pannu et no stertet se ~

476. Pour aler tous iours sans travailler. preen une herbe
quon appelle arthemisie cest le mere dem herbes e le porte
avent toyt qualuit vous 9 tu ne streas poynt travallire
Iste est sermo vulgaris francigena ideo no intelligo ~

477. Ut psone sint sine intellectu. R. radice fabe inversa
et pulveriza et da cui vis i potu vel cibo et erit tamqz i fatulus
teruz amoru sin itellectu. Si vis liberari eu tolle succu cepe nos-
trane et ponas i naribs et liberabit ~

478. Ad reducendum quelibet pannu de colore i colorem
si amiserit suu colore pt qz de grana. R. calcem
vivaz q no tetigerit aqua. s. ptes do / cineris ptem
unaz aque clarissime ptes. vj et pone simul i uno vase
eco / et bn agita cu uno baculo et dimitte clarificari / postea
recipe de dicta aqua et ablue pannu ubicuqz fuerit macula
et dimitte siccari et reducet i suuz colore. Et si vis lavare
bene et fortiter i pone lissiuiz ut possuisti aqua claram / et
fac ut dcm est 9 melis lavabit. Et ad pannu de grana
acceti albu fortissimu et tange cu eo maculaz cu oleo
olive et reducetur i suuz colorem.

479. Ad maculam que est sup pannu viride. R. lume [illegible]
et pista et misce cu lissiuio calido et lava maculaz. Itm
q herba saponaria lavat maculas unctuosas de pannis.
Omnia etia fellea cu aqua calida auferunt maculas de vestib ~

de maculis de landis.

480. Ad tollendu oleu de panno. Albu ovoru cu melle mixtu
pone supr et lava cu aqua calida semi. Ad idem. tolle
et toqz fabas fractas / et de colatura lava maculas

481. Ad extrahendum oleum de quolibet panno cuiuslibet coloris et de syndone et de setta et lino preterquam de grana et orizello et syndone rubeo. Recipe lissivium clarissimum et pone ad ignem et fac bulire postea pone furfur seu intus et fac bulire tantum quod sit sic pultes neque dure neque molles, et accipe hos pultes et pone super bancum et pone pannum super et extra illa parte sic quod ex utraque parte panni quantum tenet macula sint pultes et dimitte infrigidari et siccari, postea lava cum lissivio claro vel aqua calida et dimitte siccari. Ad colore vero grane et orizelle et ad syndone rubea fac omnia ut supra, excepto ut ubi possuisti lissivium ponere debes aqua clarissima.

482. Ad extrahendum picem de quolibet panno. Recipe oleum olive bonum et pone super maculam et unge bene picem, et dimitte sic per una diem et nocte deinde freca bene intra manus et lava bene cum aqua calida et sapone et erit mundatum.

483. Ad extrahendum atramentum vel quolibet alium colorem temperatum cum gumma vel colla, aut clara ovi, vel alio quolibet de quocumque panno vel seta. Recipe acetum album fortissimum et suppone et freca, postea habeas aquam calidam cum sapone et ablvas bene et dimitte siccari, vel si non habes acetum fac cum urina calida omnia quod balneas pannum in aqua.

484. Ad incerandum pannum pro libris ne balneantur. Recipe picis libram i. sepi libram s. cere libram iii. vel v. vel vi. et dissolvi et inde duo brachia panni incerentur.

485. Ad extrahendum unum et aquam de cartis. Recipe peciam panni lini albi quantum potes habere, et si dicta aqua fuit dessiccata et vetus infundas predictam peciam in aqua et pone super cartam balneatam et ita mollificata redde extendendo ad pristinum statum, et postea pone super predicta carta balneata una carta bombacina et accipe unum pulvinar parvum de pennis et retundo carta mollis et extensa suppone ubi est carta balneata sic carta bombacina. pro pulvinari calefacto

tempate postea absterg[a]at asp[er]gat sup terbentinu cocte

486. Ad i[n]colandu cartas simul. R. gum[m]i et pulveriza[tu] arabici et i aqua liq[ue]fem et cerusam et misce simul ad modum pultorum et utere ide valz ut colla pistis multu

487. Ad extrahendu oleu de cartis. R. os cobusti et pone sup cartam ubi est oleum et dimitte sic siccari donec marcescat et siccetur

488. Aqua q[ue] dellet literas. R. sal gemme, sal communis allumis aroçe an[a] ℥ j. sal armoniaci ʒ ii. ponatur ad stillandum omnia bene trita

489. Ad remouendu l[itte]ras de carta q[uod] no[n] appareat. R. succum pomi arrancii / ul' pomi multu silvestris et pone sup literam et dimitte p[er] aliqua[m] hora[m] / postea R. pomu asperum et frica sup carta et l[itte]ra omnino recedet
¶ Ad idem. R. radicem cemcis marini / et pulveriza et misce cu[m] claraom et pone sup l[itte]ras et recedent

490. Ad dellendu l[itte]ras sine lesione p[er]gameni. R. de marcio vel de aprili vel madio rutam et urticam et fac succum p[ro]portionale. Et accipe caseu vel lac et unge p[er]game num proportionale / et R. particula calcis uiue nodu ex tinctum / et misce cu[m] liquoribus p[re]dictis et fac unu[m] pane parvum et desicca ad solem et pulveriza. Cumq[ue] dellere volueris linias p[e]ncellam de aqua vel saliva locu illu ubi dellere volueris et asp[er]ge locum de illo pulvere et stet aliqua[n]tulu. post hoc n[on] unge et deller poteris sine lesione cartis. ¶ Ad idem. R. allumine rozis et terre bu[l]i et ma[na]sta cum succo arrancii et pone ad auram et di mitte siccari postea frica sup l[itte]ras et dellebuntur

491. Ad congregandu pulices omnis camere sup uno baculo unge baculu cu[m] assugia uulpis vel yrci als hermicis et statim adherebunt vel imple scutellam de sanguine hermicis et pone iuxta lectum

.492. Si aliqua p(ar)te domus irrigatur de lacte asine ibi om(ne)s pulices
co(n)gregabuntur i(n) illo loco irricto. ¶ Ad idem sepe recino fictile
vas p(er)unge et sub lecto pone et pulices om(ne)s ad illud vas ibunt —
.493. Ad fugandu(m) pulices. Lampireus vermiculus est qui lucet in
estate de nocte tantu(m) et d(icitu)r parpigarolla et splendet ut stella / si
quis ponit eu(m) i(n) domu(m) ubi sunt pulices om(ne)s fugient — ¶ Ad
idem. R(ecipe) aqua(m) in qua sint cocti lupini et (decoctione) absinthii et asp(er)ge
domu(m) et pulices morientur —
.494. Ad interficiendu(m) pulices. R(ecipe) coloquintida(m) vel absinthiu(m) vel
folia p(er)sicoru(m) vel herba(m) coriandri cocta(m) in aqua et asp(er)ge p(er)
domu(m) tunc omnes morientur —
.495. Contra pediculos lixiviu(m) de cinere fiendo(rum) i(n)terficit pediculos
et facit capillos planos. ¶ Ad idem / pulverem staffisagrie cu(m)
aceto tempera ad modu(m) unguenti et unge. ¶ Id(em) fac ad mala sunguis —
.496. Contra omne(m) g(e)n(er)atione(m) pediculoru(m). R(ecipe) micha(m) panis
recentis calidi / et madefacias i(n) oleo olivaru(m) et da comede(re) eo —
.497. Radice vellatici albi cu(m) assungia porci | trite i(n) mortario
pistata occidit mures gallinas et alia animalia. ¶ Si
vero scabrosus ex illa se unxerit bis aut ter cito sanabit.
.498. Ut musipula facit orationes. R(ecipe) herbam q(ue) dicit(ur) nepita
alia l(itte)ra d(icit) valeriana et melius dicit utrecedo et pone i(n) mar-
supio vaporoso et proh(ic)e inde musipule et videbis solacia
.499. Pomu(m) citrinu(m) possitu(m) inter vestes facit | facientem
eas odoriferas et custodit eas a vermib(us) / et tineis. ¶ Idem op(er)at(ur)
absinthiu(m) positum ubi sunt vestes —
.500. Ad vermes fugandos accipe aqua(m) que remanet i(n) ablucio(n)e
parasidum et lava locum ubi sunt vermes —
.501. Si vermes olera ortorum dissipaverit aqua frigida i(n) u(ino) ipi
i(m)posi fuerint et sup(er) asp(er)sa omnes interficit —
.502. Ad capiendum talpam / ponat(ur) i(n) foramine eius cepe vel porru(m)
et statim egredietur —
.503. Si quis blado cu(m) arsenico et calce decoxerit i(n) aqua et ip(su)m

avibus ad comedendum dederit volare non poterunt. ¶ Grana frumenti
succo herbe cicute jusquiami quaque mixta vini boni feces diebus. 7 co-
gustantes aves inebriat et mortem capiunt. ¶ Ad idem. Recipe grana
frumenti et pone in succo celidonie et per tres dies permitte ibi iacere et
postea aspe[r]ge ubi volueris avibus et capientur. ¶ Ad idem tritum
positum in fece vini per dies viii. et postea in succo marubii vel celido-
nie maceratum quecumque avis que gustaverit volare non potest quasi mortua
514. Ad plantandum vineas que faciant uvas in quibus erunt diversa grana
grana plurium colorum. Tolle tot plantas vitis seu vinearum quot
manerierum vis grana in qualibet una, et ipsas plantas pone in
uno osse bovis vel equi vel alterius animalis. postea ipsum os cum eius
planta sub terra, itaque aliquantulum de ipso osse circha dimidium
brachium remaneat cum dictis plantis sub terra. Et hoc modo
dicte plante capient se simul, et sic cum sunt simul coniuncte
producent uvas de illo genere erunt plante posite et facient grana
talia prout erunt plante, et de osse fiet terra
515. Si vis habere uvas et ceresa matura de mense May et uno
eodem tempore et super eandem arborem vade et vites plantatas
ad arbores ceresorum et fac foramen in arbore ceresorum et de vite que
est penes ipsam arborem tolle palmitem et pone intus per ipsum foramen
itaque congrue vadat stricte in ipso foramine, postea ipsum foramen
cum cera et terra sive rapa, aut pegola claude ita quod aqua non
intret ibi et humores ceresi et vitis iungat se. Et in capite
duorum annorum vel trium troncha ipsum ramum sive palmitem
de versus capam vitis vel quomodo tibi videbitur fore bene iunctum
vitis cum ceresa. Et sic habebis uno tempore insimul uvas et ceresas
516. Ut granat una tincta in vite. in locum medulle pone de
quacumque colore volueris
517. Ut vitis vel arbor faciat fructus habentes saporem muscati
fac foramen in arbore, et includ[e] in ea muscatum vel cinamomum
518. Si vis videre turres vel castella in urinali. Recipe unum urinale
et lava bene et imple de aqua putei vel fontis que sit bene clara
postea accipe clara ovorum ovi recentis et tolle aliquantulum eorum

et liga in una pecia et pone medium aque in uno paraside
ita quod aqua parasidis aliquantulum tingat et pecia .vi. vel .viii.
diebus cum digitis elaza et mitte aquam in elaza ovi in orinali
et videbis turres domos et castella

509. Mercurius positus in vesica calido loco facit eam per loca
moveri · positus etiam in gallina calida et facit eam mortuam
per loca moveri · verumtamen facies ab igne moveri et salire
si fuerit intus clausus —

510. Salsamentum quod portari quocumque vis et per duos annos potes
salvare et appetitum mirabiliter inducit / . pone album super
carbones assa et in aceto infunde / et cum floribus rosmarini vel
foliis fortiter conterere et cum eo in corpora plures de infrascriptis
speciebus . scilicet ciminum infunde in aceto et postea super tegullam
calidam pone et cum pipere / zingiberis / garofalis / macis /
galange cinamomum pulveriza et dimitte siccari · Cum autem
volueris eo uti . R. ex eo aliquantulum et cum aceto vel agresto
distempera fortiter ducendo et habebis preciosissimum salsamentum —

511. Ut equus claudicet · Tolle tibiam cum pede zambaldi
dicti .i. saranacii et liga in panno et pone sub limine
hostii per quod transire equus et dolebit equus de illo pede
de quo erit tybia et pes zambaldi · Si vis eum liberare
remove a limine ubi posuisti —

512. Ut homo vel equus claudicet · R. fel piscis marini
qui vocatur ruminus / et pone super nervum pastorale equi
sive super nervum pedis hominis / sive aliud nervum / et statim se
dolebit / et homo similiter. Si vis eum liberare R. de semine
lini et fac bulliri in aqua et R. de illa aqua et lava pedem
equi / et locum hominis dolentem et liberatus erit

513. Sagitta venenosa fit hoc modo / R. cepe communium
et extrahe succum et fac bulire usque ad consumptionem duarum

partim et misce cu farina lolij ita q sit sic unguentu et
ex eo sagitta lineata / quicu[m]q[ue] ex ea sagitat fuit q[ue]passus
si sanguis exibit stati[m] ibi ad partes / et unguentu[m] sua i
nape miteo nei stagne -
514 Si coluber intrauerit i homine[m]. Coq[ue] basilicone i aceto
et da bibere et sine mora exibit. Et s[er]pentes illi exiunt
et simile lombrici. Si s[er]pens uel alius v[er]mis intrat ven-
trem alicui[us] da sibi bibere enguistenz cu[m] vino et liberabit
515 Ad sciendu[m] q[ua]n erit mortalitas pecudum. Scias q de
mense septembris q[ua]n folia ulmi [et] persicorum se athraunt
ad modum carte illo anno morient -
516 Ad sciendu[m] de quo blado erit habu[n]dantia illo anno
et de quo erit carestia. Scire debes q dies .xv. intrante iulio
aparet una stella i mane tempestive q stella no[n] aparet
plus illo anno et vocatur stella nicola. que stella ostendit
tibi de quo blado erit habu[n]dantia et de quo varitas. N[am] in
illo mane unu granu frum[en]ti et unu aliu de q[ui]b[us] alio
blado de quo vis sare et planta i illo die de quo dem est
.s. i mane unu granu de quolibet blado q[ua]n sol oritur / et
tene bene q[uo]d no[n] cauet aut deplantetur. Et de illo blado
q nascetur erit habu[n]dantia illo anno. Et de illo q no[n]
nascetur erit paucitas illo anno et carestia.
517 Alobotomia / mente sincerat / memoria p[ro]bet / vesica
purgat / celebru temperat / medulas calefacit / Auditu[m]
aperit / Lacrimas stringit. fastidiu[m] tollit. Stomacu purgat.
digestione[m] celebrat. leniorem voce[m] producit. Sensu acuit
ventrem choercet / Somnu[m] minuit. Impietate aufert.
Sanguine[m] propiu[m] nutrit. Alienu exit longioris vite
518 Suis bonu[m] et sanu pipatum [et] sagine[m] ministrat
tam pro malo subitancarum angustiarum / et uentositatis
qua[m] pro malo cathari [et] frigiditatis / et malo cordis et stomaci
et mali appetit[us]. Tolle nuci muscatarum f. ij. cubebarum

domesticarum ℥ ij cinamomi ℥ j et ʃ croci ℥ ij gariofilorum
℥ j et ʃ rubagarum ℥ ʃ semis herbe bone ℥ ʃ enexi ℥ ʃ
cimini ℥ ʃ semis maiorane ℥ ʃ foliorum maiorane ℥ ʃ
et optime simul pista et in cibo utere. proba et videbis mirabilia ✠

519. Pulvis quo potest uti loco esce et quo proicit ignis
multum a remotis ut faciunt mali homines volendo ostendere
quod novitates sint in aere et bonum est ista scire propter malicia eorum
cognoscendam. Recipe sulfuris ℥ ij carbonum salicis ℥ ij salnitri
libram j fiat mixtio et teneatur in loco sicco et calido et cum ap-
proximatione ignis adeam quia statim aproximato igne accendit
pulvis et ellevat flamam in altum multum ✠

520. Ad capiendum pisces. Recipe valeriana et ipsam pone in fundo
vasis et per hodore ipsius herbe omnes pisces trahuntur. ¶ Ad idem
pour prender le pissons de se man. pren titimalus e le tien
entele ma e le met en leiane e le pessos veront a te
ansique mort e tu le prendras. ¶ Ad idem fac fieri lacternam
vitream bene longam et in ea loca candelam et illa tene
in aqua profunda et hoc fiat de nocte et omnes pisses congre-
gabuntur illic propter lumen et tunc habebis retia preparata —
¶ Ad idem. Recipe herbam que vocatur celidonia in qualitate et proice
in aqua ubi sunt pisces et tunc movebunt se ita ut faciliter —

521. Ut facias pisces mortuum natare per) eos potis cape —
cacabum suffla cum calamo argentum vivum in ventrem
piscis et natabit per cacabum sicut esset vivus —

522. Ut panis saltet de mesa. Togli uno bucello .i. uno
tirello de pene de una tera o d'altro vello e meti de l'azeto
vivo entro et obturalo ben con cera o con altro e poi meti
quello bucello ch'è pena pieno d'azeto vivo in lo pane forte
caldo e subito quel pane saltera su et zu dela mensa —

523. Ut pulli non capiant morbum et si habent quod evadant.
Recipe lignum camprosem et cisce rusticum de foris et accipe
interiorem et da comedere pullis in omni cibo etiam in crusta

pistata secum / et euadent si essent morbati / et simile pot facere de folijs dicti ligni ita pistatis / et potes ponere intus de semine canapis —

524. Ad tollendum sal de labete et i cepulis existente. R. spongia una et eam laua bene / postea pone eam i labete et parum eam ibi dimitte / postea eam tolle de labete et eam bene exprime q ibi sal erit reductum de labete. Et postea poteris dictam spongia ponere i labete pluries donec sal extraxerit / et quanto plus iterabis tanto pl'

525. Ut pecus sine ouis no transeat p viam. extende in ... extra et viam cordam una facta de budellis lupi / et no transibit ouis n' capra p illam viam ubi erit corda —

526. Ut equus cadat ut mortuus. R. scaravaciu et pone i culo equi caput tn vero cont^a culu equi / et videbis quid faciet —

527. Ut ouum anseris vollet / scinde ipm p mediu et pone int' barbastellum et i colla ouum / et deportabit ab eo —

528. Ut coquas oua sine igne. R. una corbellam / et pone intus calcina / postea ponas sup calcina oua gallinaru / et postea pone dictam corbela in aqua et coquntur ~

529. Ut miluus no offendat pullos. Tolle de caseo q sup habundauit arctolee carnis priui / te no recordante de hoc et eu guberna usq nascent pulli / et antequam aliud comedat nec tangat terra da eis comedere de illo caseo / et si i domo tua huc caseu no pot hre sine recordacoe de hoc / tolle de caseo sup hudato alicui tuo vicino i artoclea uel extra artocleam / sine eo q d' recordatus fuit uel curasset de pdcis / q bene valet / ut sup —

530. Ad faciendum confectione q de aqua fit ignis. R. calamitam / et pone i terra plena calcis istincte .i. uiue / ita q lapis sit i medio terre / et fac ipm decoqui i caldaria ita q no frangatur. Et postq e in caldaria decocta. R. ydriam et dictum lapidem tolle .s. calamita / et tu volueris igne facere tolle parum de dicto lapide i modu grani q spue et unge uel aquam funde / et fiet ignis ~

531. Species ignis cu quo Alexander plurimas hostiu combussit regiones sub pacis nanq spe nuncijs transmissis baculis concauis

confectione repletis in manum gestantibus dum iam prope fuisset
p ventum copulationem p viam et domos diffundentis calore solis
supveniente omnia incendio combusserunt. Confectio vero hec est. R.
sindace britannice lbr. j. in vase fictili ore concluso liquefiat
et cum liquefactum fuerit oleum de lino lbr. j. et sulfuris lbr. iiij.
sup addicies / que quidem omnia in eodem vase tribus mensibus
sub fimo ovinum reponas / ne ventum in mense ter fimum mutabis

532. Ut lignum vel pannum non comburatur in igne. R. argentum
vivum et in forti aceto mitte donec argentum habebit alium
colorem. dum autem mutaverit colorem accipe lignum vel pannum
et infunde in aceto et fortiter imprime et postea pone ad solem
hoc facto pone ad ignem et non ardebit

533. Ad faciendum ignem grecum qui nunquam pot extingui. R.
oleum petrolei / sulfuris vivi et mortui / et calcis vive recentis
picis grece et navalis ana / misce omnia simul / et pone istam
confectionem ubi volueris / et adveniente pluvia ardebit valde

534. Ad faciendum magnum ignem et magnam flammam exire
de plena una cupa aque. R. unum ovum anseris et fac
in cuspide foramen unum et per illud foramen extrahe vitellum
ovi et totum albumen / postea imple ovum totum de calce viva
et de sulfure vivo medio ad medium et postea obtura fo
ramen de cera / postea pone illud ovum in fundo aque
et remove manum tuam et tacito sulfure ardebit et veniet
desup aquam cum flamma

535. Ad proiciendum ignem cum ore mirabile sine lesione.
R. carbone salicis tritum et bene pulverizatum et stagminatum
et accipe bombicem novum in modica quantitate et fac de dicta
bambice una balota rotundam et revolve bene ista babice
in dicto pulvere carbonis / et accipe modicum de stagmina
et involve ista stamina cum balota et bene suas dictam stagminam
circa ipsam balotam / et postea incidas aliquantulum ipsam stagmi
nam / extra parte / postea pone aliquantulum ignis vel luminis

accensi ad dictam bombicem et statim accendetur / postea pone dictam balotam tibi inter dentes sic accensam et pone partem in capsam desuper linguam et cum volueris procedere foris tene firmiter balotam cum dentibus et suffla et videbis mirabilem ignem qui procedet exinde nec ledet te in aliquo —
536. Ad faciendum flammam ire per aerem. Recipe stupam et unge eam cum aqua vite et tene in manibus et pone intus ignem et suffla supra et statim volabit in aerem —
537. Ut videaris totus ignitus accipite usque ad pedes et non lederis. Recipe malvaviscum album / et confice cum albumine ovorum deinde lineas corpus tuum et dimitte donec exsiccet postea linias te cum albumine et postea super illud pulverizza subtile sulfur et inflametur in eo ignis et non ledit et facies super palma etiam et poteris tenere sine lesione —
538. Ut ignis accendatur in pluvia et cadens non ei nocebit nec ardere prohibeat. Recipe unum lapidem calcis vive non extinctum et sit bene grossum in quo facias foveam et intus pone de pinguedine terebentine cum sulfure vivo confecto / postea claude foramine cum pulvere calcis vive / et tunc loca ipsum in testa vel olla / quam pone extra ad pluviam et experieris quod per pluviam non extinguetur / donec tota olla vel teste consumpta erit ~
539. Compositio ymaginis que ardet sub aqua et non extinguet. Recipe calcem vivam et sulfur vivum / et parum cere / et modicum peredes / hec omnia commisce bene / et ex forma quam vis ymaginem et pone in aqua et ardebit / si vero ponatur in oleo subito extinguetur —
540. Ut ignem illesus portare possis quo vis cum nuda manu Cum aqua fabarum calida calx dissolvatur / et modicum terre rubee de mesina / et postea parum malvavischi adinas quibus insimul quietis et comixtis palmas linias et desiccari permittas sic enim ignem quelibet portare poteris illesus
541. Ad eundem super ignem pedibus discalciatis vel ad portandum in manu carbonem seu ferrum calidum. Recipe teriacha et unge

bene manu uel planta pedum / et secure tunc ignis te no ledet
et si no habes teriacham R. fel tauri qd' tantu ualet

542 A Qua que domu obscura illuminat vz de nocte sic candella accensa R. nocticulas s. illos uermes uolantes de nocte 7 lucetes i quantitate put poteris / et illa parte que lucet accipe illoruz uermiuz 7 otunde / postea pone i uitreo vase bn clauso 7 postea pone sub fimo equino calido et ibi dimitte p xxv. dies. postea R. illos uermiculos ita putrefactos / et distilla ex eis aqua p alebicu ad igne tenue / qua aqua reserua i uase uitreo uel cristalino bn obturato 7 suspende i domo uel i camera / 7 lucebit de nocte sic candella accensa / ita ut ad illu lumine poteris legere et scribere et alia uidere prout uoles / et durabit p totu vnu annu zetboni

543 P Ictura lucens tempore noctis. R. de vermib; qui lucent tempe in notte 7 molle sup marmore cu oleo lini / et pinge de hoc qd' uis i pariete / et de nocte videbitur i pariete forma lucens

544 A d gallinas necandas. R. absinthiu rubeu 7 iusquiamu et puluerizа et pone i cibo galinaru et morient. Si uero possuens

545 U t gallina depilletur sine aqua. R. capd' oleu remixtu gallinе 7 scinde 7 psla intus 7 sic dimitte. C Nota q si dederis ad comedendu gallinе cassa fetida / statim oms pelle cadent et relictis membris exterioribus a calore nali reducto ad cor in debitur mortua / uel mortuus

546 U t galline uideant' ee mortue / pone iusquiamu i earum comestione et statim dormient

547 S I uis cu cultellino pforare caput galli / et subito eu libe rare. R. herba que vocat' pentafillom / siue casela. siue hes polenu. 7 ea puluerizа / et puluz pone sup et subter plaga et da bibere / et tunc dicto gallo de aqua et stati liberabitur puluis ille etia multu ualet ad plagas hominum

548 S I caput miluі i collo galline ponatur / nunqua cessabit currere donec deponatur

549 U t aliquis frigus no patiat' nec sentiat / Si urticis cu oleo coctis manus lauerit uel totu corpus unxerit frig' no sentiet

sed dicas veritas ante solē colligit

550. Ungnentum de quo si pedes unguntur potest ire sup glacies sine lesione frigoris. R. ciminum et silvestrem nucem et pireti et amien? piper mirra euforbium et thus omnia equali pondere terecas et colla et oleo confice et p frigore utere

551. Ad prohibendum frigus, coque abrotanum in oleo et unge membra vel cum vino accipiatur

552. Contra formicas. si obturaveris foramen cum stercore bovis ubi stant formice fugient. Ad idem sulfure cum calce terat' et ponatur sup foramen morientur

553. Ut clare possis videre fundum maris, iacta in mare tempore bonacie circulum de ligno magnum et infunde in medium circuli oleum mundum et inspice et ora videbis et in puteo

554. Ad faciendum unum equum totum nigrum. R. galla et pestorum eam et ex ea facias aquam et scribe cartam vel tingo equum album et efficiatur niger. Simile nigrari pot' capillus cum dicta aqua. Ad idem. R. talpa et coque ipsam in aqua et eam ibi dimitte tribus diebus postea accipe eam et pone ubi vis sup equum et pili albi fient nigri

555. Ut equus videatur qui mortuus. R. vespertilione et cerra sancte marie et folia lauri et de hys omnibus fac cinerem postea balnea tibi digitum cum sputo et pone in dicto cinere postea pone digitum in nares equi et videbitur ut mortuus. Cura eius hec est. R. vinum album tepidum et lava nares equi et cum hoc proyce aquam frigidam sup capud.

556. Ad equos qui habent dorsum fractum Combure ~~cornua~~ corria subtiliarum et ea postea pulveriza et postea calciam pulveriza et misce simul et dictos pulveres in plastra cum melle ad modum pomis et coque in furno vel focolario et postea ipsis ita coctis fac pulverem et pone sup malum et liberabitur. pus tamen lavando semp locum sive vulnus cum vino albo aliquantulum tepidum et liberabitur

557. Ad rapas equorum limaces pistas et mixtas cum rutha pone super et valet. ¶ Ad idem lardum liquefactum in patella et statim possitum in tacto et continue ibi dimissum et cum ipso lardo sepe ungendo rapa valet optime. ¶ Ad idem cutis porci cum aliquantulo lardi siresu calefacta ungendo valet

558. Stercus galline possitum in fronte equi per unam noctem dealbat equum in fronte

559. Ad faciendum stellam albam in fronte equi. R. talpam et fac eam in aqua tantum bullire ut quasi tota sit consumpta. postea leva ab igne et dimitte refrigerari aqua. Et cum fuerit frigida veniet pinguedo desuper congellata tunc abrade locum ubi vis facere stellam, et habeas lac asine et fac bene fervere postea unge locum cum dicto unguento talpe et efficietur stella

560. Ut homo dissimiletur a priori statu. R. vespes et apes et pista simul et diligenter pulveriza et cum parum aque misceantur et hoc repone in vase vitreo resina et conclude. Et quando vis operare unge locum quem vis inflare et statim inflat. Remedium est ad revocandum triacha et cimino cum ungeris locum

561. Ut homo videatur palidus. R. sulfur in magna quantitate et pice greca in modica et pone super prunas et suffumiga faciem et videberis palidus. ¶ Ad idem fac paleas ordei bullire et suffumiga te cum fumo illarum ¶ Ad idem de cimino trito et de pulvere malorum granatorum et de succo foliorum sambuci et distempera hec et fiat unctio. Remedium ad revocandum est aqua calida vel acetum

562. Ad hominem deffigurandum. R. fermentum et pone ubi vis et dimitte siccari postea facias scissuras in quibus mitte sanguinem et cum vino ablue vel cum aqua calida

563. Ad colorem palidum removendum. R. radice mirasolis et rade et pone in vino et illud vinum bibat per viiii dies et renovabitur in colore suo pristino

564. Ut carnes dure cito coquantur mitte radices urtice

i tacabo et cito coquatur. ¶ Ad idem ut carnes et legumina
cito coquantur. R. aliquas pecias de vitro et pone in una
pecia de lino et pone in labete et fac bulire et cito coquentur
¶ Ad idem. R. carnes quando bolluntur extra labete et pone
in continenti in aqua frigida in qua stent per unum pater noster et
tunc extrahe eas de aqua frigida et pone desuper ipsis oleum
olive et postea repone eas ad labetem et statim erunt cocte
¶ Ad idem. R. unam castenea et unum et liga in una pecia lini
565. Ut carnes et galline bene coquantur pone et fac bulire
in olla semen mellonum et tartare. ¶ Idem faciunt sumita-
tes foliorum ficuum et petium viridi eius idem fac
566. Ut carnes cocte videantur crude. Sanguis capri vel
angni siccatus ad umbram pulverizatus et sparsus super
carnes idem fac hoc
567. Ut consolides diversa frustra carnium in tacabo bruchus
in tacabo possitus frustra carnium coniungit
568. Ut carnes incisas consolides. pone ad decoquendum ubi
erunt carnes de alagalico vel de brusto vel barba iovis vel
radices centauree et consolidabunt se
569. Ut carnes silvestres amittat odorem silvestrem. R. eas
et coque deinde extrahas de labete madefacta et humida
valde et sic dimitte per horam et recedet odor
570. Ut cibus habens odorem fumi amittat illud. R. pecia lini
et pone in labete in loco madefacto et humido valde et dimitte
per horam et odor recedet da cibo.
571. Ad extrahendum sal de aliquo cibo nimis salito. R. de farina
frumenti in una pecia lini et dimitte bulire. ¶ Ad idem
R. unum mollium panis de frumento et dimitte bulire in labete
et extrahet sal. ¶ Ad idem. R. unum lignum grossum sicut
brachium et longum ad modum labetis et involve circumcirca sape
et pone in labete et intus dimitte bulire.
572. Ad auferendum sal de carnibus salitis et piscibus pone

coloniq; eorum volueris sub arena vel sabulo una nocte.
.573. Ova formicarum trita cum semine urtice vel cum radicibus
hoc modo dactilorum / qui comederit pedere non cessabit —
.574. Ad faciendum mulieres pedere quando agis cum eis / Tolle oleum crudum
olive et unge t' lanceam / et sic cotiens dabis ea una percussione
.575. Ad faciendum pedere. R. ova formicarum confecta / [illegible] ipsa tirdabit —
f. iij. taroli quercus. taroli salicis / stercora murium / pipis nig
et de pilis aureum asselli scias sive combustis cinis f. ij. hec omnia bene
pistentur et cribrentur subtilissime et serva in pisside / deinde quando
volueris operare da comedere cui volueris f. j. sed cum bona teapea
et fac eum sedere. s. quod teneas eum in verbis et tentis donec pulvis
possit bene operari et quando eius corpus audies bullire dimitte eum
surgere et ire quo vult quia semper tirdabit — ¶ Et si vis eum
liberare da ei bibere de lacte ex primo vel de alio lacte et statim liberabit —
.576. Ad procreandum pillos. R. multas sanguissugas et combure
et pulveriza / et pulverem pone in olla rudi in aqua et fac bullire
ad consumptionem medietatis partis / vel tertie. Et de illa aqua sepius lava
locum et procreabuntur pilli ~
.577. Ad pillos renascendos medicamine. Cortice ulmi pone in aqua
et coque et ex ea lava caput quo loto pulverem [illegible] superasperge
et nascentur pilli ubi volueris —
.578. Nota quod pulvis [illegible] et talpe / et eradicat cane locum depillatum
pillosum facit. loto tamen loco iuncto melle / postea illo pulvere
supposito. Vel fiat emplastrum ex illo pulvere cum melle et suppo-
natur. In olla nova aialia uilia ponantur et obturetur cum pasta
vel creta et in igne ponatur et pulvis ex illis aialibus percipiatur ¶ Item
pinguedo lucii piscis facit renasci pillos in loco depillato pro [illegible]
si frequenter inungatur locus depillatus. ¶ Ad idem. R. unam
talpam vivam et combure in una ola nova / et unge primo locum
cum melle et postea pone de dicto pulvere et pilli nascentur —
.579. Aqua tollens pillos sine inflatura et lesione. R. de cinere
cerri ad pondus. xxiiij. lupinorum / et de auri pigmento ad pondus
.xij. lupinorum. et hec duo distempera cum aqua currente ponendo

de ipsa aqua tantum quantum capent duo teste ovorum. postmodum
resipas fac bullire simul / et recte aqua facta est ~

580 Ut barba fiat nigra. R. folia ficuum exsiccata et cruda terere
et misce cum oleo camomille et unge locum —

581 Ut mustum non bulliat pone brancatam unam salis ad torcular
et non bulliet cum fiet plaustratum ~

582 Ut vinum non vastetur. R. folia rosmarini et pone in vase
vini et conservabit vinum a malo sapore ~

583 Ad vinum vastatum occasione tronitrui. pone in vase ipsius
vini vastati unam medietatem et media aque vite que sit bene
perfecta / et statim vinum erit liberatum et erit etiam plus melius — Fac
similiter ad vinum quod vellet seguastare et removere a sua bo-
nitate. ¶ Et similiter ad vinum vastum occasione aque que pluerit super

584 Ad accipiendum mussa de vino. R. pomum dulcem
coctum sed non nimis coctum / postea scinde ipsum in quatuor
partes. sed non penitus. Et postea liga pomum et pone in vase
ligatum et suspensum ita quod non tangat vinum et tota mussa
ibit ad pomum. ¶ Ad idem. R. nespola et in illa ca et pone
xii. pro qualibet mensura vini in vegete et permitte sic stare
diebus. sex. postea extrahe foras / et invenies mussam recessisse ~

585 Ad clarificandum vinum ruptum. R. cortices nespolorum
et pone in vase vini rupti / et ruptura recedet —

586 Compositum optimum pro nobilibus viris. R. pro me-
sura vini septarium naporum / et primo isti na-
pones coquantur una bullitione valde parva
et statim cum incipiunt bullire removeatur et
more solito cadat et stet sic ut stent per medium die. Et si
debent poni caules vel latuce / vel radices petrosilij vel carote
eodem modo bulliantur ut napones et si ponatur aliquid fructus
ut pira vel poma illo modo coquatur / sed macadatur secundum quod expedit
deinde. R. sinapis loti et mundi et bene siccati per hora in vino
libr. iii. Eruce eodem modo correcte et preparate libr. i. salis f. iii.
Carui f. viii. Coriandri f. vi. passularum libr. i. Croci f. ii.

zinziberis ℥ ij. Galange ℥ j. piperis ℥ j. ß. rasure nuc
et loti ℥ ij. omnia predicta equaliter et macinentur ad ma
cinam cum aceto potenti et odorifero duabus diebus. hiis ma
cinatis. Rx. mellis bulliti una bullitione et despumati libr. xij
et colletur super dicta mostardam et misceantur perfecte de
inde Rx. amigdalarum bonarum mundatarum et aliquantulum fractarum
libr. j. feniculorum fractorum eodem modo ℥ iij. uvarum pas
sularum optime purgatarum libr. iij. iste tres res debent
optime adinvicem misceri et habeat granatellum novum
et optime lotum et misceatur mostarda cum dicto granatello et
ponatur napones et alia parata vel pira et similia gradatim
in vase aliquo postea aspergat plena manus illarum rerum
rerum ultimarum et cum dicto granatello superinfundat mostarda
superdicta et semper spergat donec erit in adsummum. Et cum steterit
sic quasi per unam diem super eis addatur talis sapor. Rx. uvarum
passularum ℥ iij. Cinamomi ℥ ß. Gariofili ʒ iij. Carda
momi. ciperi ana ʒ j. macinentur cum optimo vino albo dulci
libr. ij. aceti optimi libr. j. cum dicto sapore misceatur mellis
bulliti et despumati libr. j. et ß.

Epistola magistri Arnoldi de villa nova ad magistrum Jacobum de tolleto etc.

Magister Jacobe amice karissime dudum
587 me rogastis ut vobis secretum meum de san
guine humano quod divina favente clementia
per mei industriam quamvis non totaliter per mul
tiplices experientias cum multiplicibus laboribus
de sanguine humano adinveni aliqua de quibus expertus eram vellem vobis significarem. Et quamvis diu distulerim tamen iam senio appropi
quato omni livore semoto ea que de hoc secreto sum expertus

plenius enodabo. Audiatis quod concedam secreti et electi
herba cuius mei, qui spiritus ubi vult spirat, et ideo in puteo
penitentie recludatur. qui stulto alicui vel impotenti reve-
labit quod antiqui quesiverunt, nec invenire potuerunt et
scrutati sunt et illud non habuerunt. Est etenim donum
celeste nobis indignis adeo destinatum quod nec medici
cognoverunt nec etiam philosophi qui in alkimia laboraverunt propter
preciunt. sit testis deus qui per varios labores quos longo tempore
in arte alkimie sustuli prout satis per experientiam cognovi
istius rei efficaciam tantam esse quod non sufficio vobis tale
virtutis magne plenius explanare. et ideo in puteo peni-
tentie recondam. Accipiatis quod hoc secretum, scilicet sanguinem
humanum et sit sanguis virorum sanorum et etatis infra
36 annos et extrahatis quatuor elementa prout novistis
bene in alkimia, et obtinetis liquorem quibus habetur ipse ne
aer sublimetur. Aqua enim valet in omnibus egritudinibus tam calidis
quam frigidis eo quod occulte in nature complexionem lapsam re-
ducit ad temperamentum et maxime valet passionibus viciorum
spiritualibus et venenum depellit a corde, arterias etiam ipsas
facit dilactare et humectare et duro pro costam flegma gros-
sum in pulmone absque sine molestia dissolvit. et primum ul-
ceratis nec obstante tempore ne consolidat, et brevi etiam cor-
rupta in pulmone et membris spiritualibus purificat, et ea pur-
gata preservat a corruptione. sanguinem etiam ultra omnem
medicinam rerum mundificat. Item fluxum ventris a tota
spe curat. Apostema et lateris dolore sanat. Valet etiam
multum valet ad predicta et forte plus quam ipsa aqua et maxime
valet in senibus et iuvenibus ut in eodem statu fortitudinis
et pulchritudinis permaneat. si utantur eo paulatim et in modica
quantitate et est quia tante virtutis quod nullo modo permittit
sanguinem putrefieri nec flegma superdominari nec colera

adueñ / spa ult^a modu̾z multiplicat sanguinez et spma / et
ideo oportet qd' utemur sepe flobotomia. Insup istud hele-
metuz aperit neruos et uenas et si aliquid fuerit ipis dimi-
nutuz reducat ipm ad debitum temperamtuz. Insup probaui
q si inueni aliquē om statu seu etatis. s. i augumto q̄ habuerit
oculuz excepatum q si quolibz diē de hoc helemto una gutta i eo
ponatur et si se tenuerit i quiete p mesem / sine dubio redit
sibi uisus. Ite si i aliq̄ membro aliqd supfluuz putrefactiq;
aptu inuenit uel q cpistit putriduz / statim dissoluit et tollit
et si inuenat diminutus addit restaurando. Et ualz hoc
hellemtum i apoplexia epilempsia / flotomia / uertigine / doloē /
emigramco et i oibz istis debz administrari cū aliquo electua-
rio ad propositum ualere. Ignis uero prosioe erad mirabi-
lior ē / erad oīa ualet / atqz ualet acr, et q plus ē de mortuo
homīe fac uiuuz, hoc ita itelligendū est q si i hora singult
mortis det de hoc igne atquātitate grani trici distēpato cū
uino ita tamē q guttur transeat reuiuificat ipm hōiez
et i grediēte ipm ad cor subito expelendo supfluos humores
et cū hoc uiuificat calore nālē ipi' cpatis / ita q q̄ p una
horam ipe infirmus potit loqui et dispone de testamento
et cofessione. Et huc modū uidi fieri miraculū apud dñz
Comitē pharisienū / qui quasi mortū iacuit / et stati postqz
hoc medicamē sumpsit cfitebat pcca sua cū multa contri-
cione et post hora expirauit / et istud apud q̄z plures expt' sū.
Ite si senex utat' hoc igne omi die i modica quātitate sub
leuat senectutem exhilarādo cor ipi' ita q iuuenile possidebit
cor. et ideo uocat' hic ignis elixir uite. n̄ tamē est elixir
alkimiē qz hoc est de sanguine putrefcō / nā hūa nimis
abhoret huiusmodi medicina. Et scias q si helemta ipa secū-
dariē distillata fuerit, erit meliora i effectu. et si tercio
fuerit distillata / fuit optia qz hō poterit uiuere usqz ad prodū
ultimū sue uite absqz i firmitate aliqua si ipis utat' oī die

uel altero ipoz. Et tantu e fca i istis destillationib; ultimis
queadmodu; que admon e in distillationib; ultis alkimie. Explicit.
Nota de sanguine isto humano q permiscebo ipm recetem
cu optima aqua uite et ipm distillabo et erit pro p° helemento/
et sup feces ponam aliam aqua uite fortissimam et facia simile/
et erit pro secudo helemento/ et sic facia tertio/ et erit pro tertio
helemento et hoc probato —
.588. Si uis conficere pelles agni uel edi. Sicca pelles/ postea unge
cu asungia uel butiro/ et trca eas ad una stropa et ad ferru cum
manibus et erunt bone i una die —
.589. Modus pparandi oms pelles cuiuscuq; gnis q tingende sunt
quacumque tinctura. p° excorgent/ optime eas lauado et mu-
dando ab omni sorde et fetore/ et p° deponatur i aqua cu calce
uiua i magno uase et pone de aqua satis/ et cu stanga for-
titer misce et sic dimitte p die naturalem anteq; ponas ibi pelles
postea pone i ilis pelles et p optime misce et sic dimitte p
diem naturalem/ postea extrahe et ad flumine diligeter laua donec
aqua exeat clara et sicca ad solem et iteru rade calce ut prius
et reitera ter/ ult° cu uinculis optime uerbera ipas et sua ipas
.590. Ad faciendu aliqua fodram pellis albam/ uel ad tincturas
aliam rem cu fumo sulfuris fit et quato magis sulfur erit
albu/ res magis dealbabitur si nigru denigrabitur —
.591. Ad faciendu colore pelles. i. aureu. R. aloes epatici ℥ j. olei
lini lib. iij. liquefiat simul et colla/ et opare i pellibus/ pone liquida
uernice supi⁹/ alii poni⁹ de rasina et aloes.
.592. Ad faciendu cartas uirides et uult esse pellis alba et esse uult
sup unu circulu bn extensa. Tunc R. de sale armoniaco ℥ iij.
dissolue i urina pueri et ℥ iij. de limatura aurichalchi
et deb; dare a latere reuerso et frica bene donec erit bn
uiridis/ postea dimitte siccare/ et serua —
.593. Aqua tinget oia que tu uis/ et ponis intus/ primo fa-
cias forte capitelu. s. medu aque pluuie uel fluminis
et mediu urine pueri u[n]ius amoris et suppone de aceto —

albo et calce uiua et cinere quercus uel cerri hec om̃a bulliãs usq̃
ad consumptionẽ tertie ptis / quã aquã cola p pannũ et postea
distilla p filtrũ quã postea reserua usui / et in tali aqua iacta
de lumine roce / et allumine oĩm albi / cũ aũt uis firma
tinctura alicui coloris dare / terre illum colorem quẽ uis
et intus mitte scrutinũ q̃t t̃ uidebit̃ ponendum et hoc sit ĩ uase
uitreo / simile pone illam rem quã uis colorare q̃ bulliãs
ad ignem satis / uel statue uas sup fimo p dies quatuor et
ultra / et illa tictura ppetuo durabit / si ponis miniũ / color
erit minij. Si cinabriũ color erit scarlatinũ. Si de ligno
brazilis color erit uiolacius.

.594. Aqua capitelli tingens cornua / penas / pillos equorũ
et capillos canos si fit. R̃. cineris cribrati pte .j. litar-
girij partes .v. aq quãtũ sufficit ad faciendũ capitellum
fac bulire et in qualibz bulitione semp probando colorẽ. primo
enĩ tingit colore croceũ / post multã bulitionẽ fac colorẽ
nigrũ / et quãto magis decoquitur tanto magis colore nigri

.595. Ad faciendũ cerã albam. R̃. cere lbr .j. rauiza / frang̃ co-
ne / et inde minutatĩ et fac coquere ĩ aqua salsa tanto
tempore sic essent carnes / postea extrahe et fac bulire
et adde salnitrij ℥. j. bñ triti / postea pone ĩ aqua frigida et

.596. Sofisticatio terre. R̃. ℥. m. terbentine quã erit alba
lauã quater et cũ uino bis et de cera noua ℥. ix. quã
cerã liquefacias et pone intus terbentinã et fac bulir̃ bene
et exinde fac opus qd̃ uis / qm̃ nemo potest ppendere ali-
quam mixtura esse cere.

.597. Ad faciendũ ceram. R̃. sulfur et puluerizã bñ subtilr̃
postea has petras bene politas marmoreas et dictũ sulfur
puluerizã bene subtiliter sic cinabriũ / hoc facto R̃. lisiuiũ
factũ de cinere cerri / et calce uiua nudũ positã ĩ aqua
et pone lisiuiũ ĩ quadã concha de ere / aut uitrea et pone
lisiuiũ cũ dõ sulfur et misce cũ baculo satis / et uidebis

lisiuium grasū effici / 7 proice inās / et pone de alio / et iter
misce donec nō videatur grasium / postea iterū pone sup
lapidem marmoreū et tita optime sic pius ita q̄ nulla apa
reat grasa / & sit sic farina / postea lava bene ī aqua fri
gida et clara / postea sicca et pone sup ignē / et si nō pudet
et ardeat factum est / et si feteret iterū lava cū lixivio /
et postea has lbr. ij. cere. et lbr. j. istius sulfuris sic ppa
rati et misce simul et habebis optimā ceram. poss etiā
fieri p mediū et nullus hēet cā n̄ pro bona et posset
opari ī omībȝ opībȝ / certo ī medicinalibus. ¶ Coloratio
cere. ℞. crocum / et pone ī una petiā ī aceto albo p diē
et noctem postea exprime et expssurā proice ī ceram
liquefactam et misce simul

.598. Ad faciendū ceram vermilea. ℞. lbr. ij. cere. f. iij.
cinaprij. f. iij. terbentine et fac bn̄ pius calefacē cera
et terbentinā / postea tolle cinabriū bn̄ macinatū et pone
ī oleo et misce bn̄ cū cinabrio / et postea omīa bn̄ misce
simul 7 fac q̄ dicte res nō buliant. postea proice ī forma

.599. Ad faciendū cera viridem. ℞. cere lbr. ij. erismeidis
f. ij. terbentine. f. iij. et incorpora prout fecisti ī cera rubea ut sup.

.600. Ad renovandū ceram nigrā et veterem. ℞. cam et li
quefac et pone ī una librā cere quartā partem uncie ter
bentine / et ad faciendū eam bene coloratā pone. j. vel. ij.
radices calidonie vel quartā parte unius uncie auripig
menti bene triti et misce postea proice et dimitte frigescē.
¶ Ad idem. ℞. flores genestre / quos sicca et fac pulverem
et sua de quo pone ī ceram liquefactā et bn̄ misce ī novat
enim eam licet sit antiqua cera

.601. Colla spolii anguille siccate ad umbrā ponat ī aqua
p duos dies naturales / postea cū manibȝ et cultello multū
exerceas tribulando deinde mittatur ad coquendum cum
aque / et ut sit copta de aqua sic lento igne coquatur

donec tota sit liquefacta / tunc coletur cum stagmina in vase metalli
et siccentur ad umbram et materia solida fiat ita quod possit cum
ligno levari sic ut in unciás dividatur / deinde siccentur ad umbram

.602. Colla que non timet ignem neque aquam. Rx. calcis vive partes .iii.
scorias ferri parte .i. tartari partes .v. et sal commune / omnia terrantur
subtiliter divisim postea misceantur cum oleo linose / et pistentur fortiter
et sit clarum quia nimis tenet —

.603. Colla ad iungendum lapidem et ligna. Rx. calcis vive partes .iii.
tartari parte .i. terrantur divisim et misceantur cum vernice pictorum —

.604. Colla tartari sic fit. Rx. mastruas tartari et pone in vaso
mundo cum aqua in qua stent per duos dies aut tribus / et postea
laventur cum duabus aut tribus aquis / scientum quod caleina competet
epeat epeis. postea bulliantur cum aqua clara in vase mundo
per sex horas et cum opus fuit addatur aqua / et cum bullierit saepe
cum baculo misceantur / et postea colentur cum stagmina vel pannum
mundum lineo in vaso mundo et statim poteris cum ea operari / vel
coagulata per diem et nocte frustratim incidatur ad libitum et ad
umbram siccetur coniuncta et non ad solem. Et ad ponendum
aurum vel argentum temperetur vel liquefiat per tres dies vel .iiii.^or^
in aqua clara et postea in testa ovi vel in scutella cum aliquantulo
aque munde liquefiat ad ignem cum aqua confectionis temperetur —
ut scriptum est. Quando etiam carta vel corium cum ligno
debet iungi liquefiat colla cum modico aque et valebit —

.605. Colla pro cucurbita lutenda. Rx. tegule saracenice partes .iii.
calcis vive parte .i. sal communis partes .iii. terrantur omnia subtiliter
cum aqua et lutetur cucurbita —

.606. Colla aurifabrorum. Rx. tegullas tritas / mastice et picem
navallem et fac bullire simul. Ad idem. Rx. denarios .iiii.^or^
picis rubee denarios .ii. ceruse cum una medalia masticis —

.607. Colla bona. Rx. de vernia tua et bullias ad ignem et spuma
et adde rasura ligni brazilii et cerusa et bullias omnia parum
et pone postea ad serenum per noctem unam vel duas / et postea potes operari —

608. Colla mirabilis que postquam siccata est non timet aquam et omnia ut vitrum cristallum et huiusmodi perfecte consolidat. R. viridis eris / minij. vernices pictorum que sit distempata / et trahatur alia duo et misceant cum ea / et sit omnia equalis ponderis et ligabit mirabiliter omnia dura simul ita quod postquam siccata fuerint nullo modo separabit —

609. Ad faciendum colam piscis. R. ossa piscis lucij uel alterius piscis masculi et sicca bene postea terre cum cultello uel martello et cum trita fuerit habeas ollam nouam non operatam / et pone in illam ossa sic trita cum tanta aqua quod sufficiat / et dimitte bulire donec illa ossa liquefiant / postea troppa illa aqua cum digitis tuis si dicta aqua tenet tunc bona erit colla / postea R. una petra lini / et dictam aquam colla in una alia olla et dimitte donec coaguletur / dimitte postea siccare ad aerem sine sole / et tunc utere quia bona erit. ~

610. Ad faciendum collam. R. cere munde lbr. ß. picis nigre lbr. ß. picis grece ℥ .iij. masticis et incensi ℥ .iij. mirre ℥ ß. marmoris ℥ .iij. tegule ℥ ß. ferruginis ℥ .iij. Ex hijs enim fit colla cui non est par. Jungitur enim lapides et tenet omnia.

611. Colla etiam alio modo fit pro ut in istis versibus continetur. ſ.
Ex hijs fit colla thus mastix pix quoque cera
Resistens aque si sint antea resolute
Qua poteris cola lapidum resolidare fragmenta —

612. Colla alia ad reparandum ciatos fractos fit secundum istos versus —
Oui cum lacrimo calcem miscere memento.
Ac poteris colla uitri solidare fragmenta — o

613. Ad incolandum cartas simul. R. gummi arabicum in aqua liquefactum / et terusam et simul misceas ad modum pultarum —

614. Ad extrahendum formam cum cera omnis sigilli super litteram uel alibi R. circulum ferri uel rami ad modum sigilli et pone circum cera sigillata et imparabalnea de aqua frigida ualde / et postea habeas sulphur fusum et proijce intus et dimite coagulare, et cum frigidum fuerit potest in eo sigilari sicut in sigillo —

615. Ad extrahendum aliquod exemplum de cera uel alio opere /

℞. gipsum q̃ sit coctũ et duc sup lapidẽ cũ aqua q̃ habeat
parum de colla / et onge cerã de oleo et pone sup petra / et
petrã cũ pena liniendo lr̃as sculptas uel aliud donec usqz
tibi faceris qđ sit grossum

.616. Ad faciendũ camforam ℞. .i.m. vermis albe 7 .f.i.
camfore et distempa cũ clara oui et pone ad solem / et erit
camfora ad odorem et ad saporem

.617. Ad faciendũ lr̃as que legi non possunt n̄ ad ignem
calefiant. ℞. cepe. sal. et urinã 9 contere simul / postea
succũz exprime cũ quo ĩ papiro scribe 7 nõ aparebit lr̃a
postea ad ignẽ calefac et legere poteris que scripta erũt
¶ Sit etiã lr̃a q̃ legi nõ potest / submergatur. ĩ aqua talli mõ
℞. uitriolũz et cũ aqua distẽpa 9 scribe / et cũ volueris legẽ
submerge ĩ aqua galle et legetur

.618. Ut lr̃e scripte luceant de nocte 7 nõ de die. ℞. vermes
volantes de nocte 9 lucentes et ab eis extrahe qđ lucet et
sicca / et postea fac pulvez et cũ clara oui misce et scribe
¶ Similr̃. ℞. vermes pdictos et distilla p allembicum et de
illa sic distillata vas onge 9 ubi vis 7 de nocte lucebit ĩ

.619. Ad faciendũz lr̃as visibiles tãtũ ad ignem.) onepceris
℞. sal armoniacũ admodũ scribe et terã et distempa
cũ aqua clarissima et caue q̃ nõ fiat nimis spissum
nec nimis rarũz et scribe de ipõ ad tuã voluntatem
Nota q̃ litera debet esse rara et pon ad siccãdũ 7 nõ apare
.620. bit aliq̃ litera nisi prius calefiat fortit ad ignẽ
Ad faciendũ lr̃az que de die legi nõ possit ß de nocte.
℞. fel cornis et de ligno silicis putrefacto et albũ oui et distẽpa
illud et scribe ĩ carta uel ĩ pariete

.621. Ad faciendũ lr̃as que lucent de nocte et nõ de die.
℞. de folijs canarum, ligni sambuci putrefacti uel altius
radicis lucentis et scaliam piscis et albumẽ ouorũ et oĩa
simul pista et distẽpa / et scribe quicqd uis 7 de nocte videbis

et nō de diem / et de hoc etiam poteris facere picturas q uide-
buntur de nocte et nō de die ·

622. Ad faciendū literas sine in claustro. scribe de lacte fici
et pulueriza carbonem et illuz puluez sup scripturā pone
et sic ille litere apparebunt de i claustro.

623. Ad faciendum literas i visibiles / et postea visibiles. sed
primo visibiles. R. modicū galle et masticha i ore et tinge
penā i saliua ꝯ sputo quanto melius potes ꝯ scribe i carta
sbilli quicqd uis / et dimitte siccari ꝯ nō uidebuntur / sed si uis
ut uideantur R. modicū coperose / et duc digitū sic i tinctū
sup lrām scriptā / et statī apparebit lrā scripta visibilis

624. Ad faciendū literas q nūqȝ dellentur sic ille que i cōsi-
sunt. R. calcem uiuam et distempa cū urina pueri postea
scribe cū ea et nūqua delebunt litere

625. Ad faciendū lrās violatas. R. de sanguie draconis et
fac lrās et ipis siccatis / cū brasillo balneetur ꝯ litere fiunt

626. Aqua seu tinctura uiridis ad scribendum violate
extrahe aqua de gallis et terre ea cū flore eris p bonā
partem ꝯ rora sup ea aliquātulū aceti de bono uino et i
pasta cū ea et sicca / et iterū terre et distempa cū aqua
gallarum et dimitte sic p horam, deinde adde de gumi
arabico i aqua distillati ad sufficientiā

627. Si vis scribere i aureo uel argento lrās virides tolle
florem eris / et de litargirio parum / et de mercurio parū
cū urina puerorū / et terre bene donec i corporentur
tūc scribe sup vas ꝯ calefac ad ignē et appalebit colore
smaragdini et nūqȝ et nūqȝ dellebitur lrā

628. Ad faciendū lume extraneū R. camphora ℥ j. tucie
℥ j. pulverizent et misceantur cū modico cere / et ex
eis fiat pilla rotunda / et pone dicta pillā i uaso pleno
aque et sup natabit pilla et accendi poterit cū candela
faciens bonū lume et odoriferū et ardens ut candella

.629. Ad dealbandum manus. R. folia urticarum et radicem
earum et fac in aqua bullire et ex ea aqua lava manus
et efficientur albissime et poteris lavare alia loca sic —
.630. Ad faciendum saponem. R. duas mensuras quarti capitelli
et unam olei comunis et fiat decoctio aliquantulum ad spissitudinem
quod perpenditur gutta posita super marmore et si applicetur
lingue vehementer incendet et mordicat / postea addatur men-
sura tertii capitelli et fiat decoctio usque ad perfectam spissitudinem
et probetur suprascripto modo. postea ponantur due mensure
secundum capitelli et fiat dechoctio ut prius / ultimo addatur
mensura primi capitelli et fiat dechoctio usque ad perfectam spis-
situdinem semper agitando. et signum perfectionis est quando gutta
~~perfectionis~~ posterioris dechotionis minus est acuta quam mor —
.631. Ad faciendum saponem album. R. stipides fabarum dicit quod prima —
et fac inde cineres / deinde R. calcem vivam et mitte in aliquo
vase inferius perforato. duas partes calcis vive et tertiam illius
cineris / et fac inde lexivium et quod primo exinde egreditur dicitur capitellum
si vis scire si bonum est. R. ovum et mitte in lexivium / et si super-
nataverit bonum est. deinde R. duas partes sepi arietis
recentis et tertiam capitelli et liquefac sepum / deinde admisce
fortiter ad solem cum spatula bene agittando per dies octo quindecim
.632. Sapo mollis ultra marin sic fit. R. cinere spissabitur —
vitis vel fabarum partes .ii. calcis vive parte .i. cribella ambo
mixta simul prius et pone in vase perforato in fundo pluribus
foraminibus et optime chalcha. postea proyce super aquam
calidam et suppone aliud vas in quo cadat capitellum et toties
vertera aquam que exibit desubtus ponendo desuper quod
ponendo super dictum capitellum quod ovum natet desuper. de quo
capitello .v. libre. et sepi arietis. et olei olive cum libra .i. et .i.
et omnia misse simul diligenter et coque semper agitando
cum spatula lignea donec sit in spissitudine competenti Et nota —
quod debes eius decotionem probare super marmore vel ligno pol-
litum et tempore magni caloris / potest fieri in sole callidissimo —

633. Sapo saracenicus sic fit. R. cinere quercus partes .ij. tertia
calcis vive et fac sic. R. vas terreum perforatum et ibi inferi
pone unam peciam lineam / et parum de paleis ordei et unum solu
de cinere et unum de calce optime cum manibus comprimendo
et ita fac donec impleatur vas ita quod possis mittere de aqua in
superficie pone parum de palea predicta. Deinde R. de isto le
xivio duas partes / et unam partem olei communis et simul mit
te lerthi dies donec elevabit spuma maxima. R.
de inde istud et pone in caldaria et ducendo cum baculo di
mitte coqui ad spissitudinem et refrigeratum reserva et utere ~
634. Sapo gallicus sic fit. R. capitellum factum de duabus
partibus cineris cribelati / et una parte calcis vive quam fac
bullire et tunc impone sepum arietum / cum ante aliquantulum bullierit
pone cum spatula parum super assere et considera eius spissitudinem
tunc pone de farina tritici intus et misce bene simul et
iterum fac bullire donec probando videas quod sit bone spissitudinis
635. Sapo romanus sic fit / et eodem modo per eundem ordinem
nisi quod ponitur ibi sepum capretinum et aliquantulum olei / debet
iterum bullire donec bene inspissetur quod probando de ipso
aliquantulum ponendo super aridum lignum considerando si coagulatur —
636. Si aliquis esset submersus sub aqua. R. panem frumenti
et pone in aqua ubi submersus est et panis sistet ubi est submersus
637. Ut faba cito nascatur grana fabarum ponatur in oleo calido
et dimitte unum diebus deinde extrahe / et tunc volueris facere
quod nascatur pone granum in pane calido cum eius in prandio et ante
quam fueris pransus habebis fabam ad mensuram palmi / Et sicut
cucurbita fac ut de faba dictum est. Sed audivi ab experto quod debet
poni faba in sanguine humano .s. et mas cucurbite. credo quod et
istud esset bonum cum oleo ~
638. Si vis cito habere novam cucurbitam. R. de sanguine humano
s. viri rubei iuvenis qui flebotomatur / et in eo pone semina
cucurbitarum / et ibi dimitte per .3. dies in loco umido / et tene vas
bene clausum ut semina bene inebrientur in illo sanguine / et idem potest
fieri de seminibus peponis / mellonis / et citronis / postea remove

inde semina et sicca ad solem et serva illa semina. postea accipe de
terra munda unam parasidem vel duas et fac siccari et postea
terre et serva. Cum autem vis cucurbitam facere vel pepone
pone de illa terra in parasside, et in ea planta semen istud usque
augere eius postea accipe aquam calidam et super iacta ut
terra calefiat. et si non ponat ibi aqua et mollificat terra
melius est. in tribus vel in quatuor horis habebis cucurbitam cum
.639. Ut habeas omni tempore rosas et quecumque aliud flos et folys
frenctum. R. rosas que est post occasum solis non tangendo eas
cum manu et pone super unam asidem non tangendo eas cum manu
et eas pone ut rore bene infundatur per unam noctem deinde
has unam hollam novam invetriatam intus et extra et dicta olla
pone rosas ante ortum solis. et dicta olla coopias cum lapide bene
vel cum ligno et cum cemento lineas ita ut non vaporetur et tunc
olla ponas subtus terra in loco sicco et arido ita quod nulla
humiditas tangat eam et sic custodias et cum volueris habere
rosas extrahe ipsas et de quolibet fructu poteris eo modo facere
.640. Ad habendum rosas recentes quandocumque volueris et habebis
eas in tempore veris. R. virgulas rosarum ubi sunt pulloli parvi
multum et include eos cum virga in canello canne pro ut sis et
obtura cum cera propter aquam et liga ibi virgam cum fillo ne humor
amplius ascendat et fode supra terra virga plicando fa
aliter et coopias cum terra. et cum vis habere rosas discoopias
terram et remove cannulla et disliga et pone ad solem et tunc
statim habebis rosas recentes
.641. Ut rose sicce viredes appareant. R. ollam madefactam
et aqua rosatam et pone rosas madefactas et claude et obtura
et per dies quinque permitte et tunc extrahe et erunt rose virides
.642. Ad faciendum sal armoniacum. R. sanguinis humani lib. j
sal comunis lib. ij aque comunis lib. vj. omnia simul misce et
distilla per streictum pannum postea pone ad ignem et ibi dimitte donec
aque humiditas recedat et remanebit sal armoniacum
.643. Preparatio salis armoniaci. R. de eo separato quantum vis.

et solue ut sit et distilla per alembicum et pondera et adde ei equale pondus sui aque aluminis iameni

644. Sal elebroth sic fit. R. rassa barbassi / celidonie capilli ueneris garofilate ana contere herbas predictas / et extrahe sucum postea libr. j salis comunis. sal alkali libr. s. sal armoniaci libr. ij solue sales in sucis predictis et distilla per filtrum et congula super ignem quousque uidebitur tibi et bona uadit supra.

645. De sale elebroth diuerse sunt oppiniones. Est enim sal ellebroth coloris sanguinei et terra rubei / quidam dicunt quod est naturalis quia elebroth fit de quadam terra que portatur de alap et conficitur ex ipsam rebus sine terra illa non pot fieri bene et terra illa est rubea quod salsitudinem tenuit Elebroth ita fit. R. tartarum rubeum et sanguinem hominis rufi / arsenicum rubeum alexandrinum sal armoniacum parum marcasite auree aluminis zammeni / sal gemma borace / petrosam / et de sale alkali uitrato et de sale quod uenit de nimpe simile pomo et de terra istius salis et de sucro cuiusdam herbe . s. cucumeris agrestis dicemus enim quod ita fit elembroth in hunc modum. Est enim elebroth thesaurus preciosis optime restringit mercurium et conuertit uenenum in solem et facit ipsum perfectum et substinet omne iuditium. Si uis recte cognoscere elebroth R. ipsum et super prunas mitte et statim debuctur et fiet omnis niger et est uera probatio et omne probatum est. dicit philosophus quod est maioris uirtutis

646. Ad gomorrie qui contrae patitur. R. s. cepe comunis siue squillam et extrahe inde sucum et R. semine cucumeris domestici et semine centreguli portulace dragmiti ana j. et simul tria cum sucro cepe et cum albumine iij ouorum et postea fac siccari et fac inde pillulas et da comedere pacienti mane et sero usque ad sette dies et liberabitur

647. Ad faciendum tartarum quod fluat sic cera. R. tartarum albificatum libr. ij. calcis uiue libr. j. fac inde capitellum et distilla ea et fluet super lamina sic cera.

648. Ad occidendum lomen comune. R. Elleborum album et pulueriza

cu bono vino albo cmiste et pone sup locu et mortificabitur

649 Ad solidandu vasa plumbea / vel stagnea aut erea. R. plub partē .j. stagni partes .ij. et i simul colla et postea accipe ferrum parum grossum ab uno capite et lima ipm cū sup stagnea ipm / et cu solidare aliquid volueris calefacias dcm ferrum et solida quicqd vis cu sup dicta cofectione. et pize greca p fricando ferru calidu sup. ~ Sed nota / p° cu cultello vel lima / rasa vasu i loco illo vbi vis csolidar.

650. Ad faciedum speculu ardens. R. stagnu verberatu cu argeto vivo comisse et i corpora / postea hās duo vitea speculi puregata sua compossitiōe q cposito sit puregata cu argeto vivo fricando cū vitru teneas i quo ponas dictam compositionez. Aliud viteu revolutum pone sup illam compositiōem puregatam et revolve sup illud vitreum et habebis speculum ardens p quod videbis alios de nocte portando ante cū non videberis ad splendorem stellarum

651. Nota q qn papavera nigea sunt plena maturitatis. vade mane i ortum vbi sunt et subtilli cultello scinde cutim no profunde sed usque ad mediuz capitu et in pluribus locis / tuc emittent lac qd collige cū i cocleari et pone ad solem et dimitte siccari / Et tuc collige et post tertiu diem iteru tempta scissuras capitu cu cultello et fac ut dcm est et est pfcm opium ~

.652 Ad faciendu smaltuz cuiuscuqz coloris. R. viteu illius coloris quem vis lbr .j. et pro una quaqz lbr pone ℥ .ij. rami et colla simul et habebis bonu smaltum ~

.653. Colla ad viteum solidandum. R. vitellu ovoru / et faba fracta et calcem et adinvicem cofice et operare ~

.654. Ad faciendu ferru album et pulcru. R. de tartaro albo cbusto et misce cu oleo de olivarum quatu pot capere. postea R. de ista confectione ℥ .j. et de limatura ferri ℥ .iij. et misce simul et pone i vno cerpolio cū luta bene cerpoliu cu bono luto et postea pone i ter carbones et da igne forte usqz credere possis q sit fussum illud q possueris i cerpolio / postea ellena coopertoriuz cerpoli cū adhuc da igne fortem quousqz videbis bene ludere illud qd est i cerpolio postea proice i unega et habebis ipm ferru albu sic argetu de venetijs i bonu ad faciedu qcqd volueris ~

655. Aqua molificans ferru(m), ramu(m), et omne duru(m) corpus. R(ecipe)
gum(m)i de bocis et sal co(m)(mun)is an(a) / et resolue i(n) aqua et i(n) ea extingue quod-
cumque corpus q(uo)d volueris molificare.

656. Aqua que fac(it) molificare ferru(m) et o(mn)ia alia metalla que
ment sic pasta. R(ecipe) vitrioli lib(ra) j. salnitrij lib(ra) j. et puluereza
subtile et optime / de i(n)de mitte ip(su)m puluere(m) i(n) cucurbita ad stil-
landu(m) (et) recipe illud q(uo)d stillauerit i(n)tra viu(m) coteusu(m) postea
pone i(n) dicta aqua laminas ferreas optime frustratas et subtile
uel aliud metallu(m) q(uo)d uolueris / et pone sub fimo equi p(er) dies . xx(?)
et molificabit(ur) sic pasta . pone sup(er) sigillu(m) uel florenu(m) et sup(er)
qua forma uis et postea dimitte refrigidare ad sole(m) et sup(er)
ip(su)m poteris tu(n)c malleare sicut pilteum

657. Aqua distillata ab allumine roce p(er) alembicu(m) h(abe)t talem
uirtutem q(uod) si extinguas i(n) ea septe(m) vicib(us) laminas subtiles
andanici prius bene ignitas et etia(m) alterius ferri facit ita
fragiles sic uitru(m) et possu(n)t pulueri(z)ari optime i(n) mortariolo

658. Molificatio martis . R(ecipe) calibem uel opus fc(tu)m ex calibe et
ignias bene et ita i(n)uolue i(n) puluere eufor-bij et iteru(m) ignias
et extingue i(n) d(i)c(t)o puluere (et) hoc aliquib(us) vicib(us) et efficietur
mollis ut saturnus ad incidendum

659. Ad molificandu(m) marte(m) ip(su)m multu(m) molifica et calefac et proice
i(n) aquam almizardit et fac ex eo q(uo)d uis cu(m) molle erit . Si volueris
ip(su)m molificare distempa almizardit cu(m) aqua / et i(n) ea uolue la-
minas ferri et calefac bene et fiet molissimu(m) . Succus etia(m) malue
molificat ferru(m) . ¶ Ad idem / et ad o(mn)ia metalla . R(ecipe) metalla
et ignias bene et extingue i(n) merda bouis uel uacce / et distempa
cu(m) melle multociens et fient dulcia (et) malleabilia . ¶ Ad idem et ad
liquadu(m) ip(su)m . R(ecipe) puluere(m) auri pigme(n)ti / et puluere(m) sulfuris viui
et limatura(m) ferri et pone cu(m) ferro ad igne(m) p(er) vna die et fiet liq(ui)du(m)

660. Ad liquidandu(m) ferru(m) mollicie magne . R(ecipe) calce viue et tassu
et sanguine(m) et vrina hirci et fac confectione(m) / postea pone
i(n) vna bursa de corio cu(m) laminis siue plastellis ferri subtre
fimu(m) p(er) tres dies postea extrahe et fit adeo teneru(m) q(uod) i(n) eo pot-

fieri impressio sigilli. ¶ Ad idem extingue plumbum fusum septem
vicibus in oleo communi postea extingue in eo laminas vel plas-
tras ferri calidas et bene accensas et efficient tante mollitiei
quod recipiet impressionem. Et si vis ipsum reducere ad pristinam
duriciem extingue ipsum in aqua separem.

661. Ut ferrum molliatur ad modum plumbi et possit leviter
maci. pone ferrum in igne ut candescat bene postea extra calidum
ellebore asperge et carabe in et quando ferrum postea mutabit
in mollitiam plumbi. Et si volueris aliud metallum mollificari
poteris iterum in eodem poteris ponere. ¶ Stercus bovis
recens et succus caulium mollificat ferrum.

662 Ad mollificandum ferrum in succo crassule extingue pluries
ferrum ignitum et mollificabit et sic potes facere de alio metalo

663. Ut ferrum vel aliud metallum fiat malleabile et molle
R. succum vel aquam fabarum et in eo ignitum corpus extingue et

664. Ut ferrum fiat sic plumbum molle. R. radices fiet ut stagnum
brionie et roterre et succum extrahe et in dicto succo .ix. vicibus
extingue et erit molle.

665. Mollificatio martis. R. saturnum et liquefac et funde
septem vicibus in oleo com. de inde R. laminas martis et
ignias bene et postea extingue in illo oleo et mollificabit
itaque poteris in eas imprimere. ¶ Ad idem R. martem
et pone ad ignem ut sit rubeum et suppone eusorbium et alca
et mutabitur in molliciem saturni.

666. De hiis que mollificat ferrum est baruch magnesia
cortices malorum granatorum et limatura cornuum gazellarum
et precipue cortices granatorum recentium et mirabola citrina

667. Stagnum marchasite magnesia et auri et vitrum album
pigmentum quod libet eorum liquefac ferrum et ipsum resfrigerescere facit
plumbum nigrum facit fundere ferrum.

668. Mollificatio martis fit. R. sal armoniacum partem .i.
dissolutum cum tantudem aque com. et pone cum sale armoniaco

antequam dissoluas parte .j. semis latuce puluerizati. deinde
℞. ferru uel es et exigneas ad igne bn̄ donec sit ignitum
et extingue in supradicta aqua bis postea ℞. de follijs
Jusquiami et celidonie pte .j. succi et de succo crocee pte .j.
et misce simul et in isto succo extingue simul et dimitte
pmanere p .j. hora et erit dulcis sic pasta. ¶ Si
uis ut indurescat balnea cū aqua salis cois preparati et ca-
lefac ad igne donec rubescat et extingue

669. Aqua bauracii iterata soluit ferru in aqua rubea
quasi ipa facit uzifar. ¶ Etiā aqua alkali iterata
xx vicibus soluit oīa corpora, et lapides et sps solutiōe
mirabili. opare igitur cū ea et puenies ad id qd cupis

670. Ad mollificadū ferru et liquidadū ipm. ℞. pulueris
auripigmenti, et puluez sulfuris uiui, et limatura ferri:
et pone cū ferro ad igne p una die et fiet liquidum

671. Si puluere corticis maligranati ferro feruenti sup
aspergas sit liquidū ut es. ¶ Item stercus hominis succuz
mollificat follem duru et rugellat mercuriuz. ¶ Item uitreo
tartaro mixto cū sale armoniaco curat fissiones corpoz qz

672. Ut ferrum liquefiat: tolle totum mali- citius dissoluit
granati et fac ut supra. ¶ Ad idē ponat ferruz in cen-
polio in forti igne et sufflet ipm et cū leuificantur infert
cuilibz rotulo de eo .f. m. litargirij albi et .f. .oj. auri
pigmenti triti cū aceto eiz ut plumbum erit

673. Ad fundendum ferrum. ℞. limatura ferri, et ta-
tundem arsenici pisti, et parū de sale et pone in olla noua
et cooperias bene luto sapie et pone sup fornace calcis
et in nocte fundet et dissoluetur id qd est sup proice et
laua bene aliud sic qd tota salsedo recedat. postea accipe
ipm et pone in crucibulo in olla una pforata in ferius et
in medio olle unū foramē p qd sufflet, et olla sit plena
carbonibz et funde septies et erit bonū ferrū fissiz

674 De mirabilibus ferri. R. ʒ. C. magnetis arsenici citerini ʒ. xxx. vitri ʒ iij. omnes terras et ablutas cum aqua terredo deinde assa totum postea reitera sua probatione et tercio. deinde ablue ipsum cum aqua et sale et fac ipsum descendere/ descendet enim ferrum album lucidum ut argentum~

675 Capitulum calcinationis martis. R. limature eius lb. j. et lava bene et desicca deinde R. de arsenico bono citerino bene terto lbr. j. et simul misce et liga totum in panno lineo spisso deinde luta super pannum cum cera, et super ceram fac tunicam de terra mixta cum stercore asini ad modum latitudinis digiti auricularis et dimitte siccari, cum ipsa sicca fuerit pone ipsam pala in igne carbonum et sufla cum follibus per duas aut tres horas et erit spera calcinata et fetor omnino cessabit et sic extrae ab igne et frigida et invenies martem fussum et album ut limatam fragibilem. ¶ Si volueris ipsum dulce funde iterum ter cum arsenico abluto et cum cerusa abluta et cum aliquantulo vitri. ¶ Ablutione sic arsenicum. R. de eo lbr. j. et de sale lbr. j. sale communi bene preparato/ solve sal et si non pot bene solvi/ solve cum aceto sal et imbibe arsenicum et desicca donec totum bibat/ deinde mitte eum in ollam novam bene lutata et mitte in furno panis per noctem unam/ mane extrahe et ablue tertium bene cum aqua calida donec sapor salis totus exeat. Et totus ille color qui cum aqua nacrabitur in illo vase/ si dimiseris illum parum residere remanebit in fundo illius vasis cum aqua evacuabitur ab ipso vase. Et cum ita ablutum fuit dimitte ipsum siccare tunc quando volueris super marte reiterare fussione. R. de marte lbr. j. et de arsenico abluto ʒ iij. et de cerusa abluta lbr. j. et de vitro ʒ vj. et tere omnia simul cum marte et pone in pano et luta sic prius scripsi pone pannum in cenribulo sed cooperias ipsum cum terra, et in fundo fac foramen per quod mars exeat et sub eo aliud aliud cenribulum ponas/ et sic ter funde et erit dulce

676 Aqua de sale armoniaco et viride eris distillata et album per allembicum corrodit martem et fac literas in eodem~

.676. Aqua corrodens ferrum. R. vitrioli romani / salnitri
sal armoniaci / cinabrii / sulfuris / ana ℥ .iiij. limature azarini
℥ .ij. omnia terita subtile misce simul et distilla per alembicum
et aqua secundam per se serua in vase vitreo bene obturato et prima
aqua non valet pro eo opere sed solum secunda —
.677. Ad faciendum ferrum fortissimum et pulcrum ut argentum
R. sal armoniacum et pista bene / et conficie ipsum cum calce viua
et quando vis distempera in aqua frigida ad modum brodii spissi et
in tali aqua tempera ferrum et fiet album et valde humile ad malleandum
.678. Ad idem. R. vitrum et cornu hirci vel cervi et pista bene
et fac puluerem et unge ferrum de sepo castrati et postea cooperias
de dicto puluere et calefac ferrum et iterum prepara aquam distil-
lata de rafano et vermibus terrestribus et idem ferrum in ea aqua
.679. Ad de albandum marte. R. marte roboratum distempera
minutissime et equali pondere et accipe vernam et in ea fac
bullire marte et accipe suum penetratum hoc est acetum et
mercurium distempatum cum albumine ovorum coctorum et iterum
in verna reducas et fac bullire per unam diem —
.680. Ut ferrum fiat album sicut luna. fac folia granatorum
et calefac / et pone in quocumque felle inveneris et clarificabitur
si noue vicibus in succo brionie extinguetur — ~
.681. Ad faciendum marte album et pulcrum. R. tartari combusti
albi / et misce cum oleo olive quantum capere pot — / postea R.
de ista confectione ℥ .j. Et ℥ .iij. limature ferri et misce
simul et pone in uno crusolo / et luta bene cum bono luto / et
postea pone inter carbones / et da igne forte usque credere
possis quod sit fusum id quod posuisti in crusolo postea ellena co-
pertum crusoli et adhuc da igne forte quousque videris bene
videre ferrum in crusolo postea proice in urina et erit album
ut luna venetorum et bonum ad faciendum omne opus quod volueris
et bene pot sociari cum Joue et luna — ~
.682. Aqua que indurat ferrum iratum quod omne aliud ferrum

incidit. ℞. lombricos terrestres et de eis fac aqua p alembicu
et de radicibus rafani similr fac aqua, et ex radicibus
porrorum. postea fac tibi fieri cultellos uel ensem a fabro
acutos, postea ponat faber eos ad igne et bene calefaciat
eos, et tunc extinguat eos i aquis pdictis coniuctis tribus
incibus equali quatitate suptis 9 sic temperata cu acumie
ipius ensis et cultelli poteris pforare interum. deinde
caleant iteru i igne et balnea i pdictis aquis et poteris
cu eis cultellis et ense i cidere ferrum anchudinis —
683. Temperamtu forte ferri i forti duricie. ℞. antimonij
calamitte, an ptē .j. quodlibet terre p se subtile postea
simul misce, postea de tali pulue asperge gladio forato
uel spate 9 qi reducto ad simile forma vn apponatur
puluis p totu ipi et sic malehetur quousq; fuerit i sua
forma copleta, hoc fco ipm ferrum ignias et ignitu
extinguas i liquore qui sic fit. ℞. succu radicis et fillior
celidonie lbr .j. uel plus et facias bulir i tatu q pars tertia
cosumetur et ritus pone ipam tertia ptem de aceto
fortissimo, et ferru mole fiet durissimu i tatu q omne
ferru i cidet absque sui lessione et lapides porfireticos —
684. Ad idem tolle stercus bouis q tota vna die steterit
i pascuis et no comederit nisi herbas, et dissolpa i vno
vase cu aqua et postea pone aliquatuluz de sapone bar
bitonsoris ita q aqua efficiat alba 9 in ea tempa ferru
et poteris cu eo i cidere alia metalla —
685. Ad idem ℞. herba q dr pes coruinus, et extraho
succum ex ea et misce cu oleo hoc mo .s. succi partes
duas. olei parte vna et misce simul et postea tepra
ensem uel cultellum et erit ualde durum —
686. Ut de quolibz ferro fco possis i cidere lapidem et
omne ferru. sic ipm tempa. ℞. cornu hyrcinu uel

bouinu nigru et ipm ad igne calefac et p'mo p'oice ab
eo sc'oria postea lima ipm bene et subtilit' et pone limatura
ipaz i vrina recena et dimitte ibi ut dissolvat' in ea
postea qq3 ipaz usq3 ad quarta partem postea distilla
ipam p filtrum et in dicta vrina extingue et tempa
ferrum calefactuz bis uel ter 9erit fortissimu ad feru 9
689. Ad faciendu3 tempamtu fortissi lapide incideduz
mu3 ferri cu q potteris incidere oe aliud ferru3 et lapidez
℞. succu3 apij herba q alr vocat' barbaria q colligi
debet de mense madij aut Junij siue Julij. Et i succo
suo tempa ferru3 s. cultellu uel ensem cu quibus poteris
incidere omnia alia metala
690. Aqua de aureans ferrum ℞. vitrioli romani
partem .j. allumis zoce ptes duas salarmoniaci ptes .j.
bulias oia trita i aqua et bn dissolvat' et de illa
aqua calida freca ferru bene forbitu 9mondificatum
et postea inaurabitur et de aurea fit argetu 9tramium
691. Ad deaurandu. ferru. stagnu. etc. ℞. oleu de semine
lini et paru aloes epatia 9 optime trita et facias paru
bulire et de hoc facias quic qd vis siue litteras siue vites
siue folias et alia pictura et efficientur deaurate
692. Ad colorandu3 ferru colore aureo. ℞. allumis zabra
quantu vis et tere ipm optime cu vrina ita q fit quasi
vnguetu3 postea de dicto vnguento vnge lamina
martis et calefac sup carbones viuos et fiet color
693. Ad idem. ℞. limon malcontie et cu aqua maria
diligenter tere i dicta aqua ferru ignitu extingue
et ad solem postea p vna diem dimitte et fiet color
694. Ad deaurandu3 sup ferrum. ℞. xl. aureus
grana de tartaro. et grana. x. de allumie zoce et
grana. x. salis cois et grana .ij. de ere viridi puluizat

ria / et pone i una olla noua plena de aqua ad bulliendu
ita ut quarta pares consumetur / et tres ptes aque remane-
ant / calefac ferrum et de ista aqua pone et de herbis et unu
granu auri / et tria grana de mercurio et mangarita et
de isto pone sup istam aqua et pone sup igne ~

.695. Aqua ad faciendu literas aureas sup ferru et ad de-
aurandu lras sculptas siue italiatas sup ferro. Capias fer-
rum bene nitidum et pollens / et quanto magis erit tersu tanto
melius / postea vernica ipm ad igne et qn vernicatu fuit
fac pictore designar sup vernice lras uel picturas quas
volueris et tuc radde bn vernice cu cultello et fac q ferrum
sit bn nitidum ubi uis aurare. hoc fco calefac ferrum mo-
dicu ad igne et has aqua i scudellam et balnea i ipa modicu
bambacis et madefac ubi sunt litere uel italia cu isto bam-
bace et veniet rubeum tamqz ramu. Aqua sic fit. R.
alluminis rozze, f. j. salaremoniaci f. j. Alluminis zuccarini
f. ij. gummi botte f. j. vitrioli romani f. j. Et modicu
viridis eris. Res istas pista subtile et fac bullire i uno vase
rame tantu qd redundet ad medietate / et de ista aqua tinge
lras et figuras signatas sup ferro postea tolle auru maci-
natum cu uno toccatolio rotundo de ramo / et i unia ferru
et postea sica ad focum tempate ut auru no mutet colore
suum. debet auru ee macinatu cu argento uiuo et postea
consiccatum super figuris ut dem est ~

.696. Ad scribendu uel pingendum i ferro de auro ut sunt
lancete uel spate. R. succu radicis celidonie / uel succum
radicis celisolle, uel celicose cu toto fusto et herba et pone
dem succu i una fialla / uel alio uasse vitreo qd hat os
paruum et obtura bene q ita no possit itrare nichil et dem
vas cu dco succo pone in medio unius lotamapy de leta-
mine fco de equis uel pecudibus aut bouis et coopias bn
ita q aliquis liquor no possit intrare / et dimitte sic stare
p xx dies / postea R. dem vas sapienter de dco loco.

quia

quia forte erit putridū. hās ergo aliud vas intecū pparatū
prope ut possis illud sucū subito euacuare et ius ex alio vase q
stent i letamine. Et hoc fco. R. de dicto succo i tanta qntitate p
ut uis et pone intus unū foliū de auro subtili et dico de illis
folijs quib utuntur pictores et si vis magis aurū pone duo
folia. postea. R. ferrum q uis de aurare optime tersū 9 mi
tidum / et ubi uis de aurare vel depingere pone de varnice
qua utuntur pictores et pone ad solem ut siccetur. postea
de predicto succo i quo possinsti aurū depinge qdqd uis et
erit aurum. postea cū ferro subtili et acuto facias illas fi
guras quas uis et erunt auree —

.697. Temperatura venenosa. Extingue ferrū i suco larch for
tissimū eum efficit 9 venenosū ita q animus caro maderet
et q sanguis exierit statim moueritur / et hoc verū est —

.698. Ut capias ferrū calidissimū i manib aliqua lesione
R. herba que dr palma xpi / et extrahe inde sucū et unge
manus et tunc accipies ferrū calidissimū i maib 9 nichil

.699. Ad idem. R. arsenicū et alumē Jaminj et) nocebit —
terrantur et 9ficeant cū succo semp uiue et felle tauri et li
neas t manus uel pedes / de inde poteris accipe ferrū i ma
nibus uel sup ambulare nudis pedib et nō t nocebis —

.700. Augmentatio aurei i colore. R. solem i tantis. 12.
uel opus factū ex eo et cementa cū interiolo romano p
12 horas et uidebis si t placebit color. Si nō placebit
iterum idem facias dum et donec t placebit color —

.701. Aqua tingens omnē rem i colore aurei posita i dca
aqua. R. marchasite quātū uis et terre i mortario
et puluez pone i aceto rubeo fortissimo ubi stet una die
cū sua nocte uel amplius postea stent utrūqz ad igne
i uno vase terreo intus vitreato et fac 9timue bulire p
tota una diem et una nocte augendo de aceto sufficienter —

postea tolle et pone ī loco ubi bene siccatur. siccato locū cu-
curbita alembich / et de orsum fac lentū igne et exinde aqua
destillabitur preciosa. Si de tali aqua pinges cū pincello in
ense vel cultello locus primo nigrescit et sic stabit donec pic-
tura erit bene sicca. si bene locus tergatur sicaniter pictura
remanet coloris aurei. de hac aqua aliqui fabri opātur
ī ensibus et cultellis opera pulcra.

.702. **A**qua rubicunda pingens oīa de firmo colore aureo
qui nunquam recedit. ℞. limature ferri partes j. quā ī mor-
tario terre cū tincto armoniaco quantū est quarta pars
limature ipsi. postea proice sup ipm pulverem de aceto
albi forti et distempera armoniacū salis. postea pone ī cucur-
bita ad destillandum et sic lento igne et sic decies vel duo
decies destilletur renovando qualibet vice armoniacū et ex-
inde destillabit aqua rubicundissima quā ipsi ferrum cu-
ti[illegible] tingere argentū et est etiā ī colore aurei qui nunquam
deficiat p fissione neque p ignitione et hoc probavi.

.703. **D**e litera aurea vel argentea faciendā. pulveriza
fortiter cristallū et distempera cū gummi arabico postea scribe
et cū siccū fuerit pone cū auro vel argento et fiet pulcrū op[us]

.704. **D**e auratio vitreum ī[n] thalamo et ī eodē lacinterum
colorem quo pictores utuntur mitte ī sale et comove donec
solvatur / demū unge vitreum et misce usque ad quater.

7 05. **A**d faciendū colore aureum. ℞. radicem novellam
salias et pista cū succo celidonie / et habebis optimū colore
cū succo eande equine. **C**ad idem Cinabrij. ℥. ij. viri-
dis eris / auripigmenti / intrioli de cipri / et terre de cipri an
℥. j. Et misce oīa simul sup marmore sic alios colores
et tunc pinge et scribe quicquid vis et erit optimū color et durabit

706. **A**d faciendū literas aureas de auro musico. ℞. stagni
℥. ij. funde et proice sup ipm fissum ℥. j. mercurij. postea
pulveriza / et adde illi pulveri ℥. j. sulfuris vivi pulverizati.

et rarificantur et ponatur in uno urcielo uel boza in uolta
cum terra in luto sapientie. cum lento igne et fumum dimitte exire
et quando non exalat, accipe illud et distempera cum clara oui
uel temperetur cum gummi arabico et habebitur color purpureum.

207 Ad faciendum licteras aureas. Recipe cristallum et pulueriza
bene sic teneram et distempera cum gummi agmidali, sic facies
cinabrium, de inde fac litera sicut uis et erit alba, de inde
ducas desuper aureum, uel argenteum et retinebit colorem metalli
quem numquam dimittet.

208 Ad colorandum aurum in colore bono. Recipe uitreolum roma-
num et arde in caza ferrea usque humiditas recesserit et
tunc tere, postea recipe duas partes istius uitreoli et partem
unam salis armoniaci et distempera cum aqua clara et istud
pone super prunas in ollo et quando fumat extrahe et dimitte
frigescere si habet lapidem mitas et si non habet extingue
in aqua et sic non bonus est. Una uice fac pluries donec recipiat.

209 Aurum sic ponitur. Pone colla tartarum colorem
et parum aque clare in uno uase sic concha et mundo
et dimitte per tres dies ad umbram et post uel septem
dies ad solem in yeme. In estate uero similiter modo per tres
dies ad solem et plus et minus tantum quod colla putrefiat
uel liquefiat in aqua. Et si aqua nimis siccaret sepe
ponas adhuc parum de aqua putrefacta in aqua accipias
de fragmentis lapidum uel de tegulis et de corpo fortiore rubeo
cocta de minori pondere et cerusa alba uel gisso et
parua quantitate et tere fortiter super unum lapidem por-
firum et distempera cum dicta colla et pone in uno uase et
postea in omni loco ubi uis ponere aurum uel argentum
pone cum pincello primo pollita cum dente et dimitte siccare
postea solummodo illam cartam super qua in uis ponere aurum
super una tabulla de busso, uel de oliuo uel de sorbulo et rade
plane sissa uel cum rasura desuper cum moderatione quo forte

suffla sup tota sussam postea pone soliu sup tota gfectionez
cu glaniculla / postea cu dente canino frema sup tota gfectoez.
Caue aut cu hoc fit ne dens vacilet huc uel illuc. deinde de
eodem dente diligentissime polias. Et nota q qn vis ponere auru
uel argentu debes prius ponere et stabilire / postea colores ita
per omnia sicut scriptu est.

.710. Ad ponendu auru uel argentu i carta. R. pissipolla.
et distempa cu aceto et gumi arabico / et postea distempa cu
aqua calida ad ponendum. C Ad ponendu aureum. R. par
cinabrij et multu de cerusa et simul terre ita q sit collor
minij et pone intus salarmoniaci. C Ad idem. R. par
de minio, et de ocrea, et de bolo tadundem, et paru oleu lini
et simul oia terre. C Ad idem. R. de minio et de ocrea
et de clara oui et pone tercia partem aque cu clara. C Ad
idem solu scribe cu clara oui et valet, uel cu gumi arabico.
C Ad idem i syndone aut cendato. R. fel tauri sicu ad fumu
et distempa cu gumi. C Ad idem i vitreo. R. sal armoniacu
et misse et distempa cu gumi et aqua gumi. C Ad idem
i carta. R. sal armoniacu cu tercia pte suci aley / et distepa
cu gumi arabico. C Ad idem sup lapidem. R. salarmoniacu
litargyriu / et sucu aley an / et distempa cu gumi.

.711. Ad cognoscendu solem .i. aureu / uel luna .i. argetu al
kimie funde cu [illegible] qui est rusu proyce intus de semine
serpentine i puluere. si erit bonu no minuet de eo. si uero
erit alchimia minuetur multu.

.712. Sal armoniacuz et acetu pone i testa oui et si imponat
aureum no apparebit bonu licet bonu sit.

.713. Ad accipiendu colore auri et ad faciendu ipm appare
ramuz. R. tantu ramu quantu est aureu et funde simul et
cu fusuz est. R. sulfure pulverizatu et mitte intus et tatu sufflat
ut videatur i medio istius aureu lucens sic speculuz
i colore rami et semp sic erit. Ad reducendu ipm aurez
i suu colore funde ipm et mitte intus eo fuso aliquatulum

boni et spiritu argenti et reuertetur in suum pristinum colorem.
Nota quod puluis olibani et ossa gallinarum piecta in aureo fuso destruunt aurum.

.714. Ut aurum durum molle fiat et malleabille. Fac illud bullire cum vitreo, et quando cum diu bullierit in testa proiece salteum super ipsum. Ad idem fac bullire sanis et intus pone in f. j. solis, medium denarium eius et sufficit, et stercus humanum siccum

.715. Ad diuidendum aurum ab argento R. sal petree. sic facit f. ix. coperosi f. iii. sulfureis camellati f. j. pulueriza omnia et distilla ex eis aquam et pone lunam solificatam in ea et soluit lunam in aquam et solem in cinere. tunc distilla lunam cum filtro et sol remanebit in fundo et in igne recupera ambo

.716. Aqua separans aurum ab argento. R. allumis rozze lbr. j. saltrey lbr. j. has res distilla per allembicum et distillabitur aqua que erit bona ad predicta faciendum.

.717. Aqua dissoluens aurum malgamatum. R. aquam que fit ex uitriolo romano, salenitrio et cinabrio et pone intus solem malgamatum, postea pone salarmoniacum tantum quantum est medietas auri et dissoluatur. Ad idem succus celidonie soluit folium solis.

.718. Ad faciendum lunam de Ioue. R. lbr. j. de Ioue, mercurij f. j. et purga primus dictum Iouem liquefaciendo ad ignem de inde misce mercurium cum Ioue et postea accipe de succo limonum et extingue predictum Iouem cum mercurio .xv. vicibus in succo predicto, qualibet uice succo renouando et calido uice qualibet super ponendo. hoc facto proiece dictum mercurium Iouem liquefactum in lacte titimale semel, uel pluries si

.719. Ad faciendum lunam alio modo. R. lbr. j. stagni, fuit necesse liquefieri et mitte in olla et funde et fac stare in fornace per diem et noctem uel aliter .s. fundatur per ... et postea proiciat in aquam ubi sit cinis et hoc .iiii. vicibus, quod cum factum fuerit extrahe et mitte in sal alkali uel nitri et in mixtura ferri de quolibet once. j. Iterum funde et proiece in succo porri uel ceparum

et postea funde et proice in fortissimo aceto in quo sit dissolutum
mel et exit luna finissima . . argenti

720 Ad idem. Rx. partem unam mercurii saltiversi de massa
partem .j. hec omnia tere bene mercurius non apparet
postea mitte in ampulla bene argillatam luto et pone subtus
olle et suppone ignem et dimitte donec possis ire per unum
miliare et tunc exit bona luna. —

721 In nomine Altissimi creatoris et sanctissime vir-
ginis Marie eius matris gloriose. Rx. march-
sitam argenteam libr. j. et tere eam subtiliter
et impasta eam cum sale nitro et sapone galico
et sit sicut pasta et repone eam in crosolio
et funde ipsam et cum fusa fuit proice eam in aqua inferius
descriptam et hoc iteretur ter et erit optime separata a pu-
tredine terre. Et aqua vero in qua debet proici sic fit
Rx. calcis vive libr. j. sal gemme ℥ iiij. allumis roce ℥ iiij.
allumis zucarini ℥ iiij. aceti optimi libr. iiij. et sit bene
calidum / solvatur allumina et sales et calx in ipso aceto et
per filtrum distilletur et in eo dicta marchsita fusa proiciatur —
Modus componendi medicinam talis est. Rx. de supradicta
marchsita ita preparata libr. j. et tere eam subtiliter et adde sibi
mercurium sublimatum et salarmoniacum sublimatum an. libr. j.
Et modus preparandi mercurium et salarmoniacum pertinens
huic operi talis est. Rx. mercurium sublimatum quanti vis et
sublima ipsum cum sale com. preparato et erit sicut cristallus. Simili
modo sublima salem armoniacum et erit optima. Et sal quod
debet poni cum predictis sublimationibus sic preparatur. Rx. sal comune
quanti vis et pone in aqua calida ut bene dissolvatur et dicta aqua
distillatam per penam lini vel filtrum ita quod sit clarissima quam congella
in vase vitri vel terreo vitrus vitriato. Supradicta terrentur in
mortario lapideo et bene incorporentur insimul sine aliquo liquore

marchisita

et pone in ampullam vitri et loca eam sub furnello et da sibi
lentum ignem de mane usque ad tertiam vel quousque humi-
ditas sit consumpta. postea vigora ignem gradatim tamdiu
quod salarmoniacum et mercurius ascendat ad collum dicte
ampulle. deinde permitte infrigidari et frange ampullam et
quod est sublimatum cum fecibus suis iterum misce et tere et
sublima. in septima vice remanebit marchesita calci-
nata albi coloris et splendens. deinde accipe eam et serva
in vase mundo vitri et bene clauso. deinde recipe sal alkali libram unam
et tere ipsum et madefac cum modico aceto et fac balotas
ad grossitudinem ovi galline et ad solem siccari permittas. tunc
pone ad quoquendum in scaldatorio vitrianorum vel alia simili
fornace et ibi dimitte donec predicte balote fiant albissime.
tunc extrahentur de fornace et in lapideo mortario terantur.
deinde has pone in aceto calidum ad libitum et in eo solvatur
sal et distilletur per filtrum mundum et distillatum in vase vitri
vel vitreato mittatur congelletur et iterum tere et cum aceto
calido ut supra solve et distilla et congella usque ad septem vices.
postea proba ipsum super laminam et si funditur ad candelam
perfecte laborasti. et si non iterum donec leviter fundatur. tunc
pone super marmorem in loco torrido ad solvendum et cum solutum fuerit cum i-
psa aqua incorpora calcem marchesite et pone in vase ceco super
fimum equinum ad congellandum usque ad 30 dies [illegible] tunc laudabis deum
qui tibi dedit talle secretum. Et quando voles experiri recipe mercurii
[illegible] libre [illegible] et ablue eum cum aceto et sale et cum bene lotum
fuerit exsicca cum panno. postea exprime cum corio. tunc pone
ipsum in crozolio mundo et pone ipsum inter prunas vivas et
quando mercurius incipit fumigare asperge super ipsum de dicta
medicina ʒ j tunc audies magnum rumorem et crepitationem.
tunc suffla leviter donec non crepitet plus. tunc suffla secure
et cooperias crucibulum cum carbonibus et sic permitte per magnum
tempus. postea evacua ipsum ubicumque volueris. Et invenies
quod habebis lunam veram ad omnem examinationem que de minera

terre 7 extraatur. C Ad idem est quedā herba q̄ nascit' i flumi-
nibus et aquis ad modū lilij albi silvestris et h̄t radicē ad modū
gerosolmaria. R̷. eam et extrehac succū de radice et pone sup mer-
curium et fac bullire sup ignem sine coperculo et erit luna
p̄fcā i oibus qr si posueris gutta illius succi i lbr̄ .j. mercurij
i continēti ↄstringetur et fit sollidissimus

722. Nota q̄ qn̄ vis affinare argentū pone i cenerito primis
bene siccato plumbū et mercuriuz an̄ .ʒ. ℞. lune q̄ debet exa-
minari .ʒ. iij. et multū crescet luna i cenerito 7 erit purissīa.

723. Aqua i qua si fundatur luna efficit' coloris solis. R̷.
salnitrij lbr̄ .ij. allumis rozze lbr̄ .j. misce simul et pulue-
riza et p alembicum 7 fac aquā et fiet color solis

724. Ad convertendū lunā leviter i colore solis mitte ipā
i ignez et rubescat et desuppone viridi terra et de terra
rubea .i. bolus armenicus et de flore eris 9 intriol 7 fac qd'
vis q̄ nā erit in colore solis

725. Ad colorandūz opus argenti i colore solis. R̷. fel taurum
et fac bulliri paruz postea pone intus anuluz vel aliud opus
et iterū fac bullire et dimitte i eo donec sit frigidum postea
accipe opus tuū extra 7 laua cū aqua et remanebit color solis

726. Ut grossum argenti videatur de ramo. R̷ sulfure pul
verizatum 7 pone sup sabulare et frica sup grossū 7 videbit' de

727. Ut vasa videantur argentea. R̷. mercurium auricalco
sublimatuz et sal armoniacū et bulias ista i aceto et pos
tea accende bene vasa erea et extingue i ista bullitura et
de hac fiat similis vasis alijs metallis. Et si vis ut videat'
ēē aurea. R̷. oleum semīs lini et unge p̄dicta vasa et
pone ad solem ad siccandum. C Ad idem. R̷. pedem colū
birū et i succo eius dimitte vasa erea p dies .ig. 7 videbit' argētea

728. Ut cuilibet corrigia videatur argentea vel alie res
cuiuscūqz metalli. R̷. terrā figuli et balnea cū saliua et pone
argentuz vivū intus et misce fortiter et dimitte siccari
et postqz desiccatū fuit' frica de illa terra ferrū vel auricalcū et
apparebit

729. AQua corrodens argentu. R. lbr. j. vitrioli romani
sal armoniaci lbr. s. salnitrey f. iiij. cinabrij. f. iij. et oia
predicta pulverizza et pone ad distillandu i alembico. —
730. Ad albificandu argentu et auferendu nigredine. R.
sal coe et tassu et mitte i aqua et argentu nigru mitte
intus et dur fortiter et fac bulir et fiet —
731. Saldatura argenti probata multu currens. R. f. j.
rami et cola bene i uno crucibolo. postea R. f. s. risalgaris
et. 3. j. salnitrey et modicu groppe et pone itus / postea cola
bene et miste bene et proice intus i uno canali ferri post
R. f. j. argenti illius ligue qua volueris laborar et f. j.
dicti rami et isimul simul et sic est copletu opus —
732. Ut litere fiant argentee. R. allumis de pluma
partes duas almizadet pte. j. distempa cu aceto albo —
733. Quum argentu mortificatur si ponat i vase terreo
et bene copratur ponendo secu has res. s. semptinu sepu sal
armoniacum et cs —
734. Ut auricalcu apareat purum auru. R. armoniacum
terre et misse cu sputo et i volue auricalcu et calefac ad igne.
735. Ad temperanduz azaru fac calibem q scindat vitrum
et has hircum et da sibi ad comedenduz de herba p tres
dies et collige eius urina i qua tempa azaru / sive calibe —
736. Ut metalluz campane fiat dulce ad malleuz ca
lefac ipm multociens et extingue ipm i aqua cu et
737. Ad faciendu otone similem solis. R. tucie / j fiet dulce —
eris om / croci / paru salnitrey et iclude i crucibolo et cementa
credo qd debet esse crocum ferri.
738. AQua fortis cuius virtutes sunt efficatissime
R. cinabrij f. iij. salnitrey f. vj. vitrioli ro
mani lbr. j. oia ista simul misce / et i marmore
subtiliter terere / deinde p alembicu distilla.
Extrahantur ex eis tres aque / quaru prima est

bona / secunda est melior. Tertia est optima. Prima est fortis
secunda est fortior. tertia est fortissima. Solvuntur per se
quelibet. prima partim per se valet. nisi ad dealbationem
[illegible] maxima aut cum aliqua aliarum multum valet. pre-
dicte aut aque per se solute in vase vitreo mundissimo [illegible]
quorum virtutes aquarum multe sunt. Et prima est si po-
sueris in ea mercurium solvet eum statim in aquam. et si conge-
laveris ipsum in vase apto habebis ipsum super [illegible]
in colore [illegible]. ¶ Item si posueris in ea aqua lunam
lunam dissolvet ipsam in aquam [illegible] quam si [illegible] super

luna — mercurio coagulabit ipsum in lunam perfectam et si [illegible]
facies alias aquas. ¶ Item si posueris in ea aqua aurum vel
argentum malgamatum cum mercurio solvet in aqua. In qua
aqua si funderis aliquod metallum et [illegible] statim

[illegible] — deaurabitur vel de argentabitur illud quod in aqua fuit dissolutum.
Non cum ista aqua poteris depingere vel scribere super ensis
vel gladium. ¶ Item si posueris cuprum [illegible] ipsum solvet
in aqua quia si posueris super carne humana maculabit
eam statim et non delebitur nisi cum succo acete vel [illegible]
tartari in quo sit dissolutum aliquid salis armoniaci. ¶ [illegible]

ferrum — si posueris in ea aqua ferrum statim corrodet eum. ¶ [illegible]
si posueris in ea aqua plumbum statim [illegible] ipsum in aqua
quia si posueris super frontem equi nigri [illegible]

plumbum — et renascentur pili albi. ¶ Idem facit de pilis [illegible]
[illegible]. ¶ Item si posueris in ea aqua [illegible]
statim convertet ipsum in [illegible] quia si posueris

Jove — super carnem humanam maculabit eam macula [illegible]
[illegible] membrum quod tenuit et faciet [illegible]
[illegible] nec potest liberari [illegible]
succo [illegible] aut radicis. Et si in ea aqua [illegible]
vas [illegible] in ea prius dealbabitur in argentum

Item si posueris una gutta ex ea aqua sup porro / callo porro
verucha / scrofula uel alia carne superflua aufert illa
statim et sedat dolore dentium. Si uero misceris petraz
cassia cu scarida et posueris in ea limatura stagni et
biberis inde capillos efficientur citrini gaurei colouris.
Item si posueris eam sup fistula cechania penetrabit cam fistula
fistule ad profundu et corrodet carne et os malu et fistu
laz i una die carne uero bona no ledet. Idem facit
posita sup cancro antiquo. Item si volueris incidere cancro
cancru uel apostema sine ferro, copias de cera carne
ipsius casulam i cera ad modu tastonis / et postea pone
ibi guttas aque, ossenderetur caro quam restigau factum apostema
i cera postea cura. Item si posueris i ea aliquantu pu
miois sublato solvetur i aqua de qua si ablueris cartam
cecedit omis littere sine lesiones carne ita ut ibi nuquam cons̄ ꝺꝺū ꝺ̄ras
fuissent. Item si solveris i ea mercuriu sublimatu
et dederis alicui statim moritur ut homo uel bestia. Item pestis
si solveris i ea viride es et i ea aqua bulierit calx alba
et stagnum sublatis et albu fiet argentum sic illud de alemania. auro
Item si solveris in ea aliquantulu ferri et i ea aqua po
sueris es ustu efficietur sic cinabrium. Item si posueris zenabriu
i am dicte aque et i on. marchesite aurei bene trite
aliquantulu lote et desiccate marchesita solvit i aquam
rubicundissima i aqua aqua bulienti sup igne si funderis
lunam bona albam uel lamina argenti avinabitur
ut aurum si secundo erit scarlatini si tertio azurini
et si quarto viridis et sic iterado aparebit diversi colores.
Item si posueris prima aquam et ipsa et i ea posueris
tantundem salis armoniaci solvetur i aqua i aqua si
posueris camisiam uel aliud pannu et eam quis postea
statim i duatur i cremabit et no arabitur misticum
balneo aque et ea · cum. Item si posueris de ista aqua

∴ equus īfirmabit ∴ ī aure alicuius equi stati infirmabitur de pedibus posteriorib
nec poterit curari nisi flobotometur de vena testiculorum. ¶ Item
∴ vestes ∴ si posueris de ea sup vestem pforabit eam sicut ignis. ¶ Ite si
posueris in ea aqua aliquantulū seminis Jusquiami stati quiescit
ipm̄ ī aqua de qua si dederis alicui ī cibo vel potu ƒ ȷ dormiet
∴ dormire ∴ statim et clamabit ut fatuus dormiendo et nō cessando erit esse
ī vomitatib et periculis donec excitetur. Excitat aut lotis tpibus
et plantis pedum cū forti aceto. ¶ Ite si ī ea solueris aliquātulū
salis armoniaci et posueris ī ea florenū vel turnesem corrodet
∴ aurū corrodet ∴ vndiq aurum vel argentū sine lesione sculpture lrarū et
postea īuenies id qd̄ corrosū est ī fundo aque ut est arena maris
Et illud idem facit sulfur petit eī fundum si multū steterit
ī ea. ¶ Ite si posueris in ea calcem de scutis testudinis soluet
∴ pondus auri ∴ ī aqua ī qua si bulierit pecunia pdicta reuertetur ad pondus
suū et grauior calx testudinis est q comburatur scuta testu
dinis. ¶ Item si de ea dederis ī potu alicui columbo vel alijs
∴ mors auiū ∴ auibus siue bestijs subito morientur et pēne tote depillabuntur
Et si quis de ea comederit nūq̄ generabit. ¶ Ite si pforabis ar
∴ arbores ∴ borem et de ipa aqua intus posueris nō fructificabit qd̄ idem
faciet argentum viuū solutū positum. ¶ Ite si posueris in
∴ perlas ∴ ea perlas dissoluet eas ī pastam et petit fundum qua pasta
lana cū aqua cōi frigida et tunc ī pasta cū clara oui bene
fracta et distillata p filtrum et formas grossas plas ad libitū cpones
et sicca ad solem ter vel quater cū oleo seminis lini liniēdo et sic
ciando ad solem. ¶ Item si posueris de ea aqua aliquātulū
∴ vini vastatio ∴ ī uegete vna vini vastabit illud. Aptatur aut vinū illud
mittēdo intus vnū manipulū rosmarini. ¶ Ite si mis
cueris pma aquā cū sa et ī ea posueris coralū et fiet duc
∴ coralū ∴ tibile sic pasta buliendo ī ea. Et si de ea vis facere aliqd labo
reriū fac donec sit calidū qr cū erit frigidū fiet durū ut prius.
¶ Ite si dissolueris ī ea aliquantulū arsenici citrini et cū ea ensem
∴ ensis ∴ p transuersum signaueris nō apparebit signū. et si cū ea ense
pcutiat statim frangetur et sic de omni ferro. ¶ Ite si po
sueris in ea vitellum oui cito deuorabit ipm̄ fac postea bulire
∴ ouū ∴ dictam aqua usq ad cōsumptionē eius et vitellū oui inuenies.

i profundo vasis duru qui ut lapis et rubeu que si posueris
i ore tuo et loqueris cu alio erit. ¶ Iste prima aqua restri
git sanguinem de vulneribus et de venis. ¶ Iste si linimeris — sanguis strictio
cu vlt aqua subtile pannos oculoru statim corrodet ipsos etia — ad oclos
si fuerit antique. ¶ Predicte aut aque quando distillacte
fuerit ad hoc ut in sua essentia valeat et perseveret i sua
distillatione retinere eas clause aures ne respiret.

.739. Aqua fortis et mirabilis et acuta cuius virtutes
sunt corrodere oia metala: ut ferru plumbu
argentu aureum et alia oia q intus ponuntur
cito corrodit consumit et transmutat. ¶ Hec — glandule
aqua si ponatur sup glandulaz ea rumpit consumit et curat.
valet etia eo mo scrofulis porris et ceteris apostematibus
qr cito rumpit. Valet etia sassuris et sedulis labiorum
manuuz et pedum. premia si ponatur sup dente ex fri
gida causa cito tollit dolorem. ¶ Et si de ea fregetur dētes — dentes
mirabilit eos dealbatur. Et si de ea ponatur paru in
colirio oculorum removebit signu macula ungulam — oculos
et chatharacterem de ipso oculo. ¶ Secunda si ponatur
i fistulis i duobus diebus eas sterpat. ¶ Idem facit in can — fistule
ceris et herpetibus et alijs multis. ¶ Item facit capillos — canceris
amos i colore auri et alios capilos albos facit glaucos
et nigros facit rubeos qui color nunq tolli pot ablucioe — capilli
aque. ¶ Ite ebur mucterate removet et dealbat.
¶ Item si fuerit equus albus totus et liniant pilli eius i
fronte de ipa aqua facit stella i fronte glanzeam — equus
et eodem modo poteris euz pingere i quacuq pte cor
poris in quo signo volueris. Et idem facis de catulo albo
et de quolibet alio aiali. Et idem facies de ea optima can
tera et ruptoria i qualuq loco pt qz i nervis cordis la
certis et artarijs. Ite si hec aqua misceatur cu aqua
vite cu erut simul mittet flama ignis et alia multa
facit aqua secunda. ¶ Rx. vitrioli romani f. 12.
salnitri f. iiij. allumis rozze f. ij. Cinabrij f. ij. fiat

et pulverizent in alembico de vitro vel de terra vitreato
et quod sit inferius vitreato et cooperatorium vitreatum et illud vas
in quo colletur de petris in colatis et obdacetur postea in olla nova
de terra plena cinere cribrata et olla sit colorata firmiter
et bene murata et fiat ignis fortis firmiter et destillabit
aqua clara in ampula et colligatur aqua in una ampula donec
egrediatur aqua clara et alba. Et postea cum inceperit habere
venire aqua que rubea et vas efficitur que rubeum reserva illa
aqua secundam per se in alia ampula et semper tene stoppato ne
dentes vaporent ampule. Prima aqua valet ad dentes. Et
si emplastretur cum farina seminis lini vel feni greci et
ponatur super apostema frigida statim maturat et rumpit. Se-
cunda est fortissima et habet omnes potestates virtutis et alias maiores
tantas quam non dici.
740. Aqua fortis cavans ferrum et elevans aliorum metalo
purgans putredinem vulnerum et rumpens carnem. Recipe salnitri
vitrioli romani viridium ana libram i. Semis cum istis et pul-
veriza et destilla ad alembicum et tunc pone ubi vis morti-
ficare carnem et levabitur cum parvo dolore. Et super ferrum
scribere poteris cum dicta aqua et litere ibi remanebunt.
741. Pillule mirabiles ad evacuandum fleama per
palatum et sputum. Resolve ceram in mastice
et adde pulverem saxifragie et piretri et fac
pillulas et tene una in ore quam poteris contra.
742. Pillule de alloes et mastices que dant singulis septimanis
ad pondus ʒ ii cum prandium vel post sine reservatione
diete vel sine digestione modificat caput et stomacum
de flegmate que sic componuntur. Recipe alloes epatici ℥ i
mastices ℥ s. rosarum gariofilorum ana ʒ ii croci ʒ ii
confice cum succo absinthii feniculi vel caulium aut cum melle
si vis diu servare.
743. Pillule que purgant caput oculos clarificant aures et
totius corporis paralesim emundat dentes lassos confirmat
strangiuria solvunt. Recipe castorei opii nardi piretri 53

piperis / castorey / piperis albi / epithimi om̄ an̄. Tere a cum
succo blete et in umbra sicca. Talium quoque opus sunt una
vel due naribus imictantur et ore apto humor superflu

744 Pillule que visum clarificant / auditum erubit
corroborant spiritualia confortant / et omnes superflui
tates expellunt / sanitatem custodiunt / corpus huma
num bene regunt / septem vel nove dantur in sero secundo
vel tercio die comeant. Et hiis datis non oportet mutare
dietam. ℞. calami aromatici. cinamomi / cubebe /
nucis moscate macis / spice thimi / epitimi / carpobal
sami / seminis ... / masticis / assari / gariofilate an̄ ʒ. ii.
turbith / coloquintide / an̄ ʒ. iii. agarici sene an̄. ʒ. s.
aloes succotrini vel epatici ad pondus omnium confice cum suco

745 Pillule mirabiles contra grancorne feniculi vel balsamite
capitis et omnium membrorum. ℞. tres vel quatuor corda
ranarum viridium que sunt in orreis vel in pratis vel
in lacus / si primas habere non potest / et semper eas mittere
brancas et pectus / et statim cor eius invenies / et istud corda
pone in mortario melle spumato et firma / et de hiis fac
pillolas ad modum fabe vel ciceris / et coquas eas super
vitrum calidum vel ferru / et cum bene cocte fuerint
da in firmo vii. vel xi. vel xv. ieiuno stomaco ...
recens intret lectum et cooperiat se bene sudabit ... post
modicum tempus a capite usque ad pedes et ille sudor
erit fetidus post quem sudorem infirmus ab ... grancorne
et dolore liberabitur et remanebit levis et ylaris

Lepor ... pulverizatum valet contra morbum caducum morbus caducus
si in hora in qua accidit morbus ponatur sub lingua
eius et palladio quod in tercia vice liberabitur

746 Pillule Regis Rugerii quibus utebatur cotidie papa
Alexander pro omnibus visum clarificat / auditum corro
borant et superflua depellunt / sanitatem custodiunt
vii. vel ix. ... in secundo vel in tercio die comeant

quibus datis nō oportet mutare dietam. ℞. calami aromatici garofilorum añ ʒ. ij. colloquintide ʒ. iij. om̄ mirabolanorum ʒ. ij. agarici / sene / añ ℈. j. aloes epatici ad pondus om̄s cōfice cū succo absintij et fenich et malaga co oleo laurino

.747. Pillole ad mirabiles contra pestem. ℞. mire ʒ. iij. croci ʒ. j. aloes epatici electi uel succotrini ʒ. iij. pulueri zent hec oīa de inde formentur pillole parue cū uino albo ad modum ciceris. Nota q̄ diete pillole ↄseruat hominem a peste. Et postquā passus fuit homo a peste / si sūpserit de eis libe rabit pfecte de illa peste et plus ualent q̄ alia aliqua me dicina que īueniri possit ↄtᵃ aere pestiferam s. ī partibȝ istis Veneciis. Rauene / Sardinea ↄ ī locis paludosis

¶ Modus aūt sumēdi talis est s. possunt sumē an cibū sed melius ī sero qn̄ itur dormitū uel summo mane. Et sumitur de eis tres / et bis ī septimana / aliqn̄ tamen due uel una sm̄ qd̄ faciunt assalare recipiente / et tres pillole nō faciunt assalare nisi bis uel ter / ↄ hoc post diem completam. Et multi etia iuuant si nō faciunt assalare / n̄ oportet qd̄ se custodiat a cibis ppᵗ hoc. Et aliqn̄ sumat post diem assa lationis una dragma triace q̄ multū ualet. ℞ triachā cū uino albo frigido et limphato ī estate / ↄ ī yeme p̄ ↄtrium ꝯ

.748. Unguentū alabastri nardi ptiosi q̄ romani adduxerunt de ierusalm tempore quo dn̄s nr̄ yh̄s xp̄s fuit cru cifixus probatum est pro oībȝ frigoribȝ febrium / ↄ frigoribȝ calculosis lūborum doloribȝ et petram de uesica rūpit / renum dolore aufert / et emigrania amputat et causis matricis optime subuenit. maria et marta sorores lazari hoc unguētum usē fieri oībȝ diebus uite sue. Et longius dixit uidisset hoc unguētū q̄ quidem magr eius iungens di gitum suum cōtractū / cū dicto unguēto sine motu libatus est

¶ ℞. sauine uiridis / ℔. j. gallarum cipssi nūo. 65. rosma rini uiridis / saluie uiridis / emulie / terrance uiridis / m̄ folij / artemisie / herbe benedicte . i. cardi benedicti / feniculi

seminis lini onz octo ʒ. v. hec omnia simul trita in sextariis .xx.
aque mitte et dimitte macerari usque ad tercium diem postea
addatis olei sextarii quinque diligenter sumaque cautella tandiu
quoque usquequo ad olentem perveniatur ut tota aqua expassetur.
Remoto vero ab igne et per saccum colato mundissimum addat
ere bone colofonie / terbentine / galbani / gummi edere picis
navalis rasine olibani / mastici omnium novem ana ʒ. v.
storacis calamitte / cozubri / spicenardi / omnium trium lbr. i. bal
sami ʒ. iiii / que terenda sunt tere / et que liquefacienda
sunt liquefac / et in simul mixtis omnibus cum spatula diu a
gitando misce deinde reconda et usui serva

.749. De ludo anseris in quinino que docuit quidam anglicus
et est ludus ut si unus anser vivus et non depillatus cum prae
cepit comedere unam parasidem pulmenti erit decoctus et
aptus esui in quinino cuius talis est disciplina. figatur baculus
in terra et anser apodietur ei cum cauda et ad utreque alla
ligetur corda una transiens per baculum itaque anser possit
circuire circumcircha. et ponatur contra ea ignis distans
per brachium unum et ponatur scutella plena aque salita
cum anserem / et tunc anser per calore ignis bibet aquam
et faciet ridere astantes et tunc purgabitur per secessum /
postea ibi pone scutellam unam cum vino sallito et iterum
bibet et purgabitur perfecte postea ignis appropinquet
et vigoretur tunc excutiet omnes penas et plumas perfecte
tunc apponatur scutella cum ovis et caseo mixtis et tunc
comedet et replebit / tunc appropinqua igne et vigoretur et tunc moriet.

.750. Asinum contra paraliticos quo uti debent usque ad dies .xx.
vel plus. R. de castoreo satis et optime conteras itaque inde
fiat pulvis / postea R. de triplici porcaless maiori minori
et media de triplici herba arthetica ana .ii. et satis de salvia
et de radice berbene pronie betonice sanie levistici ana .i.
de quolibet et lava et munda bene deinde incide radices
in subtiles lempnas postea R. de ipsa salvia et de ipsis herbis
et radicibus mixtis et pone unum solarium in fundo unius

mensure lignee sive i tacabo vel alio vase deinde sup
aspgas de illo pulvere castoris satis et facias iterando
sic solario octo vel ix. vicibus sup quolibet solario pone
satis de pulvere castoris. deinde R. de optimo vino
albo et ponas illud i illa mensura ita q supnatet unju
salvie et radices q sunt i mensura. et qn vinu fuit
exhaustum pone de alio eque bono vino et bibet paciens
quocumque plus potest —
.751. POmu q solo odore fac dormire R. seme jusqami
cortice mandragore opii tebaici seme cicute semen
sempuivi succu fumiterre hec oia gficiantur simul
cu felle leporis et olo madragore et formetur pomu
et paciens teneat i manu et odoret ipm et statim dormiet
.752. Vinu ad febre quartana. R. radice sambuci
et quoqz i vino albo et da istud vinu bibere pacienti et c.
.753. Vinu ad frangendu lapidem. R. valebit
de radicibus tenerimis sambuci et lava bene et postea
quoquassetur aliquantulum cu baculo deinde tolle vinu
quartinus de vino albo et bulias cu radicibus usqz
ad dimidia ptem et tunc da bibere pacienti i aurora diei
.754. Vinuz ad maculas visus. R. radices herbe
serpentine et terre et i vino albo eas quoqz usqz ad
terciam ptem et diligenter illas colla p panu et de illo
vino abluatur vultus usqz quo erit liberatus
.755. COnfectio mirabilis gtra omez debilitatem stomaci
et bignonez curat et omez eius dolore tollit et valet
contra omez ei mala dispositione. R. coriandri vini
anni ℥ j pulverizentur subtillissie et confitiatur cu succo
rosmarini et zucaro an ℥ i.
.756. AD extrahendu spinas sive sagittas. R. radice
canne et patu calamite pulverizate et paru misce
et pista et cu melle fermenta et galbano et gfice et sc suppone —

757. Ad vomitum R. bacarum lauri, rosmarini ana
℥ j pulverizentur et unge stomacum cum melle calido et sup
aspelge pulverem et cooperias cum lana
758. Quando aliquis per nimium motu dolet cossam bracionis
bulliat in aqua marrubii et ponat sup os et se lavet cossas
cum una aqua calida in loco doloris
759. Ut capilli fiant longi et crispi et formosi R. nervos
plantaginis et sicca ad umbram et pulveriza et cum butiro fac
bulire et si vis ut fiant valde longi pone parum aceti et
760. Ut dentes numquam doleat R. rasura hec unge capilos
cornu cervi et in olla mitti ad terciam cum aqua coquitur et ipsam
aquam in ore tuo tene una iactata alia pone et statim sanabitur
761. Ad dolorem dencium et gingivas inflatas R. mel cum semine
jusquiami in testa ovi coctum et in ore bis vel ter ponat pa
ciens et liberabitur. Item ad idem pista alleum et pone sup pul
sum prope malum in illa parte in qua dolet dens et statim
dolor humiliabitur. Item ad idem bullias pulvere radicis
valeriane cum vino albo et de eo vinum tene in ore tuo et
gargariza pluries et dicunt medici quod de cetero dens non dolet
762. Ad arsuram ignis vel aque R. sapone et distempra cum
aqua et lava locum dolentem et postea cum una petia pon
763. Ad depellendum panna faciei sive maculas sup locum
variolarum R. radice gozoli et fac bullire in aqua usque
ad consumptionem medietatis postea colla et de collatura lava faciem
764. Ad ruborem in faciem faciendam R. lignum et locum
brasili et rade et parum aluminis et in aqua pone et in hac
aqua mitte bombice et expone iterum et unge donec
bombice sit bene colloratus hunc bombice imprimat mulier
765. Sanguis lombrusce desiccatus et in pulverem sup faciem suam
redactus et in aqua assisus omnium facit et ferrum
cum tinctum in dicta aqua facit ipsum cupreum et potes ipsum de
aurare sine argento vivo
766. Ad malum antonii R. consolida minore et itere duos
lapides conquassa et pone sup malum et in 3bus diebus mortificabit

Ad idem. ℞. vitellum ovi / salem / et caliginé et ista simul misce
et pone sup malū et mortificabitur — postea cū assungia
unge locum donec caro q̄ fūa est mortua ellevetur / postea
medica cum rebus ad saldandum —
.767. Ad faciendū mingere lapidem. ℞. sucū herbe q̄ dr̄ p̄so
rate et pone ī ciato ⁊ bibat patiens. Et si nō pot bibere ponat
ī succo aliquātulū vini vel melius bibat —
.768. Ad expellendū lendes de capite. ℞. salvia et terra / et cū oleo
et aceto misce / et unge capillos et stringe capud cū uno panno —
.769. Ad expellendū cimices. ℞. sulfur tritū / et ī pulverem
redactū. postea ℞ aquā et fac bulir ī aliq̄ vase cū dicto
pulvere et postea aspge aquā ī loco ubi st̄ cimices et pone
ī uno loco de dictā aqua et omēs cimices ibūt illuc ⁊ morient̄ —
.770. Ad expellendū cimices. ℞. de felle ovis et misce cū oleo.
et unge loca ubi st̄ / et statim morientur —
.771. Ad interficiendum muscas omēs q̄ vicinātes bobus. ℞. ab
sintium et terra bene postea misce cū lacte vacino / et unge
boves / et musce omēs approximātes bobus ita punctis peribunt —
.772. Contra muscas / suffumiga domū de folijs cucurbitarū
et nō intrabūt ibi musce. Item si aspseris aquā ī qua
cocte fuerit cucurbite pariete vel domum omēs musce q̄ ibi
adheserit morientur statim
.773. Ad muscas fugandas marubiū cū lacte terre ⁊ muscis
appone et quicūq; comederit aut de domo fugient aut morient̄ —
.774. Ad musce nō permaneat ī aliq̄ loco ubi volueris. ℞. her
bam q̄ dr̄ origanum / et pista bn̄ et sucū extrahe et misce bn̄
cū aceto fortissimo / et cū felle porcino / ⁊ misce bn̄ simul / et cū
aspgatorio aspgas locum quē volueris ⁊ musce aut fugient vel
.775. Ad expellendū muscas q̄ nō poterit intrare p hostium moriet̄
nec p fenestras. ℞. herbam hellebori albi et pulveriza et misce
cum calce viva et īpasta simul et pone plus de calcina q̄
de hellebore et depinge ostiū et fenestra cū pincelo et nō poterit
intrare musce / s̄ mortue cadent illico —
.776. Contra zenzallas. ℞. cuminū et masticā ī ore tuo,
postea unge vultum ⁊ manus et nō tanget te et simis.

ut no intrent domum habeas ciminum pistum et distempera cum
vino albo postea cum gramatello proice ad hostium et ad fene
streas domus et in alijs locis unde intrare poterunt et no intrabunt —
.778. Ut mures moriant. R. cucumer silvestre et pista et pon
sup foramine et morient mures q intro sunt —
779 Ut mures fugiat / si ligaveris mures in domo / omnes
mures alie videntes illa ligata fugient et recedent —
780 Ad interficiendum pulices. R. coloquintida uel absinthium
aut folia persicorum uel herba coriandri cocta in aqua et aspersa
p domum uel p cameraz cito morientur —
781 Ut formice no ascendant arbores. R. fel bouinum et ex
eo unge arbores ad pedem et no ascendent arbores. Et ita
fac ubicumqz vadunt etia ad granarium et no ibunt —
782 Ut aues no possint uolare. bladum cum calce et arsenico
coque in aqua et pone avibus da bibere aqua et bladum comede
sic coctum et uolare no poterunt —
783. Recipe oua arundinum qui habent xx. dies et unge ea oleo
oliue et irundines q nascentur ex eis erunt albe sic alij sunt nigri —
784. Ad morsum omnium bestiarum. R. caseum cum origano et fac
emplaustrum et mitte sup morsum et liberabitur —
.785. Ad morsum scorpionis. R. argemonie ℥. ij et ciatum vini
vini potum dabis leso et venenum desinet —
.786. Ad dolore dentium. R. spelta munda / et bulias in aceto / postea
stuffa supius ore apertum qui est ad ignem —
787 Ut possis aues capere manibus / accipe frumentum et fecem
vini et simul macerabis et postea sicca et avibus aspergas et
quacumqz ipsarum auium gustauerit uolare no poterit —
.788. Si uermes arborum olearum dissipauerit aqua frigida in qua
ipi uermes cocti et elixi fuerit et sup aspsa omnes interficit —
789 Ut uua nascatur sine granis. Cum uitis plantatur
tolle medula de vite et loco ipi pone colore quecumqs —
.790. Ad faciendum acetum. R. matere boni aceti et sicca et fac
puluerem et in uino proice / et cito fiet bonum acetum —

791. Ad faciendum bonum acetum ex aqua. Recipe unam somam
aque clare fontis vel putei et pone in ipsa unum panem de farina
ordei et dimitte ipsum in dicta aqua per tres dies postea fac
ipsum panem bulire cum dicta aqua tantum quod medietas dicte
aque consumet postea pone dictam aquam in vas de sebo
clauso et dimitte sic per dies xl et fiet acetum fortissimum
et bonum ad omnia et sanum.

792. Ad faciendum bonum acetum Recipe radices pillete
an. et de granis vinacie omnia simul et fac
pulverem quem pulverem pone in vase vini non pleno
et in paucis diebus fiet optimum acetum et

793. Ad colorandum vinum quere hic supra.

Ad vinum quod incipit fieri acetum pone felice

794. Ad extrahendum aquam de vino spongiam in oleo bar
submersam deinde exprime oleum fortiter et dictam spongiam
pone in vino et totam aquam trahet ad se dicta spongia.

795. Ad expellendum maculas de vino extra manutili
vel tobaleas lava maculas de vines garbis grana
qui servantur in barile vel cum succo aracianorum et postea cum

796. Ad removendum maculas de oleo extra aqua munda
panos et alias etiam maculas cuiuscumque rei sint et
extra vestes cuiuscumque coloris. Recipe os cruris arietis et
combure et fac pulverem subtilissimum et cribra per panum
et pone in pano ubi est macula et extorque cum manu

797. Ad maculas extrahendum Recipe lavias et extrahe
ad maculas delendas sitas et ipsis bene coctis in aqua Recipe ipsam aquam et sta
tuchis coctis lava panum cum dicta aqua munda infra

798. Ad idem scilicet ad maculas Recipe albumen macula
ovorum et misce cum listuvio calido postea lava ubi
est macula. ¶ Ad idem Recipe terram rubeam quantum
fabam et ipsam bene sicca coque in aqua et pone ita molt
super panum ubi est macula et dimitte siccari et postea lava

799 Ad extrahendũ oleũ de panno ℞ oleũ tartari et
pone ubi est aliud oleum et statim extrahe postea laua
bene cũ lissiuio. C Ad idem ℞ albumẽ oui et distẽpa
cũ melle et bñ frica et tunc laua cũ aqua
800 Ut mulier cito concipiet fac puluerem de testiculis
porci uel uerris siluestris uel domestici et da i potu cum
optimo uino et infalanter concipiet
801 Ut mulier nolit aliũ virũ quãte qñ vis ire
ad ipam unge prius lanceã cũ succo ysopi uel cũ siero
802 Ut scriptura nascatur i ossibus Nucleos   inepitelle
persici et planta ipm et dimitte illud quousqz aperiatur
et incipiet germinare postea tolle et extrahe nucleum
et i eo scribe quicquid uolueris de cinabrio vel alio colore
et repone intus i osso et liga fortiter et iterũ planta
et nascetur fructus i quibus erit illa scriptura quã posuisti
803 Sciatur q herba saponaria lauat maculas aqua
calida auferit maculas mixta cũ felle
804 Si vis cõficere pelles agni vel capreti sicca pelles
postea unge cũ assungia uel butiro et trahe seu tira
eas ad unã stirpem ad ferrũ cũ manibus et erũt bone
805 Ad faciendũ literas sup lapidem   firma dic
scribe sup lapidem cũ cera liquefacta et postea pone
lapidem i aceto p noctẽ postea elleua ceram et i
uenies literã firmatã sed nota q lapis debet esse ca
lidus eo q pena aliter scribi non posset
806 Contra uenenũ si unus esset uenenatũ cũ ferro
et haberet uulnus pone i uulnere ficcus siccos cũ
nucibus pistos et muta sepe sic emplaustrum et
habet ad se venenum statim
807 Contra lapidem i vesica da bibere pacienti san-
guinem vulpinũ et sanabitur et si nõ credis pone
unũ lapidem i dicto sanguine p tres dies et frangetur lapis

.808. Contra venenum / qui comedit vel bibit venenum edat ficus siccos in copia et trahet ad se venenum ~
.809. Ad scissureas que nascuntur in manibus ex frigore accipe succum vitice et cum oleo communi misce addito modico salis et unge ~
.810. Ad illos qui mingunt vel orinatur in lecto. Recipe ungulas capre mas et comburere ipas et da adbibendum pulvere in vino ~
901 Ad cognoscendum si aqua est in vino novo vel musto / pone pira cenda in vino si erit aqua in vino pira ibunt ad fundum si non pira stabunt super aqua et natabunt ~
902 Ad faciendum minium. Recipe mercurium sublimatum et parum de pulvere sulfuris et coque in vitreo sive ampula vitri et cum rubeum videris fumum exeunte tolle et invenies minium optimum ~
Modus preparandi cinabrium pro scribendo /. terere ipsum subti
903 lissime super lapide marmoreum / postea adde aliquantulum aque clare et cum ea aqua terere / et sic permitte postea ad solem siccare ipso siccato iterum terere super lapide et dimitte siccari, ipso siccato / ipsum distempa cum aliquantulum clare ovi distillate sive preparate et adhuc siccari permitte. Deinde adhuc distempa cum predicta clara super lapidem secum miscendo aliquantulum de superfluitate auris ad hoc ut eius postule aeree removeatur et inde in cornasello repone et usui serva. Nam color istius cinabrii sic preparati erit pulcer et lucidus. Et si volueris ipsum in estate preparare tereas cum eo aliquantulum urine ut est unius granum lenticule et hoc secum misceas in fine terere texture ipsius cinabrii quia preservat leas et armustis ne eas exsiccent / et cum videris ipsum corrumpi in dicto cornisello sic quod scribi non possit eo quod facit filum et fetet / proice aliquantulum vini in cornicello et concutias aliquantulum et permitte residere et eicias clarum / et hoc facias ter donec clara predicta corrupta fuit extra extracta. Deinde iterum pone modicum de vino in dicto cornisello et dimitte donec volueris uti eo / et tunc eicias vinum et pone claream vel aqua gumata et utere. Et si foret cinabrium fortiter exsiccatum pone super lapidem marmoreum et tereas et prepara sic prius fecisti. Clara autem sic preparatur. Recipe clara ovi

cum modico vitelli / et pone intus de cimis ramorum ficus lac-
tariis minute incisis et aliquantulum in simul cocute cutere
Vel sic R. spongia optime lotam cum lixivia et postea cum aqua — : clarea ovi :
clara / et bene strencata. / et infunde in clarea ovorum capiat
et de inde exprime sepe donec spumam et viscositatem amittet.

.904. Ad faciendum bonum atramentum quod numquam facit muffam
nec vastatur nec congellatur. R. quartam unciam
vitrioli. mediam unciam gummi arabice / Et unciam
unam galle trite / et omnia ista pone in octo unciis optimi
vini albi / et dimitte stare per tres dies aut plus secundum velle
tuum / et omni die .s. sero et mane commisce / postea cum resideat
quod supernatans erit accipe et factum est optimum atramentum. Vel
¶ Vitrioli quarta / media sit uncia gummi
¶ Integra sit galle superadde octo falerni
¶ Ad idem adde vel mitte in fecibus remanentibus de vino et
misce sic supra dictum est per tres dies et habebis bonum atra-
mentum. Et nota quod ita debet fieri quod vinum debet mitti
in una olla et galla cum ipso vino postea debet poni ad
ignem et semper ducendo cum una canna quando erit calidum
debet mitti gumma / et quando erit iuxta bullire debet ellevari
antequam bulliat mittatur vitriolum. Et postquam erunt ita
ordinata ducatur usque dum exierit fumus

.905. Ad faciendum atramentum. R. libras xxiiii. aque
pluvialis vel aque mortue / cum libris iiii. galle fracto
et bulliantur ita quod aqua ad medium remaneat / quo facto
coletur per stamineam postea reponatur ad ignem et
bulliendo mittatur ibi libra .i. gummi pisti / et fumo misso
elevetur ab igne et ibi mittatur libra .i. vitrioli romani
et post hec ressolvatur cum medietate unius ciphi vini
albi postea mittatur ad serenum / et ibi moretur per dies
quatuor et duas noctes. postea coletur. ¶ Ad idem
R. galle ℥ .i. vini albi ℥ .i. chindatur galletum in frustis
et ponatur in vino per dies tres deinde coletur et. R.
gummi arabici ʒ .iii. vitrioli ʒ .ii. et misceantur simul

dicto vino collato et stet per dies tres continue agitando
omni die ter quo facto colletur et usui servetur optimum exit

906. Balsamum bonum sic fit ℞ trebentine libr. ij aloes
succotrini ℥ j carpobalsami xilobalsami ana ℥ ß ʒ 5
gariofilorum ʒ ij primo extrahe aquam per alembicum
distillando. Secundo oleum 3° vero balsamum

907. Balsamus bonus sic fit ℞ succum porrorum et suavi
mente et pone ad solem diebus canicularibus in ampulla
postea pro balsamo datur qualibet

908. Balsamum sic fit ℞ trebentine libr. j aloes epatici
libr. j mirre rubee ℥ 5 hec omnia misce et simul distilla
bis et habebis balsamum valde bonum et valet ad omnia
sic bonus et verus balsamus precipue ad conservationem corporum.
Et si ponas tibi super palmam statim transibit manus ad
alteram partem et fac omnes alias probationes sicut fiunt verus

909. Balsamus ita fit ℞ trementine libr. j balsami
et de succo limoncelorum ℥ ij et sint bene matura et
mitte totum in vino claro et fac igne quod non tangantur
clarus et dimitte tantum fervere quod consumet ℥ j deinde
inde accipe spatulam et eorum et guttam pone in marmo
reo frigido et tam diu facias hoc quousque color inde
exit quasi rubeus deinde ℞ ampullas vitreas et
pone intus sigillando bene ipsas de iride vitree ex eo sit de luto

910. Si vis probare balsamum pone ipsum in aqua clara
et proice cum uno ligno si aqua turbaverit non est bonus
si aqua stabit clara tunc erit bonus et semper vadit in locum ii

911. Ad faciendum azurum ℞ lapidem posuisti cum
lazuli vel maria ultramarina et tere
et terita bene super lapidem de porfirio vel
serpentino cum aqua et quanto subtilius erit
tritus tanto melior erit et dimitte siccare et tere
terra et cribra et in una libra dicti pulveris pone ℥ iiij

terre et ℥ i colophonie et ℥ iii vernicis pulverizate
et ℥ iii masticis et ℥ iii olei communis et ℥ i terebentine
et omnia confringantur et decoquantur simul. tunc tene simile
et cum coctum fuerit tolle ab igne et postea adde simile
et ponas in eam et malaxa cum manibus duobus et repon
postea pastillum pone in alio vase cum aqua calida et misce
cum uno baculo renovando aqua donec aqua simile auro
exeat. Et omnes aquas cola per pannum mundum et dimitte
pausare per duos dies, et fac exire aquam desuper. et postea
pone ... et misce et dimitte in lectrino per diem et
noctem et postea cola et dimitte siccare ad umbram. ¶ Ad
idem. R. ollam novam que numquam fuit in opere et mitte in eam
laminas puri argenti quot vis et sic cooperias eam et
sigilla et mitte ollam ipsam in vindemia et serva bene usque
ad xv dies et aperias ipsam ollam et ipsum florem qui est
in circuitu laminarum excuties et in mundissimo vase repone
¶ Ad idem. R. calcem vivam et acetum misce simul in aliquo
vase et oppilla et pone sub fimo equino per xv dies. et postea
accipias azurium quod inveneris in superficie confectionis et hoc
fac sepius. ¶ Ad idem. R. vas vitreum et in mitte
sulfur vivum bene tritum cum argento vivo. scilicet duo pondera
sulfuris et tria pondera argenti vivi et cooperias cum argilla
id est creta bene commixta cum fimo equino et fac bullire ad
ignem quousque desiccatur et tunc extrahe et erit bonum azurium

912. Ad faciendum azurium finissimum ultramarinum. R. plu
res virgas line purissimi id est argentum. et pone in vase vitreato
et obtura bene et in aceto de quo sit nomine extracta
vini et in una die et in una nocte erit factum et tunc ...

913. Ad faciendum azurium in similitudine illius quod erit consumatum
de lappa de azulli. R. argentum vivum ℥ ii salis ... et
sal armoniaci ana ℥ i. hec simul contere sic donec est
arenatum et in furnum videris exire blavum tunc satis est
et sic frange vas et cum frigidatum fuerit invenies azurium

nobile / q est simile azuro vltramarino / tunc co'terere pul-
uerem sup lapidem sine ominpcione aque. ¶ Ad idem
R. ʒ. ij. rami brusati / et ʒ. j. sulfuris uiui et ʒ. ij. feces
vini et oīa terrantur et i pastentur cu aceto uel vrina
et postea ponat i uase et bulliant et bn misceantur
postea pone i uase et obtura bn os uasis et dimitte stare
p. xx. dies postea aperias. ¶ Ad idem. R. calcis viue
partes. iiij. battiture eris partes. ij. sal armoniaci parte. j.
mitte omia i aceto et fiet azurum. ¶ Ad idem. R. vas
rotundum et lamina subtilia auricalci et foliatu cu allu-
mine rozze tecto et pone i uase / et postea optime copias et
pone sub fimo. xx. diebus postea extrahe et reade / et iterum
fac sicut prius / et habebis bonum azurum ~
·914· Ad contrafaciendu azuru vltramarinu. R. azuru grossu
et lapideum cu bn terere et de bono aceto / et azuro co'trito
line laminas argenti puri et pone. sup vas quercinu in
quo sit vrina / et ponatur i loco calido infundendo semp vrina
Nota q si tu ponis azuru vltramarinu sup ferru) calidum
·915· ardens no comburitur / yspanicu et francicoru sic. Et nota
q frequenter inueniunt lapides parui i aliquo azuro et illa
est terra / intra ipm. Scias q aliquado venditur multu pro
bono azuro / et est terra coloris indici q assimilat azuro de q
·916· Ad dandu colore azuro / brazille rasu cu) caueas tibi
uitreo / et sal armoniaco et clara oui / ß minus de sale qua de
aqua pdicta hec oia simul misce. cu azuro / et postea mitte
siccari et vsui reserua ~
·917· Ad distemperandu azuru vltramarinu. R. azuru q inenit
vltra partes marinas / et terre cu clara oui / uel cu aqua gumi
arabici / et tu tecumine / et si fiat spuma existens i fundo i
cornu / uel i concha proiciatur spuma cu clara sine aqua
gumata / et lauetur bis uel ter cu aqua gumata siue clara.
Et hoc sentito opatur cu aqua albissima gumata gumi
albi / et vltramarinu et tu gutta brazillis et erit pulcrum ~

918. Modus distemperandi azurrum pro scribendo. Terras ipsum ali-
quantulum tamen non multum super lapidem marmoreum. Deinde
pone ipsum in una parasside invetriata vel in uno cato, et in eo
pone aliquantulum aque clare et cum digitto tuo agitta, deinde
residere permittas et aquam in tempore eicias supernatantem, et hoc facias
septies vel plus donec aqua supernatans efficiatur clara. Hoc facto
eiecta extrea aquam quam melius potes, et postea pone super dictum
lapidem et iterum subtilius terre incorporando cum aqua gummi,
deinde repone in cornisolo et residere permittas, et postea eicias dictam
aquam supernatantem. Hoc facto iterum adde de illa aqua gummata etc.
Aqua gummata sic preparatur. R. gummi optimi sciena
919. arabicum alba et lucida. Et pone in una petia panni lini subtilli
et liga intus, postea pone in uno cornnetolo, et imple ipsum usque co-
impletum aqua clara, et ibi dimitte donec fuerit dissolutum gummi
quod solo visu aut tactu poteris scire eo quod invenies ipsum aliqu-
tulum tenax et tunc utere cum chalamo amolato posito in aqua supra.
920. Aqua azurina sic fit. R. acetum vel lissivium, et pone in uno
cirimulo unam fialam aque cum lissivio cum eius liquefit, et melius
imbibitur salarmoniaci f. unum boni et bene triti et sublimati dimitte
ipsum ibi liquefieri a mane usque ad vesperas, postea tolle limaturam sub-
tilem eris puri que fit de caldaris et ablue ea cum multis aquis et pon
in vaso et dimitte sic stare duobus diebus, postea colla et serva
limaturam pro alia vice, in aqua ista pone paulatim colofonie vel
aluminis rocce recentis cere non optime et statim videbis optimum colo-
rem quem serva in ampula bene clausa. Deinde pone de aqua
ista super azurrum malum et confice sepe ad solem et fiet optimum
et nota quod de malo fiet bonum et de bono optimum.
921. Aqua azurina tingens pannos in colore azurino. R. alluminis
rocce f. n. galleti pisti f. s. limature bronzini f. n. aceti
bozolam unam et unam bozolam aque fontis, et bulliantur simul
omnia predicta donec consumantur usque ad medietatem.
922. Si vis habere colorem azurrum ad scribendum. R. flores
bazzoschie et exprimeas succum et imbibe intus petiam lini albam et
sicca ad umbram, et ita fac bis vel ter, et sicca donec ...

bene et cum volueris operari hanc claream om[n]i tempore et imbi
bes suis dictum potionem et postea exprime et sic fac pluries donec
videbis colorem bonum. etiam loco claree om[n]i ℞ aquam gummata.
Similiter poteris facere aquam viridem cum poleto meo in fuco sulu
blaui tempore madij cum fetta lini neta lisiue et amolia[illegible]
923 Ad faciendum minium / ampula vitrea linea exterius deluto
et recipe unum pondus argenti / et duo sulfuris et pone in am
pula ad lentum igne coptum / et quando videris fumum blanum exire
recooperias / et quando exierit iterum recoperias / et quando rubeum tunc tolle
ab igne et habebis optimum vermileum.
.924. Ad faciendum cinabrium ℞ unum vas vitreatum et sulfur
vivum et terreatur bene super lapidem / et ponas argentum
vivum et sulfur pariter in illo vasse / et claudatur os vasis
cum argilla et stercore equi et pone super igne / et facias ignem
clarum donec videbis rubeum / et tunc extrahe et habebis cinabrium
.925. Ad faciendum margaritas duras et pulcras de optimum
corallo et lapide ℞ lapides in capitibus piscium quotquot po
teris habere / et in pulvere redigas subtile cum albumine ovorum cla
rorum massam ex eo fac / et de tali massa forma margaritas
ad libitum / et dum sunt in ipsa teneritate perforca et sic perfora
tas et formatas ad tui libitum mitte in ventre fecemorchi settes
equorum sive porcorum et ita desiccatas in lacte recentis eque
vectas vero infrigidari permitte in loco mundissimo et sine vento
et sine pulvere donec indurescant et tunc habebis gaudium
de tali opere / Eidem poteris facere de corallo et de lapidibus
inventis in litore maris
926 Petree preciose contrafacte sic fiunt ℞ de cristallo
libram i. et subtile terre in mortario et pulverem cribra
postea pone media libra pulveris ossis cervini
combusti usque ad perfectam albedinem si non pot[es] ista
pulverem habere habeas pulverem ossium bovis vel alicuius
animalis utrastratum avicus et. sal alcali libra .S. omnia
terre subtile et pulverizata misce bene postea hunc pulverem

pone [illegible] forte [illegible] exceptum et fac [illegible] quia i fornace
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] quinque uel septem cum suis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postea desuper pone de bono
[illegible] [illegible] [illegible] simul [illegible] color [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quos facis aptari cum
[illegible] [illegible] [illegible]. C Si uis habere smaragdus
pone [illegible] [illegible]. C Si uis habere topacios pone [illegible]
C [illegible] [illegible] pone [illegible]. C [illegible] uis habere [illegible]
[illegible] pone colorem [illegible] uel [illegible] uel [illegible]. C Si
[illegible] pone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
927 Ad faciendum gemmas R. albumina ouorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ita cum
[illegible] [illegible] uel alium colorem [illegible] fortiter cum baculo
[illegible] postea [illegible] cum per filtrum uel cum panno lineo et desuper
[illegible] pone [illegible] bene munda et cum fuerit plena [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] suspende illam uestem ad [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suis [illegible] et custodias illam
[illegible] ne comedat eam. Et si uis facere gemmas transpa-
rentes [illegible] [illegible] uesica plena [illegible] albuminibus [illegible]
[illegible] aque [illegible] [illegible] illud esse [illegible] deinde fac de
eo gemmas [illegible] uolueris
928 Alkali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sal alkali [illegible]
commisce [illegible] competenti [illegible] i fornace [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] deinde [illegible] i forma [illegible]
929 Ad faciendum smaragdum R. aque [illegible] gemma [illegible]
[illegible] [illegible] per filtrum et [illegible] pone [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] pone [illegible]
[illegible] postea [illegible] et erit factus smaragdus. Et sic potest
fieri cum aliis coloribus. C Ad idem pone cristallum i [illegible]
[illegible] postea [illegible] cum [illegible] et fiet. C Ad idem
R. alkali [illegible] [illegible] cristalli [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] simul et est factum
930 Ad faciendum gemma auri [illegible] sal [illegible] R. partem j.
[illegible] auri [illegible] [illegible] partem j. et sic pone i testa terrea

primo ponendo stratum de sale / deinde de auripigmento et sic
alternatim et testam argilla cum luto sapientie claude deinde liquefac
quousque congelatur pone exinde ℥ ii. forte ʒ i. supra ℞ de
ista marchasita et funde super ipsum exiet enim velud aurum
pulcerimum. Sicut quod gemmas et coapta ministerium dei. Et venera
nt michi quidam prudentissimi viri quod vendidit unam ex his
gemmis pro septem byssantiis —
·931· Si vis facere iacinctum pulcerorem qui possit inveniri dis
solve alumine in succo delflem .i. landri et colla eum et postea pone
eum in cocleari addendo ei de sanguine draconis et arsenico
rubeo in quo bulliat lapis .i. cristallus et fiet mirabilis —
·932· Recipe arsenicum rubeum terre bene et subtile sublima in
aludel et coopertorium erit planum sic aphur de vitro et asperge
sal in aludel in fundo et forte igne facies et invenies lapides
quasi rubinos in eo coopertorio et erunt pulcriores —
·933· Rubinus sic fit. ℞ sal alkali ℥ iiii^or. cristalli calcinati
℥ iiii^or. batture ferri ℥ ʒ. funde omnia simul et habebis
rubinum. Et sic de quolibet corpore suo colore potis extrahere.
·934· Saffirum sic fit. ℞ sal alkali ℥ viii. cristalli calcinati ℥ iiii^or.
zaffree ℥ ii. funde omnia simul et habebis saphirum —
Amatista sic fit. ℞ sal alkali ℥ viii. cristalli ℥ iiii
·935· calcinati batture eris ℥ ʒ. funde omnia simul et fiet amatista —
·936· Ad faciendum lapidem ardentem ℞ libram i calamite et frage
cum minutatim postea ℞ picem grecam et sulfur vivum et
calcinam vivam hec omnia ana sint i libram et que res tres sint bene
pulverizate subtiliter postea pone calamitam in crusolo cum dicto
pulvere scilicet primo de uno postea de alio et cooperias et luto
sapientie luta / et hec omnia pone in fornace ubi sunt vitra et
ibi stet per xiiii dies postea extrahe et accipe adhuc de isto
pulvere et fac sicut prius fecisti / et iterum in capite tercium et
decem dierum fac similiter. Et in capite xl dierum extrahe et
habebis lapides ardentes. et quando volueris candela accendere
balnea in aliquo loco lapidem cum sputo vel aqua et approxima
candelam et statim accendetur —

937 Ad faciendu coraliu. R. cornua pecoru alba et radant
bene ita q nulla turpitudis i ea remaneat / postea has raspa
et ualde minutas raddatur et i puluez reducatur postea
fiat lesiuuz de frasino fortissimu et coletur trib; mab; i quo
ponatur dictus puluis / et stet ibi p tres dies. postea terratur ci
nabriuz cu aqua et misceatur cu pulue pdicto / et vide si
ht colore corali et tunc edificas cu manib; sic cera et
forma sic uis quicqd tibi placet / et pmitte sic siccari postea
938. Ambras facere. R. plures claras ouor pullia ad torcu
et pone i una coma et illa coma pone i arcto / et facias
q arctum no intret coma / et eam ita dimitte i arcto p
xv dies / postea accipe extra et pfora paulatim et postea
pone ad umbram et pmitte siccari et erit factu. ¶ Ad
idem. R. albumina ouoru gallinaru / et extrahe semina
gali et pente ea cu uno ligno scisso i quatuor partibus et
spumam proice desup et pone i uno vitriolo et claude bn
cu uno ligno de salice et fac bullire i aqua p tres horas uel
circha et tunc depone ab igne et frange uas vitri et qd intus
est pone ad solem p x. dies / et postea pone i foliis caulluz
uel i aliis foliis et recpone i loco umido / et tunc potes talias
res ad tuuz libituz facere / et qn fecerit facte fac bullire i oleo
linoso et habebis ambras. ¶ Ad idem terre minutissime
cristaluz i puluez ita ut i pano lineo cribetur cu manu.
deinde albume oui accipe sine vitelo remoto inde semie galli
et subtilia sint clara sic fit p cinabrio. postea pone intus croci
cu clara liquefem secundu q uolueris coloratu ambram
hec oia misce diligenter cu fuit icorporata et pone i
uno budello porci uel alterius bestie q sit solidum et nulla
habens i fisuram et liga bn ex omni parte et pone i caccabo
ubi diu coquatur / postea pone ipm sup lapidem politu et
figura qcqd uis. Et sinis facere manubriuz pfora antequ
i durescat et inde pone ad solem ut ibi consolidetur
939. Ambra sic fit. R. rubeuz ouoru sine intella i numero
.29. succi simiterre f. s. terreatur et bulliant simul i
uase vitreo posito i caldario ad mane usq ad tercia / de

inde pone ad solem per xxx. dies et erit facta. ¶ Ad idem. R.
claream oui et eam agitta ita quod tota spuma eiciatur et pone
dictam claream in fialam oppillatam et decoque in caldaria plena
aque usque ad consumptionem medietatis que postea extrae
et inuenies coagellatum et scinde et perfora eas et postea bullias
eas in oleo ce[n]do lini et tunc erit facta.

940. Ad liquidandum ambram ut possis facere de ea sic de cera
R. ceram magis albam quam possis inuenire et pone ipsam
ad ignem ad bulliendum et spuma ipsam bene quando bulit postea
pone intus ambram ad bulliendum aliquantulum cum dicta
cera et cum sic bullierit ellena ab igne et extrahe dictam
ambram de cera ipsa et exterge ipsam bene et inuenies
ambram liquidam ad faciendum de ea quodque uolueris cum manibus
uel per impressionem et sic poteris de ea facere sigillum.

941. Ut omnes gemas scindere possis. hircinum sanguinem
eum est in amore et de cuius urina mitte in sigillato uase
et mitte intus gemas et pone sub fimo equino donec
molliantur postea tolle lac caprinum et mitte intus ge-
mas die uno.

942. Ad molificandum lapides. R. flores silliginis et sangui-
nem mestruum et sanguinem yrci et comiste insimul et ap-
pone puluerem euforbij ℥ .ij. et in hac confectione lapidem
appone et erit ualde molificatus.

943. Ad collorandum lapides ut luceant. R. puluerem de
tripoli et pone in aqua in qua sit soluta alumen rozze
et postea cum illo puluere et aqua freiga bene lapides.

944. Ad cognoscendum lapides naturales a uitreis. duc
lapidem super lamina plumbi si fuerit uitreus lapis
amittet colorem. ¶ Item inde si habet vesica quia uitreus
est. ¶ Item duc super solata subtillarus cum puluere lapidis
saraceni quia si uitreus est accipiet colorem. ¶ Item si
uis cognoscere smaragdum respice si nigredo est in superficie quia si
est uitreus est.

945 Ad faciendū perlas artificiales. Collige oculos
piscium vel testatū conchilium qn cocti sunt ad q̃
ntitate sic uis et desicca munde ad solem et ap
pone tertia ptem sui dragonti aut masticis et tude
subtilissime in mortario mūdo et cribra p pannū strictū
postea misce cū lacte caprino et fiat sic pasta fortis et si
uis apponere parū de farina simul / et fac īde plas ma
gnas aut paruas et pfora eas cū setta porci / et ad sollē sic
care pmitte fient enī valde albe et dure et si nō sūt satis
albe iterū pone ī lacte 9 iterū sicca
946 Perlas hoc mō ɔficias. R̷ . lapides albos flumis aut
conchas marinas / vel si volueris veras plas quas terre
subtilissime ī lapide marmoreo distempato cū suco limo
nū aut albumine ouorū / et ī forma formulas ad libitū
tuū / siue uis paruas aut magnas / quas ī setta equino
ponendo eas dequoqȝ ī furno panis īclusas ī pane ordea
ceo aquo postmodū extractas / postea dequoqȝ ī ventri
culo columbarū p vnā orām
947 Ad faciendū de multis plis vnā grossam : R̷ . radices
ciclaminis et fac de eis succū et / et pone ī uase uitreo et
cū eo suco pone plas quot uis / et dimitte p duos dies aut
tres / et sepe muta sucum / et qn erūt tenere accipe eas
de suco / et fac plas ad tuū velle / et tūc cū setta porci fora
eas / postea has pone ī pane fermītatū de ordeo et pone ints
plas / et postea pone ī furno et fient dure sic alie ple /
postea da eas comedere uni columbo 9 purificabē vel pone
948 Ad faciendū cristallū . R̷ . de codolis albis) eas ī limone
et pone ī igne et dū fuerit ruber bn̄ tūc pone eos ī aqua
frigida 9 uenīet disfacti postea accipe et puluerīza bn̄ / de
īde accipe una ptem de ista pulue / et ptes duas de tasso pul
uerizato et misse simul et mitte ad fornace vitreorū
et postea ī uase ubi est pone de sale Sabe
949 Ad faciedū de multis cristalis vnū cristalū . R̷ . plūbi
usti vnā pte et cristalū duas partes / terre sup porfiretum

et i colla i ceropolio et funde sic uis. ¶ Simile potes facere de melle calido. ¶ Simile de omnibus lapidibus preter calcem.
¶ Item sanguis yrci et anseris et amurcha olei et aceti in uase
ereo equaliter lento igne compta vitru et gemas mollificat
eis impositas ita ut ferro scindi possunt

950. Ad faciendum cristallum ut lucerna ardente. R. duos cristallos
semirotundos ut media nux et sint cocham et pone intus .x. uel
plures vermiculos lucentes i sero tempore estiuo et ligno salicis pu-
tresto quod lucet i sero seu i obscuro / postea pone intus de felle canis
postea pone circumcirca rotunditatem cristallorum aliquantulum de
puluere mastici ut claudantur cristalli et pone unum super aliud / sed
unus sit aliquantulum calidius ut melius puluis claudatur

951. Arbusculus ad ignem. R. de predictis uermibus et contere
et subfimo calido i ampulla per dies .xx. dimitte postea dis-
tilla per allembicum et quod in uase uitreo positum i obscuro dat
tantum de lumine quod homo absque ullo lumine legere posset. (:: lume sine candela ::)
etiam si uis potes poni i animali sit contricto et additur quod
ponas tantum de argento uiuo quantum erit liquor vermium et
pone totum in ampula uitrea simul

952. Pro effusione cristalli et mollificatione. R. sanguis humani
anseris. hyrci ana / saponis molis quantum omnia alia et pone i ceropolio
ad ignem et fundatur. ¶ Eodem modo mollificat uitrum. (:: mollificatio uitri ::)
¶ Ad indurandum stet i oleo tartari per aliquot dies
Ad fundendum cristallum. R. salnitrum cum calce et cum ea fundit.

953. ¶ Ad idem ignias cristallum et extingue sepies i oleo crepi. postea
funde ipsum quod de facili funditur. Si ante i ceraueris ipsum cum
oleo corecto donec curerat super lamina liquificabit et se piciat

954. Ad soluendum cristallum. R. oleum tartarinum in super ipsum
calcinatum et guttando pice super ipsum ad ignem et i capiet fundi
quo fusso et pulverizato super marmore / adde sal armoniacum
et pone sub fimo i uase uitreo ad dissoluendum

955. Ut cristallus dissoluat i aqua. R. arsenicum quod est de genere
sulfuris et facias ex eo ignem / et combure cristallum et de illo igne
per tempus magnum et soluetur

956. Ad dulcorandum vitrum. R. ungulam cavallinam recentem
cum omnibus interioribus usque ad pastorale et pista eam
minute cum cultello / postea pone ipsum in urinali vitro / et
distilla per allembicum sine aliqua alia admixtione cum igne
suavi et quod distillabitur serva in vase vitri bene clauso / Et quando
volueris vitrum mollificare pone ipsum in igne et fac ipsum bene ru-
beum / et ipsum extingue in aqua predicta et hoc fac quater et deveniet
957. Ad mollificandum vitrum vel gemmas fac ut molle
supradictum est. Et ad faciendum vitrum durum ad modum
ferri et ut non rumpatur. R. ungulam equi cum interioribus et in
omnibus suis humiditatibus / et incide minute postea distilla per alem-
bicum / et in illa tali aqua extingue vitrum bene fervens sicut
extrahitur de fornace duabus vel tribus vicibus et ad quantitatem
fiat durum sicut ferrum / et potes de illo vitro vasa
facere prout placebit / et non rumpebit
958. De auratione vitriorum in thalamo / vel in ede. Jacinetum colo-
rem quo utuntur pictores in sale mitte et commove donec
solvatur deinde unge vitrum et insiccare usque quater
959. Calcinatio vitri / terre vitrum cum aceto acerrimo .30. vicibus
una die et postea sicca ad solem / ~~et postea sicca~~ / et ablue quia
per acuitatem aceti subtiliantur partes et depurantur deinde funde
.30. vicibus in caza ferrea et extingue in aqua salis com. et alkali
Juravit per deum quod .30. vicibus extrahitur et erit calcinatum
in calce tunc cum non preest parum beneficio salis com. et aceti sal
960. Extingue vitrum multotiens in succo armoniaci / et alkali et
lomie / et erit malleabille. Item pulveriza vitrum / et imbibe
multotiens cum succo sorbarum acerbarum et distillato per filtrum
et poteris illud extendere ut corrigiam
961. Ad incidendum vitrum. R. unum ciatum vacuum. postea R.
unum ferrum factum ad modum ferri cum quo cavantur gambe
cavalli / et facias bene calefacere / postea balnea summitatem ciati
cum sputo / et ponas ferrum ubi balneatus est ciatus / postea
vadas volvendo ferrum super ciatum usque ad fundum
962. Tinctura optima. R. sulfuris salis rasure cornu
bovum et combusti urine hominis omnia fac omnia bullire in vase ereo
et erit bonum

.963. AQua tingens i quolibz colore. R. sal armoniacis ℥ x.
salnitrej ℥ j. pulueriza hec duo p se postea misce simul
et distilla p alembicuz. Et huius aque recipias ℥ j. et in
ipa ponas pensu duoru floncroruz auri calcinatoruz
efficietur aqua glauca. Et si in i ipa posueris argentu uiuu
calcinatuz eueniet aqua nigra. Et si cupruz i ea posueris
.i. ramuz calcinatu rubea i surget. Et si plumbuz calci
natuz aqua resultat alba. Et si ferru calcinatu terasibit i
.964. AQua tingens oia q i ea posueris colore croceum
in colore uiridi et semp duret color tam i ligno ossibus
qz penis pomis lineis 7 pissidibus. R. de aceto rubeo fort
quantu uis et colla i uase uitri uel uitreiato et i ipo aceto
pone multu de limatura eris hec oia stent i simul p aliqt
tps prius data sibi bullicione et efficietur optima tinctura
uiridis coloris. Ita si i pdicta tintura ponatur aliquot de
supradictis 7 bulliantur fiat optu coloris intus et extra
.965. AQua tingens equos et canes i color uiridi et est dura
bilis color. R. coparosi lbz ij. et pulueriza et subtiliter
cribra et p alembicu distilla prima aqua extras seru
dem sua i ampula bn clausa 7 cu illa potis etia scribe
.966. AQua seu tinctura uiridis ad scribendu extrahe aqua
de gallis et terre cu ea flore eris p una hora et tercio desup
aliquantulu aceti de bono uino et impasta cu ea et sicha
et iteru terre et distempa cu aqua gallaru et dimitte sic
p una hora deinde adde de gumo arabico i aqua distillata
.967. AQua uiridis seu tinctura optima q sufficit et terre
R. de aceto forti 7 albo qz uis et i eo pone uiride es et
succu rutte et paru allumis rozze aut puluere gumi
arabici causa melius tenendi et efficietur aqua magne
uiriditatis i qua poteris tingere pomu pillos manubria et
potest etia cartam scribere uel depingere
.968 AD faciendu uiride pulcerrimuz ad scribedu uel ad quadz
uolucres faciendu. R. mel et tartaruz ita q acetu sit tertia

pars et pone i vase stagneo et dimitte sic diebus xv.
et plus et quanto plus stabit tanto efficietur melior

.969. Ad faciendum colore(m) vermeilium. R(ecipe) de storamo et mi
nuatur i(n) ade et fac bulire i(n) lisivio multu(m). postea ut idem
est proice viridi mixto cu(m) aceto et postea balnea intus
¶ Ad idem. R(ecipe) de brazilli et teita et minuatur i(n)de et bulias
i(n) aqua usq(ue) ad co(n)sumatione(m) quarte p(ar)tis. ¶ Ad idem calefac
aquam et pone intus allumine zucarinu vel de roza et mitte
intus setta aut fillum p(er) una(m) nocte(m) vel diem postea extrae
vel exprime postea has brazille callidum sup(er)idem et pone
i(n) tantino et pone setam vel fillu(m) intus et tinge et nota
q(uod) recte debet poni parum i(n) galla

.970. Aqua viridis p(er) tinctura pannoru(m) sic fit. R(ecipe) vitrioli
romani ℥ j. et quanta allumins roze et unu(m) bocale aque
fontis et pone i(n) una ongastaria et dimitte pausare

.971. Aqua violacea pro tingendo drapos. R(ecipe) cinere cerri
ferri rinzmeti et media uncia allumins rozze vermeciatu
unu(m) et aceti ciatu(m) unu(m) et bulliat ad co(n)sumatio(n)e(m) medietatis

.972. Aqua rubea ad tingendu(m) pannos. R(ecipe) brazillis ℥ m.
allumins roze quartu(m) unu(m). lexiviy bozola una aq(ue) fontis
bozolla una et fac bullire donec co(n)sumetur tercia p(ar)s

.973. Aqua rubea. R(ecipe) cinere de cerro lib(ram) j. litargiriy rubei
℥ j. bullias i(n) sex mediis aque et si vis scire q(uando) e(st) bona
R(ecipe) capillos blondos vel luna(m) albam et pone intus et si evenit
rubei aqua bona est. ¶ Rozza bullita cu(m) aqua facit colo
rem rubeum et sethis albis

.974. Ad faciendu(m) colore(m) blavum. R(ecipe) endici lib(ram) j. mellis
cendi totidem et una(m) nuce(m) gumi arabici totu(m) et media(m) nuce(m).
et pone i(n) aqua et p(er)mitte bulire donec co(n)sumet(ur) tercia pars

.975. Ad faciendu(m) colore(m) blanchetum. R(ecipe) endici lib(ram) j. allu
minis roze lib(ram) m. mellis cendi ℥ j. et bulliantur i(n) lisivio
forti facto de cinere quercus us(que) ad consumatione(m) tercie p(ar)tis
et si i(n) isto colore ponis pannu(m) citrinu(m) fiet viride et si

ponis pannu rubeum fit sanguineus. et si ponis albu fit bla
976 Ad faciendu colorem rameinu. R. saponis) uetum
teneri lib. j. viridis eris ℥. j. bullientur i simul usqz ad con
sumptionem tercie ptis / et quelibet res alba cu isto colore fiet
.977. Ad contrafaciendu guadum. R. de spicas) colous ramei
ebullorum cu sit mature et exprime et colla et sine fermtari
p dies iiij. uel v. postea habes florem guadi et miste simul
et tera sup lapidem cu aliquibus guttis aceti et exica sup
ignem in aliquo uase vitreato et ex inde fac bollos. ¶ Cor
ro medianus cu ss pmi fiat colorem glaucum
.978. Ad faciendu colorem grane ad pingendu scribendu
et pannos tingendum. R. brasillis subtile creberati ℥. iij.
aceti fortissimi lib. iiij. et pone brasille i aceto p vna noc
verzi tem postea adde aque lib. vj. et bulliant ad tertia ptez
postea addat allumis rozze bn trite et creberate lib. j.
et collectur et reseruetur.. ¶ Ad idem. R. vini albi
lib. iiij. allumis roze ℥. iij. allumis zucarini ℥. ij. bra
sillis ℥. iij. ponantur brasille i dicto uino primo p
duos dies postea ponatur ad ignem et cu bullire cepit
ponatur pulius allumis paulatine et semp mistendo cu
baculo et sit ignis clarus / et cu cepit bullire deponatur
ab igne et postea coletur / et i ampula mitetur et os obturet
.979. Ad faciendu Endicum de bagade optm. R. de guado
qui est in ballis quo vtuntur tinctores et pone ipm i vno
vase terreo uel ligneo ad solem / et pone sup ipo omni die
de bona vrina usqz quo est bn distemperatur et fac ipm stare
ad solem qn est maior estas tocius anni vsqz dum guadu
est bn marcidum et qd faciat vermes grossos et q sit bn
fetidum postea colla ipm et exprime quatu potes / et sic
in quantitate multa pone ipm i vno sacco ad colladu
et illa collatura subtillem que descendit ab illo saco pone
i vno vase parvo basso siue de clime de ligno ad desecandu
sicut sunt plome / et qn est siccata frange ipm et extrahe
ipas plomas et illud est optm Endicum

.980. Color endici ita fit. R. baccas ebuli maturas et tra-
has exinde succum et exprimendo et terrendo et pone ad so-
lem et sicca et postea fac trociscos sive pastillos cum aceto et vino
.981. Ad faciendum nigram tincturam pone settam et serva
vel fillum in galla per noctem et extrahe et exprime et sicca
ipsam. ¶ Ad idem. R. acetum. et limatura ferri, et tin-
tura calciolatorum parum et parum olei et parum vitrioli et si
vis parum de terra francisca .s. de agrimonia et dimitte bu-
lire, et pone illam settam croceam ad bulliendum donec videbitur
bene nigra postea extrahe et lava bene cum aqua clara
.982. Aqua nigra cum qua potest depingi quod tibi placet. R.
limatura ferri ℥ .ij. gallarum pisti ℥ .j. aceti bozolas .ij.
et bulliant usque ad consumationem medietatis
.983. Aqua mirabilis omnia denigrans taliter quod expelli non
potest nisi cum aqua sequenti. R. salnitri. vitrioli romani / de aquis
ana lb .i. ℥ . limature aeris ℥ .iij. pone omnia ista in terra
et sub fimo, et ibi dimitte ad minus per .x. dies deinde hoc
totum ad distillandum in allembico, et fac in primis lentum ignem
et in medio augmenta et in fine fortius et tunc egredietur aqua
omnia denigrans et serva in ampulla vitrea et utere quando opus
.984. Aqua contraria huic fortis aque. R. olei erit
tartari et distilla per allembicum, et quod egredietur subtiliter
collige et serva in ampulla vitrea et utere quando opus erit
.985. Aqua alia tingens carnem hominis in nigrum. R. vitrioli
romani, salnitri, salarmoniaci fuliginis de ferrorio vel
de labete hoc est tincturam exteriorem et distilla omnia insimul
et faciant inde aqua. Et cum tinget ista aqua carnem hominis
efficietur nigra nec recedet illa nigredo alia ratione vel
causa nisi per contraria aqua hic sequente. Sic potest fieri in capillis
.986. Aqua depellens tincturam supradictam. R. vitriolum ro-
manum et illud facias distillari, et ex aqua que distillabit ablu-
as ubi est tinctum predicta aqua et statim recedet illa tinctura
.987. Aqua que distillat alba et clara, et cum tangit carnem

i momento denigratur . R. vitrioli romani . galle cū an
lbr. s. pulverizetur quolibet de per se et i simul misceantur
et p allembicu distillentur recipiendo secunda aqua q p aq
988 AQua denigrans . R. cineres ceri / et de illo fac ms ualt
issimum forte lbr. ij. et intus ponas litargirum pulverizatu
et intus pone et fac bullire usq ad consumptione medietatis
aque et tunc colla ipam et serua q ad panos et capillos
.989. AQua mollificans omnia metalla . R. limature sa
turni et . oz. salarmoniaci, f. iiij. aceti fortissimi f. j. et . s.
hec omnia pone i stalle vitri bn obturata et pone sub fimo
.xv. dies / et tunc invenies aqua admodum lactis . In illa qua
extingues q metalla vis et erunt dulcia sic saturnus si pluries i ca
.990. Ad faciendu crosollos pro aurifices optimos . i. cepisteris
qui durabunt pro xl fusiones . R. ficus siccas et decoque
i aqua optime . postea pista eas i mortario et fortiter eoes
extrahe p pannu et misce cu decoctione earum . postea
accipe de terra optima et eam sicca et pulveriza lbr. j.
carbonis tritti subtile . f. iiij. que omnia i corpora cum
predicta decoctione et ad igne desicca / et itera opus ter
i habendo et siccando postea cu eis fac crosollos et cu
mitte siccare et fac coqui sic olle decoquuntur . ¶ Nota
q caps lapidum qui uocantur uitream ad vitreandu vitreos
.991. Terra ad faciendu crusolos . R. de albissima
fundeglones terram / et fuligine furni et terre et misce i
simul . postea duc cu aqua donec sit dura
HErba que vocatur scabrosa ht talles virtutes
.992. q distillata ad solem uel ad fornace et de dicta aqua
semel i mense quis potaverit cum pleno bigignono vinus ciati
sic homine vivere oltra modum / et no pmittit nasci
i corpore homis aliqua nascentia nec aliquod malum
¶ Ipa etia potata purgat vitia que i hys versibus cotinetur . s.
¶ Urbanus p se nescit precium scabrose
¶ Cita purgat pectus qd premit egra senectus

Frangit aposteniata mira virtute probata
Omnis potatur excretus euacuetur
Emplastrum fractus antracem necat in tribus horis
993. Contra maculam oculorum. Accipe buffonem et suspende eum per
pedes et dimitte sic suspensum donec moriatur / quo mortuo scinde
eum per medium et extrahe epar et desicca ad solem uel ad ventum
et puluerisa eum / et de illo puluere pone in oculo quia desiccat et des-
truit maculam et antiquam. Ad idem Optimum. Rx. calce
uiuam puluerizata et extingue cum succo radicis celidonie. postea
permitte siccari / demum pone de alio succo predicto sup predictam calcem
desiccatam et dimitte sic stare per diem et noctem postea deguste siccatum
i. deguttam et desicca alterum et contere / et subtile cribra et
modicum sup maculam mitte quia sine dolore maculam extirpat.
994. Medicamine ex punctura salli. Rx. centauree minoris / li-
targirij aurei / cerusse salnitrii / antimonij / sarcacolle / spice /
galle albe asse / dragaganti / gummi arabici / olibani / eris usti
ana ℥ ii. terrantur simul et bene cribrentur / et conficiantur
cum melle dispumato / et ponatur sup felum caulis / et oculis
clausis superponatur et extrahet.
995. Contra dissinteriam. Rx. unum pomum granatum et pista
totum cum cortice et admisceatur cum aqua rosea / et dimittatur
per noctem et mane colletur et detur ipsum pacienti.
996. Puluis solutionis qui mouet sine molestia. Rx. diapendio
℥ ii. turbith ʒ ii. electuarij de succo rosarum lassatiui ʒ iii.
ʒʒ ʒ i. seminis amom ʒ s. misceantur omnia simul cum uino
calido mouet enim circha sex sellas.
997. Puluis solutiuus tenens hominem solutum. et enim bonus
pro nobilibus et delicatis et ponitur in taberiis. Rx. cinamomi
ʒ s. macis croci ana ʒ i. zinziberis ad pondus omnium tantum al-
bissimi ad pondus omnium predictorum fiat puluis dosis ʒ i.
cum brodio distemperato in prandio uel in cena et mirabiliter confor-
998. Ad educendum feces. Rx. elleborum nigrum [illegible] tartarum
cum aloes et piperibus et cum [illegible] et omnia ista terras et pone

i cossa apte interiori / et egerit qn volet sicut esset medicina
lassativa / Et cumque ponas abluas locum et radde cu cultello ~
C Ontra dissinteria. ℞. ut sup. ·i· adh · 995 ·
·1000· A Ortissimu eppopillativuz epatis et splenis. ℞. limatura ferri
lbr. ii. aceti boni / et stent i illo aceto limature p quinque et septe
dies ad plus et postea bulliant ita q deveniat ad lbr. i. et mi
sceatur cu ea mastixe et aliquantuluz mellis ~
·1001· A t quis no ebrietur. ℞. portulace. betonice / et fac si
care ad umbram et fac bullire de utraque et da bibere ʒ. ii.
i mane et ieiuno stomaco / uel sumat bucella panis loti i deca aqua ·
·1002· R adix consolide maioris iter duos lateres trita contractam
diuturno ampiltro frangit i una die
·1003· A d restringendu fluxu sanguinis. ℞. succi urtice i ma
gna quantitate et infunde tortas de panno et pone sup tipora
et sup fronte et restriget sanguis · hoc magnu secretum est
·1004· A d educendu fetuz mortuuz. ℞. mentha athamasia absintiz
tuz et piperu / et tere as oia ista et i potu da. C Ite terratur
satturegia et sup ventre ligetur · extrahet fetu si sit vivus
aut mortuus. C Ite ita fac berbena potata ~
·1005· C Ontra dolore matris post partu dissolvatur . ʒ. ii.
galbani in ʒ. iii. vini albi et de hoc vino bibat ʒ. v. C Ite
broduz de agmidolis amaris bibitum cu aliquo brodio e utilis ~
·1006· A d dolorem matricis / vinu odoriferu decoctionis artemi
sie et salvie maxime confert ~
·1007· A d puncturaz neruoruz cu aliquo accidenti de spassimo
℞. trebentine ʒ. v. salis communis triti. ʒ. ii. olei comunis
ʒ. i. misceantur et detur bucella panna ~
·1008· P illole ad fetorem oris. ℞. gariofilorum galange an ʒ. v
musci camphore an gr. viii. piretri. ʒ. i. aloe. ʒ. iii. sinapis
ʒ. i. fiant pillulle cu vino ~
·1009· U ngetum ad scissuram labiorum. ℞. cereuse galle an. ʒ. iii
amili dragati an. ʒ. v. terantur cu adipe galline ~
·1010· R uptoriuz cu quo curatur crepati. ℞. arsenici sublimati

mercurij sublimati an̄ ℥ .j. terant' oīa et sublimat' et
resoluatur ī forti aqua et cū resoluti fuīt ad igne colētur et
ī fermētur ruptoria magna et parua sic uis cū aq̄ giumi 7
.1011. Contra dolorem lateris et ylorū. ℞. mustū et fiat) abite
bullire et espumare. ℞. sasifragie / eufragie centumerne
pforate an̄ ʒ .j. caperi ℥ .iiij. fac bullire cū pdictis donec
remaneat pars quarta 9 recondē ī olleo 7 ūtē ipō cū op' fuīt.
.1012. Ad combustione ignis. ℞. radice ulmi / secūdū uoluntatem
que coquatur cū vino usqz ad spissitudine vini / de quo uino
ponatur sup locum 9bustum / et solidabit ī breui nec remanebit
cicatrix. Ad idem. ℞. cere albe olei rosati an̄ ℥ .iiij. li
quefiat cera ī oleo / et refrigescat usqz ad tepiditatē et ī cor
porentur cū eis duo albumīa ouorū et uitere. Aliqui addūt
rasuram medullē tuisinz cāubiz —
.1013. Ungētū de euforbio conferens uulneribꝫ neruorum
et musculorū. ℞. euforbij ℥ .j. glutinis ℥ .iiij. cere ℥ .ij. olei
℥ .s. et fiat unguentum —
.1014. Ad resoluendū timore circha oculū. ℞. florū camamille
mellis loti / rosarū an̄ ʒ .j. mittat' ī saculo et ferueat ī aq̄
et calli dum' ponat' sup oculuz et remoueat' sepe —
.1015 Emplastrū ad uirga / ad maturadū et resoluendū. ℞.
maluarum florū camomille / mellis loti an̄ ʒ .j. semīs
lini ℥ .j. coquat' oīa ī aqua et misceant' cū butiro cū
oleo rosato / et oleo camomille nouo an̄. quātū suffiat et.
fiat emplastrum et sup ponatur.
.1016. Emplastrū ad concussione capitis siue uulnera. ℞.
terbentine ℥ .ij. salis ℥ .ij. mellis ℥ .iiij. cimini puluerizati
℥ .iiij. misceantur oīa simul 7 fiat emplastrū 9 supponat' —
ad ignem 7 ponatur sup concussione q' cito resoluitur —
.1017. Puluis desiccans 7 cicatrizans ad uirgam. ℞. litargirij
cucurbite combuste cineti combusti an̄. ʒ .iij. ʒ. misce
ant' oīa et fiat puluis et apponatur —
.1018. Ad fetorem anhelitus. Cū uadit dormitū acetū forte
sorbeat / et ī mane quando surgit —

.1019. Ad liberandū tineam. ℞. celodonie. ℥ iiij. lardi boni ℥ iiij. cicborij albi ℥ j. et ʒ ij. dissolvatur lardū ad ignē et misceantur oīa et fient ī vnguento —

.1021. Ut vngule cadant et alie restaurentur. ℞. sepi arietis colophonie aā ʒ j. miste simul et suppone —

.1022. Si vmbilicus 7 sistic crepitur. Rasura uel albume cū melle coquatur 9 cū folijs edere sup vmbilicū colocatur —

.1023. Emplastru ad illos quib; vmbilicū crisit. ℞. cere butiri sulfureis viui picis aā ʒ. iij 9fice et sup vmbilicu pone —

.1024. Cortices malorū granatorū decoquat ī vino et detur bibere illi cui vrina nō pot retinere — postea comburatur cortices et de pulvere detur ad bibendū ei —

.1025. Ad morbum ppuri ablias ipm cū succo oliuelle q est quedam herba que stant p sepes q est fca sic oliue 7 sepe

.1026 Contra timorem oium membrorū. ℞. ablue tibi absinthij. ℥. j. et fac decoqui ī aqua salsa postea lava membrū cū ista aqua 9emplaustru desup illud absintiu —

.1027 Contra tineam. ℞. fuliginis camini sup ignē 7 patelle cpterius aā ℥. j. et. ʒ. masticis furfuris pinis albe et nigre ercere ānā ℥. ʒ. 9 corticis castonear qntu de omib; alijs fiat pulvis subtilis 9 icorporetur cū oleo olivar et —

.1028. Ad dolore mamillarū. ponatur mel longar cāpi ī sartagine et cū tepidum fuit extende sup stupa 7 postea sup asp̄ge pulviz camini 7 pūctiue et dolori mamille pone —

.1029. Expimentū ad illos qui egere nō possunt. Sumatur violarum radices 7 optime ablinatur 9 pistet 9 succus extrahatur cū modica aqua fiat eum stati egere —

.1030. Extingui argentu vivum cū sputo homis ieiuni vel cū succo portulace et cū eo vngatur cingulū 9 cingatur et sic oms pediculi ad ipm cingulū trahentur —

.1031. Pulvis pulegij cū albedine oui mixtus et sup ventre ponetur 7 stomacū mirabiliter lombricos interficit

Vtili remedia 1 o: do suadius tpe pestilentie ·:·

Literam vram qua me gsolabatis sup
fco maldicte pestis gratissime accepi
qua dominie per made dolui vos ma cap. 1032 .
xime ibidem aligatum vidensque ipse
necatione huius maldicte pestis nil
ualidius nil forti nil vtilio melius
quam aloco iam infecto corrupto iam recedere cuncta
alia ut ita loquar pro nichilo possint reputari. Set
tamen ut omnis medicorum mos est. Consilium petitis
michi scribam solum utilia et sup vana obmittam.

¶ In hoc aut duplex e intentio. primo naque in corpora co
seruando sana et illa ab hac maladicta peste preseruada
¶ Secunda est cum quis in illa malledictam incurrerit illa ut ipsa
posse remouere. ¶ Prima igit intentio que melior et
prestantior est habetur hoviendo aerem. Et pro meliori
modo quo pot fieri cum dispositionis causa sit huius ipse aer
Est ergo duplex aer · qr uniuersalis qui nullo modo
corruptione patit nisi assimo deo / a quo sume vitadu e
et maxime demane ante solis ortu · Et simile post ocasum
¶ Consulo igit ego ut no egrediami domu ante solis ortum
nec post occasum. Simile no habeatis transitu necto
necesitatione ubi videritis corruptione aeris · s · i locis
pestilentie · et ubi sint corpora mortua infecta a peste ·
¶ Est enim secundo aer particularis sit est aer domus et
camere qui corrigibilis est. ¶ Corrigat ergo aer came
isto modo · s · qr demane semp facere debetis parietes
camere espergi et bono aceto aspergere. Simile de sero cum
debetis ire dormitum. Sic et in meridie. Et demane antequam
surgatis sit ignis accensus in camera vra. Et ignis sit
de lignis siccis et no causantibus fumu nec in grossentibus

aere camere. Et cum surrexeritis vadatis ad ignem et ibi modicum demora faciatis. Demum habeatis de optimo aceto et cum illo gargarizate optime os et totum concavitatem et nares et guttur et totam faciem cum ipso aceto optime lavetis. Hoc enim facto habeatis metridatum quod sit optimum et de illo sumatis quantum sit unius nucleri avelane, et sumatis post modicum de optimo vino puro et non limphato quantum sit medietatem unius ciati parvi et non plus. Namque super habundantia et defectus ad easdem deducunt differentias. Potestis postea exire domum et visitare ecclesiam et non transire ubi cadavera miscentur. Secundum tamen tibi semper rem aliquam odoris in manibus defferendo sicut poma odorifera, aut fenetus odoriferos, aut alia, aut spongiam infusam in aceto forti et aqua rosarum. Et hec de aere sufficit.

Regimen cibi et potus talis consulo tibi esse. Sit cibus minoris quantitatis solito bis in die et forte minus. Bonus in qualitate et substancia in qualitate. Quia non sint cibaria humida et brodolla quia eorum nimium usus nocivus est. Nec in qualitate sint humida, sicut sunt cucurbite, melones, lac, et similia. Sint autem omnia cibaria tendentia ad siccitatem et frigiditatem. Carnes sint bone et iuvenes que non steterint longo tempore interempte. Magis gaudeo ut comedatis assata quam lixa, et maxime in cenis. Communiter carnes sint iuvenes, castrone vituline, leporine iuvenes, omnes carnes silvestres preterquam porcorum quorumdam sunt etiam bone moderate sumpte dico. Modus autem in comestione sit iste, non elliende sint hore et ordinate scilicet prandii et cene et ille hore maxime serventur in talibus non errando causa conservandi sanitatem, ordo et consuetudo maxime servando sit. Cum autem vadis ad prandium, semper primo assumatis medietatis unius coclearis optimi mellis perfecte distemperati et spumati. Demum comedatis quinque aut sex nuces siccas cum aliquibus foleis ruthe. Demum comedatis .x. aut .xx. capparos conditos cum aceto et oleo. Demum carnes paratas ut vobis supradictas secundum more solito non comedatis, immo dimittatis quantitatem solitam quasi tertia parte minus quam estis solitus comedere.

Satis contentus una mancerie carnium que aut assati aut elixati
uno fercculo et non diversa, nec saporibus diversis. Fructus gaudeo
omnes ut dimittatis sicut sunt poma, pira, uve, ficus et alios,
nam omnes in casu nocivi sunt, preter nuces iam dicto et modo
dicto. Caseum dimittatis nisi sit caseus antiquus, ille tamen non
ex toto horrendus est, et maxime ordinate sumptus. Post omnia
potestis accipere coriandra confecta, aut citoniorum conditum
quod apportatur de damasco, magis tamen laudo coriandrum,
quo assumpto laudo ut nichil aliud sumatis. Sed letor ut
assumatis aliquid modicum de aceto, et cum illo lavetis os et
vultum et manus et tempora. Legumina omnia in casu mala preter
cicer rubeum, nec illius superfluum usum laudo sed se debet in aliqua.
Pisces omnes mali, et maxime cum sint magni. Parvi aut
et bone aque currentis prout accipi possunt, sed expedit
ut frixi sint et conditi cum agresto. In omnibus laudo omnia ac
cetosa pontica et acerba ut sicut sunt acetum agresta, limones,
arantia et similia quocumque assumatur modo sive per se sive cum
aliis rebus. Ova autem non multum utilia sunt et maxime
multa, nec ea que multum existunt nutrimenti et maxime
cum aliquali caliditate subiacent cito putrefactioni que maxime
isto tempore sunt vitanda sunt. Cum autem ova assumuntur
assumantur cum agresto vel aceto et hoc de cibo et potu sufficiat.
Bibatis autem vinum subtile et clarum non semiputridum,
non dulce, ymo tendens ad acetositatem et non purum et maxime
in comestione, ymo mediocriter limphatum et hoc secundum vini
potentiam. Laudo ut non tolleretis validam sitim, ymo bibatis
et moderate, non tamen crapula faciendo nec laborando
in comestione rerum moventium sitim propter gule gustum sive re.
prout patarini qui in diluculo carbonellas optime sallitas
comedunt, sic rafanos et alia ad vini gustum perficienda.
Si contingeret quod inter prandium et cenam velitis bibere,
forte tamen melius esset non bibere, laudo ut aliquid ut sic
bucella panis prius assumatis, deinde aliquid boni vini non cum-

multa aqua bibatis et hoc de potu. ¶ De sompno autem me-
dico. Sonus sit nocturnus / nullo modo dormiatis in die ipse
namque malus est generans superfluitates malas aptas putre-
factioni. sed dum dormitis sit custodia a frigore / frigus ut
vidi has passiones inducit. potius patimini coopturam
cum aliquali calore quam incidere tento periculo. vigilie in casu
optime sunt cum sint cause exsiccatiue. namque exsiccatiuum
optimum est. sic et exercitium non forte laudandum est / sed quia
non multum laudo exitum domus ideo loco exercitij laudo
fricationes que fiunt de mane ante exitum thori / et hoc cum
panno aliqualiter aspro et hoc circa illam cossas crura et
brachia et hec sint fortes circa partes pectoris lenes non
multum calefacientes / similiter et fricationes fiende sunt post
campana et hoc quippe loco exercitij. bene gaudeo de exer-
citio totius corporis / sed non multum aprobo exitum domus.
Sed eo quia in domo non bene potest fieri exercitium loco exercitij
laudo fricationes / et ex toto vitupero exitum domus / et si ne-
cessitas non artaret numquam domum exirem tempore pestis
¶ De euacuatione modo dicamus expedit ut corpus teneatur
bene mundum. quia expedit ut venter sit solubilis et
maxime habendo in usu pillulas comunes que supple
pillulas aloes que fiunt in stomaco. ¶ Assumatur aloes
partes duas. mirre / bolliarmenij. ana parte una. croci
medietate unius partis / fiant pillule cum vino subtili
et claro et albo / et ex eis assumatur omni die secundum corporis
mensuram. hoc est assumendo tot ex quibus corpus ratio-
nabiliter educatur semel aut bene uel bis in die. Nec
corpus euacuandum est euacuatione inducente debilitatem
sicut fit a coitu et superfluo exercitio et diuque permanendo /
summo vitupero coitum. Omnis enim repletio vitanda
est. Ultimo dicam de actionibus / non in omnibus laboretis
mente letari / et in nullo contristari / nec timere cum

ymaginatio faciat casum. ¶ De secunda parte que est curatio
iam facte egritudinis modice utilitatis aliquid et rationabile
expertis medicorum dicam. ¶ Cum autem occurrerit febris
quieta continua iterum ardens cum dolore sexto capitis et som
nolentia magna. Aspiciendum est corpus si sanguineum tunc
et robustum tunc subito flobotometur ex uena comuni et
extrahatur bona quantitas sanguinis. Demum ymo continue
teneatur corpus bene mundum a fecibus cum cristeriis factis si ne
cesse est. Demum sollicitudo sit circa cor infrigidando ea cum
epitimate ex aqua rosata et aqua nenufaris aut solatri
cum sandalis rubeis, coralis, terra sigillata, bono armeno
et camfora, semper infundendo petiam lineam in dictis aquis
cum dictis rebus, et cum modico aceto. et pectori circa partem
sinistram apponendo ita quod numquam stet eger sine dicto epithimate.
demum sepe exhibeatur ei ad bibendum aquam frigidam
ymo frigidissimam cum hac mixtura ¶ Assumatur zucarum
rosatum violatum, boraginatum partem trociscorum de cam
fora quartam partem unius boli armeni, terre sigillate tertiam
partis unius smeraldorum, sextam partem unius ex omnibus fiat
mistura cum sirupo de citro. et ex dicta mixtura sepe cum aqua
frigidissima egro tribuatur, et dato quod ex ea non uelet, preterea
cogatur eger ad comedendum nec ei fiat subtilis dieta, ymo
in omnibus virtus manutenenda est, sed si contingat quod virtus
expellat glandullam aut carbunculum. Et laudo ut super dicto
apostemate apponatur uentosa magna que per spatium duarum
aut trium horarum dimittatur stare super locum. demum ipsa
remota ponatur super loco una uel due sansuge que permittat
stare usque quo cadant de per se. demum ponatur emplastrum sic. Recipe
malviscī uncias tres, farine seminis lini, farine feni
greci, stercoris columbi ana uncia .j. sinapis ruthe sicce
ana uncia media, fermenti uncias duas, caparum coctarum
sub cinere uncia una, nuces numero .x. ficus siccas coctas
in aceto, adipis porcini ex omnibus bene pistando omnia fiat emplaustrum

et sup loco ponatur usq͡z venerit adcipitura. Et postea curetur plaga de die in diem cu nastulis ꝯ ongētis ut moris est medicorum cirogicoru ꝯc. Tu aut dne miserere nobis. deo gratias. Gras agim' tibi dno deo nro yhu xpo pro universis benefitijs tuis q vivis et regnas i secula seculoꝝ am.
Sit nom dni nri yhu xpi benedictu. et nome gloriosissime virginis marie et sancti marci euāgeliste/ et sci Jeroni e mi/ et oium scoꝝ et sanctaꝝ dei i eternu Ame

Explicit liber mirabiliu 1455. Jeronim' de sandei. condā dni henrici ∴ spiciarii.

1033 O diterminato dre i vulgar secondo cio di pesi et mesure azo ognuo le possi itender/ et e secondo larte medicinal/ comezando el peso da uno scropulo p̄sima onze. xij. ch e libr. una. asegurado p grani dorzo. Ite uno scropolo si so el peso de grani. xx. dorzo. Scropoli. ij. so grani. 40. Scropoli. 3. so grani. 60. dorzo. Iquali isieme coleti fano una dragma. Ite uno sazo/ so grani. 90. Iquali fano drame una e meza/ e de tanti grani se fano uno soldo. Sazi. 6. ouer soldi. 6. si fano una onza. Cento otto drame si fano una livra. lonza ano grani 540. Grani 6480. son l' una. Ite el stare medicinal di vino/ e dolio/ e aceto/ ch i li onguēti entrano aue i medicina. si son peso de do livre e meza. Vn nota

Item uno scropulo al modo di fisica se fa cusi . . . . ℈

Item uno grano se fa cusi . . . . gr

Ite una dragma se fa . . . . ʒ

Ite una onza se fa cusi . . ℥ . . . cusi . . . ℥

Ite uno sazo se fa cusi . . . . sp

Ite una livra se fa . . . ℔ . . . lbr . . . . ℔

Ite uno mezo se fa cusi . . . ſ . . . cusi $\frac{1}{2}$

Ite i numeri se fa . i . ij . iij . iiij . v . vj . vij . viij . ix . x . c.

Pero . ℈ . j . son . gr . xx . dozo . tre . ℈ . fa ʒ . j .

E nuove . ʒ . fa . j . ℥ zoe onza una . E . xij . onze fa . j . ℔

Uno sazo e una drama e meza / e cusi e uno soldo

Ite uno manipulo derba se fa . . . . m.

Ite zenzero se fa cusi . . . . ʒʒ

Pilole contra peste optime . laqual rezeta avi in pavia adi . p° 1034.
marzo . 1456 . da mio compare m° m° de prunino da recurso
fisico in pavia . primo R̷ Aloe ablut . ʒ . vj . mirre . ʒ . ij . Croci
ʒ . ſ reubarbarbari elect . ʒ . ij ſ . Agarici . ʒ . ij . Gariofi ℈ . ij .
Spice ℈ . j ſ . Corticu citri . ʒ . j . Semis citri ℈ . ij . Tormentille
ʒ . j ſ . Sandalorum ru . Semis acetose an . ʒ . j . Coralor ru
ʒ . ſ . boli armeni . ʒ . ij . Ely de Semis sine speb . ʒ . j ſ . Mar-
garitarum . ʒ . j . Camphore gr . ij . Cornu cervi . ʒ . ſ . Fiant
pillule cum sirupo de citro . vel cum sirupo de acetosis citri —o

Electuario preservar la vista . ebi dal dto ut sup . p° R̷ Semis 1035.
fenicholi ℥ . j . silers montani . Camedreos . an . ʒ . vj . Celi
donie siler / cimini . Apij . Arviosi . petrosilini . piperis longi . gi-
giberis / cinamomi . an . ʒ . ij . nuces moscat . ʒ . j ſ . pulegij
bettonice . ysopi / Florum anet / berbene / granorum iunipi
Eufragie . an . ʒ . ij . Maiorane ʒ . j . Pulverizentur pul-
verizenda / subtilissime / deinde cribentur . ipsis preparatis
adde mellis optimi et albi quantum suffi et conficere ad igne lenti
ebuliendo ac despumando donec electuarium sit confectum —o

1034 A far zenzero verde . de zenzero fato secondo la pratica de venetia .
Primo tuo zenzero belein . el qual e piu belo e grosso e piu zentil
de scorza cha alcun altro che sia e quello per zorni . xx . meti a mole
i uno mastello co aqua dolze de pozo / mudandoli laqua
ogni terzo zorno traendola desoto del fondi per una spina . la qual
aqua molto puzera . et renoua la dita aqua . In capo di 20 .
zorni traroli laqua fuora . habi fato una zentilissima lissia
de aqua e zenere de rovere / e zenere de savoni fortissima / et
essendo colata e bella / co la dita lissia caopri el zenzero / nel
caratello o mastelo / mescoladoli ben / e per uno di e note lassali
star i sieme . da poi scolali la lissia fuora / et per otto di metili
entro aqua neta di pozo mudandoli la ogni di . da poi tuti i tuo
zenzeri . co el corteim che tagli curali / e fali netissimi . da poi
ben netadi / reponeli nel cavegio et i corporali per di cinque
co sucro de limoni / over naranze . poi ancora fali neti co
uno cortello / poi lassali star in la tina almen uno zorno
asugar e colar bene / . Aconzali poi et dali el siropo primo
de polvere di zucharo chiarissimo al modo fano i spiciari / et
subito el zenzero traza a si quella sustantia del siropo / et el siropo
posto vera com una aqua lassa star i sto primo siropo zorni . 8 .
trato via quello / azonzime laltro siropo piu forte / e simel
lassalo star co quello zorni . viij . mescoladolo / poi tra via
quello et fali el terzo siropo de zucaro bo e fino solene e fini
e mescola co el zenzero / e vederai poi el dito esser fato zenzero
verde bonissimo e lucente . Ma nota a chi ne volesse far
bona quantita zoe . 3 . over . 4 . caratelli . da poi che averai trato
el primo siropo dela prima tina quello medesmo meti i la tina
seconda / e cusi remouedolo fina a lultima tina per no lo butar
via / e piu sparagno
1035 A fare el siropo de zucaro si per el zenzero verde com per altro . Tuo
lb . iii . de polvere de zucaro / e prima tuo uno mezuol e mezo de
aqua i una caza de ramme daspiciari co el manego / e dentro
metili la chiara sola de un ovo et meseda ben i sieme / poi
metili sopra la polvere de zucaro / mescolando e li quedando co
la spatola / poi habi el trepie al fuogo de carboni accesi e chel

fuogo refredisca dreto sotol mezo del fondi dela caza / et lassa
boir seguitte / mescolando bene espiumando quello ch e disopra
poi boito p bon spatio vera quel siropo come aqua chia-
rissima lassa fredir / e poi poni doue voi / et se ati piase li
poi metter aqua rosa alquato p darli odor - ✝ 1958 /
A far composte de rane bone e pfecte. Tuo le rane e
cavale e taiale i fonde grosette. e quelle meti i uno mas- .1035.
tello p oto zorni amoie i aqua dolze mudandoli laqua
ogni di. In capo di nuoue zorni fa boire tre caldiere
daqua / e sopra le fonde de rane ponili quellaqua calda
e domentre che luna aqua se sfredissa / laltra caldiera
daqua se scaldi / et in fine butama quella aqua / et meti
uno cargo sule rane p fino ala matina seguente. Et
la matina leua via el cargo e metter sule rane miel
crudo tanto ch le siano copte / et lassale star co quel miel
zorni cinqz / i capo zorni .5. fale boir i miel et cusi bo-
iendo vali butando suso meza angiestara daceto bono
i do over fiade / azo ch'l miel no se consumi e brusi
cusi cosendose / e vuol boire cusi p uno terzo di unora
dapoi cote trale fuora / e mettile asconda / asconda amoiar
i aceto zafaranado / zoe trar / e metter / E dapoi ch
serano fredi se vogliono i volzer co bone et odorifere
specie e conzarle a mano / a mano nel pitaro / e getar
sopra el miel ch rima cocto cusi fredo / e so fate -

1057

6NF5R